İSTANBUL
İSTİKLAL MAHKEMESİ
استانبول استقلال محکمه سی

CİLT 2

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

İSTANBUL İSTİKLAL MAHKEMESİ

(Kararlar ve Mahkeme Zabıtları)

CİLT - 2

TBMM Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı Yayınları No.: 1

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı Adına Yayımlayan
Dr. İrfan NEZİROĞLU

Proje Koordinatörü
Doç. Dr. Abdulhekim KOÇİN

Yayına Hazırlayanlar
Mehmet ŞAHİN
Kerim AKAR
Hanefi ERKUL
Ömer KESİKBAŞ
Eyüp ERTÜREN
Mustafa ÇAKMAKÇI
Özgür YAYDEMİR
Sebile YILDIZ AYBAK
Ayfer ÇOŞKUN TÖREN

Redaksiyon
Dr. Necati SUNGUR

Teknik Destek
Arşiv Birimi
Dijital İşlemler Birimi

Tasarım
Uğur SAÇI

Yayın Adresi
TBMM Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı
Bakanlıklar / ANKARA

İletişim
Tel: 0312 4206891
Faks: 0312 4207548
www.tbmm.gov.tr

ISBN: 978-975-8805-45-7 (Tk. No.)
ISBN: 978-975-8805-47-1 (Cilt 2)

Her türlü yayın hakkı saklıdır.

Baskı
TBMM Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı Basımevi
Ankara-2015

İçindekiler

Sunuş

Cemil ÇİÇEK

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı V

Ön Söz

Dr. İrfan NEZİROĞLU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri VII

1. Bölüm

İSTANBUL İSTİKLAL MAHKEMESİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER 1

1. Mahkemenin Kuruluş Gerekçesi 3
2. Mahkemenin Kuruluş Kararı 3
3. Mahkeme Üyelerinin Seçimi 4
4. Mahkeme Üyelerinin Biyografileri 5
5. Mahkemenin Beyannamesi 7
6. Mahkemenin Faaliyetleri 8
7. Mahkemenin Çalışma Raporu 8
8. Mahkemenin Bütçesi 10

2. Bölüm

İSTANBUL İSTİKLAL MAHKEMESİNİN KARAR DEFTERİ 11

İstiklal Mahkemeleri Çevirisinde Uyulan İmla Kuralları 13

Karar Defterinin Orijinal Metni ve Çevirisi 14

3. Bölüm

MAHKEME ZABITLARI 47

Karar 1. Baro Reisi Lütfi Fikri Bey Hakkında Zabıtname 49

Karar 2. Hüseyin Cahid Bey ve Rüfekası Hakkında Zabıtname 123

Karar 3. Hacıdedezade İbrahim Edhem Efendi Hakkında Zabıtname 205

Karar 6. Reis-i Cumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Suikaste Teşvik Davası Hakkında Zabıtname 211

EKLER

Mahkemenin Yargılama Sürecine Ait Arşivimizde Bulunan Bazı Belgeler 259

Sunuş

Bir devletin en önemli hazinelerinden biri, geçmişi ile bugünü arasında irtibat kurma gibi hayati bir fonksiyonu olan arşiv hazinesidir. Osmanlı Devletinde yazılı belgelerin muhafazası için 1846 yılında Osmanlı Devlet Arşivi mahiyetinde Bâb-ı Âlî'ye bağlı olarak kurulan binaya Hazine-i Evrak denmesi arşive verilen önemi göstermektedir.

Arşiv bilindiği üzere, sosyal ve insani bütün bilim dallarının kaynağını oluşturmaktadır. İlmî, edebî, dinî, tarihî, siyasi, sosyal ve kültürel geçmişimizle ilgili en doğru, en kıymetli bilgiler şüphesiz arşiv belgelerinde saklıdır. Bu sebeple Türkiye Büyük Millet Meclisinin hafızasını oluşturan arşive bizler de büyük önem veriyoruz.

Bugüne kadar arşivimizde özenle muhafaza edilen İstiklal Mahkemelerine ait belgeler, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üzerinde en çok tartışılan ve en çok merak edilen evrakıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı olarak, Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığımız tarafından, analizi, tasnifi, elektronik ortama aktarılması, karar defterinin çevirisi ve indeksi yapılan İstanbul İstiklal Mahkemesinin evrakını 95 yıl sonra araştırmacıların hizmetine sunuyoruz.

Bu tür çalışmalar, malum olduğu üzere çok büyük emek, sabır, gayret ve fedakârlık gerektiren çalışmalardır ve ancak iyi bir ekip çalışması sonucunda gerçekleştirilebilir. Siyasi tarihimizin, özellikle Cumhuriyetimizin kuruluş yıllarına denk gelen çok önemli bir dönemine ışık tutacak olan İstanbul İstiklal Mahkemesi adlı bu çalışma da iyi bir ekip çalışması sonucunda ortaya konan bir eserdir.

Bu eser, İstanbul İstiklal Mahkemesinin birinci elden kaynaklarını ihtiva ettiği için bu alanda çalışan araştırmacılar için güvenilir bir başucu kaynağı olarak önemli bir boşluğu dolduracaktır.

İstiklal Mahkemeleriyle ilgili yayın çalışmamız şüphesiz bununla sınırlı kalmayacak; çevirileri yapılan ancak indeks vb. çalışmaları devam eden diğer mahkemelerin defterleriyle Mahkemeye ait bütün belgeler bilahare peyderpey yayımlanacaktır.

Son söz olarak, bu önemli projenin gerçekleşmesinde ve bunun bir parçası olan İstanbul İstiklal Mahkemesi adlı bu çalışmanın yayın hâline getirilmesinde pek çok kişinin emeği, alın teri ve göz nuru vardır. Bu sebeple projenin koordinatörü başta olmak üzere projenin gerçekleşmesinde ve bu yayının hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Cemil ÇİÇEK
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Ön Söz

Dünyanın şekillenmesinde rol oynayan milletler siyasi, tarihî ve bilimsel gelişmeleri yakından takip eden, geçmişinden dersler çıkararak geleceğe hazırlananlardır. Böyle bir hazırlıkta ihtiyaç duyulan önemli kaynaklardan biri de geçmişten intikal eden arşiv mirasıdır.

Kurum olarak ülkemizin siyasi, tarihî ve bilimsel birikimini içeren arşiv mirasımıza büyük önem veriyoruz. Arşivimizde yaklaşık 95 yıldır özenle muhafaza edilen İstiklal Mahkemeleri arşiv belgeleri de bu mirasın önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

İstiklal Mahkemeleri dosyalarına ait arşiv belgelerini bir proje çerçevesinde erişim amaçlı olarak ele alıp bilimsel metotlarla tasnif etmemiz, elektronik ortama aktarmamız, indekslerini çıkarmamız, değişik yer ve zamanlarda kurulan İstiklal Mahkemelerinin karar defterlerinin Osmanlı Türkçesinden günümüz alfabesine çevirisini yapmamız ve bu mahkemelere ait belgeleri birer yayın olarak basmamız, milletimize ve gelecek kuşaklara olan sorumluluğumuzun gereğidir.

Ortaya konan bu çalışmanın 2. cildini oluşturan İstanbul İstiklal Mahkemesi adlı bu yayınımızın I. bölümünde mahkemenin kuruluş gerekçesi, kuruluş kararı, üyelerin seçimi, biyografileri, beyannamesi, faaliyetleri, çalışma raporu ve bütçesi ile ilgili özet bilgiler sunuldu.

II. bölümün başında İstiklal Mahkemeleri karar defterlerinin çevirisinde uyulan kuralları gösteren talimatnameye yer verildi. Daha sonra İstanbul İstiklal Mahkemesinde alınan her bir kararın Osmanlı Türkçesi orijinal hâli ve günümüz alfabesine çevirisi yer aldı.

III. bölümde ise mahkemenin zabıtlarına yer verildi.

Ekler bölümünde, mahkemenin yargılama sürecine ait arşivimizde bulunan bazı belgeler sunuldu. Ayrıca bu ciltte yer alan karar defterinin de içinde bulunduğu mahkemeye ait 7 defter, mahkeme zabıtları ve İstanbul İstiklal Mahkemesi dosyalarında bulunan maznunların polis ve jandarma karakolları ile müddei-i umumiye verdikleri ifadeler, şahitlerin ifadeleri, müddei-i umuminin mahkemeye sunduğu deliller vb. diğer belgelerin tamamı cildin ekinde CD/DVD olarak verildi.

Bu çalışmada İstanbul İstiklal Mahkemesi karar defterinin dikkatli bir biçimde Osmanlı Türkçesinden günümüz alfabesine çevirisi yapılmış; kararların orijinal hâli, çeviri metni ile mahkeme zabıtlarının orijinal hâlleri araştırmacıların hizmetine sunulmuştur. Ancak bütün gayret ve dikkatlere rağmen özellikle el yazısı Osmanlı Türkçesi metinleri üzerinde yapılan çeviri yazı çalışmalarında eksiksiz ve hatasız bir metin ortaya koymanın mümkün olmadığı alan uzmanlarının malumudur. Araştırmacıların ve bu hususta bilgi sahibi olan okuyucuların yapıcı tenkitlerine her zaman ihtiyaç duyulduğu, hataların tarafımıza bildirilmesi durumunda daha sonraki baskılarda bunların dikkate alınıp düzeltileceği açıktır; ayrıca yapılan kusurların bu çalışmadaki gayretlere ve iyi niyete bağışlanması ümit edilmektedir.

Son söz olarak, projeye katkıda bulunan kurumlara, proje koordinatörü Doç. Dr. Abdulhekim KOÇİN'e, redaksiyon işlerini yapan Dr. Necati SUNGUR'a, çeviride görev alan; Mehmet ŞAHİN, Kerim AKAR, Hanefi ERKUL, Ömer KESİKBAŞ, Eyüp ERTÜREN, Mustafa ÇAKMAKÇI, Özgür YAYDEMİR, Sebile YILDIZ AYBAK, Ayfer ÇOŞKUN TÖREN'e, Arşiv hizmetlerinde yardımcı olan Bilal ŞENTÜRK'e, belgeleri elektronik ortama aktaran Nurten UZUN, Çetin AYDEMİR, Şavkı AŞIKOĞLU'na, tasarımını yapan Uğur SAÇI'ya, projenin tamamlanmasında ve bu kitabın hazırlanmasında katkısı olduğu hâlde adlarını burada anamadığımız herkese teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Dr. İrfan NEZİROĞLU
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Genel Sekreteri

1. Bölüm

İstanbul İstiklal Mahkemesi ile İlgili Genel Bilgiler

GENEL BİLGİLER

TBMM Arşivinde yer alan T8 rumuzlu İstanbul İstiklal Mahkemesi belgeleri 3 klasör içerisinde, 8 dosyadan oluşmaktadır. Mahkeme, görev süresi boyunca 6 davayı karara bağlamış; hıyanet-i vataniye, hilafet hakkında neşriyat, suikasta teşvik, halkı kavanin-i hazıraya muhalefete ve yekdiğeriyle mücadeleye teşvik ve tahrik etmek suretiyle devletin emniyet-i dahiliyesini ihlale cüret gibi konularda yargılama yapmıştır.

Ayrıca mahkemeye ait Meclis Arşivinde, karar defteri (idari), zimmet defteri, esas defteri, sadıra defteri, talik defteri, varide defteri, karar defteri olmak üzere toplam 7 adet defter bulunmaktadır. Bu çalışmada karar özetlerinin yer aldığı karar defteri günümüz harflerine aktarılmıştır.

Bu karar defterinde 6 adet karar özeti yer almaktadır. Ancak bu kararlardan 1, 2, 3 ve 6 numaralı kararların mahkeme zabıtları mahkeme dosyaları içerisinde mevcuttur. Bu çalışmada dosya içerisinde bulunan bu kararlara ilişkin mahkeme zabıtları yayımlanmıştır.

1. Mahkemenin Kuruluş Gerekçesi

Saltanatın kaldırılması ve Cumhuriyetin ilan edilmesi İstanbul basınında ciddi bir muhalefet meydana getirmişti. Halifeliğin de kaldırılacağını ileri süren bir grup basın tarafından hükümete karşı muhalefet yapılmaktaydı. Tanin ve İkdam gazetelerinde Ağa Han ile Emir Ali'den Başbakan İsmet İnönü ve Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal'e hitaben yazılmış iki mektup yayımlandı. Bu mektuplarda hilafetin kaldırılmaması için hükümete tavsiyelerde bulunuluyordu. Bu mektuplar, 5 Aralık 1923 tarihinde Tanin ve İkdam, 6 Aralık 1923 tarihinde ise Tevhid-i Efkâr'da yayımlandı. Mektupların muhataplarının eline geçmeden gazetelerde yayımlanması üzerine, Başbakan İsmet İnönü, hilafete Türkiye üzerinde vazife-i idariye, vazife-i siyasiye, vazife-i dünyeviye vermek isteyenler hükümete karşı âlemşumul propaganda yapıyor, gerekçesiyle konuyu Meclis gündemine taşıdı. Başbakan'ın mühim ve gizli açıklamalar yapmak üzere hükümet adına gizli celse yapılması konusundaki teklifi kabul edilerek bu konu kapalı oturumda görüşüldü.

8 Kanunıevvel 1339 Cumartesi günü yapılan kapalı oturumda "Hıyanet-i Vataniye Kanununun birinci maddesinin tadili hakkında kanun ve İstanbul'da bir İstiklâl Mahkemesi kurulmasına dair" teklif görüşüldü. Yapılan uzun tartışmalar neticesinde teklif 63 ret oyuna karşılık 83 evet oyuyla kabul edildi.

2. Mahkemenin Kuruluş Kararı

İstanbul ve mülhakatında bir İstiklâl Mahkemesi teşkiline dair

No. 50

8.12.1339 tarihli altmış dördüncü ictimaın ikinci hafi celsesinde Heyet-i Vekile tarafından gösterilen lüzuma binaen İstanbul ve mülhakatında bir İstiklal Mahkemesi teşkili takarrür etmiş ve üçüncü aleni celsede icra kılınan intihabat neticesinde mahkeme-i mezkûr riyasetine 102 rey ile İhsan Bey (Cebelibereket), müddei-i umumiliğine 105 rey ile Vasıf Bey (Saruhan), azalıklarına 116 rey ile Refik Bey (Konya), 109 rey ile Asaf Bey (Hakkari) ve 106 rey ile Cevdet Bey (Kütahya) intihap edilmişlerdir. (*Cilt : 4 - Sayfa : 128,* 8 Kânunıevvel 1339)

3. Mahkeme Üyelerinin Seçimi

İstanbul İstiklal Mahkemesinin kuruluşuna ilişkin teklifin kabulünü müteakip aleni celseye geçilerek üye seçimi yapılmıştır.

Üye seçiminin tamamlanmasını müteakip söz alan Cebelibereket Mebusu İhsan Bey, *"Muhterem efendiler, Meclis-i Âli'nin bugün ittihaz ettiği karar dahilden ve hariçten gelen bütün süikastlara karşı daima bizi muzaffer kılan büyük ruhun kudretinin bir kere daha tecellisine tezahüre sebep olacaktır. Hakkımızda izhar buyurulan teveccühe an-samimi'l-kalb teşekkür ederiz.*

Kararlarımızda yalnız selâmet-i vatan endişesi hakim olacaktır. Meclis-i Âli'nin yüksek ve âli şeref ve faziletine layık bir surette hareket etmeye çalışacağız. Tevfik Allah'tandır." şeklinde teşekkür konuşması yapmıştır.

Mahkeme, seçim kararının ardından 9 Aralık'ta görev yeri olan İstanbul'a hareket etmiştir. İstanbul'a hareketinden önce ise Mahkeme Müddei-i Umumiliği tarafından Ağa Han ile Emir Ali'nin mektuplarını neşreden gazetelerden İkdam Gazetesi sahibi Ahmet Cevdet ve Sorumlu Müdürü Ömer İzzettin, Tanin gazetesi sahibi Hüseyin Cahid ve Tevhid-i Efkâr gazetesi sahibi Abdurrahman Velid'in takibat-ı kanuniye ve tahkikatın yapılabilmesi için gözaltına alınması emri verilmiştir.

10 Aralık'ta İstanbul'da ilk iş olarak Tanin, İkdam ve Tevhid-i Efkâr gazetelerinin incelenmesine başlanmıştır. 10 Teşrinisani 1339 [10 Ekim 1923] tarihli Tanin gazetesinin Serbest Sütunlar bölümünde "Huzur-ı Hazret-i Hilâfetpenâhî'ye, Açık Bir Arîza" başlıklı yazısı ile Akşam gazetesinin 15 Teşrinisani 1339 [15 Ekim 1923] tarihli nüshasında yayımlanan "Lütfi Fikri Bey, Meşrutiyet Tarafdârı!", "Necmeddin Sadık Bey'e Cevaplarım" başlıklı yazılarından dolayı Baro Reisi Lütfi Fikri Bey gözaltına alınmıştır.

İstanbul İstiklal Mahkemesi, 10 Aralık'ta Anadolu Ajansından ve İstanbul İstihbarat Müdürlüğünden İstanbul'da çıkan gazete ve dergilerin listesini talep etmiş ve bu gazeteler içerisinden ise İkdam, Vakit, Tanin, Tevhid-i Efkâr, Tercüman-ı Hakikat, İleri ve Vatan gazetelerinin son dört ayına ilişkin koleksiyonlarını almıştır. Ayrıca 20 Kanunievvel 1339 tarihinde Adliye Vekaleti İstanbul İstinaf Müddei-i Umumiliğinden İstiklal Mahkemesi faaliyet alanına giren 19 adet davanın evrakını teslim alarak çalışmalarına başlamıştır.

4. Mahkeme Üyelerinin Biyografileri

İstanbul İstiklal Mahkemesi 8 Aralık 1923-5 Şubat 1924 tarihleri arasında, İstanbul'da Fındıklı Sarayı'nda görevini ifa etmiştir.

BAŞKAN

İhsan Bey (ERYAVUZ)
Cebelibereket

Doğum yeri ve tarihi: İstanbul - 1875

Baba ve annesinin adı: İshak - Fatma

Tahsili ve bildiği yabancı diller: Mühendishane-i Berri-i Hümayun (Topçu Harbiyesi)

Mesleği ve yaptığı görevler: Askerlik - Topçu Binbaşı, Edirne 2. Ordu Subayı, İttihad ve Terakki Cemiyeti Edirne Şubesi Kurucusu, Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi Üyesi, Sahra Topçu Birlikleri Batarya Kumandanı, I. Dünya Savaşında Kolordu Topçu Kumandanı, Serbest Ticaret - I., II. ve III. (Müstafi: 26.01.1928) Dönem Cebelibereket Milletvekili - Ankara İstiklal Mahkemesi Başkanı - Türkiye İş Bankası Kurucu Yönetim Kurulu Üyesi - 3. ve 4. Hükümet Bahriye Vekili

Medeni hâli ve ölüm tarihi: Evli, 3 Çocuk. 06.03.1947

SAVCI

Vasıf Bey (Hüseyin Vasıf ÇINAR)
Saruhan

Doğum yeri ve tarihi: Girit - 1892

Baba ve annesinin adı: Abdullah Hulusi - Ayşe Sıdıka

Tahsili ve bildiği yabancı diller: Hukuk Mektebi

Mesleği ve yaptığı görevler: Hukukçu - Eğitim, Matbuat - Özel Şark İdadisi Yöneticisi ve Öğretmeni, Redd-i İlhak Cemiyeti Kurucusu ve İzmir Şimal Bölgesi Heyeti Üyesi, İzmir'e Doğru Gazetesi sahibi, muharrir, Maarif Vekâleti Hususi Kalem Müdürü, İzmir Maarif Müdürü – II. Dönem Saruhan Milletvekili (Prag Elçiliğine atanması sebebi ile 26.10.1925'te istifa etmiştir.), III. (Ara Seçim) ve IV. Dönem (Roma Büyükelçiliğine atanması nedeni ile 01.06.1932 istifa etmiştir.) İzmir Milletvekili - İstanbul İstiklal Mahkemesi Savcısı - Prag, Peşte, Moskova, Büyükelçisi - Divân-ı Riyâset Kâtibi ve Reis Vekili - 2. ve 5. Hükümet Maarif Vekili

Medeni hâli ve ölüm tarihi: Bekâr. 03.06.1935

ÜYE

Refik Bey (Bekir Refik KORALTAN)
Konya

Doğum yeri ve tarihi: Divriği - 1889

Baba ve annesinin adı: Ali - Hatice

Tahsili ve bildiği yabancı diller: Dârü'l-Fünûn Hukuk Şubesi - Fransızca, Almanca

Mesleği ve yaptığı görevler: Mülkî İdare Amiri - Gelibolu Bidayet Mahkemesi, Bursa, Karaman İstinaf Mahkemesi Müddei-i Umumisi, Konya Divan-ı Harb-i Örfi Müddei-i Umumisi - Hukuk Müşaviri, Mersin Emniyet-i Umumi Müfettişi, Trabzon Polis Müdürü, Müdafaa-i Hukuk-ı Vatan Cemiyeti, Konya Müdafaa-i Hukuk Teşkilatı ve Kuva-yı Milliye Teşkilatı Kurucusu, Serbest Avukat, Çoruh, Trabzon, Bursa Valisi - Demokrat Parti Kurucu Üyesi - I., II., III. ve IV. Dönem Konya, VI., VII., VIII., IX., X. ve XI. Dönem İçel Milletvekili - I. Dönem Yozgad İstiklal Mahkemesi Başkanı, II. Dönem İstanbul İstiklal Mahkemesi Üyesi - II. Dönem 1. ve 2. Şube Başkanı - I. ve IV. Dönem Divan-ı Riyaset Kâtibi - 1. ve 2. Şube Başkanı, IV. Dönem Divan-ı Muhasebat Encümeni Reisi, IX., X. ve XI. Dönem TBMM Başkanı

Medeni hâli ve ölüm tarihi: Evli, 4 Çocuk. 17.06.1974

ÜYE

Asaf Bey (Asaf Süleyman DORAS)
Hakkari

Doğum yeri ve tarihi: Bursa - 1879

Baba ve annesinin adı: Hakkı - Asiye

Tahsili ve bildiği yabancı diller: İstanbul Hukuk Mektebi - Fransızca

Mesleği ve yaptığı görevler: Hukuk ve İdare - Temyiz Mahkemesi Savcılığı Kalemi Kâtibi, İstanbul Hukuk Mahkemesi Kâtibi, Selanik, Gevgili İlçesi Bidayet Mahkemesi Müddei-i Umumi (Savcı) Yardımcısı, Görülce Bidayet Mahkemesi Başkanı, Manastır İstinaf Mahkemesi Müddei-i Umumi (Savcı) Yardımcısı, İlbasan, Serez, Kudüs Sancağı Bidayet Mahkemesi Ceza Başkanı, Adana Sıkıyönetim Divanı ve Kozan Soruşturma Heyeti Üyesi, Diyarbakır Hukuk Bidayet Mahkemesi Başkanı, Van İstinaf Mahkemesi Müddei-i Umumisi, 1. Sınıf Dava Vekili, İstanbul Bidayet Mahkemesi 1. Ceza Başkanı, Konya Askerî Temyiz Divanı Üyesi, Ankara İstinaf Mahkemesi Başkanı, Tayyare Cemiyeti Merkez İdare Üyesi - Osmanlı Meclis-i Mebusan III. Dönem Van, IV. Dönem Hakkâri Mebusu - TBMM II. Dönem Hakkâri, III., IV. ve V. Dönem Bursa Milletvekili - II. Dönem Divan-ı Riyaset İdare Memuru – İstanbul İstiklal Mahkemesi Üyesi– Gümüş Donanma Madalyası, Beyaz Şeritli İstiklal Madalyası sahibi

Medeni hâli ve ölüm tarihi: Bekâr. 09.02.1946

ÜYE

Cevdet Bey (Mehmetali Cevdet BARLAS) Kütahya

Doğum yeri ve tarihi: Gaziantep - 1891

Baba ve annesinin adı: Abdülkadir - Fatma

Tahsili ve bildiği yabancı diller: Rüşdiye ve Amerikan Koleji, Paris Ecole Normal Süperieur Yüksek Öğretmen Okulu

Mesleği ve yaptığı görevler: Kütahya Sultanisi Fransızca Öğretmeni, Kütahya Dârü'l-Muallimîn Müdürü - I., II. ve III. Dönem Kütahya Milletvekili - I. Dönem Divan-ı Riyaset Kâtibi - I. Dönem Ankara İstiklal Mahkemesi Üyesi

Medeni hâli ve ölüm tarihi: Evli, 1 Çocuk. 18.01.1960

5. Mahkemenin Beyannamesi

Mahkeme İstanbul'da çalışmaya başladığı zaman, Mahkeme Reisi İhsan Bey imzasıyla, mahkemenin kuruluşunun sebep, amaç ve çalışma yöntemini izah eden aşağıdaki beyannameyi yayımladı.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararıyla ve emriyle bugünden itibaren vazifesine başlayan Mahkememiz, memleketimizin matemli ve kara günlerinde samimi tezahürler ve fedakârlıklar ibraz eden muhterem İstanbul halkına lüzumlu gördüğü hususları izah etmeyi faydalı bulmaktadır. Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî davamızın muvaffakiyetine mani ihdas etmek isteyen dahili ve harici düşmanların hain emellerine set çekmek arzusuyla İstiklal Mahkemeleri Kanunu vaz' etmiş ve tarihimizde mutlak adalet ve büyük hizmetleriyle ebedi bir nam bırakacak olan bu mahkemeleri muhtelif yerlere göndermişti. Milletimizin umumi fedakârlık ve gayreti neticesi olarak elde edilen zafer ve halas üzerine bu mahkemelerin devam-ı faaliyetine sebep kalmamıştı. Son zamanlarda bazı tahrikâtın yine eskisi gibi ika-ı fesada başladığı anlaşıldığından Cumhuriyetimizi her ne pahasına olursa olsun muhakkak muvaffak etmeye azmeden Büyük Millet Meclisi mevcut kanun-ı mahsusa istinaden ve bu gibi teşebbüsatı imha etmek maksadıyla mahkememizi teşkil ve ilzam etti.

Bu tarzdaki tahrikâtı milletimiz için mucib olduğu elem ve felaketleri daima hatırlayacak olan mahkememiz yüz binlerce Türk'ün kanı pahasına elde edilen Cumhuriyetimizin mevcudiyet ve esasatı hilafına hareket ve teşebbüsata cüret edenleri mevcut ve mevdu' olan kanunu tatbik ederek şiddetle tecziye ve bu suretle muhterem İstanbul halkına çok muhtaç olduğu sükûn ve refahı temin edecektir. Kararlarımızda, yalnız selamet-i vatan endişesi mefkuremizin la-yetezelzel aşkı ve vicdanlarımız hâkim olacaktır. Tevfik Allah'tandır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
İstiklal Mahkemesi Heyeti Adına Reis
Cebelibereket Mebusu
İhsan

6. Mahkemenin Faaliyetleri

İstanbul İstiklal Mahkemesi, İstanbul'da göreve başladıktan sonra mahkeme savcısı tarafından yargılama usulü hakkında basına bilgi verilmiştir. Gözaltına alınanlardan Tanin gazetesi sahibi ve mesul müdürü Hüseyin Cahid Bey, İkdam gazetesi sahibi Cevdet Bey, İkdam gazetesi müdürü Ömer İzzeddin Bey, Tevhid-i Efkâr gazetesi sahibi Velid Bey ve Tevhid-i Efkâr gazetesi müdürü Hayri Muhyiddin Bey'in tutuklanması ile başlayan sürece 13 Kanunıevvel tarihinde sorgulamalarla, 15 Kanunıevvel tarihinde ise duruşmalarla devam edilmiştir.

Mahkeme, görev yaptığı süre zarfında 6 davayı karara bağlamıştır. İstanbul Barosu Başkanı Lütfi Fikri Bey, Gazeteciler davası, Halkı kavanin-i hazıraya muhalefete ve yekdiğeriyle mücedeleye teşvik ve tahrik etmek suretiyle devletin emniyet-i dahiliyesini ihlale cüret, Meclis'in meşruiyeti aleyhinde kavlen tahrikatta bulunmak, Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne tefevvühatta bulunmak, Reis-i Cumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne ve Cumhuriyet'e suikast ile ezmine-i muhtelifede eşhas-ı müteaddideyi sırran ve kavlen hıyanet-i vataniyeye tahrik etmek davaları karara bağlanmıştır. Bu altı davada 17 kişi hakkında karar verilmiştir.

7. Mahkemenin Çalışma Raporu

İstiklal Mahkemesi, İstiklal Mahkemeleri Kanunu'nun 13. maddesinde yer alan "Her İstiklal Mahkemesi ayda bir defa Heyet-i Umumiye'ye hülasa-i hüküm ve mesai cetveli göndermeye mecburdur." hükmü gereğince düzenli olarak Meclis Başkanlığına çalışmaları hakkında rapor sunması gerekiyordu. Bu hususta Meclis Başkanlığının 22 Kanunısani 1340 tarihli telgrafıyla talep edilen rapor, Mahkeme Başkanlığınca 29 Kanunısani 1340 tarihinde hazırlanmıştır.

Bihi
M.A/161
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ RİYASET-İ CELİLESİNE

22 Kanunısani 340 tarihli telgrafname-i âlilerine cevap ve emir buyurulan hülasa-i hüküm ve mesai cedvelidir:

10 Kanunıevvel 1339 tarihinde İstanbul'a muvasalet eden mahkeme hemen işe başladı. Daha Ankara'dan hareketinde Mahkeme Müddei-i Umumliği, Ağa Han ile Emir Ali'nin mektubunu neşreden gazetelerin sahib ve müdürlerinin muktazi takibat-ı kanuniye ve tahkikatın ifa edilebilmesi için taht-ı nezaret ve muhafazaya alınmaları hakkında emir vermiştir.

Buraya muvasaletinden sonra Meşrutiyetin Cumhuriyete muraccah olduğuna dair Akşam gazetesinin 15 Teşrinisani 1339 tarihli nüshasında neşrettiği mektupta ve halifeyi Türk tarihine buhran verebilecek vaziyette mesuliyetli ve fakat şerefli bir vazifeye davet ve tahrik eden Tanin'in 10 Teşrinisani 1339 tarihli nüshasında neşreylediği Bir Açık Ariza'dan dolayı Baro Reisi Lütfi Fikri Bey taht-ı nezarete alındı. 14 Kanunıevvel 1339 tarihinde mahkeme kararıyla tevkif edildi ve mevkufen muhakemesi ceryan etti. Netice-i muhakemede 27 Kanunıevvel 1339 tarihli muhakeme kararıyla ve ekseriyetle beş sene müddetle küreğe konuldu.

Tanin gazetesi sahib ve müdür-i mesulü Hüseyin Cahid, İkdam gazetesi sahibi Ahmed Cevdet, Tevhid-i Efkâr gazetesi sahibi Velid, müdür-i mesulü Hayri Muhyiddin Beyler mahkemenin 11 Kanunievvel 1339 tarihli kararıyla tevkif olundular, muhakemeleri mevkufen ceryan etti. Ömer İzzeddin Beyin mefluc olması dolayısıyla gayr-i mevkuf olarak muhakeme edildi. Netice-i muhakemede makam-ı iddia hilafete kuvve-i siyasiye vermek isteyen ve bu hususta tahrikat-ı mahsusu olan Ağa Han ve Emir Ali'nin mektubunu neşrettiklerinden dolayı bu gazete sahiblerinin Hiyanet-i Vataniye Kanununun üçüncü maddesine ve Matbuat Kanununun on ikinci maddesine tevkifan fail-i müşterek olarak tecziyelerini talep etti. Mahkeme 2 Kanunısani 1340 tarihli kararıyla mumaileyhimi beraet ettirdi.

[Hayat-ı Beşer: İslamiyette Ahlak ve Kadınlarda Tesettür] namıyla neşrettiği bir eserde halkı kavanin-i hazıra aleyhinde tahrik ve yekdiğerlerine karşı intikam ile tariz eden neşriyatta bulunmasından dolayı Ankaralı Hafız İbrahim Edhem Efendi, 30 Kanunievvel 339 tarihli mahkeme kararıyla tevkif ve muhakemesi icra edildi. Netice-i muhakemede Kanun-ı Ceza'nın altmış altıncı maddesinin ikinci zeyline tevfikan bir sene müddetle hapse mahkum edildi. Şekl-i hazır-ı hükümeti tağlib ve Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine suikast yapmak üzere çalıştıkları ihbar edilen Sandalcılar Cemiyeti Reis-i sabıkı Ali Osman, Tahsildarı Kahya Hasan, Rüsumat Muhafaza müfettişlerinden İlyas Sami, Komünist Mehmed ve Binbaşı Dayı Mesud, Kör İbrahim 15 Kanunievvel 1339 tarihinde taht-ı nezarete alındılar. Aynı teşkilat ile alakadar oldukları haber verilen İstanbul Mebus-ı sabıkı Şükri, Ankara Vali-i sabıkı Abdulkadir Beyler takib ettiler. Polis Dairesince hâlen elegeçirilemediler. Bunlardan Ali Osman ile Kahya Hasan'ın mevkufen ve diğerlerinin gayr-i mevkuf olarak muhakamelerinin icrası 25 Kanunievvel 1339 tarihinde mahkemece karargîr oldu. Muhakeme devam etmektedir. Daha hitama ermemiştir.

İngilizlerle çok sıkı ve mütemadi surette temas eden ve ictimalarda bulunan Hilafet Yaverlerinden Ekrem Bey 13 Kanunievvel 1339 tarihinde taht-ı nezarete alındı. Hususi temastan başka bir maksad takib etmediğini iddiada ısrar eden Ekrem Bey'in bu gibi ictimaaları hakkında muktazi bir delil bulunamadığından 8 Kanunısani 1340 tarihinde Mahkeme Kararıyla serbest bırakıldı.

Patrikhane meselesi hakkında vaki olan ihbarat ve elde edilen bazı malumata rağmen Lozan Muahedesindeki ahkâma nazaran mazideki ceraimden dolayı takibat yapılmasında imkân bulunamamıştır.

Bi'l-vesile teyid-i hürmet-i mahsusa eylerim efendim.

28 Kanunısani 1340

İstanbul'daki çalışmalar sona erince, mahkeme başkanı tarafından mahkemenin tatiline müsaade edilmesini arz eden bir telgraf Meclis Başkanlığına sunuldu. Telgraf 30 Ocak 1340 tarihinde Genel Kurulda görüşüldü. Başbakan İsmet Paşa'nın da İstiklal Mahkemesinin devam-ı faaliyetine Hükümetçe lüzum kalmadığını açıklamasının ardından oylanarak kabul edildi. Meclisin almış olduğu 69 numaralı kararda "Istanbul Istiklal Mahkemesinin suikast maznunları hakkındaki davanın intacını müteakip tatil-i faaliyet etmesi, 30/01/1340 tarihli doksan ikinci ictimaının ikinci celsesinde takarrür etmiştir." hükmü gereği mahkeme çalışmalarının sonlandırılmasına karar verildi.

Mahkeme son olarak 5 Şubat 1340 tarihinde aldığı 6 numaralı karar ile çalışmalarını bitirdi.

8. Mahkemenin Bütçesi

Mahkeme Heyeti ile Savcının aylık gideri olarak 112.500 kuruş ödeme yapılmıştır. Mahkemede görev yapan personel ve aldıkları maaş ise mahkeme kurulu tarafından kararlaştırılmıştır. Mahkemede görev yapan personel ve maaş cetveli aşağıdaki gibidir:

İstanbul İstiklal Mahkemesi Personeli		
Adı	Görevi	Maaşı
Agâh Bey	Başkâtib	3500 kuruş + 3375 tahsisat
Ali Rıza Bey	Zabıt kâtibi	3500 kuruş
Şerafeddin Bey	Zabıt kâtibi	3000 kuruş
Veli Bey	Zabıt kâtibi	3000 kuruş
Servet Bey	Zabıt kâtibi	3000 kuruş
Rami Bey	Müddei-i Umumi kâtibi	4000 kuruş
Cemil Bey	Kâtib-i idari	4000 kuruş
Nuri Bey	Kâtib-i idari	2000 kuruş
Sinan Efendi	Polis memuru	2000 kuruş
Mehmed Rıfat Efendi	Hademe	1500 kuruş
Es'ad Efendi	Hademe	1500 kuruş
İsmail Efendi	Hademe	1500 kuruş
Osman Efendi	Hademe	1500 kuruş
Rıza Efendi	Hademe	1000 kuruş
Asım Efendi	Hademe	1000 kuruş

Mahkeme Giderleri	
Mahkemenin kuruluş masrafı	12.500 kuruş
Kırtasiye	3000 kuruş
Mahrûkat	10.000 kuruş
Müteferrika	13.000 kuruş
Tenvirât	6000 kuruş
Telefon	3000 kuruş

Mahkemenin; mahkeme üyeleri, memurlar ve hademelerin maaşları ile zaruri ihtiyaçlarını kapsayan 201.375 kuruşluk bütçe cetveli hazırlanarak Meclis'e sunulmuştur.

2. Bölüm

İstanbul İstiklal Mahkemesinin Karar Defterinin Orijinal Metni ve Çevirisi

İSTİKLAL MAHKEMELERİ ÇEVİRİSİNDE UYULAN İMLA KURALLARI

1. Eski yazılı metinde verilen yer ve şahıs adları metinde geçtiği şekliyle yazılmıştır (Mağnisa, Tokad, Ayntab gibi).
2. Uzatma ve inceltmede kullanılan düzeltme işareti (^), yazılışları bir anlamları ve okunuşları ayrı olan kelimeleri ayırt etmek için kullanılmıştır (Kar-kâr, bala-bâlâ, dar-dâr gibi).
3. Yer ve şahıs adlarında tamlamalar iki kelimeli isimler birleştirilerek gösterilmiştir (Ma'mûretü'l-'Azîz - Mamuretülaziz, Abdü'l-Hamîd-Abdülhamid, Cami-i Kebir-Camiikebir gibi).
4. Hemze (ء), çeviride anlam değişikliğine neden olmadıkça gösterilmemiştir (Ru'us, Re'fet, Rü'yet gibi).
5. Rumca adlar yazılırken Rum harflerinin ses değerlerini karşılayan Türk harfleri kullanılmıştır (Homeros, Herodotos, Euripides, Pindaros, Solon, Sokrates, Karamanlis, Papandreu, Onasis gibi).
6. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için eğik çizgi (/) kullanılmıştır.
7. Osmanlı Türkçesinde *numero* (نمرو) şeklinde geçen kelime numara, içün > için, olmağla > olmakla, itmek > etmek, dimek > demek şeklinde kullanılmıştır.
8. Günümüz Türkçesinde yazımı hastane, postane vb. şekilde yaygınlaşmış olan kelimelerdeki hece düşmesi çeviride uygulanmamıştır (Hastahane, eczahane, postahane gibi).
9. Orjinal metindeki harf ve hece düşüklükleri köşeli parantez [ ] içinde gösterilmiştir.
10. Orjinal metinde unutulmuş yada tahrip olunmuş kelimelerden tahmin edilenlerin okunuşları köşeli parantez içinde gösterilmiştir. Okunamayan ve ne olduğu tahmin edilen kelimelerde parantez içinde üç nokta ile gösterilmiştir. Okunması tereddütlü olan kelimeler soru işareti ile gösterilmiştir.
11. Harf-i tarif ile yapılan yer ve şahıs adları dışındaki unvan ve sıfatlar kısa çizgi (–) ile ayrılmıştır. Bu durumlarda harf-i tarif küçük, birleştiği ismin ilk harfi büyük yazılmıştır (es-Seyyid, eş-Şeyh, en-Nakib, el-Mekkî, gibi).
12. Türkçe yer isimlerinde vokalle gösterilen uzun ünlüler kısa yazılmıştır (İstânbûl yerine İstanbul gibi).
13. Özel isimler dışındaki tamlamalar kısa çizgi (–) ile gösterilmiştir (Gayr-ı kanuni, gayr-i müslim, kayd-ı defter gibi).
14. Farsça ön ekler kısa çizgi (–) ile gösterilmiştir (Ez-cümle, ez-kaza, ber-murad, ber-hayat gibi).
15. Ayn harfi sadece anlam kaybı veya değişikliğinin olabileceği kelimelerde gösterilmiştir (teb'îd, rub', 'atâ gibi).
16. Kelime sonlarında gelen "-iyyet", "-iyyat", "-iyyun" ekleri tek y'li olarak yazılmıştır. (İslamiyet, beşeriyet, samimiyet, insaniyet, milliye gibi).
17. Arapça "ila", "alâ" ve "li" gibi harf-i cerler kendisinden sonra gelen kelimeden kısa çizgi (–) ile ayrılmıştır (ila-ahiri, ila-nihaye, bi-hakkın, bi-nefsihi, ala-kavlin, an-asl gibi).
18. Kelime sonlarına gelen edat ve ekler, geldikleri kelimeye bitişik yazılmıştır (zadegan, nigehban, bihter, divançe, hissedar, gülzar, ruhsar, yeksan, gülistan, sanatkâr gibi).
19. Hicri ve Rumi takvimde kullanılan ay adları bitişik yazılmıştır (Teşrinisani, Kanunıevvel, Rebiülevvel, Zilkade gibi).
20. Arapça çoğul eklerde düzeltme işareti (^) kullanılmıştır (merkumûn, memurîn gibi).
21. Terkiplerde kısa çizgi (–) ve kesme işareti (') kullanılmıştır. (salifü'z-zikr, lede't-tedkik, bi'l-ittifak, hazine-i evrak gibi).
22. Askeri terimlerin kısaltmaları açık olarak yazılmıştır (K-Kolordu, T-Tabur gibi).
23. Orijinalinde yanlışlıkla mükerrer yazılmış kelimeler günümüz harflerine çevrilirken tekrar yazılmamıştır.

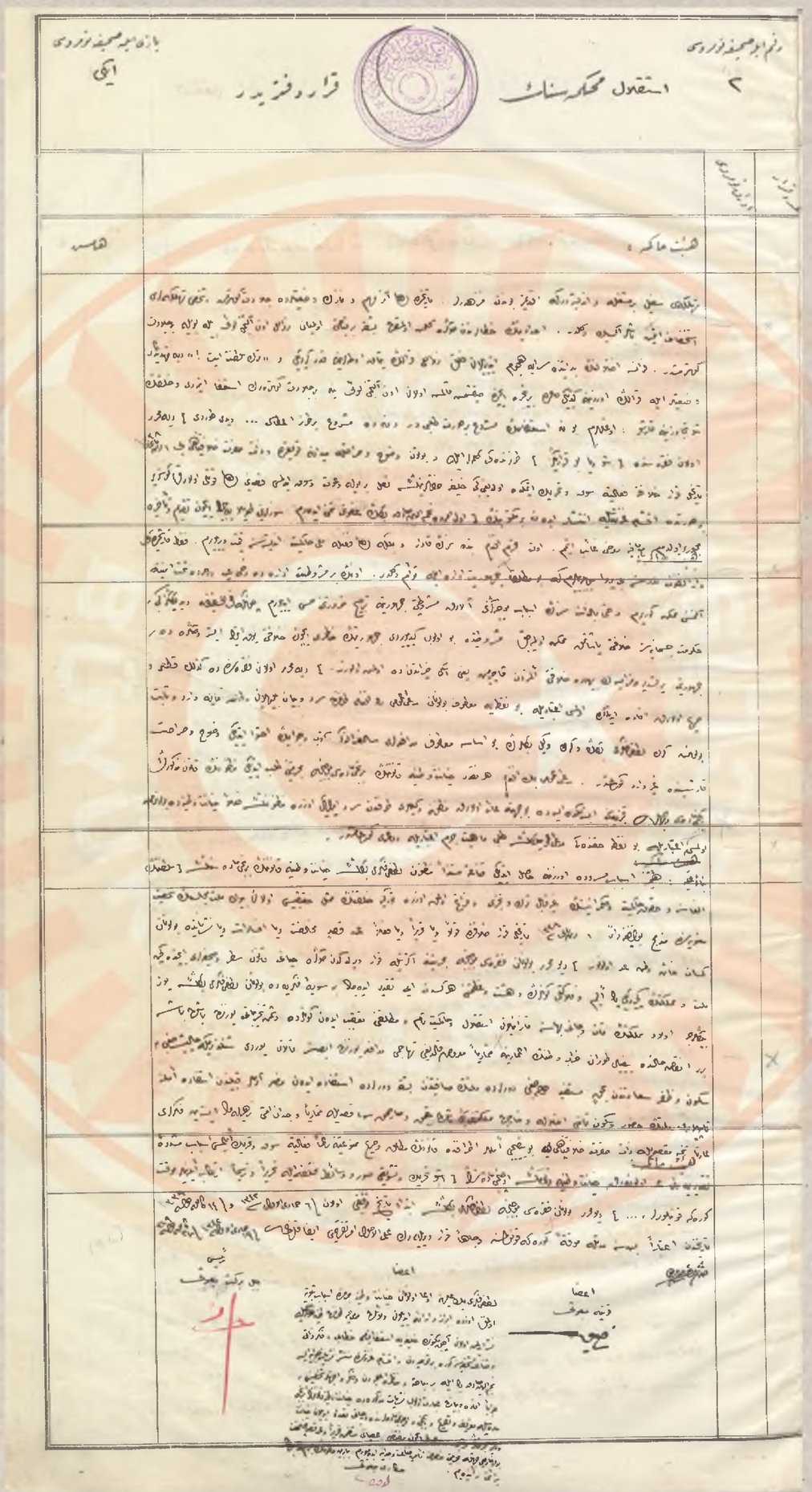

Mahkeme Adı	: İstanbul İstiklal Mahkemesi	**Rumuz**	: IV-8-B-1
Mahkeme No	: T-8	**Karar**	: 1-6
Tarih	: 27/12/1339: 05/02/1340	**Esas No**	: 585

İstanbul İstiklal Mahkemesinin Karar Defteridir

Aded-i Karar : 1
Evrak Numarası : 2
Sene : 39
Heyet-i Hakime : **Reis:** Cebelibereket Mebusu İhsan Beyefendi, **Aza:** Hakkari Mebusu Asaf Beyefendi
Aza: Konya Mebusu Refik Beyefendi

Millet'in yegane ve hakiki mümessili olan Türkiye Büyük Millet Meclisi namına icra-yı muhakeme ve i'tayı hükme mezun heyetimiz hıyanet-i vataniye cürmüyle maznunen mahkemeye sevk edilen İstanbul Baro Reisi Lütfi Fikri Bey hakkında cereyan eden muhakemeye ait zabıtname ile evrak-ı müteferriayı tedkik ve mütalaa etti. Muhakeme zabıtnamesinde ber-tafsil muharrer olduğu üzere Müddei-i Umumiliğin esas hakkındaki iddia ve talebinde: Lütfi Fikri Bey'in 10 Teşrinisani 339 tarihli Tanin Gazetesi'nde ve Zat-ı Hazret-i Hilafetpenahi'ye "Açık ariza" unvanı altında neşr ettiği mektubun ihtiva ettiği fıkraların açıktan açığa Zat-ı Hazret-i Hilafetpenahi'yi 1 Teşrinisani 338 tarihli karar hilafına harekete teşvik ve tahriki mutazammın makasıd ve maaniyi muhtevi olduğu gibi bi'l-ahire yine aynı mektupta istihdaf edilen maksat ve gayeye müteveccih olmak üzere 15 Teşrinisani 339 tarihli Akşam Gazetesi nüshasında "Akşam Gazetesi sahiplerinden Necmeddin Sadık Bey'e hitaben yazdığı cevabnamesinin bir fıkrasında "Meşrutiyeti cumhuriyete tercih ettiğini" beyan ve tasrih suretiyle de hukuk-ı hakimiyet ve hükümraninin Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsiyet-i maneviyesinde mündemic bulunduğuna mütedair bulunan 1 Teşrinisani 338 tarihli karar hilafında an-kasdın ve tahriren hareket etmiş olmasından dolayı Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun birinci madde-i muaddelesi hükmüne tevfikan tecrimi ile kanun-ı mezkurun ikinci maddesi mucibince tecziyesini talepten: Ve maznun Lütfi Fikri Beyle vekilleri Kuddusi ve Hasan Hayri Beyler de Müddei-i Umumi tarafından serd ve iyan edilen iddianın gayr-varid olduğunu izah maksadıyla zabıtnamede ber-tafsil muharrer olduğu vechle gerek Tanin'de intişar eden mektupta ve gerek Akşam Gazetesi sahibi Necmeddin Sadık Bey'e hitaben yazılan ve Akşam Gazetesi'nde intişar eden cevapnamede 1 Teşrinisani 338 kararı hilafında bir maksadı gösterir beyanât olmadığını ve Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun birinci maddesi mucibince tecrimi icap eden ceraimin kanunda musarrah olduğu vechle kasten ika' edilmesi lazım olduğunu ve Lütfi Fikri Bey'in yazılarında ise kasta delalet ve tahriki tazammun eder bir güna kayd ve sarahat bulunmadığı gibi böyle bir telakkiye Lütfi Fikri Bey'in hayat-ı maziyesinin asla müsait olmadığını der-miyan etmişlerdir. Bi'l-cümle iddia ve müdafaât tedkik ve mütalaa edildikten sonra icabı teemmül olundukta: Hıyanet-i vataniye cürmüyle maznunen muhakemesi icra ve ikmal edilen Lütfi Fikri Bey'in Müddei-i Umumi Vasıf Beyefendi tarafından tafsilen teşrih edildiği üzere fi'l-hakika mumaileyhin 10 Teşrinisani 339 tarihinde Tanin Gazetesi'yle ve Zat-ı Hazret-i Hilafetpenahi'ye hitaben yazdığı açık mektubunun "Bir haftadan beri makam-ı mukaddeslerine ve Zat-ı Hazret-i Hilafetpenahilerine dair bir takım elim şayialar tevali ediyor. İlk şayialar Zat-ı Hilafetpenahilerinin Burusa'da ihtiyar-ı ikamet buyurmak üzere istedikleri suretinde idi. Bi'l-ahire bu haberler makam-ı hilafetten istifa mahiyetinde daha mühim bir şekil ve suret aldı ve bugüne kadar mükerreren vaki' olan tekziblere rağmen devamında taannüd edip duruyor. Zat-ı Hilafetpenahilerinin hiç istifa fikirleri olmadığı halde memleket için musibet ve felaketten başka bir şey getirmesine imkan olmayan bu gibi haber ve şayiaları kimler çıkarıyor ve bunlar ile ne gibi bir gaye istihdaf ediliyor buraları zamanla elbet anlaşılacak ve felek-zede memleketimizin en ziyade sükun ve istirahate muhtaç bulunduğu bir zamanında onun için yeni felaketler, yeni musibetler istihzarı mahiyetinde olan bu haber ve şayiaların me'haz ve masdarı dahilde ise bunu yapanlar elbet ve elbette tarihin ve torunlarımızın lanetine uğrayacaklardır" fıkrasında ne vicdanî ve ne de kanunî olarak hiç bir sebep yok iken Zat-ı Hazret-i Hilafetpenahi'yi bir vazifenin icra ve ifasına tahrik eylediği ve fıkra-i mezkurenin siyak ve sibakı tahrik mahiyetinde olduğu ve işte "Efendimiz şu arz ettiğim ufak vakanın dahi göstereceği vechle makam-ı mualla-yı hilafetten maazallah bir istifa vaki' olursa bu pek kalil bir istisnasıyla bütün efrad-ı milleti dil-hun edecek bir musibet-i uzma olacaktır. Dünkü gazetelerdeki havadisin doğrudan doğruya taraf-ı Âli-i Hilafetpenahilerinden tekzib buyurulmakta olduğu hakkındaki haber meserret-aver bu babda gönüllerimize su serpmiş ve halecanlarımızı pek çok teskin etmiş ise de bu kadar nagah-zuhur bir surette ve pek elim bir halde sarsılan ruhlarımız hal-i tabiilerine birdenbire avdet edemiyor; ne olsa yine bir ufak endişe altında kalıyor. Gönül istiyor ki bu istifa sözü ebediyen gömülsün kalsın, bir kötü rüya gibi ne kadar elemli olsa yine seriü'z-zeval bir tesir bıraksın. Bugün Zat-ı Hilafetpenahilerinin istifası ise bu memleketin önüne umkî ve nihayeti görülemeyecek kadar vasi' bir uçurum açabilir. Onun için bundan tahazzür efendimize hem muhafaza-i nefs ve hem muhafaza-i hanedan ve hem muhafaza-i vatan ve hatta Alem-i İslam namına bir farizadır. Efendimizin istifası hanedan-ı muhteremenizin ebediyen sükûtu ve hatta artık bu memlekette bir hakk-ı huzur ve ikametten bile akıbet mahrum edilerek muhacerete uğraması demektir. Bir an şahsi teessürlerle fikr-i hilafetpenahilerinden istifa geçerse hanedanınızın mukadderat ve istikbali mülkü's-sıyane gibi hemen piş-i hayalinizde belirsin dursun. Bu makam Efendimize ecdad-ı izamınızın bir mirasıdır. Onu şahsi bir teessürle ebediyen mahv ve inkiraza uğratmak hakkınız değildir" Fıkralarında da bu kasd-ı tahriki bir perde daha kaldırarak izah ettikten sonra mektubun ne maksatla yazıldığı ve ne gibi bir kastı ihtiva ettiğini [Ahval ve zaman öyle getirdi ki Zat-ı Hilafetpenahiniz bugün Türk ve İslam tarihine bir kararınızla şu veya bu mecrayı verebileceksiniz. Böyle anlar son derecede şerefli ve fakat aynı zamanda çok mesuliyetlidir. Vazifenin kudsiyet ve vüsatı karşısında şahsi hayat

tehlikesi sefil bir meşgale ve endişedir ki Efendimiz bundan münezzehtirler. Tarihte daha az mühim ve nazik vaziyetlerde celadet göstermiş, şahsi tehlikeleri istihfaf etmiş başlar eksik değildir. Ecdadının hatalarından sonra gelmiş olmaktan başka bir kabahati olmayan zavallı on altıncı Lui bile böyle bir celadet göstermiştir. Fransa ihtilalinin bidayetinde saraya hücum ettirilen halk zavallı kralın yatak odalarına kadar girdiği ve "Terk-i saltanat et!" diye tehditkar vaziyetler ile kralın üzerine gittiği halde bir pencere içinde sıkışmış kalmış olan on altıncı Lui yine bir celadet göstererek istifa etmedi ve halkın şu tecavüzüne karşı: Oğullarım bu ne istifamın meşru' bir suret-i talebidir ve ne de meşru' bir tarz-ı i'tası... dedi durdu] diye muharrer olan fıkrasında [Şu veya bu kararınız] tarzındaki kelimeler ile ve bütün vuzuh ve sarahatle meydana koymakta ve Zat-ı Hazret-i Hilafetpenahi'yi 1 Teşrinisani 338 tarihli karar hilafına faaliyete sevk ve tahrik etmekte olduğu gibi Halife Hazretlerinin nasıl bir yola davet ve sevk edilmesi kastını daha kuvvetli olarak gösterir bir surette Akşam Gazetesi'yle intişar eden bir mektubunun [Evvel-emirde Necmeddin Sadık Bey'in affını temenni ederim sözlerimi toplayabilmek için takdim ve tehire mecbur oldum. Maamafih ruhunu kaybetmem. Evet muhterem Efendim ben de sizin kadar ve belki daha fazla milli hakimiyet endişesine kıymet veriyorum. Fakat karşımdaki Darü'l-Fünun Müderrisine bî-perva söyleyebilirim ki bu mutlaka cumhuriyet-i idare ile tev'em değildir. Onun bir meşrutiyet-i idarede dahi aynı derecede taht-ı emniyete alınmasını mümkün görürüm ve hatta bizzat sizin esbab-ı mucibenizi alarak meşrutiyeti cumhuriyete tercih zaruretini hissediyorum Çünkü fi'l-hakika dediğiniz gibi hükümet-i cismaniyesiz hilafeti yaşatmak mümkün olmayacak meşrutiyette bu olup gidiyordu. Cumhuriyetin hatırı için hilafeti yok etmek ister ve sonra da cumhuriyeti yerleştiremezsek beyhude hilafeti elimizden kaçırmış yani eski hayrattan da olmuş oluruz.] diye muharrer olan fıkrasında da kezalik kat'i ve sarih olarak ifade edilmekte olması itibariyle bu noktaya matuf bulunan Müddei-i Umumi Beyefendi tarafından serd ve beyan buyrulan mütalaa-i âliye varid ve sabit bulunmuş gerek Lütfi Fikri Bey'in ve gerek Vekil beylerin bu esasa matuf müdafaaları salifü'z-zikr mektup ve cevabın ihtiva ettiği vuzuh ve sarahat karşısında gayr-ı varid görülmüştür. Müddei-i Umumi Beyefendim her ne kadar Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun birinci maddesi mucibince mücrimiyetini talep ettiği maznunun kanun-ı mezkurun ikinci maddesi vechle tecziyesini istemekte ise de bu cihete ait olarak maznun vekilleri tarafından serd edildiği üzere maznunun fiilen hıyanet-i vataniyede bulunmamış olması itibariyle bu nokta hakkındaki Müddei-i Umumiliğin talebi mahiyet-i cürm itibariyle doğru görülmemiştir.

Binaenaleyh: Heyetimiz esbab-ı mesrude üzerine hasıl ettiği kanaate müsteniden maznun Lütfi Fikri Bey'in Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun birinci maddesinin [Saltanatın ilgasına ve hukuk-ı hakimiyet ve hükümranisini gayr-ı kabil-i terk ve tecezzi ve ferağ olmak üzere Türkiye halkının mümessil-i hakikisi olan Büyük Millet Meclisinin şahsiyet-i maneviyesinde mündemic bulunduğuna dair 1 Teşrinisani 338 tarihli karar hilafında kavlen veya tahriren veya fiilen an-kasdın muhalefet veya ifsadât veya neşriyâtta bulunan kesan hain-i vatan addolunur] diye muharrer bulunan fıkrası mucibince mücrimiyetine ekseriyetle karar verildikten sonra hayatı kanun satır ve sahifeleri içinde geçen millet ve memleketin geçirdiği pek elim ve felaketli günlerin dehşet ve azametini herkesten iyi takdir edecek bir seviye-i fikriyede bulunan Lütfi Fikri Bey'in yüz binlerce evlad-ı memleketin kan ve canı pahasına kazanılan istiklal ve hakimiyet-i tam ve mutlakını takip eden günlerde düşman tahribâtı yüzünden baştan başa birer enkaz halinde yığılı duran harap vatanın imarına mütemadiyen maruz kaldığı tehacümü müdafaa yüzünden ıssız kalan yurdu şenlendirmeye çalışacağı; sükun ve zafer saadetinden bi-hakkın müstefid olacağı devirlerde, milletin safiyetinden başka devirlerde istifade eden muzırr adamlar kabilinden istifade emeline kapılarak milletin huzur ve sükun-ı tamını ihlale ve haricen memleketimizi yeni baştan yıkmak ve sarsmak su-i kasdıyla mütemadiyen vicdan-ı ümmeti zehirlemek isteyen fikirleri adeta tesmin maksadıyla Zat-ı Hazret-i Hilafetpenahi'yi bu yıkıcı emeller etrafında kanunun mutlak ve sarih memnuiyetine rağmen faaliyete sevk ve tahrik eylemesi esbab-ı müşeddide-i takdiriyeden addolunarak Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun üçüncü maddesinin [İşbu tahrik ve teşviki suver ve vesait-i muhtelife ile tahriren ve tersimen irtikab eyleyenler muvakkat küreğe konulurlar ...] diye muharrer bulunan fıkrası mucibince Lütfi Fikri Bey'in ibtida-i tarih-i tevkifi olan 6 Cemaziyelevvel 1342 ve 14 Kanunievvel 339 tarihinden itibaren beş sene müddetle muvakkaten küreğe konulmasına vicahen karar verilerek ale'l-usul emr-i tefhimi ifa kılındı. 19 Cemaziyelevvel 342, 27 Kanunievvel 339

Aza
Konya Mebusu
Refik

Aza

Reis
Cebelibereket Mebusu
İhsan

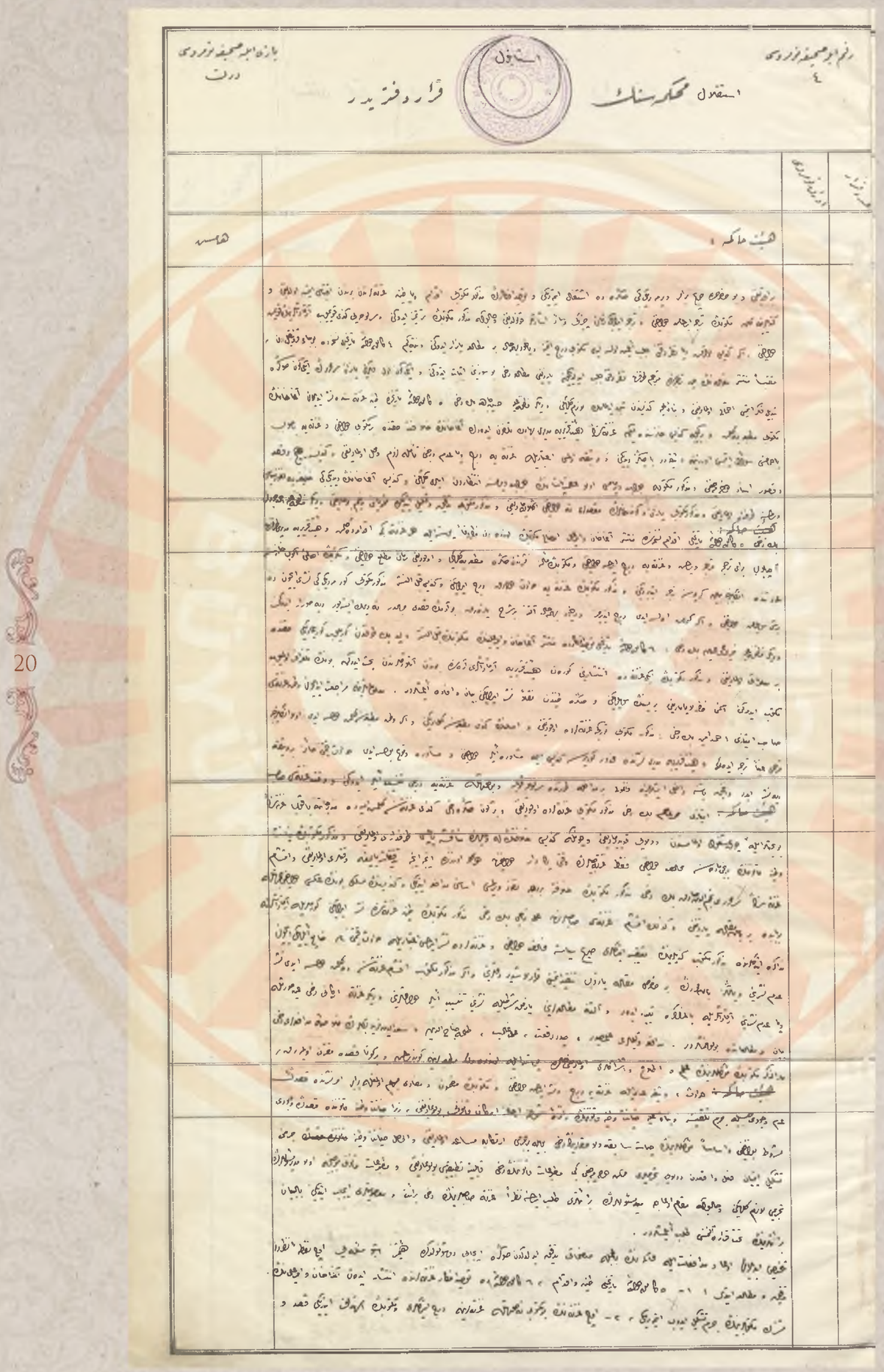
Lütfi Fikri Bey aleyhine iddia olunan hıyanet-i vataniye cürmünde esbab-ı sübutiye olmak üzere ibraz ve irae edilen delailden mumaileyh tarafından Tanin Gazetesi'yle neşr edilmiş olan açık mektupta halifeye istifa etmemesi hitabı, fikr-i zati ve kanaat-ı şahsiyesine göre bir tavsiyeden ve Akşam Gazetesi'nde münteşir neşriyât-ı cevabiye ise Necmeddin Sadık Bey ile bir mübahase ve münazara-i ilmiyeden ve fikir ve ictihad-ı şahsisini cevaben ifade ve beyandan ibaret olup neşriyât-ı mezkurede Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun birinci maddesiyle tarif ve tasrih ve İkinci ve üçüncü maddelerinde derecâtı tadad edilen hıyanet-i vataniye cürmünün vücut ve husulü için muktezi isyanı mutazammın tahriren ve an-kasdın muhalefet bulunduğu cihetle mücrimiyeti hususuna temin-i kanaat-ı vicdaniye edemiyorum. Binaberin maznunun cürm-i müddea bihden beraeti rey'indeyim.

Asaf

Aded-i Karar : 2
Evrak Numarası : 1-3
Sene : 39
Heyet-i Hakime : **Reis:** Cebelibereket Mebusu İhsan Beyefendi, **Aza:** Konya Mebusu Refik Beyefendi
Aza: Hakkâri Mebusu Asaf Beyefendi

Milletin yegane ve hakiki mümessili olan Türkiye Büyük Millet Meclisi namına icra-yı muhakeme ve i'tayı hükme mezun heyetimiz; hıyanet-i vataniye cürmüyle maznunen mahkemeye sevk edilen Dersaadet'te müntesir İkdam Gazetesi Sahib-i İmtiyazı Dersaadetli altmış bir yaşında Ahmet Cevdet Bey bin Ahmet Emin ve Tanin Gazetesi Sahib-i İmtiyazı Sermuharrir ve müdir-i mesulü Dersaadetli kırk sekiz yaşında Hüseyin Cahid Bey bin Ali Rıza ve Tevhid-i Efkâr Gazetesi sahip ve Sermuhariri kırk yaşında Abdurrahman Velid Bey bin Ebuzziya ve Tevhid-i Efkâr Gazetesi müdir-i mesulü yirmi beş yaşında Hayri Muhyiddin Bey bin Muhyiddin Beyler haklarında mevkufen ve alenen cereyan eden muhakemeye ait zabıtname ile evrak-ı müteferriayı yegan yegan tedkik ve mütalaa etti. Muhakeme zabıtnamesinde tafsilen muharrer olduğu üzere Müddei-i Umumiliğin maznunun aleyhim haklarındaki esas iddia ve talepleri; Ağa Han ve Emir Ali tarafından Başvekil Ismet Paşa Hazretlerine gönderilen ve bir Teşrinisani kararı ile onu müeyyid Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun birinci maddesine mugayir bulunan bir mektubun neşrinden mütevellid cürm hakkındaki tahkikât ve muhakemât neticesine nazaran mezkur mektubun bir maksad-ı siyasi ve doğrudan doğruya propaganda için mektubun neşrinde Ağa Han ve Emir Ali ve onları sevk eden kuvvet namına olarak alet oldukları sabit olmamış ve en felaketli zamanlarda dava-yı milliye sadakatle müzaharet edecek Türk Matbuatı'nın hayat-ı nezahetinde böyle bir lekenin teressüm etmemesi mucib-i memnuniyet bulunmuş idüğünü ve ancak maznunun aleyhimin iddiaları vechle mektup muhteviyatının bir Teşrinisani kararı ve onu müeyyid Hıyanet-i Vataniye Kanunu hilafında ahkamı cari bulunduğu ve fi'l-vaki' mektubun bir maksad-ı mahsus ile yazıldığına delalet edecek şekilde mübhem ise de mektubun yalnız bir satır ve cümlesi alınarak değil bütün muhteviyatı tahlil edildikte Halife Hazretleri'nin mübhem vaziyetlerinin ehl-i sünnet olan halk üzerinde endişe-bahş tesirata sebep olduğu ve halifenin şeref ve kudretine nüfuz ve tesirine tari olan halelden dolayı ictimai ve manevi büyük bir kuvvet addedilen İslamiyetin ehl-i sünnetten olan halkın şuubât-ı vasiası gevşemekte olduğunu kemal-i teessüfle müşahade edildiğini beyan etmelerine ve halbuki Halife'nin ne şerefine, ne dini kudret ve nüfuzuna halel tari olmamış ve bilakis Büyük Millet Meclisinin kanunu ile Halife Hazretleri'nin vaziyeti, mevkii ve dini kudreti tayin ve tespit edilmiş bulunmasına nazaran mektupta kasd edilen mana ve mefhumun hilafete kuvve-i siyasiye vermek ve hilafetin kuvve-i siyasiyeden tecridi ehl-i sünnet mezhebinde olanlar için felaket olacağını göstermek idüğü anlaşıldığını ve müteakip cümlelerde dahi Halife'nin nüfuzunun tenkisi veya bir amil-i dini gibi Türkiye teşkilat-ı siyasiyesinden teb'idi İslamiyet'in dağılması o manevi cihan kuvvetinin ziya'ı demek olacağı zikr ve tasrih edilmek suretiyle istihdaf olunan gayenin tavzih kılınması yani Halife'nin yalnız amil-i dini olarak kalmasının değil belki Türkiye teşkilat-ı siyasiyesi dahilinde bir nüfuz sahibi olması arzu edildiği sarahaten gösterilmiş ve bir Teşrinisani kararı Halife'nin siyasi salahiyetlerini nez' eylemiş ve Hıyanet-i Vataniye Kanunu dahi bu hususa mütedair, kavlen, fiilen veya tahriren neşriyâtı men' eylemiş olmasına göre mezkur mektubun neşriyle bir Teşrinisani kararı ve onu müeyyid Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun men' eylediği fiil-i cürmü irtikab eylemiş olduğu ve mahkemeye celb ve istima' kılınan İstanbul matbuat erkânı dahi marrü'z-zikr mektup muhteviyatının bir Teşrinisani kararına muhalif olduğunu ve hatta bazıları bu sebeple neşr etmediklerini ve eğer neşr etmiş olsalar idi mütalaa ilave eder olduklarını söylediklerini ve binaenaleyh maznunun aleyhim mumaileyhin bilerek bilmeyerek, isteyerek istemeyerek cürm-i mezkuru ika' eylediklerini ve cürm-i vaki' zühul veya hata ise Türk matbuatını daima bu gibi hatalardan tahzir etmek lazım geldiğini ve neşirden tevellüt eden işbu cürmün Matbuat Kanunu'nun on birinci maddesine mümass-ı ef'alden olması itibariyle gazete sahipleri mumaileyhim Ahmed Cevdet, Hüseyin Cahid ve Abdurrahman Velid Beylerin madde-i mezkure mucibince ve fail-i müşterek olarak teczıyelerini ve ancak mumaileyhimden Hüseyin Cahid Bey'in fikirlerinde ve yazılarında cumhuriyet esaslarını müdafaa etmekte olması esbab-ı muhaffefe-i takdiriyeden olduğundan mumaileyhin tayin-i cezası hususunda bu cihetin nazar-ı dikkate alınması ve müdir-i mesullerden Hayri Muhyiddin Bey'in neşriyât-ı vakıadan haberdar olmadığı Ömer İzzeddin Bey ise malul ve mefluc bulunduğu anlaşılmış ve İstiklal Mahkemesi kanaat-ı vicdaniyesinin istimalde vasi' ve mutlak surette sahib-i salahiyet bulunmuş olduğundan mumaileyhima Hayri Muhyiddin ve Ömer İzzeddin Beylerin beraetlerine karar verilmesi talebinden ibarettir.

Maznunun aleyhimden Velid Bey dahi Ağa Han ile Emir Ali'nin son zamanlara kadar efkâr-ı umumiyede İslam gayesi itibariyle Türklere ve mücahedemize yardım ettikleri zehab ve hatta kanaati bulunduğunu ve bunların lehimizde olan ve mühim görülen bazı beyanâtı Avrupa telgraflarından alınır ve gazeteye konulur idüğünü ve ancak iki üç ay evvel Ağa Han'ın İngiliz gazetelerinde intişar eden bir makalesinde İslamlara ve dolayısıyla Türklere hizmetten ziyade Türklerin dahili işlerini karıştıracak şekil ve mahiyeti haiz ve Tevhid-i Efkar'ın nokta-i nazarına gayr-ı muvafık bulunduğundan o güne kadar iyi zannettikleri Ağa Han'ın İslamiyete hadim olmadığını anlamış ve neşriyât-ı vakıasını 2 Ağustos 339 tarihli nüshasında şiddetle tenkit ve teşrih etmiş bulunduğu gibi 3 Ağustos 339 tarihli başmakalede dahi Ağa Han'ın makasıdını daha mufassal bir surette teşrih eylemiş ve 6 Ağustos 339 tarihli nüshada dahi bu babda beyanâtta bulunmuş ve Ağa Han'ı vaktinde tanıyıp karilere tanıttırmış idüğünü ve binaenaleyh Ağa Han'ın nokta-i nazarına iştirak gibi bir töhmet atf olunamayacağını ve bu kere gazetede neşr olunan mektuba gelince, mezkur mektup diğer gazetelerde intişar ettiği gün Tevhid-i Efkar'a da gelmiş ve meşgul bulunduğu sırada açıp göz gezdirdikten ve İngiltere'den geldiğini anladıktan sonra aynı tarzda İngiltere ve Amerika'dan ilan ve muamelât-ı ticariyeye müteallik mektuplar gibi zannederek ve ehemmiyet vermeyerek bir tarafa bırakmış ve üzerindeki Ağa Han imzasını görmemiş olduğunu ve hatırında kaldığına göre doğrudan doğruya postadan gelen mektuplar arasında geldiğini ve ertesi gün iki gazetede neşr olunduğunu gören Heyet-i Tahririye kendilerine gelmediğine merak etmiş ve İngilizce gazetelerde böyle bir mektup olmadığını mütercimden anladıktan sonra Tanin'den vaki' olan sual üzerine mektup geldiğini anlamış olduklarını ve ondan sonra kendilerinden aradıklarında böyle bir mektubun geldiğini tahattur ediyorsa da o sırada arayıp bulmaya vakti olmadığını ve bulup vereceğini söylediğini ve gazeteye koyup koymamak hususunu istizah ettiklerinde kendilerinin takdirine

bıraktığını ve bu hususta sarih bir emir vermediği gibi sonra da iştigal etmediğini ve Tevhid-i Efkar'ın mezkur mektubu İkdam veya Tanin Gazetelerinden birinden iktibas etmiş olduğunu ve kendilerine gelen mektubun tercüme edilmemiş olduğunu ve tercüme edildiği zaman çizgi vesair işaretler konulduğunu ve halbuki mezkur mektubun tertemiz olduğunu, serlevhayı kendi koymayıp arkadaşlarının koymuş olduğunu, eğer kendisi okumuş veya nazar-ı dikkatini celb eylemiş olsa idi mektubu derc etmez veyahut behemehal bir mütalaa yazar idüğünü ve nitekim 4 Kanunıevvel minhu tarihli nüshada Bombay Kronikl'den muktebesen münteşir makalenin hin-i tercümesinde mütercim tarafından nazar-ı dikkati celb edildiği için yazdığı mütalaa dahi bu sözünü ispat ettiğini ve iki gün evvel fikrini yazan Sermuharririn, iki gün sonra tebdil-i fikir etmesi ihtimali olmadığını ve binaenaleyh kendisinden şüphe edilmemek lazım geldiğini ve diğer maznunun aleyh Hüseyin Cahid Bey dahi 5 Kanunıevvel minhu tarihinde Tanin Gazetesi'nde neşr edilen Ağa Han'ın mektubu matbaaya gelmiş ve bir gece kendisi hanesinde iken gazetesinin Heyet-i Tahririye Müdürü Baha Bey telefon ederek Ağa Han'ın hilafet hakkında bir mektubu olduğunu ve gazeteye basıp basmamasını sual etmesi üzerine vesikadır basınız dediğini ve vesika olması itibariyle gazeteye derc veya adem-i dercini teemmüle lüzum ve mahal olmadığını ve kendisine hiçbir kasıt ve kusur isnad olunamayacağını ve mezkur mektuba cevap vermemesi evvela İsmet Paşa'nın cevap vermesine intizardan ileri geldiğini ve kendisi Ağa Han'ın dediği gibi halifeye nüfuz-ı siyasi verilmesine taraftar olmadığını ve mezkur mektubu yazan ve gönderenlerin maksatları ne olduğunu anlayamadığını ve mezkur mektubu tedkik ve tahlil ettiğinde muhteviyatını vahim bulduğunu ve diğer maznunun aleyh Ahmed Cevdet Bey dahi 5 Kanunıevvel minhu tarihli İkdam nüshasında münteşir Ağa Han ve Emir Ali imzalı mektubun Londra'dan mazrufen posta ile her gazete gibi İkdam'a da gelmiş ve Heyet-i Tahririye Müdürü tarafından açılıp beray-ı tercüme mütercime verilmiş ve gazeteye derc edilmiş olduğunu ve mektubun mealini neşrinden sonra matbaaya geldiği ve okuduğu zaman muttali' olduğunu ve mektubun aslını alıp hanesine avdetinde İngilizce bilen kerimesine tercüme ettirdiğini ve mezkur mektubun gazeteye havadis olarak derc edildiğini ve kendisi kable'n-neşr mezkur mektubu görmediği gibi neşri içinde bir şey söylememiş olduğunu ve eğer görmüş olsa idi derc ettirmez veyahut behemehal altına bir şerh yazarak bu adamın kastı mübhemdir ne demek istiyor diye sorar idüğünü ve diğer maznunun aleyh Hayri Muhyiddin Bey dahi: 6 Kanunıevvel minhu tarihli Tevhid-i Efkâr'da münteşir Ağa Han ve Emir Ali'nin mektubunun kable'n-neşr Velid Bey tarafından görülüp görülmediği hakkında bir malumâtı olmadığını ve mezkur mektubun iki gazetede intişarını gören Heyet-i Tahririye arkadaşları arasında bundan anladıklarından bahsederken bunun telgraf olmayıp mektup olduğunu ismini hatırlayamadığı birisinin söylediğini ve sonra Tanin'den naklen neşr eylediğini beyan ve ifade eylemişlerdir. Malumatlarına müracaat edilen Vatan Gazetesi Sahib-i İmtiyazı Ahmed Emin Bey dahi: mezkur mektubu Türkçe gazetelerde okuduğunu ve aslının kendi matbaasına gelmediğini ve eğer Vatan matbaasına gelmiş olsa idi evvela İngilizce mütercimi aynen tercüme eder ve Heyet-i Tahririye Müdürü neşrinde mahzur görürse kendisi ile müşavere eyler olduğunu ve müşavere vuku' bulsa idi havadis kıymetini haiz bir vesika diye neşr eder ve ancak başına dahili işlerimize fuzuli bir müdahale tarzında serlevha koyar ve bu suretle gazeteye derci tensib eyler idüğünü ve Vakit Gazetesi Sahib-i İmtiyazı Mehmed Asım Bey dahi mezkur mektubu gazetelerde okuduğunu ve bir gün sonra dahi kendi gazetesine gelmiş ise de mündericâtına bakıp gazetesinde bu bahisler ile çok meşgul olmamasından dolayı koydurmadığını ve çünkü kendisi hilafetin leh ve aleyhinde münakaşa yapılması taraftarı olmadığını ve mezkur mektubun Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun birinci maddesine muhalif olduğunu fakat gazetecilerin vakti pek dar olduğundan her kelime üzerinde ince ince tedkikat yapmaya vakitleri olmadığını ve Akşam Gazetesi'nin Sermuharriri Necmeddin Sadık Bey dahi mezkur mektubun hilafete bir derece nüfuz verilmesi esasını müdafaa ettiği ve kendisinin mesleği bunun aksi olduğu cihetle bu babda bir başmakale yazdığını ve kezalik Akşam Gazetesi sahiplerinden Ali Naci Bey dahi mezkur mektubun Tanin Gazetesi'nde neşr edildiğini görmeleriyle arkadaşlarıyla müzakere ettiklerinde mezkur mektup kendilerinin takip ettikleri sarih siyasete muhalif olduğunu ve gazetelerde neşr edilmesi itibariyle havadis kıymetini de zayi' eylediği için adem-i neşrini ve yalnız Başmuharririn bir hususi makale yazıp tenkit etmesini kararlaştırdıklarını ve eğer mezkur mektup Akşam Gazetesi'ne de gelmiş olsa idi neşr veya adem-i neşrini arkadaşlarıyla bi'l-müzakere tayin eder ve altına mütalaalarını yazmak şartıyla neşrini tensip eyler olduklarını ve diğer gazete erkanı dahi aynı surette beyan ve mütalaâtta bulunmuşlardır. Müdafaa vekilleri Ali Haydar, Haydar Rıfat, Ali Galib, Talha Cenahaddin ve Sadeddin Ferid Beylerin hulasaten müdafaaları dahi marü'z-zikr mektubun müvekkillerinin ilim ve ıttıla' ve iştirakleri olmadığı halde posta ile Londra'dan matbaalarına gönderilmiş ve bir güna kasta mukterin olmayarak havadis, vesika addi ile gazeteye derc ve neşr edilmiş olduğunu ve mektubun mazmun ve mufadı mübhem olmakla beraber emr-i neşrinde kasdın adem-i vücudu hasebiyle cürm telakkisine ve binaenaleyh Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun daire-i şümulüne idhaline imkan-ı kanunu bulunmadığını, zira Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nda kastın vücudu meşrut bulunduğunu ve esasen müvekkillerinin hayat-ı sabıka ve lahikalarının dahi böyle bir cürmü irtikaba müsait olmadığını velhasıl hıyanet-i vataniye cürmünü teşkil etmeyen fiil-i-vakıadan dolayı tecrimleri mümkün olamayacağı gibi, Matbuat Kanunu'nun dahi kabiliyet-i tatbikiyesi bulunmadığını ve Matbuat Kanunu mucibince evvela müdir-i mesullerin tecrimi lazım geldiğini ve halbuki makam-ı iddiaca müdir-i mesullerin beraetleri talep edilmesine nazaran gazete sahiplerinin dahi beraet ve masumiyetleri icap ettiğini bi'l-beyan beraetlerinin taht-ı karara alınmasını talep eylemişlerdir.

Telhis edilen iddia ve müdafaât ile muhakemenin bi'l-cümle safahâtı tedkik edildikten sonra icabı düşünüldükde heyetimiz işbu meseleyi üç nokta-i nazardan tedkik ve mütalaa etti: 1-5 Kanunıevvel minhu tarihli Tanin ve İkdam, 6 Kanunıevvel minhuda Tevhid-i Efkar Gazeteleri'nde intişar eden Ağa Han ve Emir Ali'nin müşterek mektuplarının cürm teşkil edip etmediği, 2- Üç gazetenin bu mektubu, ne suretle gazetelerine derc ettikleri ve mektubun istihdaf ettiği kast ve

emeller ile aralarında iştirak olup olmadığı, 3- Mektup da münderic amal ve makâsıd-ı tahrikâta vakıf olarak neşr edip etmedikleri, zat-ı meselenin ihtiva ettiği başlıca üç esastan birincisi hakkında her ne kadar müdafaa vekilleri mektubun muhteviyatını bi't-tahlil mevzuat-ı kanuniyemize göre bir güna kasd-ı cürmiye mutazammın olmadığına dair iddia der-miyan etmekte ve bu nokta-i nazarı müeyyed olarak bir çok izahât ve teşrihatta bulunmakta iseler de Ağa Han ve Emir Ali tarafından Başvekil İsmet Paşa Hazretleri'ne hitaben yazılan bir mektubun bi'l-ahire üç gazetede intişar eden mündericâtı 1 Teşrinisani 338 tarihli karar ile tearuz etmekte ve halifeye nüfuz-ı siyasi verilmesi fikri müdafaa olmak suretiyle de milletin hukuk-ı hakimiyet ve hükümranisi aleyhine olarak tahrikât ve teşvikâtı mutazammın bir kasd-ı cürmüyeyi sarahaten muhtevi bulunmaktadır. Tabiiyeti ve hayat-ı maziye ve haliyeleri itibariyle değil, Türklüğe hatta İslam alemi menfaatine mugayir faaliyetleri ve hiç bir sıfat ve salahiyetleri olmadığı halde milletimizin na-mahdud mesai ve fedakarlığı ile mazhar olduğu devre-i sükun ve saadeti yeni ve muzırr cereyanlar ile ihlal etmek isteyen Ağa Han ve Emir Ali'nin vicdan-ı millete saçmak istedikleri tohum-ı nifak; işbu mektuplarının her kelime ve satırında sarahaten okunmakta ve hariçten mukaddesât ve hakimiyetimiz aleyhine tertip edilen kasd-ı tahribkâranenin mukaddemesini teşkil etmekte olduğu ve şu suretle mevzuat-ı kanuniyemize ve be-tahsis 1 Teşrinisani 338 tarihli karar hilafına tahrikât ve teşvikâtı mutazammın ve an-kasdın irtikab edilmiş bir cürm olduğunda, heyetimiz en ufak bir tereddüde dahi düşmeyerek müdafaa vekillerinin bu nokta-i nazara göre yürüttükleri tekmil mütalaât ve müdafaâtı mektubun anifü'z-zikr sarahati ve kanunun bu babdaki katiyeti karşısında tamamıyla gayr-i varid görmüştür. Bu esas üzerinde izahat-ı anifeye binaen ittifak eden heyetimiz; mezkur mektubun ne suretle derc edildiği ve ihtiva ettiği tahrikât ve teşvikatla yakından ve uzaktan alakadar olup olmaması şıkkı ki -maznunların mahkemeye sevklerini mucib olan en başlı sebeptir- bu esas üzerinde günlerden beri devam eden tedkikat, isticvabât, muhakemâttan hasıl olan fikir ve kanaate göre fi'l-hakika 1 Teşrinisani 338 kararı hilafına kasd-ı tahrik ve teşviki mutazammın görülen mektup Tanin ve İkdam Gazeteleri'nin sahib-i imtiyazları bulunan Hüseyin Cahid ve Cevded Beylerin mündericâtına asla muttali' olmayarak ve bir gün sonra da Tevhid-i Efkar sahibi Velid Bey tarafından gazetesine esaslı bir tedkike tabi tutulmayarak derc edildiği tamamıyla taayyün ve tahakkuk ettiği gibi müdir-i mesulü olduklarından dolayı maznunen mahkemeye sevk edilen Hayri Muhyiddin ve Ömer Izzeddin Beylerin de mezkur mektuptan asla haberdar olmadıkları ve mektubu gazeteye derc eden her üç gazeteye mensup diğer zevatın da gazetecilik gayretiyle ve hiçbir fikir ve maksad-ı ihanetkârane ile asla alakadar olmayarak gazetelerine derc ettikleri hakikatine vasıl olan heyetimiz; maznuniyetleri iddia olunan Hüseyin Cahid ve Velid ve Cevdet Beylerle diğerlerinin maznuniyetlerini mucib olan mezkur mektupta maksat ve amal-i ihanetkâranede bir güna iştirak ve alakaları bulunmadığı bi'l-etraf tezahür ve tecelli etmiş ve mektubun derc-i keyfiyeti salifü'z-zikr sahib-i imtiyazların esaslı bir tedkike arz edilmeden her üç gazete mensubîninin gazeteye havadis koymak ve atlamamak gibi meslek gayreti neticesi olarak derc edilmiş olduğu kanaati tehassül eylemiştir. Ecnebi bir devlet tabiiyetinde bulunan meslek ve maksatları itibariyle bi'l-cümle İslamlar arasında şüpheli bir mevkide görülen Ağa Han ve refiki Emir Ali'ye ait veya bu gibi efkâr ve tahrikât-ı muzırrayı gazeteye havadis yetiştirmek gibi herhalde vatani olmayan bir fikre müsteniden gazeteye derc edenlere karşı milletin ârâ ve efkar-ı umumiyesine tercüman ve tecelligâh olan Büyük Millet Meclisi namına hareket eden heyetimiz mevzuat-ı kanuniyemiz itibariyle müstelzim-i mücazat görmediği bu fiil ve harekete verilecek hükmü efkâr-ı umumiyeye bırakmayı da der-uhde ettiği vazifenin kudsiyeti noktasından lazimeden görmüştür. Yine bu nokta-i nazarla vasıl olduğumuz bir hakikati daha ilana lüzum görürüz ki Türk aile-i matbuâtına mensup üç gazete sahip ve mensubînini memleketimizi yıkmaya, ihraz edilen İstiklal ve zaferinden feyyaz-ı netayicin felakat-zede millet ve memleketimizi mahrum etmeye matuf bulunan herhangi bir hainane maksat ile alakadar ve medhaldar görmemekle en kara ve matemli günlerde -yalnız bir istisnasıyla- vatana fedakârane bir surette vazife-i irşadı ifa eden Türk matbuâtı namına bu neticeyi kemal-i fahr ve şerefle cihana ilan etmeyi kezalik, cümle-i vazifesinden addeder ve yine kuvvetle ümit eder ki hayat-ı maziyesiyle temiz bir vatanperver olan Tevhid-i Efkar Gazetesi sahibi Velid Bey'in temsil ettiği fikir ve kanaat itibariyle ateşîn bir cumhuriyetçi bulunan Tanin Gazetesi sahibi Hüseyin Cahid Bey'in, ve medid-i mesaisiyle milletimizin bütün şuubât-ı ilim ve hayatta seri' ve müstakar bir inkişafa mazhariyetini müdafaa-yı, hakiki bir meslek edinen İkdam sahibi Cevdet Bey'in bundan böyle de vatanın teali-i sükun ve refahını temine ve herhangi bir kasd-ı tahribkâraneden ber-sabık tevakki eden bu gibi amal ve niyât-ı faside ve muzırra ashabına Türkün secaya ve şiarına ve be-tahsis İstiklal mücadelesinde her türlü fedakârlıklara, enva'-ı mihnet ve mahrumiyetlere katlanarak mütevekkilane zafer-i nihaiye intizar eden İstanbul'da sakin muhterem milletimizin hissiyât-ı necibe-i vatanperveranelerinde bi-hakkın tercüman olmaya çalışacaklarına ve bu suretle atlamak, atlamamak gibi meslek telaşlarıyla efkâr-ı umumiye-i milliyemizin asla arzu etmediği bahislere ba'dema temas edilmeyerek vicdan-ı umumi-i millette de layık oldukları mevki'i muhafazaya sarf-ı himmet buyuracakları arzu ve kanaatini izhar eder. Hülasa: Başlı başına bir fikr-i fesad ve tahriki mutazammın ve mevzuat-ı kanuniyemiz itibariyle bir cürm olan Ağa Han ve Emir Ali mektubunun üç gazeteye derc ve neşrinde

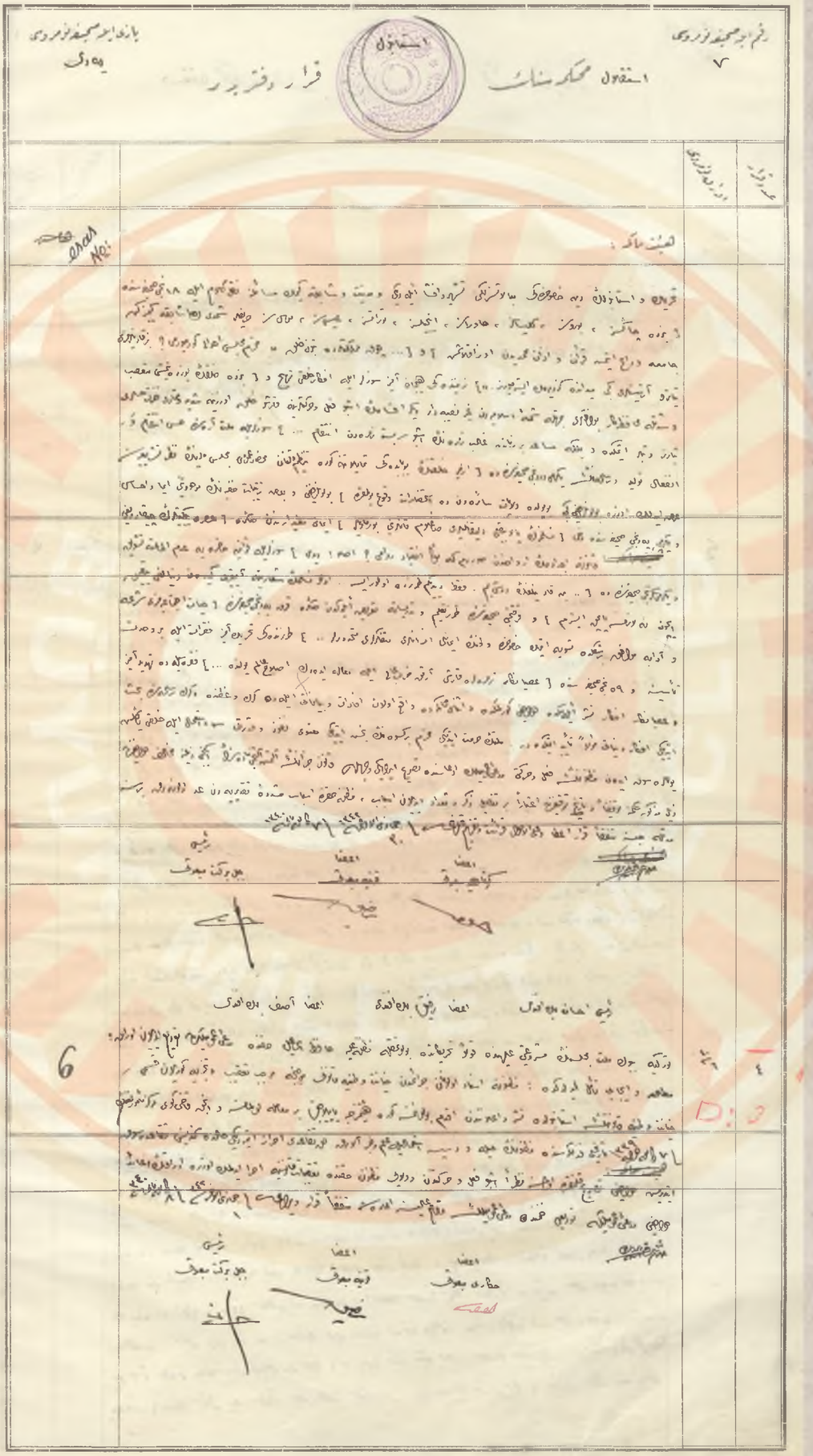
gerek sahib-i imtiyazlarının ve gerek mensubîninin bir güna alaka ve iştirakleri görülemediğinden ve bu suretle müstelzim-i mücazat ve sarahat-ı kanuniyeye göre kasd-ı cürmiyi mutazammın bir hal ve hareket bulunmadığından ve makam-ı âli-i iddianın bu noktaya matuf olarak maznunların Matbuat Kanunu'nun on birinci maddesi delaletiyle Hıyanet-i Vataniye Kanunu'na tevfikan tecrim ve tecziyeleri talebi şayan-ı kabul görülemediğinden maznuniyetleri iddia edilenlerin cümlesinin beraatlerine müttefikan karar i'ta ve ale'l-usul kıraat ve tefhim kılındı. 2 Kanunısani 340, 25 Cemaziyelevvel 342

Aza	Aza	Reis
Hakkari Mebusu	Konya Mebusu	Cebelibereket Mebusu
Asaf	Refik	İhsan

Aded-i Karar : 3
Evrak Numarası : 5
Sene : 39
Heyet-i Hakime : **Reis:** İhsan Beyefendi, **Aza:** Refik Beyefendi, **Aza:** Cevdet Beyefendi

Milletin yegane ve hakiki mümessili olan Türkiye Büyük Millet Meclisi namına icra-yı muhakeme ve i'tayı hükme mezun heyetimiz; devletin emniyet-i dahiliyesini ihlal ile kavanîn ve nizamât-ı devlete halkı adem-i itaate sevk cürmünden dolayı maznunen mahkemeye sevk edilen Ankaralı Hacıdedezade yirmi yaşında İbrahim Edhem Efendi bin Hasan hakkında icra kılınan muhakemeye ait zabıtname ile evrak-ı müteferriayı tedkik ve mütalaa etti.

Müddei-Umumiliğin esas hakkındaki iddia ve talebi maznunun aleyh İbrahim Edhem Efendi'nin başına bir sarık sararak onun verdiği muhterem mevkii su-i istimal ederek camilerde meviza iradı suretiyle halkı devletin kavanîn-i hazırasına muhalefete teşvik ve tahrik ettiği gibi bu babda bir risale dahi tanzim ve tab' ile teşvikât ve tahrikât-ı vakıasını daha ileriye götürerek ve asri kavanîne inkıyadın reva olmadığı hakkında ecdadının ervahından cevap aldığını zikr ile maarif mektepleri aleyhinde de beyanâtta bulunduğu velhasıl halkı kavanîn-i devlete adem-i itaate teşvik eylediği kendisinin huzur-ı mahkemedeki beyanât ve itirafâtı ve mezkur risalenin kendisine aidiyetini kabul ve ifade etmesi ile anlaşılmış ve memleketimizde her hatve-i terakki ve teceddüdü yıkmak ve halka çirkin göstermek isteyen cehl ile alude softa zümresi bulunduğu malum ve mütehakkik bulunmuş olduğundan ve teşvikât ve tahrikât-ı vakıanın yalnız taat ve ibadete münhasır olan ve her türlü tahrikât ve ifadâttan muarra ve münezzeh bulunan cevâmi'-i şerifede ika' ve irtikab edilmesi esbab-ı müşeddideyi teşkil eder ahvalden bulunduğundan maznunun aleyh İbrahim Edhem Efendi'nin ol vechle başına sarık sararak ve dini alet ederek maarif mektepleri aleyhinde beyanâtta bulunmuş ve halkı kavanîn-i devlete adem-i itaate teşvik ile inzibat ve emniyet-i memlekete tehlike iras edecek harekâta ictisar etmesinden dolayı Kanun-ı Ceza'nın altmış altıncı maddesinin ikinci zeyli mucibince tayin-i cezasını beyandan ve maznunun aleyh İbrahim Edhem Efendi'nin cümle-i beyanât ve müdafaâtı dahi kendisinin risale-i mezkureyi Karagöz, Yeni Mecmua, Resimli Gazete gibi bazı ceraidin mahdud muharrirleri tarafından dinsizliğin telkin ve tervici yolunda neşr edilen makalelere cevap ve mukabele-i bi'l-misil olmak ve bu suretle millet ve memlekete hizmet etmek ve emr-i vicdani ve dinisini ifa eylemek fikir ve emeli ile yazdığını ve mevizaları dahi bu maksatla irad edegeldiğini ve yoksa Büyük Millet Meclisinin meşruiyeti ve ittihaz eylediği mukarrerât ve kavanîne itaat ve inkıyadın vücubu kanaatinde bulunduğunu ve nitekim işbu kanaatini Mücadele-i Milliye esnasında muhtelif cephelerde bazı zevatın refakati ile askerlere teşrih ve telkin etmiş ve binaenaleyh kavanîn-i devlete adem-i itaate teşviki kastetmemiş olduğu ve bilakis gerek neşriyâtı ve gerek mevizaları ile nazar-ı dikkati celb etmek ve ahlaksızlığın tamim ve intişarına mani olacak kavanîn ve nizamâtın vaz' ve tedvinini temin etmek istediğini ve kendisi mürteci' olmayıp vatanını sever ve ahkâm-ı ilahiyeyi ihtiyacât-ı asriyeye tevfikan vaaz eder maarif ve teceddüd-perver olduğu velhasıl halkı ifsada değil irşada çalıştığını ityan eylemekten ibarettir. Bi'l-cümle iddia ve müdafaâtın tedkikinden sonra icabı teemmül edildikte: Maznunun aleyh Hafız İbrahim Edhem Efendi'nin Fatih ve Ayasofya cevâmi'-i şerifesinde vaaz esnasında tesettür-i nisvan ve müskirat mesailinden bahs ederken kadınların yükseltilmesi için açılan inas mekteplerinde hadd-i kemale gelen kızlardan on altısının hamile kaldığından bahsle cemaatin ezhanını teşviş eylediği ve tab' ettirdiği "İslamiyette Ahlak ve Kadınlarda Tesettür" unvanlı risalesinde de Anadolu ve İstanbul ahalisi arasında dini bir gerginlik ihdas edecek teşvik-amiz ve teşviş-i ezhanı mucib mukayesât ve mütalaâtı ve ez-cümle risalenin 17'inci sayfasında imam lafzının İstanbul matbuatından bazıları tarafından suret-i istimal ve telakkisinden bahs ederken Sebilü'r-Reşad Risalesi'ne hitaben yazılmış olduğunu beyan eylediği [Biz dinsizler, ekseriyeti teşkil ediyoruz. Aleyhimizde fazla söyler ve yazarsanız bir gün gelir matbaanızı parçalarız] sözlerini irtikab ediyor halbuki böyle bir cemiyet Anadolu'da olsa derhal hak ile yeksan edilir] sözleriyle Anadolu taassub-ı dinisini

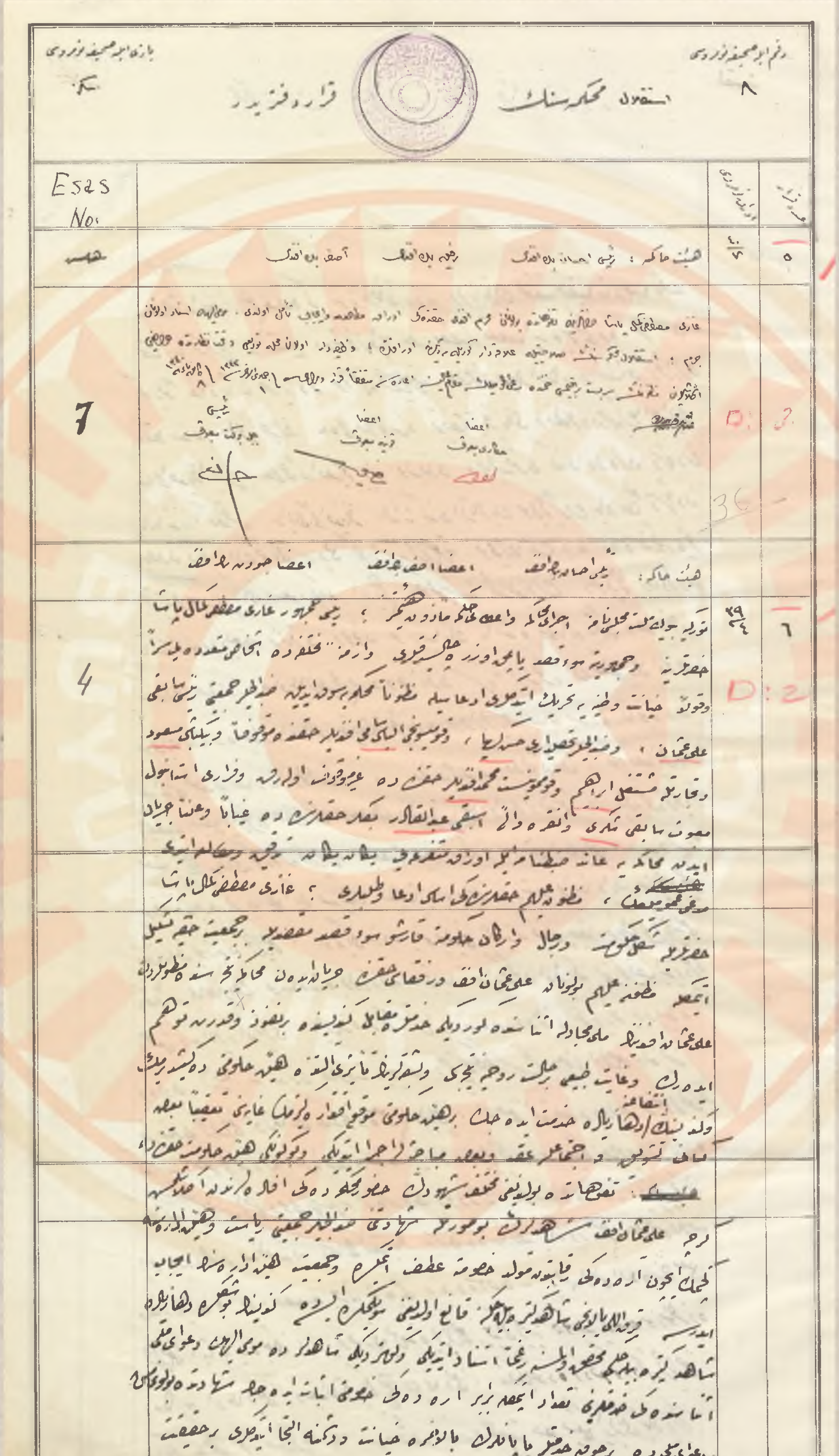
tahrik ve İstanbul'un din hususundaki mübalatsızlığını teşhir ve ifşa eylediği ve medeniyet ve şapka giymek mesailine nakl-i kelam ile 18'inci sayfasında [Bizde çansız, borusuz, kilisesiz, havrasız, incilsiz, tevratsız, İsa'sız, Musa'sız herifler şimdi daha şapka giymezken camiye veda etmiş Kur'an ve Ezan-ı Muhammedi'den uzaklaşmış] ve [... Çok memleketlerde bütün halk "Muhterem meclis ahvali görmüyor mu? Biz kadınlarımızı tiyatro artistleri gibi meydanda gezdirmek istemiyoruz"] Zeminindeki heyecan-amiz sözleriyle efkar-ı halkı tehyic ve [Bizde halkın yüzde yetmişi mutaassıb ve şiddetle muhafazakâr bulundukları cihetle şemme-i İslamiyeden gayr-i nasibedar diğer aksamın işbu fiil ve hareketlerine karşı halk üzerinde şedidi ve mütemadi nefret hisleri tebarüz ve tebellür etmekte ve belki müsait bir zamanda galip zümrenin işbu serbest zümreden intikam...] sözleriyle millet arasında hiss-i intikam ve infial tevlid ve risalenin yirmi dördüncü sayfasında da [İzmir halkının bu babdaki temayülâtına göre tanzim kılınan mahzar-ı umumi Meclis-i Milli'nin nazar-ı teşriiyesine arz edilmek üzere bulunduğu gibi bu yolda vilayât-ı saireden de istihzarât vuku' bulmakta] bulunduğunu ve bazı tertibât-ı hafiyenin mevcudiyetini ima ve ihsas ve yirmi yedinci sayfasında dahi [Neslimizin palabıyıklı delikanlıları sağlam kanlarını bozmadılar] ima-yı manidarından sonra [Asri yiğitlerin çıkardığı kanuna, ecdadımın ervahından sordum ki buna inkiyad reva mı? Asla! Dedi] sözleriyle kavânin-i hazıraya adem-i itaate teşvik ve yirmi sekizinci sayfasında: [Ben kadınlığın dostuyum. Fakat dediğim tarzda olur ise.. Ulu neslimin şiarına aykırı giden dünyalığı yıkmak için ne lazımsa yapmak isterim] ve kırkıncı sayfasında tarz-ı talim ve tedrisata ta'riz eyledikten sonra kırk yedinci sayfasında [Hayat-ı ictimaiyemizi şer'a ve adaba muvafık bir şekilde tesviye etmek hususunda vatanın imanlı insanları mütefekkirleri müttehiddirler...] tarzındaki tahrik-amiz fikarât ile bir vahdet tesisine ve 59'uncu sayfasında [İsyankar zümrelere karşı artık darb-ı âli ile muamele ederek ıslah-ı alem yolunda...] fıkrasıyla da tehdid-amiz ve isyankar efkâr neşr eylemekte olduğu görülmekte ve esna-yı muhakemede vaki' olan ifadât ve beyanâtı ile de gerek vaazında ve gerek risalesinde bahs ettiği kavânin ve niyâtı müevvelen teyid etmektedir. Milletin hürmet ettiği muhterem bir kisvenin bahş ettiği manevi nüfuz ve kudreti su-i istimal ile halkı yanlış yollara sevk eden maznunun fiil ve hareketi Müddei-Umumilik iddiasında tasrih edildiği vechle Kanun-ı Ceza'nın altmış altıncı maddesinin ikinci zeyline muhalif olduğundan zeyl-i mezkur hükmüne tevfikan ve tarih-i tevkifinden itibaren ber-tafsil zikr ve tadad edilen esbab, maznun hakkında esbab-ı müşeddide-i takdiriyeden addolunarak bir sene müddetle hapsine müttefikan karar i'ta ve ale'l-usul kıraat ve tefhim kılındı. 30 Cemaziyelevvel 1342, 7 Kanunısani 1340

Aza	Aza	Reis
Kütahya Mebusu	Konya Mebusu	Cebelibereket Mebusu
Cevdet	Refik	İhsan

Aded-i Karar : 4
Evrak Numarası : 6
Sene : 40
Heyet-i Hakime : **Reis:** İhsan Beyefendi, **Aza:** Refik Beyefendi, **Aza:** Asaf Beyefendi

Türkiye Büyük Millet Meclisinin meşruiyeti aleyhinde kavlen tahrikâtta bulunmakla maznunun aleyh Hafız İsmail hakkında Müddei-i Umumilikten tevdi' edilen evrak; mütalaa ve icabı teemmül edildikte: Maznuna isnad olunan ceraimden Hıyanet-i Vataniye Kanunu mucibince mucib-i takib ve tecziye görülen kısmı, Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun İstanbul'da neşr ve ilanından akdem bulunmasına göre heyetimizce yapılacak bir muamele olmamasına ve ancak Kadıköy Merkez Memurluğunun 7 Kanunıevvel 339 tarihli fezlekesinde maznunun hile ve desise istimali ile ilmühaber alarak hakk-ı tekaüdü ihraz etmediği halde kendisini tekaüde sevk ettirmiş olduğu tasrih kılınmakta olmasına nazaran, işbu fiil ve hareketinden dolayı maznun hakkında takibat-ı kanuniye icra edilmek üzere evrakın; ait olduğu Müddei-i Umumiliğe tevdii zımnında Müddei-i Umumilik Makam-ı Âlisine iadesine müttefikan karar verildi. 1 Cemaziyelahir 342, 8 Kanunısani 340

Aza	Aza	Reis
Hakkari Mebusu	Konya Mebusu	Cebelibereket Mebusu
Asaf	Refik	İhsan

استقلال محكمه سنك قرار دفتريدر
Esas No:
7
D: 2
36
4
D: 2

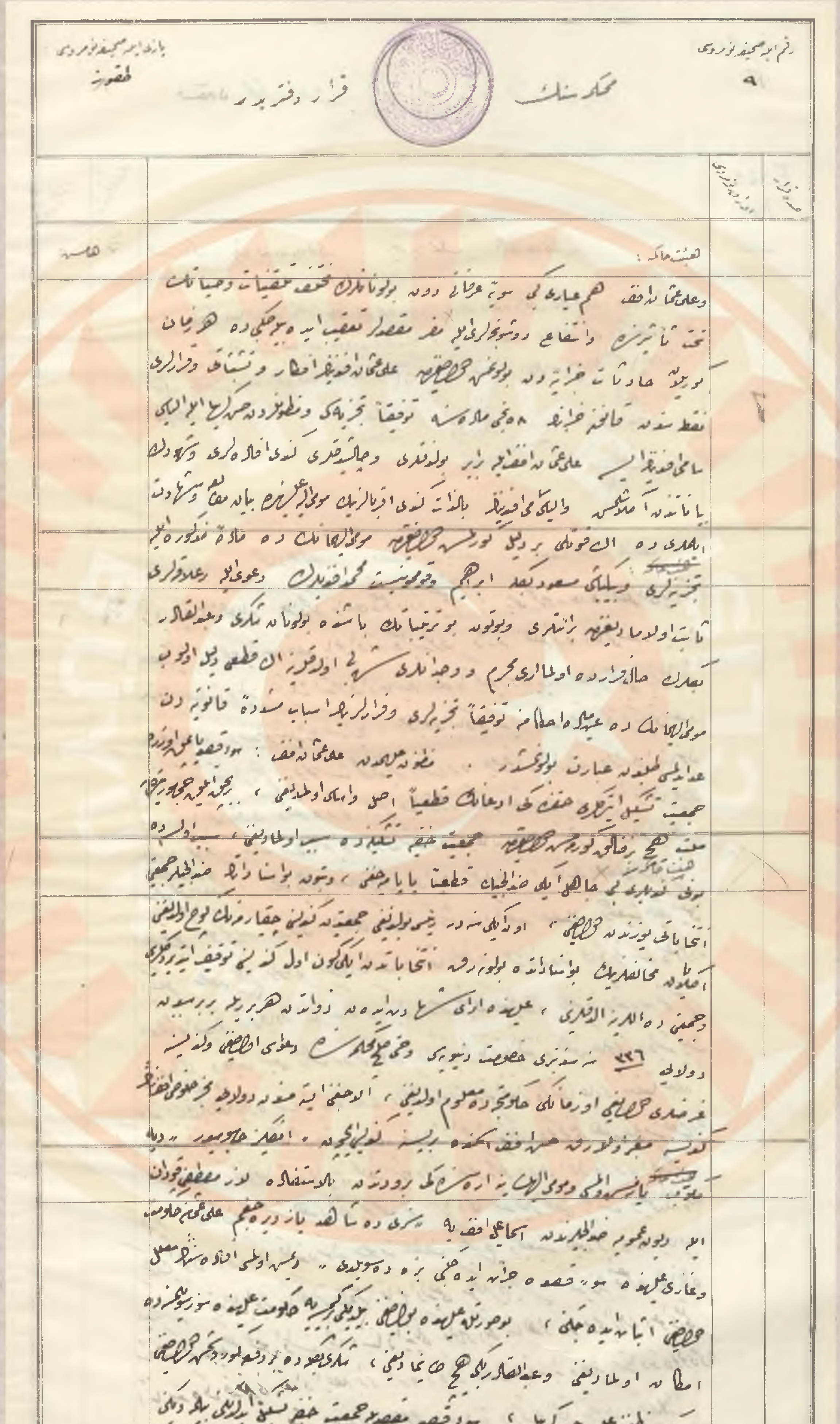
Aded-i Karar : 5
Evrak Numarası : 7
Sene : 40
Heyet-i Hakime : **Reis:** İhsan Beyefendi, **Aza:** Refik Beyefendi, **Aza:** Asaf Beyefendi

Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine tefevvühâtta bulunan Muharrem Efendi hakkındaki evrak mütalaa ve icabı teemmül olundu. Mumaileyhe isnad olunan cürm; İstiklal Mahkemesinin salahiyeti ile alakadar görülemediğinden evrakın; vazifedar olan mahalle tevdii ve taht-ı nezarette bulunduğu anlaşılan maznunun serbest bırakılması zımnında Müddei-i Umumilik Makam-ı Âlisine iadesine müttefikan karar verildi. 1 Cemaziyelahir 1342, 8 Kanunısani 1340

Aza	Aza	Reis
Hakkari Mebusu	Konya Mebusu	Cebelibereket Mebusu
Asaf	Refik	İhsan

Aded-i Karar : 6
Evrak Numarası : 4
Sene : 39
Heyet-i Hakime : **Reis:** İhsan Beyefendi, **Aza:** Asaf Beyefendi, **Aza:** Cevdet Beyefendi

Türkiye Büyük Millet Meclisi namına icra-yı muhakeme ve i'ta-yı hükme mezun heyetimiz; Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne ve cumhuriyete su-i kasd yapmak üzere çalıştıkları ve ezmine-i muhtelifede eşhas-ı müteaddideyi sırran ve kavlen hıyanet-i vataniyeyi tahrik ettikleri iddiasıyla maznunen mahkemeye sevk edilen Sandalcılar Cemiyeti Reis-i sabıkı Ali Osman ve Sandalcılar Tahsildarı Hasan Kahya ve Komisyoncu İlyas Sami Efendiler hakkında mevkufen ve Binbaşı Mesud ve ticaretle müştagil İbrahim ve Kommünist Mehmed Efendiler hakkında da gayr-ı mevkuf olarak ve firari İstanbul Mebus-ı sabıkı Şükri ve Ankara Vali-i esbakı Abdülkadir Beyler haklarında da gıyaben ve alenen cereyan eden muhakemeye ait zabıtname ile evrak-ı müteferriayı yegan yegan tedkik ve mütalaa etti. Müddei-i Umumiliğin, maznunun aleyhim haklarındaki esas iddia ve talepleri; Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'yle şekl-i hükümet ve rical ve erkan-ı hükümete karşı su-i kasd maksadıyla bir cemiyet-i hafiye teşkil etmekle maznunun aleyhim bulunan Ali Osman Efendi ve rüfekası hakkında cereyan eden muhakeme neticesinde maznunlardan Ali Osman Efendi'nin Milli Mücadele esnasında gördüğü hizmetlere mukabil kendisinde bir nüfuz ve kudret tevehhüm ederek ve gayet tabi bir halet-i ruhiye neticesi ve başkalarının tesiri altında Heyet-i Hükümeti değiştirmek ve kendisinin intifaına daha ziyade hizmet edecek bir Heyet-i Hükümeti mevki'-i iktidara getirmek gayesini takiben bazı kesanı teşvik ve içtimalar akd ve bazı mübahaseler icra ettiği ve bugünkü Heyet-i Hükümet hakkında da: Tefevvühâtta bulunduğu muhtelif şuhûdun huzur-ı mahkemedeki ifadelerinden anlaşılmış gerçi Ali Osman Efendi şahitlerin bu suretle şehadetini Sandalcılar Cemiyeti Riyaset ve Heyet-i İdaresine geçmek için aradaki rekabetten mütevellid husumete atfetmekte ve Cemiyet Heyet-i İdaresinin icap ederse kırk elli yalancı şahit getirebileceğine kani' olduğunu söylemekte ise de kendisinin bu şekilde daha ziyade şahit getirebileceği muhakkak olmasına rağmen istinad ettiği ve gösterdiği şahitlerde mumaileyhin dava-yı milli esnasındaki hizmetlerini tadad etmekle beraber aradaki husumeti ispat edecek şehadette bulunmamış ve dava-yı millide bir çok hizmetler yapanların bi'l-ahire hıyanet ve düşmana iltica ettikleri bir hakikat

ve Ali Osman Efendi hemayarı gibi seviye-i irfanı dûn bulunanların muhtelif telkinât ve hissiyâtın taht-ı tesirinde ve intifa' düşünceleri ile muzırr maksatlar takip edebileceği de her zaman görülen hadisât-ı cezaiyeden bulunmuş olduğundan Ali Osman Efendi'nin efkar ve teşebbüsâtı ve kararları noktasından Kanun-ı Ceza'nın 58'inci maddesine tevfikan tecziyesi ve maznunlardan Hasan Kahya ile İlyas Sami Efendi'nin ise Ali Osman Efendi ile beraber bulundukları ve çalıştıkları kendi ifadeleri ve şuhûdun beyanâtından anlaşılmış ve İlyas Sami Efendi'nin bizzat kendi akrabalarının mumaileyh aleyhinde beyan-ı mütalaa ve şehadet eylemeleri de en kuvvetli bir delil görülmüş olduğundan mumaileyhimanın da madde-i mezkure ile tecziyeleri ve Binbaşı Mesud Beyle İbrahim ve Kommünist Mehmed Efendilerin dava ile bir alakaları sabit olamadığından beraetleri ve bütün bu tertibatın başında bulunan Şükri ve Abdülkadir Beylerin hal-i firarda olmaları, mücrim ve vicdanları şüpheli olduklarına en kati delil olup mumaileyhimanın da aynı madde ahkamına tevfikan tecziyeleri ve firarlarının esbab-ı müşeddide-i kanuniyeden addedilmesi talebinden ibaret bulunmuştur. Maznunun aleyhimden Ali Osman Efendi: Su-i kasd yapmak üzere cemiyet teşkil ettikleri hakkındaki iddianın katiyen asıl ve esası olmadığını, bir buçuk aylık cumhuriyetten millet hiç bir fenalık görmemiş olduğundan cemiyet-i hafiye teşkiline de sebep olmadığını, sebep olsa da bunu kendileri gibi cahil iki sandalcının katiyen yapamayacağını, bütün bu isnadâtın Sandalcılar Cemiyeti intihabâtı yüzünden olduğunu, on iki senedir reisi bulunduğu cemiyetten kendisini çıkarmanın güç olduğunu anlayan muhaliflerinin bu isnadâtta bulunarak intihabâttan iki gün evvel kendisini tevkif ettirdiklerini ve Cemiyeti de ellerine aldıklarını, aleyhinde eda-yı şehadet eden zevattan her bireriyle bir sebepten dolayı 336 senesinden beri husumet-i dünyeviyesi ve hatta Sulh Mahkemesinde davası olduğunu ve kendisine garazları olduğunu o zamanki hükümetçe de malum olduğunu, alacağını istemesinden dolayı muhbir Hulusi Efendi'nin kendisine muğber olarak Hasan Efendi isminde birisine kendisi için "İngiliz casusudur" diye mektup yazmış olması ve mumaileyhin yine arasındaki bürudetten bi'l-istifade Laz Mustafa Kaptan ile Düyun-ı Umumiye Sandalcılarından İsmail Efendi'ye "Sizi de şahit yazdıracağım Ali Osman Hükümet ve Gazi aleyhinde su-i kasda cüret edeceğini bize de söyledi." demiş olması ifadesinin muallel olduğunu ispat edeceğini, bu suretle aleyhinde bulunduğunu bildiği bir kimseye hükümet aleyhinde söz söylemesine de imkan olmadığını ve Abdülkadir Bey'i hiç tanımadığını, Şükri Bey ile de bir defa görüşmüş olduğunu ve diğer maznunun aleyh Hasan Kahya; su-i kasd maksadıyla cemiyet-i hafiye teşkil edildiğini bilmediğini,

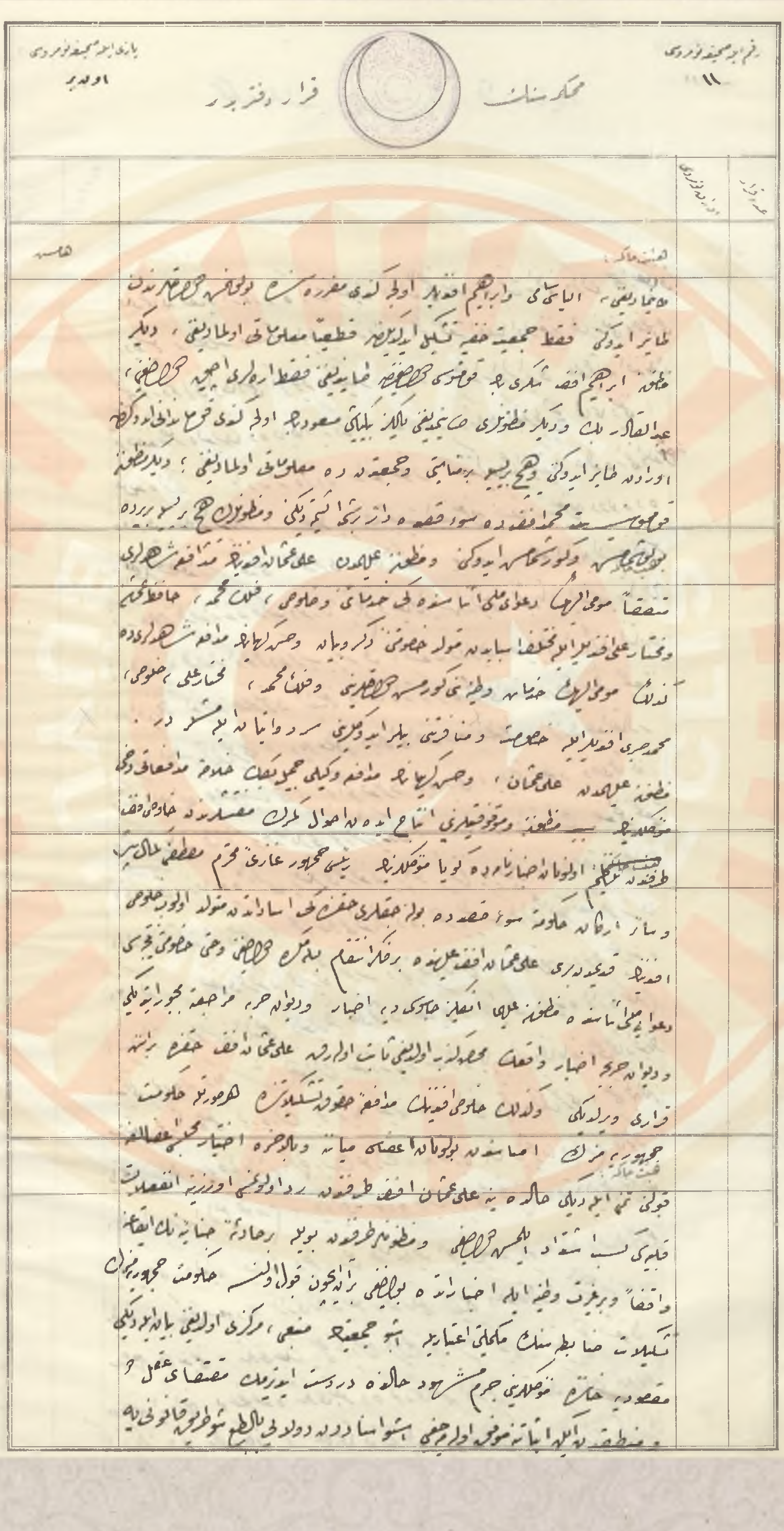
دفتر ابو مجلسه تزوید سی
١٠

محکمه سنك قرار دفتریدر

بازن ابو مجلسه تزوید سی
اولنه

	ثبت حاکم ،		قاسم
	علی عثمان افندیلر اره لرنده اولان جمعیت وکالتلرینی مقرره حسابنه نفی وکالت ایتمکله		
	دولیسی بر خصوصیت وعلاوه سی اولدیغندن موما الیه لرك جمعیه اعضا اولدقلرینه دائر		
	کچن کورشولری اولدیغی اکثریتله بر شکایتلرینه موجود ومدعا علیهم اولدقلری علی عثمان افندیلر		
	توقیفه جلب اولنمشلرده قاچارایدکلری ، عبدالقادر وشاکر بکلرده کچن شباط ،		
	عریضه لری ع دسایه تزویده مدافعه حضورنه جمعیتکرهای لیسه لی حاله رفع اولندیغندن		
	دولیوجه طلب اولنمشدر ، مضبط یازیلدی جمعیت اعضالرندن جیفاره یعقوب دولیوده		
	یاشار کتخدازاده محمد علی ، محمد جری ، صالح محمد ، یوسف ، ایکنجی کاتبلکله درجه		
	قید اولندی طرفدارانندن مرکب اولدوغی تعلیم وتعلمه ایسمه اولدیغی تحت تأثیر لیسه لی یزیلرینك		
	انا طولی یه طرفدار اولدقلرندن مرکب بر لیسه لی اعضادن دولیوجه دوکتور زاده مجری مختاری		
	علی افندیلر خصوصلری حقنده دائما دائره مزه محمد علی افندی ورفقاسنك جمعیت		
	اعضا اولسه لرده حرکاتی ، دیکر مظنونه الیاکای محافظه ده مظنونلردن قاری عبدالقادر		
	وشاکر بکلرایله خصوصیتی محمد ، ابراهیم افندیلر طاغیلدیغی ، بلیاکای مسعود وعلی عثمانه		
	وحسه لرینك طاغیلدقلرینی کورمسه لیدکلری ، استانبوله واقع اولان ضد انقلاب		
	اعضاسنك بیانده بولنمسی ، قیصری طرفندن ریاست تحریرات بابیدیغی وحرف مقرراتدن عبارت		
	اولدیغی اثبات ایده جکی ، محرر خلوصی افندیده هر البسه لرك محافظه سندن		
	ایکه لیسی قیصری طرفندن کوندریلدکده حرمت وحق حکه مأموریتده وخصوصیله دولیوجه عریضه		
	استانبوله بولونسه اولدیغی ولیسه لی علی عثمان افندیلر کورشولری ولرنجه اداره اولدقلرندن		
	اتکی کورمه لرینه وبکدش عبدالقادر نفوذندن بلاستفاده یا بیلدیکی اتحاد نامه علی عثمان افندیلر		
	موقعی کورتارمیق کورمه لری بو قرابه لیسی ده داخلی البسه لری ، حتی قیصریه کلوب		
	یازیلمامسنه سبب اولدیغی بیان ایتمکله ، بهمدیری انتخاب اولنوب ریاستده بولندقلری		
	ایام بحرانده اعضادن بعضلرینك قورقوب تحریرات ایتمدکلرندن بحثله		
	اخراج اولونمسی لزومی بیان وتکلیف اولندی ، دیدکلری بوده مرتب ریاستده تحریرات		
	اولدیغی دلیل ایدوکی وکیلری حیات وطنیه ، وحق عدالتپروه لرینه توصیف الهویه ده بیانات		
	مظنونلردن بلیاکای مسعود بك قاری بکلرله اعضادن حسن وعبدالقادر بکلرك سرعت		
	سفرلرینه ، شاکر بکك بانکه عمومیه حسابیله مشغول اولدیغی ، بکلرك بعض		
	اولسه ایدوکنه بوخصوصده شاکر بکده کورشمسه اولدیغی وشاکر بکك کیدوکی		
	کونلرده بیلیاردو اویناندیغی ، علی عثمان افندیلر ، دفعه لرجه ، حسه لرك محافظه		

Ali Osman Efendi ile aralarında gerek Cemiyet ve gerek Balıkçı Müfreze Kumandanlığı ve gerek cephane nakliyatı dolayısıyla bir hususiyet ve alakası olmayıp mumaileyhi ancak Cemiyete aza olduğunda tanıdığını ve hususi hiç görüşmeleri olmadığını eğer böyle bir teşkilat mevcut ve medhaldar olsa idi Ali Osman Efendi'nin tevkifinden sonra kendisinin de kaçar idüğünü, Abdülkadir ve Şükri Beyleri hiç tanımadığını, aleyhinde edayı şehadet edenlerden Müdafaa-i Hukuk Cemiyetine girmek istediği halde razı olmadığından dolayı Hulusi Efendi'nin, mazbata yaparak cemiyet azalığından çıkartıldığından dolayı da Kayıkçılar Tahsildarı Mehmed Ali, Mehmed Sabri, Felek Mehmed, Yusuf, İshak Efendilerin ve rüfekasıyla Ferid Hükümeti taraftarınından mürekkep olarak tanzim ve ta'lik etmiş olduğu müntahab-i sani listesini yırtarak Anadolu'ya taraftar olanlardan mürekkep bir listeyi asmasından dolayı da Yolcuzade mahallesi Muhtarı Ali Efendi'nin kendisine husumetleri olduğunu ve isnadâttan sonra Mehmed Ali Efendi ve rüfekasının Cemiyete aza olmuş olduklarını, diğer maznun İlyas Sami Efendi de maznunlardan firari Abdülkadir ve Şükri Beyler ile Kommünist Mehmed, İbrahim Efendileri tanımadığını, Binbaşı Mesud ve Ali Osman ve Hasan Kahya'yı tanır ve hidemâtlarını görmüş idüğünü, isnadât-ı vakıanın Sandalcılar Cemiyeti intihabâtı zamanında yapılması rakipleri tarafından bir plan tahtında yapıldığı ve sırf müftereyâttan ibaret olduğunu ispat edeceğini, muhbir Hulusi Efendi'nin de her ikisi Gümrük Muhafaza Müfettişlerinden iken kendisine refikleri tarafından gösterilen hürmet ve muhabbeti çekememesinden ve husumetinden dolayı aleyhinde isnadâtta bulunmuş olduğunu ve kendisinin Ali Osman Efendi ile görüştüğü ve lehinde idare-i kelam ettiğini gören diğer şahitlerin nüfuzundan bi'l-istifade yapılan intihabâtta Ali Osman Efendi'nin mevkiini kurtaracağını görerek bu iftiraya kendisini de dahil etmiş olduklarını, hatta geçen gün yazıhanesine Rizeli Bayram isminde birisinin gelerek "Ben mührümü intihap için vermiştim. Halbuki ifadeler vermiş olduğumu duydum" dediğini bu da mürettep bir plan tahtında iftira edilmiş olduğuna delil idüğünü ve kendisi hıyanet-i vataniyeye değil, hidemât-ı vataniye ile tavsif olunarak bir insan olduğunu maznunlardan Binbaşı Mesud Bey firari Şükri Beyle arkadaşlığı olduğunu ve Abdülkadir Bey'i 324 senesinden Selanik'ten tanıdığını, Şükri Bey'in ikinci grupta olduğunu bilirse de kendisi siyasetle hiç meşgul olmamış idüğünden bu hususta Şükri Beyle de görüşmemiş olduğunu ve Şükri Bey'in kimlerle gezdiğini de bilmediğini, Ali Osman Efendi'yi bir defa gördüğünü, Hasan Kahya ve Mehmed Efendi'yi

محکمه‌سنك قرار دفتری

[illegible] ١١ ١٠ [illegible]

هیئت حاکمه :

[illegible] دیغی ، الیاس سامی و ابراهیم افندیلر اولجه لرده مقرره شرح بولنمسه حزب ترقیپروردن

طایر ایدوکی فقط جمعیت خفیه تشکیل ایدلدیکندن قطعیا معلوماتی اولمادیغی ، دیکر

مظنون ابراهیم افندی شکری بک موضوعی ترقیپرور [illegible] فقط ارادی [illegible] ،

عبدالقادر بک و دیکر مظنونلری [illegible] بالکز بیلیاتی مسعود بک اولجه لرده ترقیپرور [illegible]

اونلرده طایر ایدوکی هیچ بریسیله مناسبتی و جمعیتدن ده معلوماتی اولمادیغی ؛ دیکر مظنون

[illegible] محمد افندی ده سوء قصده دائر بر شی ایشیتمدیکی و مظنونلرك هیچ بریسیله برده

بولشمدیغی [illegible] ایدوکی و مظنون علاءالدین علی عثمان افندینك مدافعه شاهدلری

[illegible] موما الیهك دعوای ملی [illegible] خدماتی و خلوصی ، قلیچ محمد ، حافظ [illegible]

و مختار علی افندیلر [illegible] و شکرلی بك مدافعه شاهدلری

[illegible] موما الیهك [illegible] و قلیچ محمد ، مختار علی ، خلوصی

محمد جبری افندیلر [illegible] و مناقبنی [illegible] در .

مظنون علاءالدین علی عثمان ، و شکرلی بك مدافع وکیلی [illegible] مدافعاتی دخی

[illegible] مظنون و موقوفلری اتهام ایدن [illegible] مقصدنده [illegible]

[illegible] موکللرینك رئیس جمهور غازی محترم مصطفی کمال [illegible]

طرفندن [illegible]

[illegible] قصدده [illegible] حقلری [illegible] اولوب خلوصی

[illegible] علی عثمان افندی [illegible] خلوصی [illegible]

[illegible] مظنون [illegible] اخبار [illegible] جمهوریته [illegible]

[illegible] اخبار [illegible] ثابت اولدرسه علی عثمان افندی [illegible]

قرار ویرلدیکی [illegible] مدافع [illegible] حکومت

جمهوریه [illegible] اخبار [illegible]

هیئت حاکمه :

[illegible] علی عثمان افندی طرفندن [illegible] انفعالات

[illegible] و مظنونلر طرفندن [illegible]

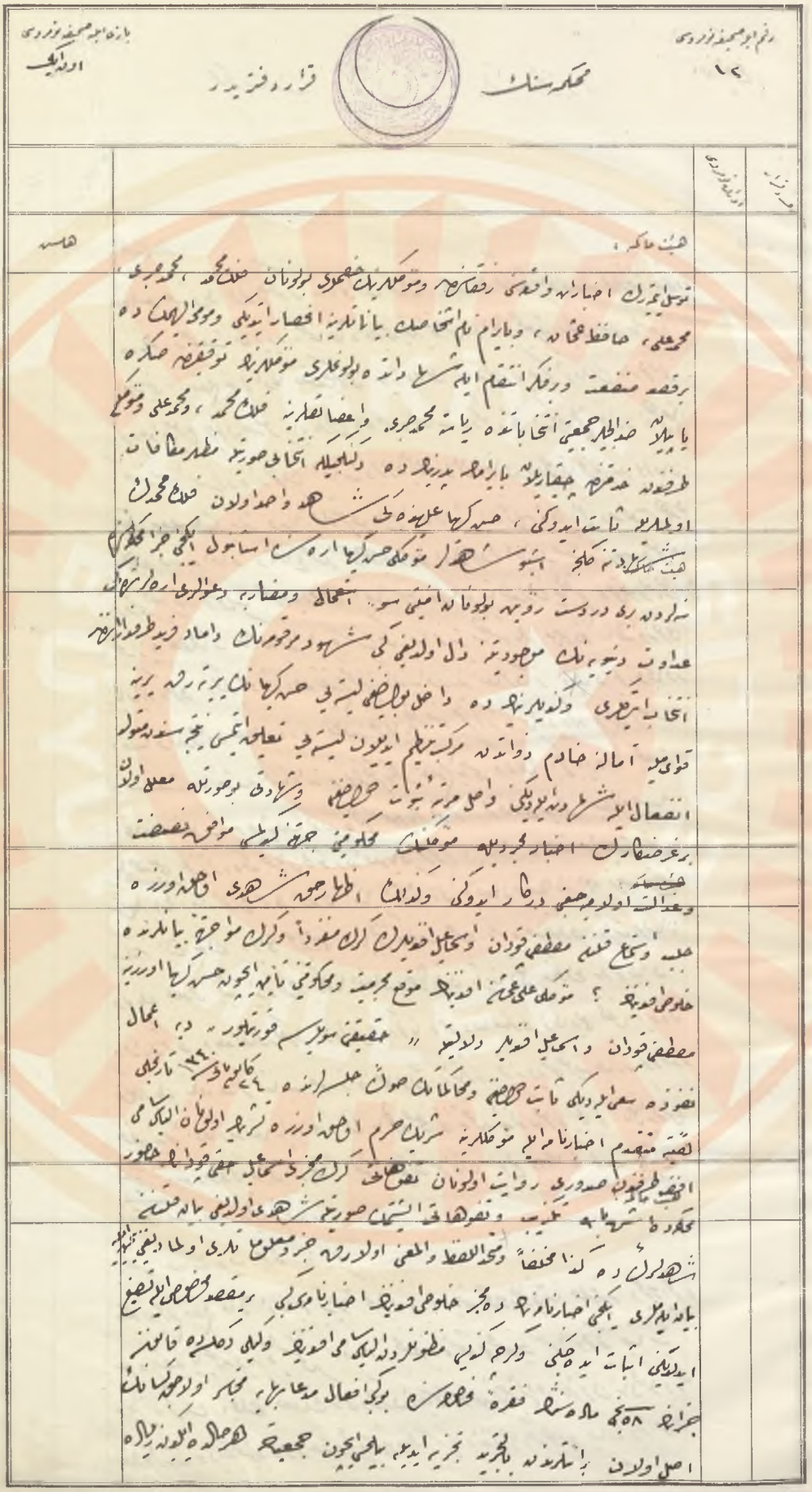
[illegible] حکومت جمهوریه‌نك

تشکیلات [illegible] شو جمعیتك [illegible] مرکزی اولدیغی [illegible]

مقصد ، [illegible] جرم مشهود حالده [illegible] مقتضای [illegible]

[illegible] شو [illegible] قانونیه

tanımadığını, İlyas Sami ve İbrahim Efendiler evvelce kendi müfrezesinde bulunmuş olduklarından tanır idüğünü, fakat cemiyet-i hafiye teşkil edildiğinden katiyen malumatı olmadığını, diğer maznun İbrahim Efendi Şükri Bey komşusu olduğundan tanıdığını fakat araları açık olduğunu, Abdülkadir Bey ve diğer maznunları tanımadığını, yalnız Binbaşı Mesud Bey evvelce kendi kumandanı idüğünden oradan tanır idüğünü ve hiç birisi ile bir münasebeti ve cemiyetten de malumatı olmadığını; diğer maznun Kommünist Mehmed Efendi de su-i kasda dair bir şey işitmediğini ve maznunların hiç birisi ile bir yerde buluşmamış ve görüşmemiş idüğünü ve maznunun aleyhimden Ali Osman Efendi'nin müdafaa şahitleri müttefikan mumaileyhin dava-yı milli esnasındaki hidemâtını ve Hulusi, Felek Mehmed, Hafız Osman ve Muhtar Ali Efendiler ile muhtelif esbabdan mütevellid husumetini zikr ve beyan, Hasan Kahya'nın müdafaa şahitleri de kezalik mumaileyhin hidemât-ı vataniyesini görmüş olduklarını ve Felek Mehmed, Muhtar Ali, Hulusi, Mehmed Sabri Efendiler ile husumet ve münaferetini bilir idüklerini serd ve ityan eylemişlerdir. Maznunun aleyhimden Ali Osman ve Hasan Kahya'nın Müdafaa Vekili Cemil Bey'in hulasa-i müdafaâtı dahi müvekkillerinin sebeb-i maznuniyet ve mevkufiyetlerini intac eden ahval, Gümrük Müfettişlerinden Hulusi Efendi tarafından tanzim olunan ihbarnamede güya müvekkillerinin Reisicumhur Gazi-i Muhterem Mustafa Kemal Paşa ve sair erkan-ı hükümete su-i kasdde bulunacakları hakkındaki isnadâttan mütevellid olup Hulusi Efendi'nin kadimden beri Ali Osman Efendi aleyhinde bir fikr-i intikam beslemekte olduğunu ve hatta husumeti neticesi dava-yı milli esnasında maznunun aleyhima İngiliz casusu diye ihbar ve Divan-ı Harbe müracaata mecbur ettiği ve Divan-ı Harbce ihbar-ı vaki'in mahz-ı kizb olduğu sabit olarak Ali Osman Efendi hakkında beraet kararı verildiği ve kezalik Hulusi Efendi'nin, Müdafaa-i Hukuk Teşkilatında her suretle Hükümet-i Cumhuriyemizin ümenasından bulunan azası miyanına ve bi'l-ahire İhtiyar Meclisi azalığına kabulünü temenni ile diğer halde, yine Ali Osman Efendi tarafından redd olunması üzerine infialat-ı kalbiyesi kesb-i iştidad eylemiş olduğu ve maznunlar tarafından böyle bir hadise-i cinaiyenin ika'ına vakıfen ve bir gayret-i vataniye ile ihbarâtta bulunduğu bir an için kabul olunsa Hükümet-i Cumhuriyemizin teşkilat-ı zabıtasının mükemmelliyeti itibariyle işbu cemiyetin menba'ı, merkezi olduğunu beyan eylediği Maksudiye Hanı'nda müvekkillerini cürm-i meşhud halinde derdest ettirmek mukteza-yı akıl ve mantıktan iken ispatına muvaffak olamayacağı işbu isnattan dolayı bi't-tabi' şu tarik-i kanuniye

tevessül etmeyerek ihbarat-ı vakıasını rüfekasından ve müvekkillerinin hasımları bulunan Felek Mehmed, Mehmed Sabri, Mehmed Ali, Hafız Osman ve Bayram nam eşhasın beyanâtlarına inhisar ettiği ve mumaileyhimin de bir kast-ı menfaat ve bir fikr-i intikam ile şehadâtta bulunmaları müvekkillerinin tevkifinden sonra yapılan Sandalcılar Cemiyeti intihabâtında riyasete Mehmed Sabri ve azalıklarına Felek Mehmed, Mehmed Ali ve müvekkili tarafından hizmetinden çıkarılan Bayram'ın pederinin de değnekçiliğe intihabı suretiyle mazhar-ı mükafat olmaları ile sabit idüğünü, Hasan Kahya aleyhindeki şahid-i vahid olan Felek Mehmed'in şehadetine gelince, işbu şahitle müvekkili Hasan Kahya arasında İstanbul İkinci Ceza Mahkemesinde seneler-den beri derdest-i rü'yet bulunan emniyeti su-i istimal ve mudarebe davaları aralarındaki adavet-i dünyeviye-nin mevcudiyetine dâl olduğu gibi şuhûd-ı merkumenin Damat Ferid taraftarânından intihab ettikleri ve ken-dilerinin de dahil bulunduğu listeyi Hasan Kahya'nın yırtarak yerine Kuva-yı Milliye amaline hâdim zevattan mürekkep tanzim edilen listeyi ta'lik etmesi neticesin-den mütevellid infial ile şehadet eylediğini vasıl-ı merte-be-i sübut olduğunu ve şehadeti bu suretle muallel olan bir garazkârın ihbar-ı mücerrediyle müvekkilinin mah-kumiyeti cihetine gidilmesi muvafık-ı nasfet ve adalet olamayacağı der-kar idüğünü ve kezalik izhar-ı hak şa-hidi olmak üzere celb ve istima' kılınan Mustafa Kaptan ve İsmail Efendilerin gerek münferiden ve gerek muva-ceheten beyanlarında Hulusi Efendi'nin; müvekkili Ali Osman Efendi'nin mevki'-i mücrimiyet ve mahkumiye-tini temin için Hasan Kahya üzerine Mustafa Kaptan ve İsmail Efendiler delaletiyle "Hakikati söylerse kurtulur." diye imal-i nüfuza sa'y eylediği sabit olduğunu ve muha-kemâtın son celselerinde 24 Kanunısani 340 tarihli he-yete mütekaddim ihbarname ile müvekkillerine şerik-i cürm olmak üzere teşrik olunan İlyas Sami Efendi tara-fından suduru rivayet olunan tefevvühâtı gerek muhbiri İsmail Hakkı Kaptan'ın huzur-ı mahkemede eşhedü bil-lah tekzib ve tefevvühâtı işitmek suretiyle şahidi olduğu beyan kılınan şahitlerin de keza muhallefen ve mütte-hidü'l-lafz ve'l-mana olarak haber ve malumâtları ol-madığını yemin ile beyan eylemeleri, ikinci ihbarname-nin de muhbir Hulusi Efendi'nin ihbarnamesi gibi bir maksad-ı mahsus ile tasni' edildiğini ispat edeceğini ve gerçi kendisi maznunlardan İlyas Sami Efendi'nin vekili değilse de, Kanun-ı Ceza'nın 58'inci maddesinin fıkra-i mahsusasında bu gibi ef'al-i müddea bihaya mütecasir olacak kesanın asl olan beraetlerinden bi't-tecrid tecziye edilebilmesi için cemiyetin her halde ikiden ziyade

رقم دفتر محفوظات نمره‌سی ۱۲ — محکمه‌سنك — قرار دفتری — بازاری اداره محفوظات نمره‌سی اضافه‌لری

لجنه حاکمه : كاتبسی

اولسی مشروط اولوب چالکوه خلوصی اصف طرفنه جمعیت مرکزی اولدرغه کوندرلمش مقصود
حاکمه جمعیت خاریجیه اجتماعنه اولدیغی تعیه ایتمسه و یا اداره جمعیت یرلیسی بولنامسه
اولدیغی، مقام عالی ارجاع قضیه‌سکوتی حاوی اولدیغی وجهله بوکی و مادن یا بر جهتی
ویا بعض تعلیم جهول حدتر یا یا مادن بالوکاله اعانت و تکثره الجا ایدیلدیکی حالده قراری ادعای حال
موجب بسط اولنوب اعانت و قراری تعلیم نمایان اوغاده یرلیکی قانونه بنا بولنمیان
ایکی مصوبات بدلنه و بنا محاکمه تمیزی تابع ایده جك اولدیغی و معاقبه شرعیه
اقتضا ایدرده اعدام و بتجماع خلنه و حکم برلری اولدیغی اضافه سنه و حسب
وزیری تصدیق و تکلیف جمهوریه قرارنامه بولنان شاهدلرك تعلیم و تعلیم اولنان
مبلغ ایله علی‌حده علی‌حده و حکم برلیا اداره سنه مخابره قیلنمش مجموعه شاهدلرك افاده
بنا ایله ادعای و محاکمه جواب دفعه تقدیم قلنمش ولدیه اوزرینه اعضای محاکمه اوطیان بورای مجاورت
اعضا و مدعی عمومی حاضر اولدیغی حالده علنا یه قارشو محرر نامه مشهود برکه و عظمه و حسب
و سنه سابقه اساسنده بو محاکمه اعدام ایسی و دلایل بکمی بارلمان جمعیت
اعانه مقدمه وضع ایدیلمش اولدیغه مبنی موخرا محرر خلوصی قضیه اخبارنامه سنه
باصیله‌سی غزته‌لرده کلی جریان محاکمه و مدعیان رقوم نامه‌لرك باجمله موجبه ایکی
مصوبات سابقه‌لرك عموی اولدیغی و ثالثا زکی پاشا افعال غرضانه‌سنه ۹۳ ترتیبه وضع
ایدیلدیغی الی جواب برلیکی حاوی و بالنجه خلوصی محرر نامه صحه‌سنده ثابت بولونان
دلیل عدلی تحت ایده جهه برکونا افعال و حرکاتی ثابت و کل مشکوك بدا اولیا ان
و قراری سلری و معاقبه‌لرکه اداره‌سی برکونا وجه و سنا سابقه‌ی اولدیغی فقره ایده‌ن
موکلرك بیان عدالتو مناسب صورته حاصل اولدیغی بیانیله قراردیسی طرفنه عبارت اولوب شدید
تلخیص ایدیلدیکی اوزره مدعا به محاکمه‌نك باجمله صفتی تدقیقه تابع اولدیغی محاکمه‌نك
لفقره اشبو دلیلی محاکمه‌سی تجزیه اصول آیه‌سی حکمنجه انواع دررجاعه کوره برقاچ
فقره‌یه تقسیم و بنه تدقیقه کیدیلدی .

بخصوص حیات وظیفه حربی :

مطالعه‌سیله مقام عالی ارجاع بدایه محاکمه‌سنه ، یعنی محاکمه عرفیه‌سنه عضو تعیین و محاکمه تعیین
سوء قصد یا بعهده اولدیغی حالده اداره محفوظه‌سنه سرقت و قوعنده حیات
وظیفه یه تحریك ، تحلیل فصلنه مرتکبی اولدیغی دعاسیله سوء قصد اجراسنده مقتولك اتباعی محاکمه‌ده
اقامه‌لرینه و دیکلرینه اولدیغه حضور محاکمه‌لرینه کاوه‌لرینه دائره‌سی و حدتنه حیات وظیفه حربیه

olmasıyla meşrut olup halbuki Hulusi Efendi tarafından Cemiyetin merkezi olarak gösterilen Maksudiye Hanı'nın bir cemiyet-i fesadiyeye ictimagâh olduğu taayyün etmemiş ve erkan-ı cemiyetten bir kimse bulunamamış olduğunu, makam-ı âli-i iddia taklib-i hükümeti seviye-i irfanı dûn olan bu gibi adamların yapabileceğini ve dava-yı millide bir çok hizmetler yapanların bi'l-ahire ihanet ve düşmanlara iltica ettiğinden bahisle firari Edhem'i misal göstermekte iseler de Edhem'in ihanet ve firarı aleyhlerinde en ufak bir delil-i kanuni bile bulunamayan iki masumun bedelen ve bedenen mahkumiyetlerini intac edecek delâilden olmadığını ve müdafaa şahidi olmak üzere ikame ve istima' kılınan ve her birerleri o mahallin esnaf-ı muteberesinden ve Halk Fırkası Heyetinden ve Hükümet-i Cumhuriyemizin ümenasından bulunan şahitlerin maa'l-kasem vuku' bulan ifadelerinde muhbirler ile Ali Osman ve Hasan Kahya arasındaki münaferet-i müdhişenin mevcudiyetine şahit olduklarını beyan eyledikleri ve mahkemeye son defa takdim kılınan ve kizb üzerine ittifakları caiz olmayan yüzü mütecaviz imza ve mührü havi mazbatada da maznunun aleyhimaya karşı zamirlerinde mevcud bir kin ve garaz ve haset ve menfaat saikasıyla isnadâtta bulunduklarının i'lam edilmesi ve kezalik ikinci Bayramın cemiyet intihab mazbatasına vaz' edilmek üzere alınan mührünün muahharen muhbir Hulusi Efendi'nin ihbarnamesine basıldığını gazetelerdeki cereyan-ı muhakemeden anlayan merkum Bayram'ın bab-ı hakka müracaat etmesi müvekkillerinin mabihi'l-ithamları olan isnadâtın ne gibi bir ef'al-i garazkârane ile tertip ve tasni' edildiğine en büyük bir delil olduğunu ve bi'n-netice Hükümet-i Cumhuriyemize sadakatleri sabit bulunan ve bunun hilafını tespit edecek bir güna ef'al ve harekâtları sabit değil meşkuk bile olmayan ve firari Şükri ve Abdülkadir Beylerle aralarında bir güna vech ve münasebetleri olmadığı tahakkuk eden müvekkillerinin şan-ı adaletle mütenasib surette asl olan beraetlerine karar verilmesi talebinden ibaret bulunmuştur telhis edilen iddia ve müdafaât ile muhakemenin bi'l-cümle safahatını tedkik ettikten sonra icabı teemmül edildikte heyetimiz işbu dava muhakemesini neticeten ihtiva ettiği ceraimin enva' ve derecâtına göre bir kaç nokta-i nazardan tedkik etmiştir.

Birincisi hıyanet-i vataniye cürmü:

Maznunun aleyhim makam-ı âli-i iddiaca bidayeten mahkememize, Reisicumhur Gazi Paşa Hazretleri'ne ve Cumhuriyetimize su-i kasd yapmak üzere çalışmak ve ezmine-i muhtelifede eşhas-ı muhtelifeyi sırran ve kavlen hıyanet-i vataniyeye tahrik etmek fiilinin mürtekibi oldukları iddiasıyla sevk edilmiş ise de maznunların esna-yı muhakemedeki ifadelerinden ve dinlenmiş olan hukuk-ı umumiye şuhûdunun şehadâtından fiil ve hareketlerinde hıyanet-i vataniye cürmünün

دفتر بو صحیفه نمره سی
١٤

محکمه سنك قرار دفتریدر

بازه ایله صحیفه نمره سی
اولدوریلدی

	شهت حاکم :		هامسه
	وجهور و حصولی بحون قانوناً مقتضی اولدون سلطنات العامه و حاکمیت ملیه نك بالذات و شرط بولنمش صفت		
	بحث و تحقیقه مقتضی بولنه و مدعی عمومی طرفندن اقامه قوله و یا تحریراً		
	و یا شفاهاً و بعد تحقیق محاکمه مشتمل بر شکر جرمیه کورمسی و مدعی عمومیکك بو خصوصده ازرسیان ایدیکی		
	معامله موافقه نفس الامر بولونمشدر .		
	ایکنجی : شهت اداره عاموی بدیعی و یا تعقیب حکومت جزائیه ریسی جرائم و یا خود کندیلرینه		
	جرمدن ریسی تشکیل جرمی : بنا علیه جرم مقصود و مخصوص حقنده اخباری اوزرینه تحریر		
	اولنه سنه عاموی تحقیقات ایجابی جریان ایدیکی کونلرك فاده "تحقیقات ابتدائیه جاری اولدیغی		
	ایچون تحقیقات اولنه مدعا جاری" عبارتی مذکوره یه مخالف "تکرار و یا بنیه دعا یه اولدیغی		
	اخبار اتنده مظنون علیهك اداره حاضره عاموسنه تسلیم بدیعی و یا تعقیب حکومت جزائیه ریسی جمعیت خفیه تشکیل		
	ایتدیکی و مقصدلرینی جزا اجرا یا تبدیل و یا توقیف اسباب اجرائیه سنه و اخفاء جرم بعض		
	افعال و تدابیره تشبث ایتدیکی حقنده و سائر مقام عالیه ارسال اولنان اجراق تعقیب حکومتك عدم وجودی متضمن		
	اولدیغی جهتله شهت و فقط ایجابنده بیان اولنان ذات خفی تعقیب حکومت تشکیل جرمنه موجود محاکمه دائره		
	اولنه مقتضی غیر دائره کورولمشدر .		
	اوچنجی : شهت اداره عاموی بدیعی و یا تعقیب حکومت جزائیه ریسی جمعیت خفیه تشکیل		
	ایتدیکی مقدوماً ثابت . مظنون مرقومه بو جرم ریسی . عدالی ماسه ده		
	اردومزه جهاز و مهمات سوقیه ایصال کی وظیفه وطنیه سنی ایفا ایتدیکی معلوم اولمقله زیر حیاته ارتکاب		
	ایتدیکی و احوال و جهکه عسکریه و صنعت حیاتیه سرع داغا موجود اولان اردو ایدیکی		
	نفوذ و توقیف تامه حصولی امرنده و اعمال ایدیکی درجه ده مظاهرات کورمدیکی ظهور بولمش و بعضه		
	تشبثات و تاثیراته تابع اولمشلر حورلرینه حاصل ایدیکی عدم محونیه و حضوری حسنه ایجابی اوزره		
	اوراده شخص حاضر اداره نك بدیعی و حاکمه نك تعقیبی مقصدیه ارتکاب خفی تشکیل ذات جرم عاموی		
	کوسترمیه و کیلی یارام اعتدیه تکلیف بو خصوص موجبنجه عاموی اداره حاضره جریان ، کونیسنه ریاض دفعه		
	علی محمد ریسی : " عاموی نی عصبا یارام جعفر دقت ایت ، دقت ایدیکه کوره جمله و برعکسنه		
	یارا نا لطفی یارام جعفر " دیه سویلیکه و بو سیاقده بیشی جهور یاسنا خطر ایله رجال ، ارکان دولتك		
	عاموسنه سب و شتم ایتدیکه و بنه بو دفعه علی محمد نك کیسنه " بهی بوزوق یارام اولدی اولدی ، اولدیك		
	بر یاپاجق اولدیك اصل جمعیت اعضا و ظلمی ایدیك " دیدیکه و بنه مابقی ده بر کون سرکی بعضه دفعه		
	یارا نخانه سنه عازی پاشا ورخصه نصف ایتدیکه و بنه محرر اولدیغه حافظ محمد افندیه عاموی اداره		
	" مقصدیه مقام برجمعیت وارمدر . بنه عاموی ده دیه جکز یرینه ایجاب ایدر صلاحیتدار		

vücud ve husulü için kanunen muktezi olan saltanatın ilgasına ve hakimiyet-i milliyenin bila-kayd u şart Büyük Millet Meclisinin şahsiyet-i maneviyesinde mündemic bulunduğuna ve Büyük Millet Meclisinin meşruiyeti hilafına olarak kavlen veya tahriren veya fiilen ve an-kasdın muhalefeti mutazammın bir şemme-i cürmüye görmemiş ve Müddei-Umumiliğin bu hususa dair der-miyan eylediği mütalaa muvafık-ı nefsü'l-emr bulunmuştur.

İkincisi: Şekl-i idare-i hükümeti tebdil ve tağyir veya taklib-i hükümet ceraiminden birisini icra cürmü veyahut her iki cürmden birisine teşebbüs cürmü: Yine heyetimizce hukuk-ı umumiye şahitlerinden Hulusi Efendi'nin ihbarı üzerine Polis İdaresinin Hulusi Efendi ile isimlerini haber verdiği muhbirlerin ifade-i ibtidaiyelerini havi olarak zabt ve tanzim ettiği tahkikat-ı evveliye mündericâtı ile ifadât-ı mezkureyi muhakemeten tekrar ve teyidden ibaret olan ihbarâttan maznunun aleyhimin idare-i hazıra-i hükümet şeklinin tebdil ve tağyiri maksadıyla bir cemiyet-i hafiye teşkil ettikleri ve maksatlarını cebren icraya başladıkları veya bu fiilin esbab-ı icraiyesini tehiyye ve ihzar zımnında bazı ef'al ve tedâbire teşebbüs eyledikleri anlaşılamamış ve makam-ı âli-i iddianın icrai taklib-i hükümetin adem-i vücuduna mütedair iddiası kabul edilmiş ve fakat içlerinden beş zat hakkındaki taklib-i hükümete teşebbüs cürmünün mevcut olduğuna dair olan mütalaası gayr-ı varid görülmüştür.

Üçüncüsü: Şekl-i idare-i hükümeti tebdil ve tağyir veya taklib-i hükümet cerâiminden birisinin icrası için ittifak-ı hafi teşkiline münferiden teşebbüs: Maznun-ı merkumûndan Ali Osman Reis'in cidal-i milli esnasında milli ordumuza cephane ve mühimmat sevk etmek gibi vazife-i vataniyesini ifa ettiği malum olmakla beraber hayat ve ef'al-i maziye ve haliyesi ve ahval-i ruhiyesi itibariyle vaziyet-i hayatiyesinde daima mevcudiyetini arzu eylediği nüfuz ve kuvvetin temin-i husulü emrinde ümit ettiği derecede müzaheret görmediğini zanneylemek ve bazı telkinât ve tesirâta tabi olmak suretleriyle hasıl eylediği adem-i memnuniyet ve hoşnudi hissinin icabı olmak üzere şekl-i hazır-ı idarenin tebdili ve hükümetin taklibi maksadıyla bir ittifak-ı hafi teşkiline dair muhbir Hulusi ve Kahya vekili Bayram Efendilere teklifte bulunduğunu mumaileyhimden Hulusi Efendi'nin, kendisine bir kaç defa Ali Osman Reis'in: "Hulusi seni aza yapacağım dikkat et, deli kafaya gitme, gebereceksin ve biz Osmanlı Padişahlığı yapacağız." diye söylediğine ve bu miyanda Reisicumhur Paşa Hazretleri'yle rical, erkan ve rüesa-yı hükümete sebb ve şetm ettiğine ve yine bir defa Ali Osman'ın kendisine "Ben seni böyle mi yaparım ola ola ne oldun bir bekçibaşı oldun asıl Cemiyete aza olmalı idin." dediğine ve yine balıkhanede bir gün şeriki Yakub Efendi'nin yazıhanesinde Gazi Paşa ve rüfekasına küfrettiğine ve yine muhbirlerden Hafız Osman Efendi'nin Hulusi Efendi'ye "Maksudiye Hanı'nda bir Cemiyetimiz vardır. Biz hükümeti devireceğiz yerine geçeceğiz adamlarımız iyidir gel seni de

aza kaydedelim diye teklif ettiğine dair Hulusi Efendi'nin ifadesine atfen ve şahit Mehmed Kahya'nın vekili Bayram'a Ali Osman Reis'in "Şimdiye kadar Ankara Hükümeti'ne çalıştın da ne oldun gel bizimle çalış diye teklifte bulunduğu hakkında Bayram'ın ifadesine atfen ve şahit Bayram Efendi'nin kendisinin Yunanistan'dan esaretten avdetinde köprübaşında tesadüf ettiği Ali Osman Reis'in "Gel seni kulübe yazdırayım. Bizim efendiler ile görüştüreyim. Bu hükümet gavurdur yakında dağılacaklar, parçalayacağız, öldüreceğiz" diye ifade ve teklifte bulunduğuna ve şahit Tahsildar Mehmed Ali Efendi'nin bir gece Hafız Osman Efendi ile çaycıda otururken Hulusi Efendi'nin gelerek "Ali Osman Reis Gazi Paşa Hazretleri'nin aleyhinde bulundu, geçen gün de bir Cemiyete beni aza yapmak istedi" diye söylediğine ve şahit Muhtar Ali Efendi'nin bir gün Mahmudiye caddesinde kapalı kahve önünde dururken Ali Osman Reis'in elinde bir Tanin Gazetesi ile gelerek "Yedi milyon liramız var. Teşkilatımız mükemmeldir tasdikten bir hafta sonra faaliyete geçeceğiz diye söylediğine mütedair olan ihbarâtı ve Sabri Efendi'nin; Ali Osman Reis'in "Çok zamandan beri faaliyette olup Rize Oteli'nde geceleri içtima' ettiklerine ve bu içtimalarda İlyas Sami, Rafet, Hüseyin Efendilerin de bulunduklarını esnafın söylediğine ve kendilerinin de bu adamların girip çıktıklarını gördüklerine ve hükümet-i hazıraya muhalif olduğunu bildiğine ve kahvede Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne tefevvühâtta bulunduğu mealinden olan ifade-i mazbutası ile sabit olmuş ve maznun-ı merkum tarafından ikame edilip istima' kılınan müdafaa şuhûdunun şehadâtı delail-i mevcudeyi cerh ve iptal edici bir surette olmadığı gibi müdafaa vekilinin; isnad-ı vakiin Sandalcılar Cemiyeti yüzünden husule gelen münaferet ve husumet-i şahsiye saikasıyla li-garazin vaki' olduğu yolunda hukuk-ı umumiye şuhûdunun cerh ve ta'liline mütedair serd eylediği müdafaası şuhûd arasında mevcudiyetini ifade ettiği husumetin husumet-i kanuniyeden madud olamaması cihetiyle varid ve Müddei-Umumilik Makam-ı Âlisinin nev'-i cürm hakkındaki talebi dahi muvafık-ı nefsü'l-emr görülmemiş ve maznun-ı merkumun hareket-i vakıasının Kanun-ı Ceza'nın elli sekizinci maddesinin son fıkrasına muvafık ef'al-i te'dibiyeden olduğuna heyetimiz müttefikan temin-i kanaat etmiştir.

"Netice"

Maznunun aleyhimden harekât-ı milliye esnasındaki hidemât-ı vatan-perveranesiyle temeyyüz etmiş ve esasen kendisinden böyle bir fiilin vuku'u gayr-ı memul ve muntazar bulunmuş olan Binbaşı Mesud Bey'in ve yine maznunlardan İstanbul Mebus-ı sabıkı Şükri ve Ankara Vali-i sabıkı Abdülkadir Beylerle Hasan Kahya ve İlyas Sami ve Kommünist Mehmed

رقم قرار صحیفه سنه	محکمه سنك قرار دفتریدر	دائره صحیفه سنه اولدقجه
	هیئت حاکمه :	امضا
	واراده اقدمدن جمهوریتمزه وبنی جمهوریت غازی سیر عظمتریله سوق قصد اجرای صورتله خیانت وطنیه وتسلح اداره یه تبدیل و حکومتی مقلبه جرائمی ارتکاب ایتکدن حقنده قناعت حاصل وجودان حاکمه سنه وارجه ده اسباب ودلائل عدم وجودی جهتله براءتلرینه وموقوف حسه کریا ایله الباقی مدعی اقدمدن تحقیق سبیله وعلی العموم بر شخص حرکتی توقیف ایدیلدکدن صکره قانونه جزاسنه الی سنه نجی سنه شهر صولی فقره سنه توفیقاً وابتدای تاریخ توقیفلرینه اعتباراً بر سنه حبسنه وجاهتاً وتنفیقاً قرار اعلی وعلی الوصول قرائه وتفهم قلندی .	
	هیئت حاکمه :	جمادی الاخر سنه ۱۳۲۶ / ۲۹ / سیاط سنه
		اعضا مقاری معروف افندی — اعضا ابراهیم معروف — رئیس جلال بک معروف
	هیئت حاکمه :	
	هیئت حاکمه :	

ve İbrahim Efendilerin Cumhuriyetimize ve Reisicumhur Gazi Paşa Hazretleri'ne su-i kasd icrası suretiyle hıyanet-i vataniye ve şekl-i idareyi tebdil ve hükümeti taklib ceraimini irtikab ettikleri hakkında kanaat-bahş-ı vicdan olacak derecede esbab ve delâilin adem-i vücudu hasebiyle beraetlerine ve mevkuf Hasan Kahya ile İlyas Sami Efendilerin tahliye-i sebillerine ve Ali Osman Reis'in hareketine tevafuk eden Kanun-ı Ceza'nın elli sekizinci maddesinin son fıkrasına tevfikan ve ibtida-yı tarih-i tevkifinden itibaren bir sene müddetle hapsine vicahen ve müttefikan karar i'ta ve al'el-usul kıraet ve tefhim kılındı. 29 Cemaziyelahir 1342, 5 Şubat 340

Aza	Aza	Reis
Kütahya Mebusu	Hakkari Mebusu	Cebelibereket Mebusu
Cevdet	Asaf	İhsan

3. Bölüm

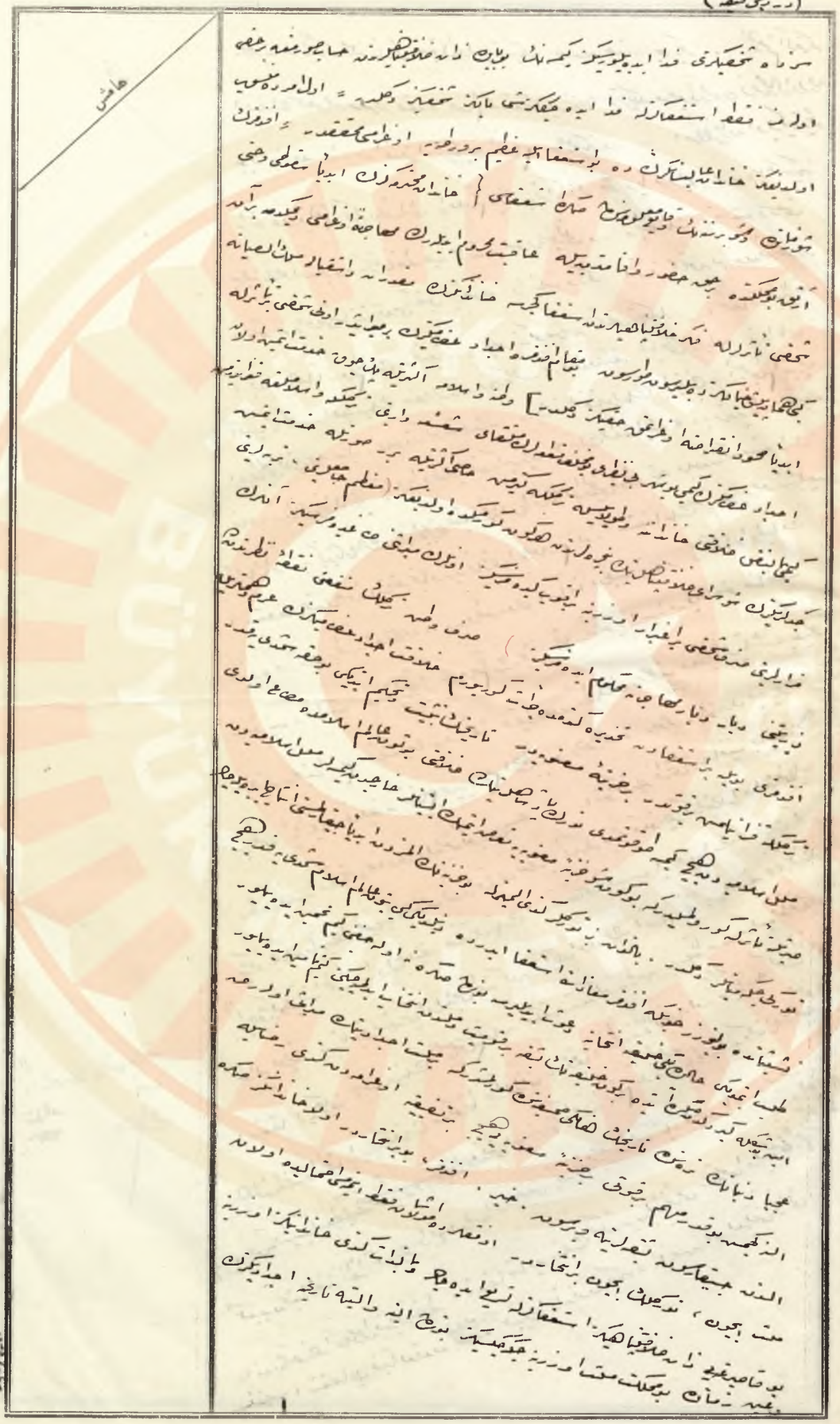
Mahkeme Zabıtları

(Bu bölümde 1, 2, 3 ve 6 numaralı kararların zabıtnameleri bulunmaktadır. 4 ve 5 karar numaralı davaların evrakı ait olduğu mahkemeye sevk edildiğinden dosyasında bulunmamaktadır.)

KARAR 1 Baro Reisi Lütfi Fikri Bey Hakkında Zabıtname

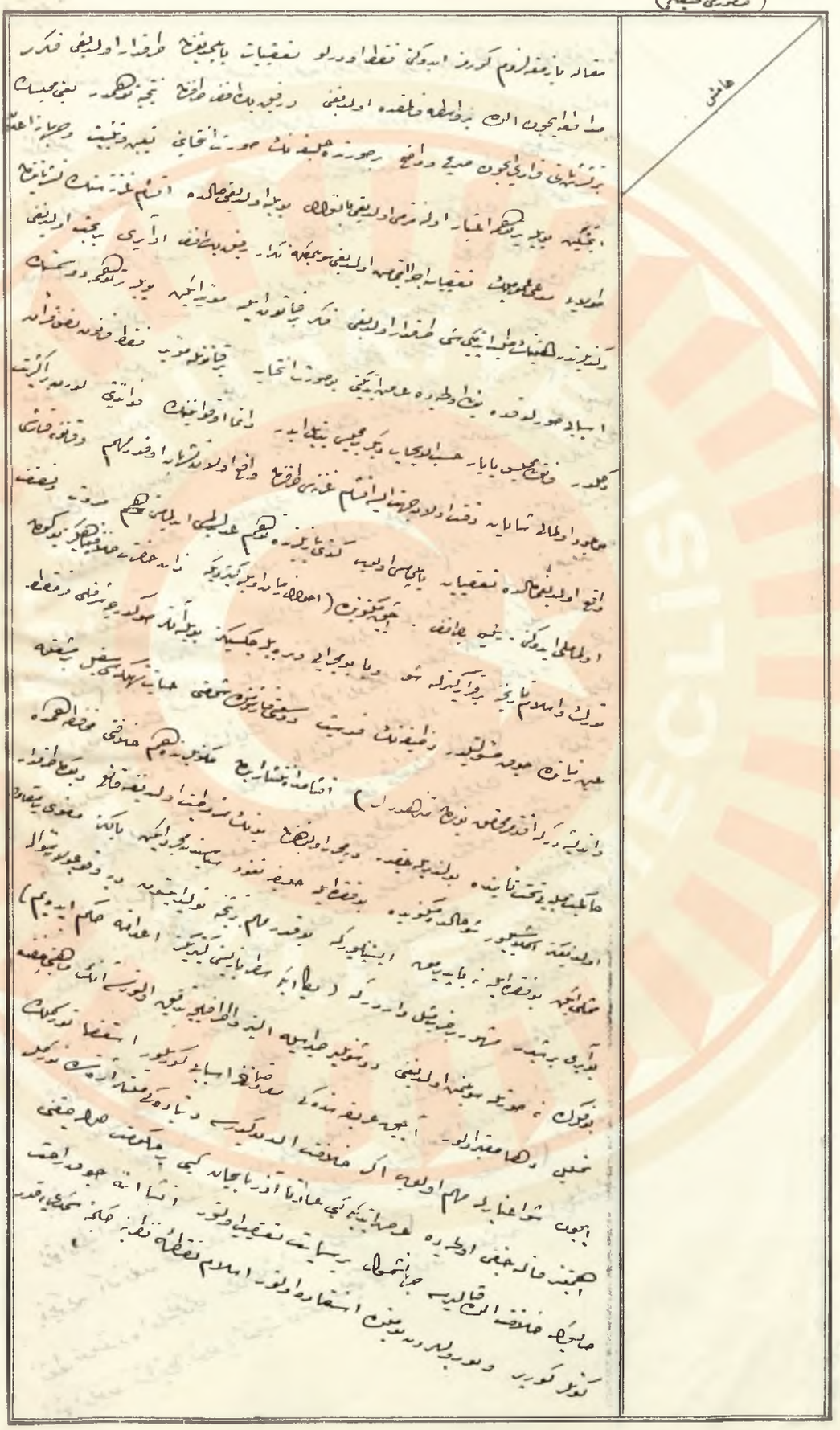
(تصحیحیه)

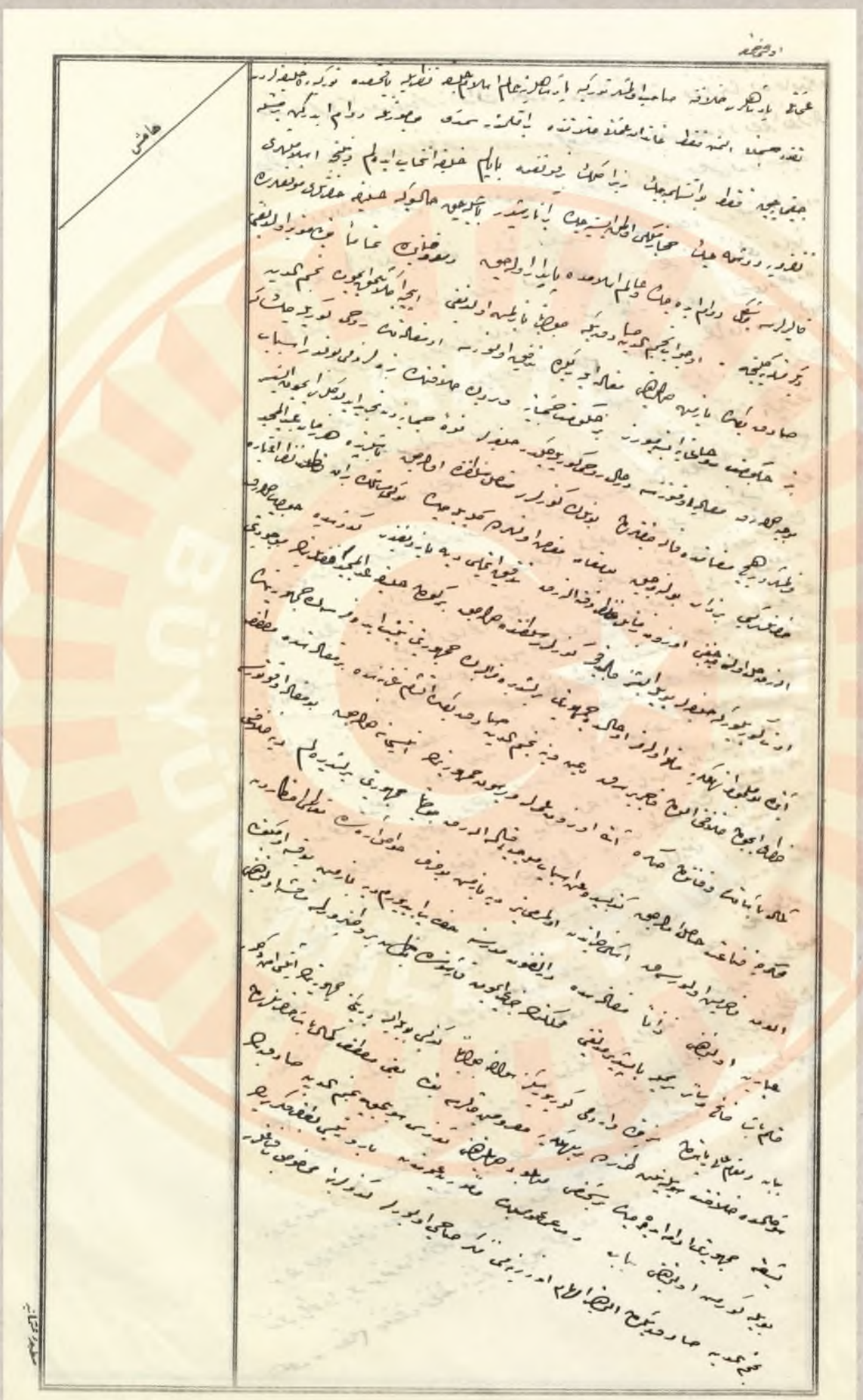
هامش

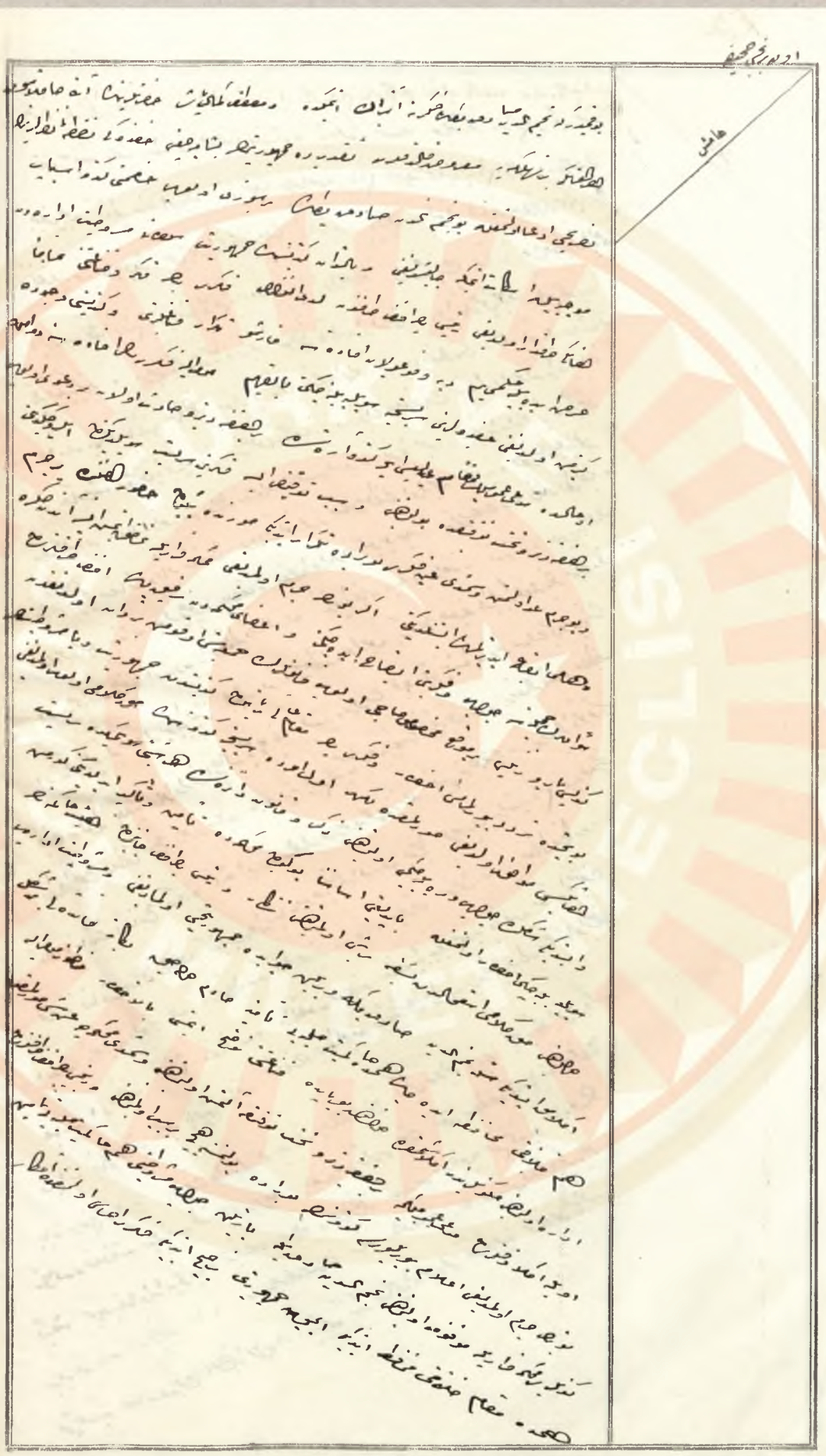
(الخمسون)

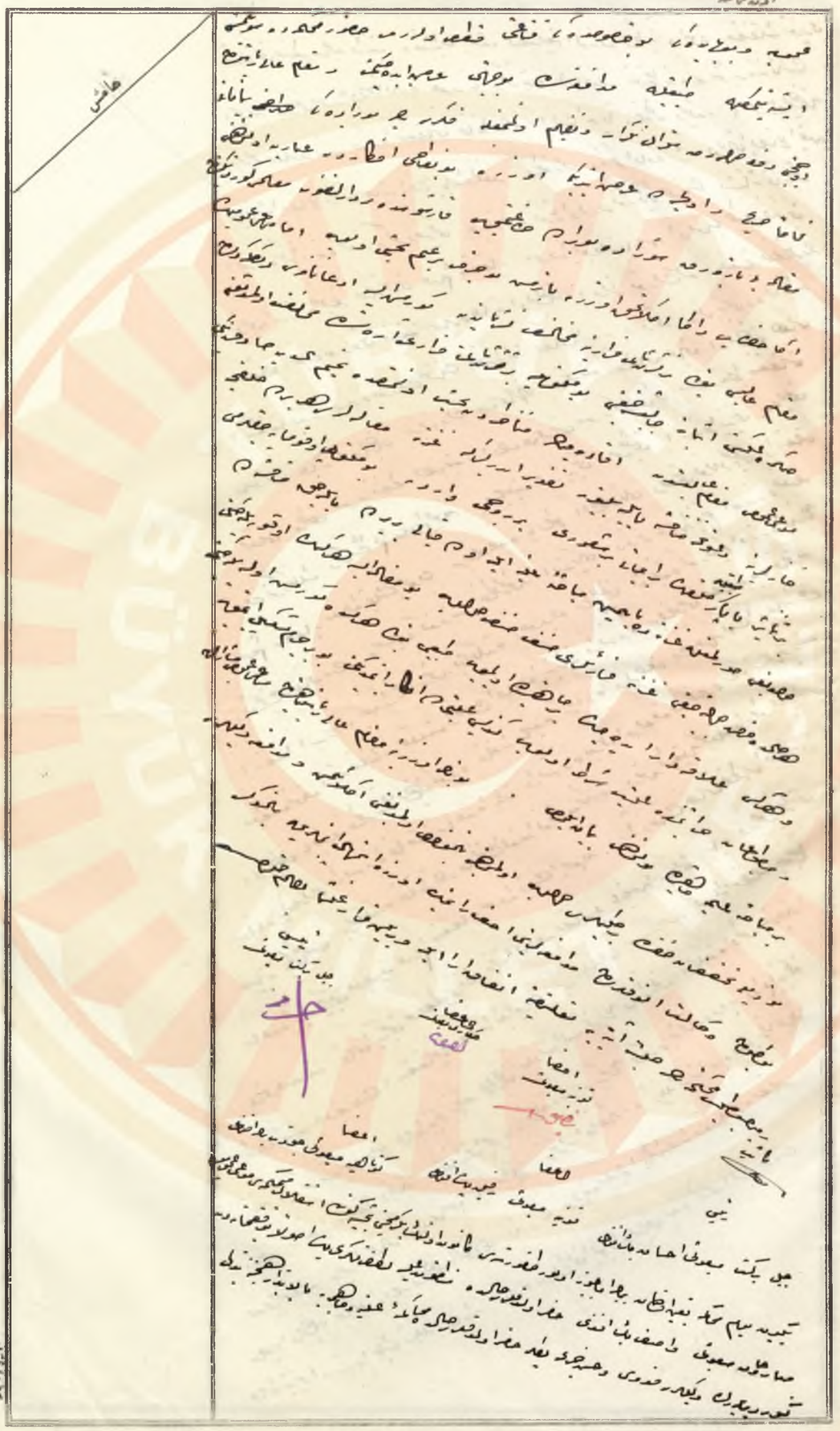
هامش

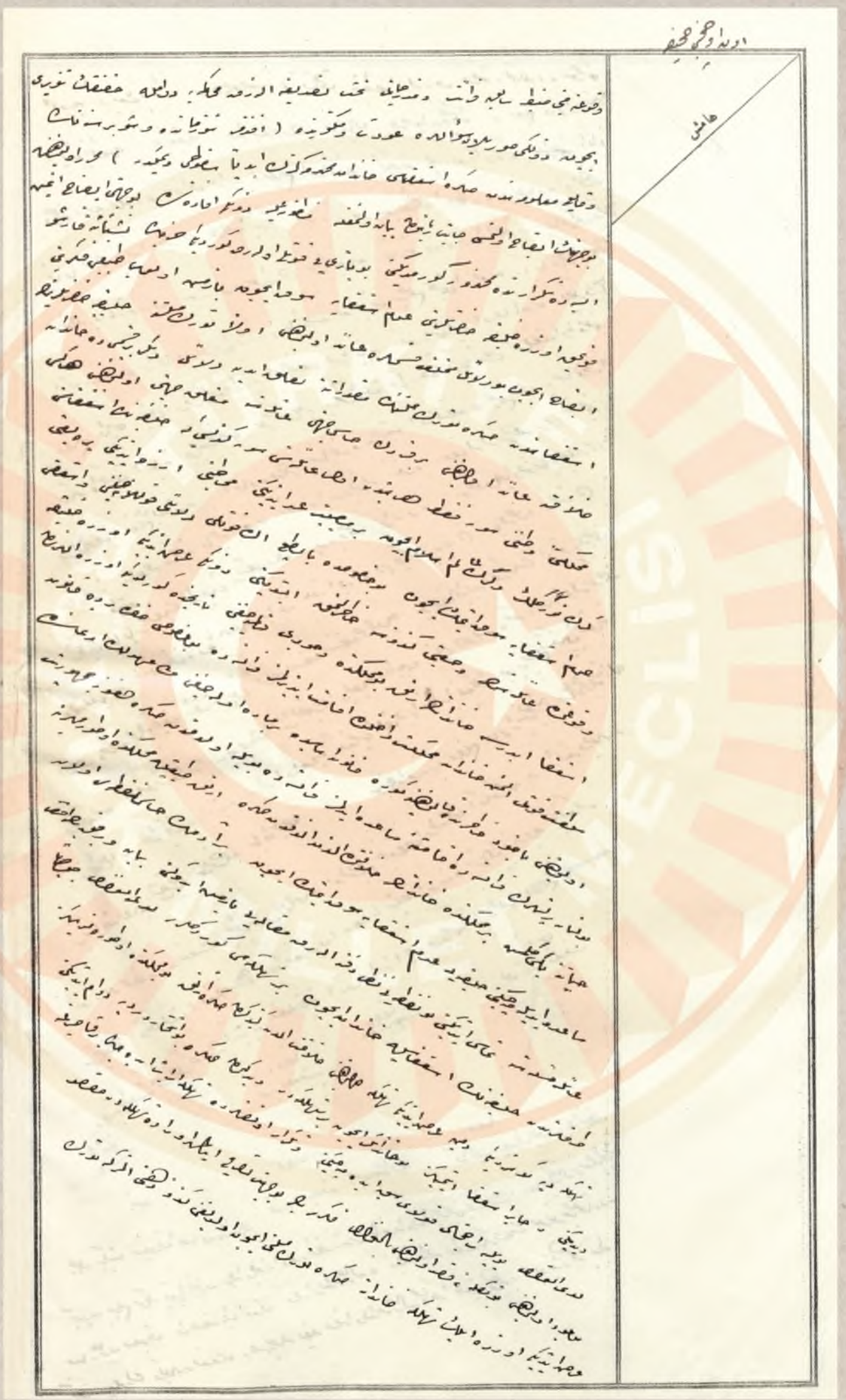

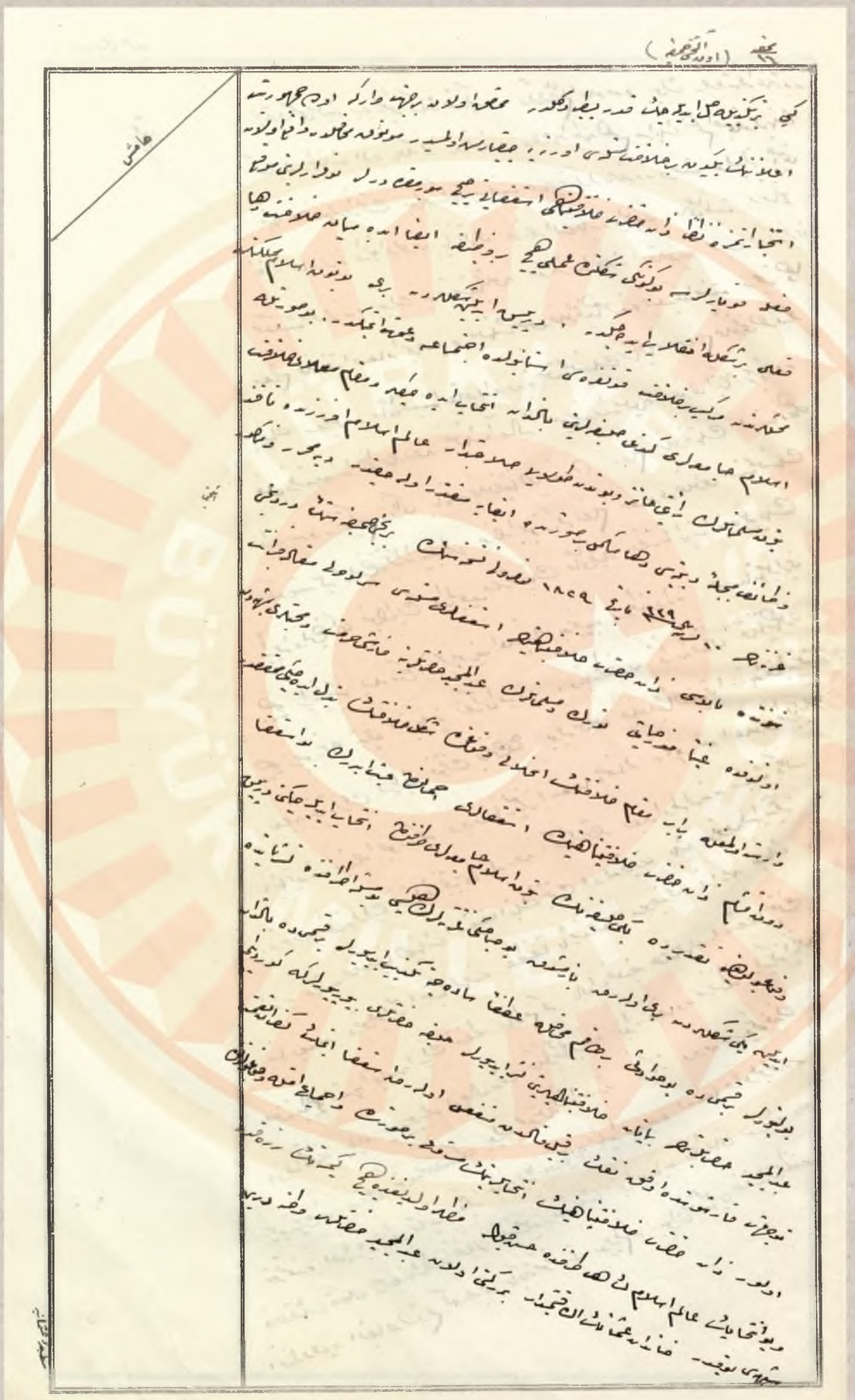

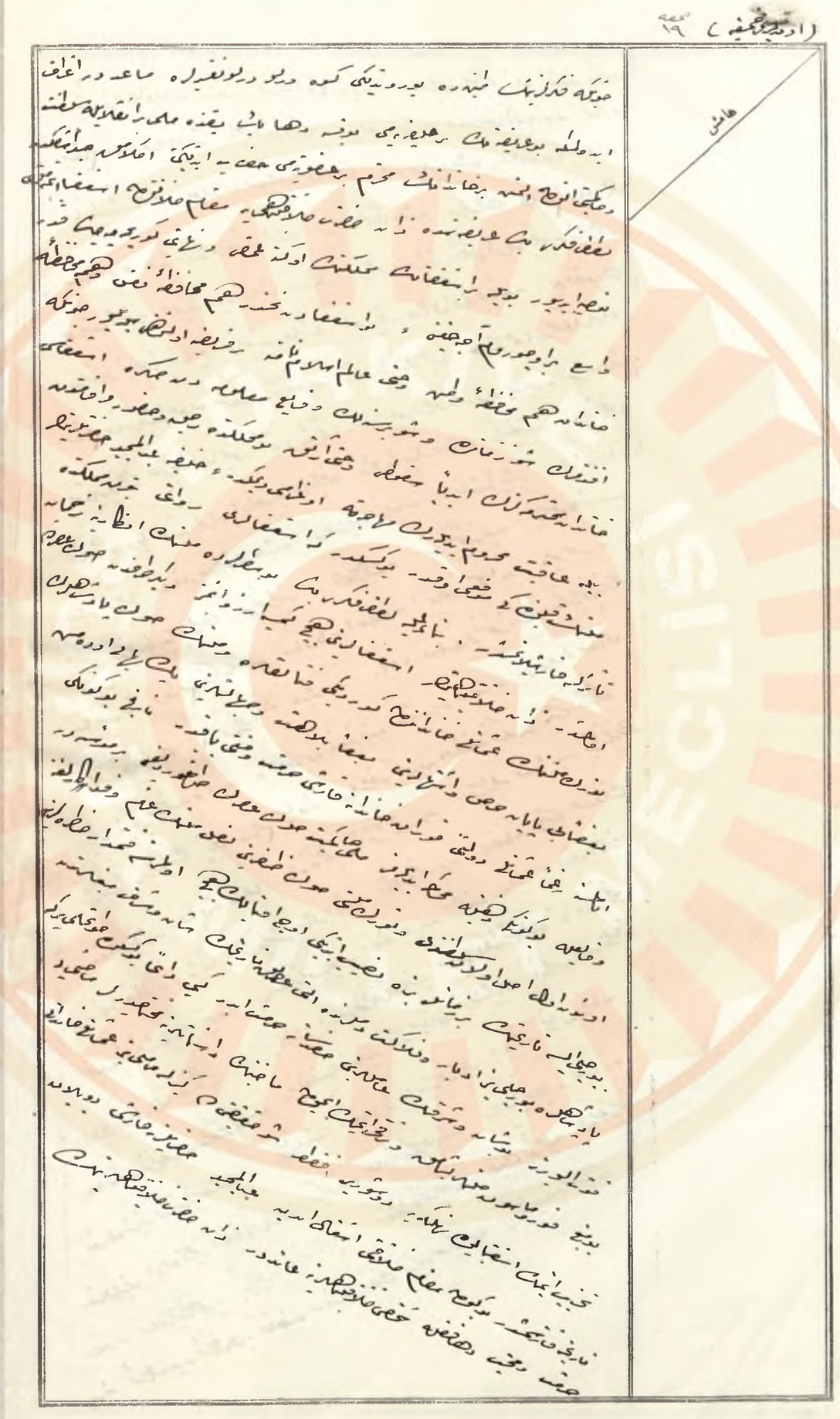

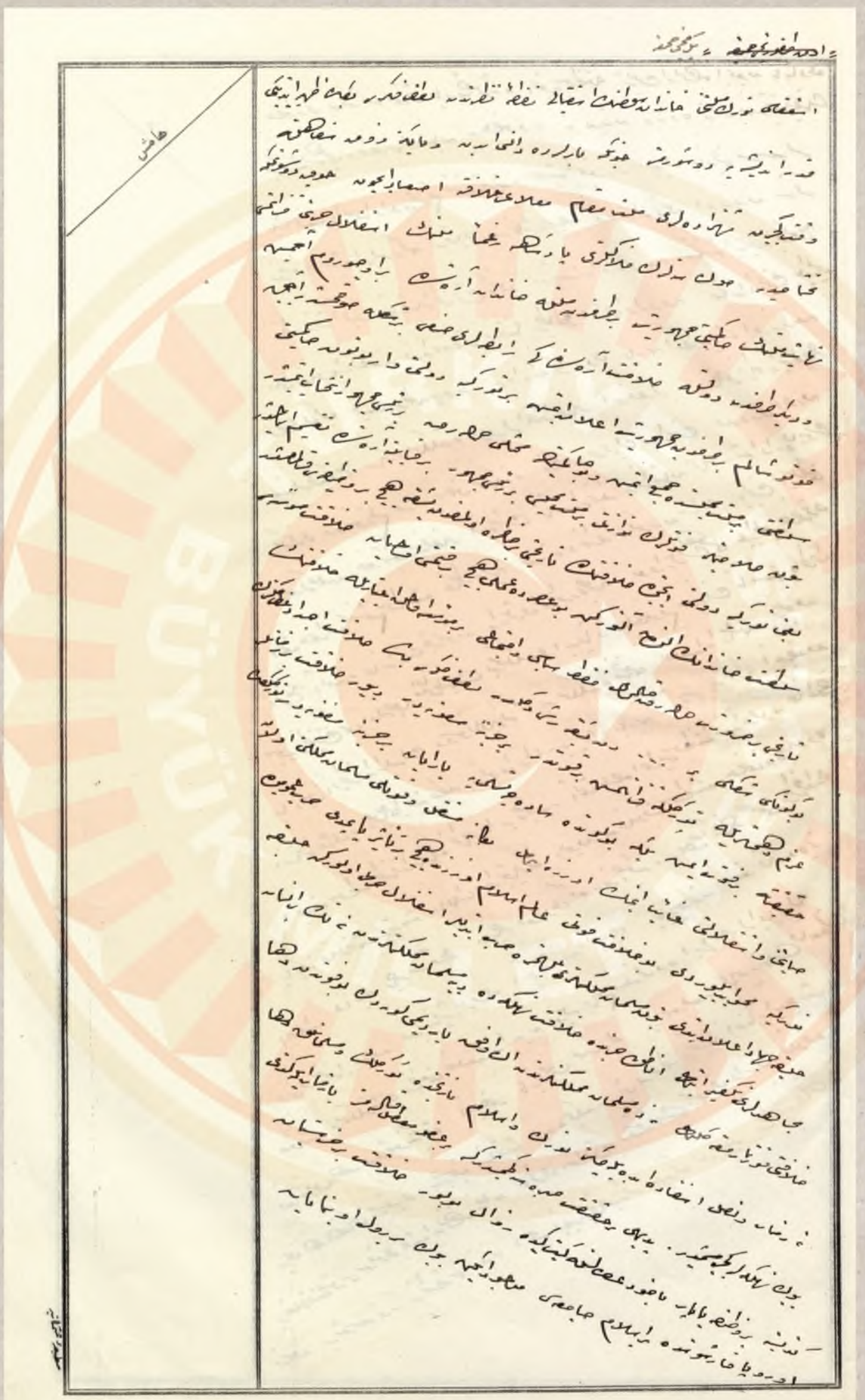

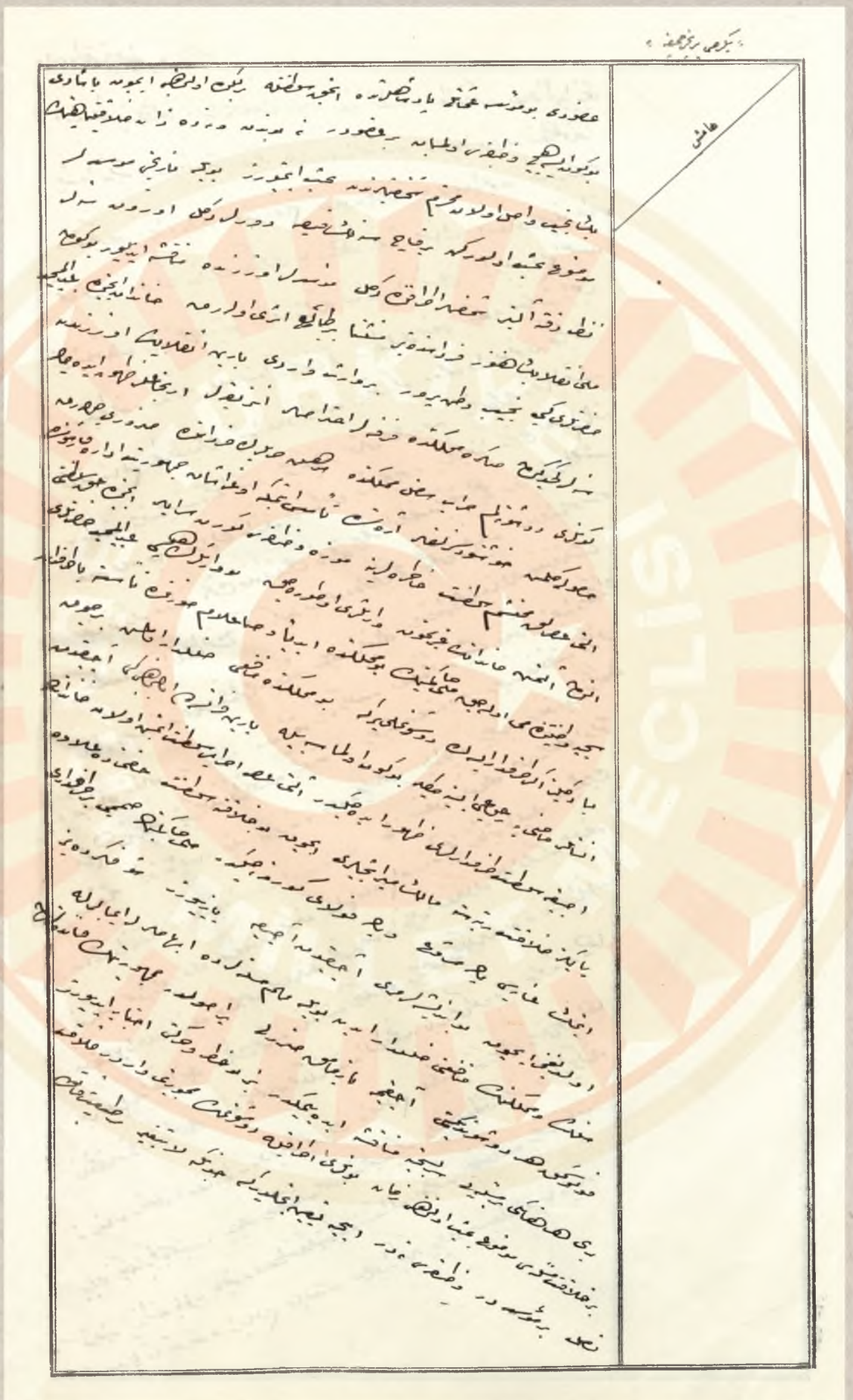

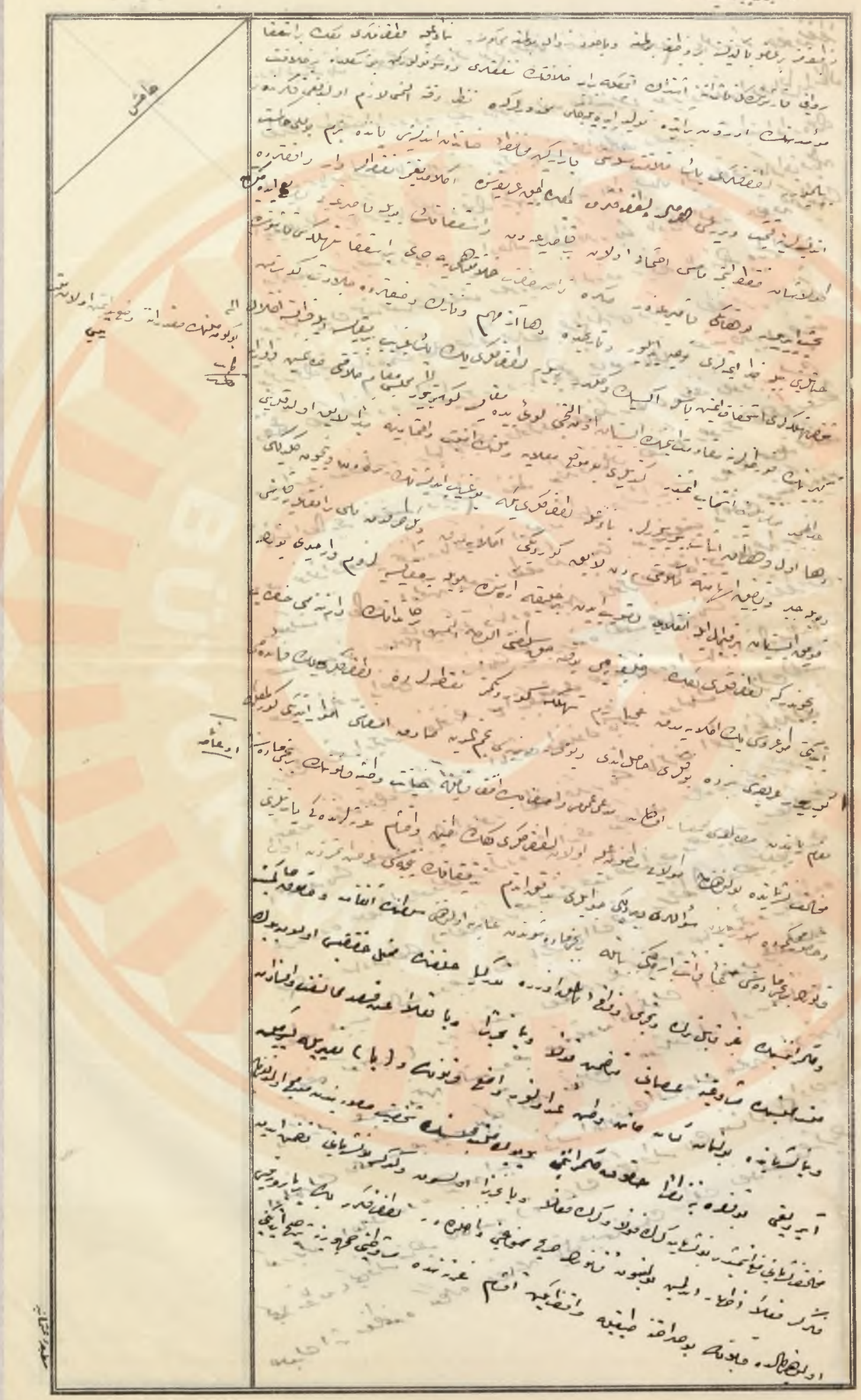

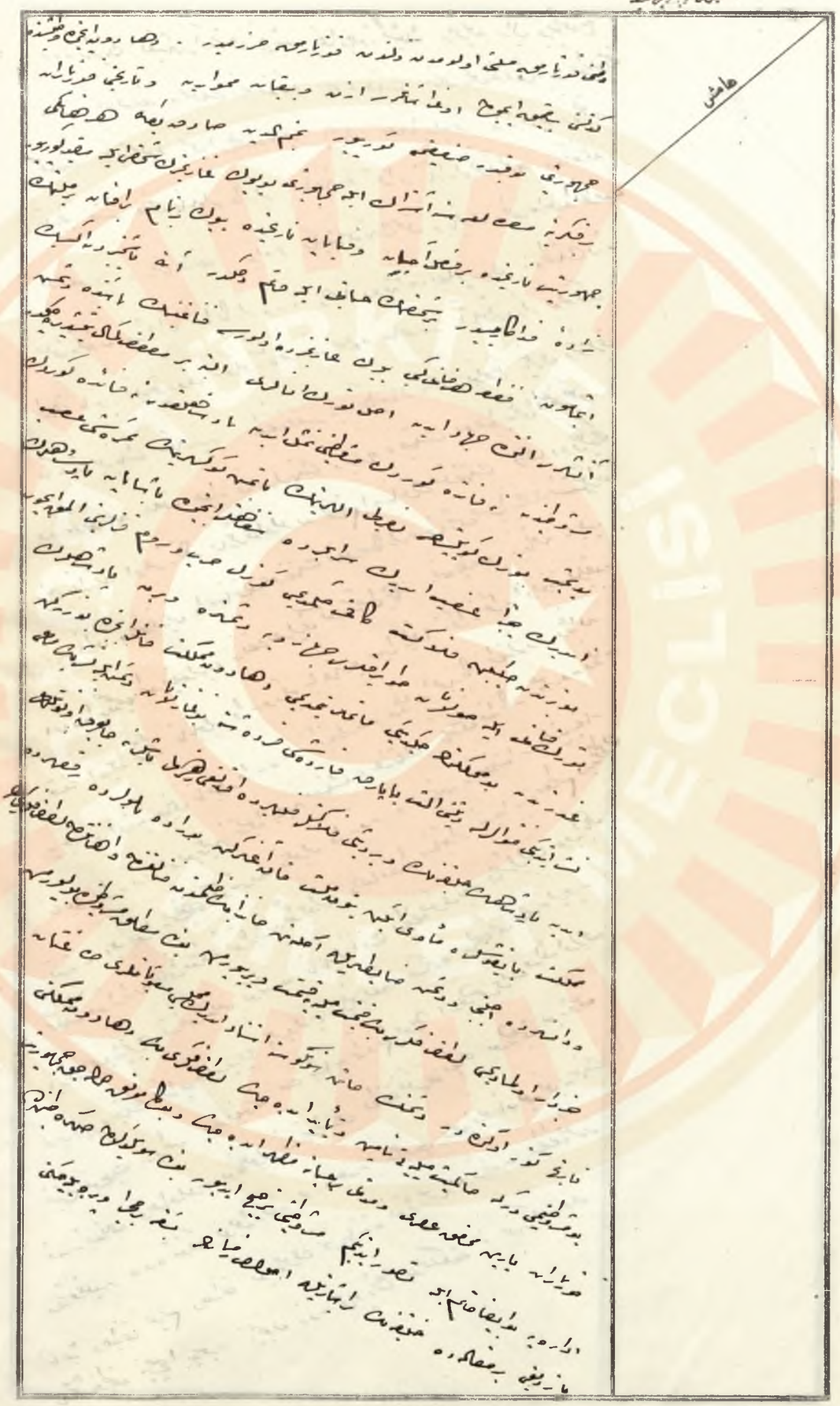

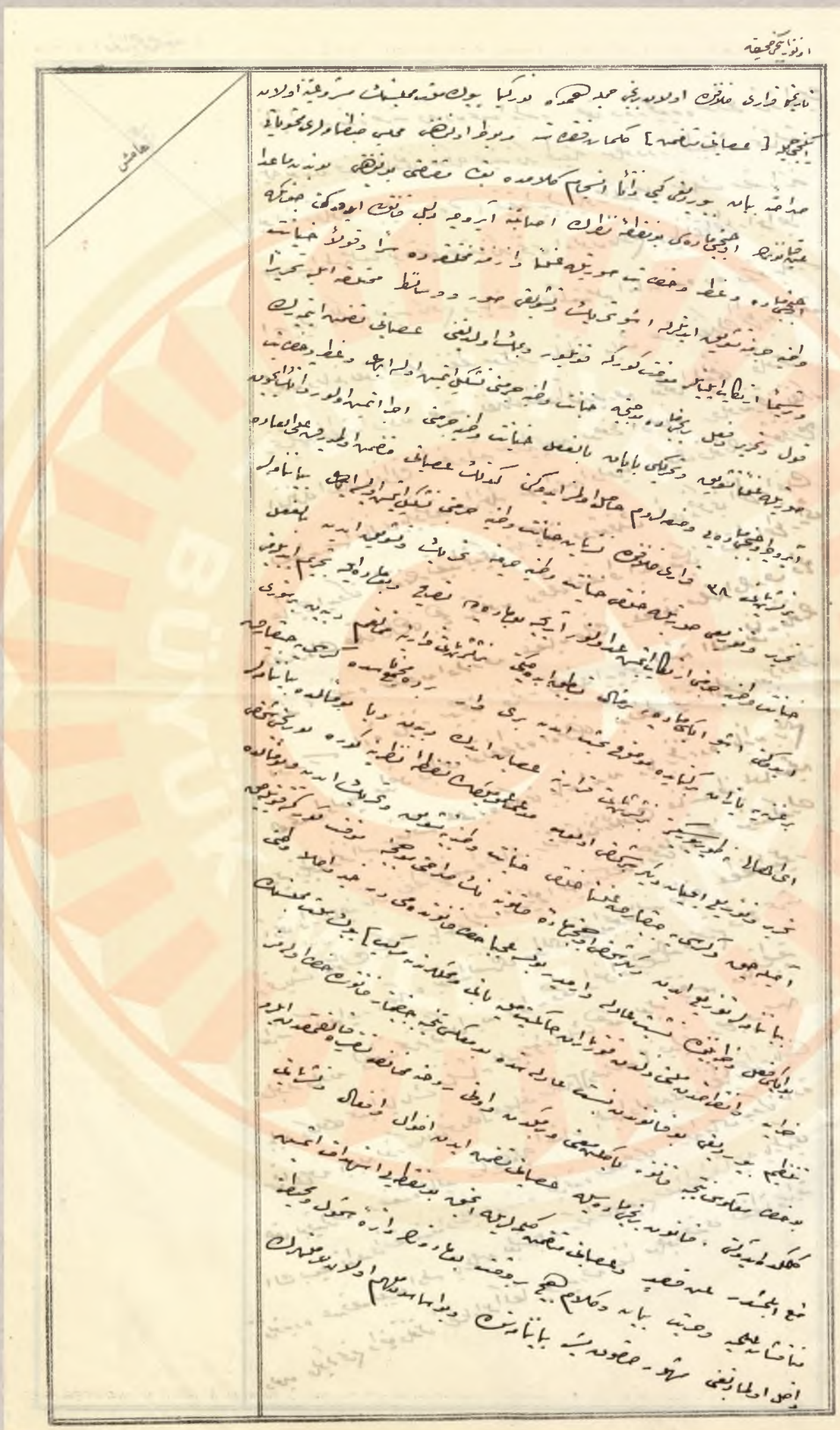

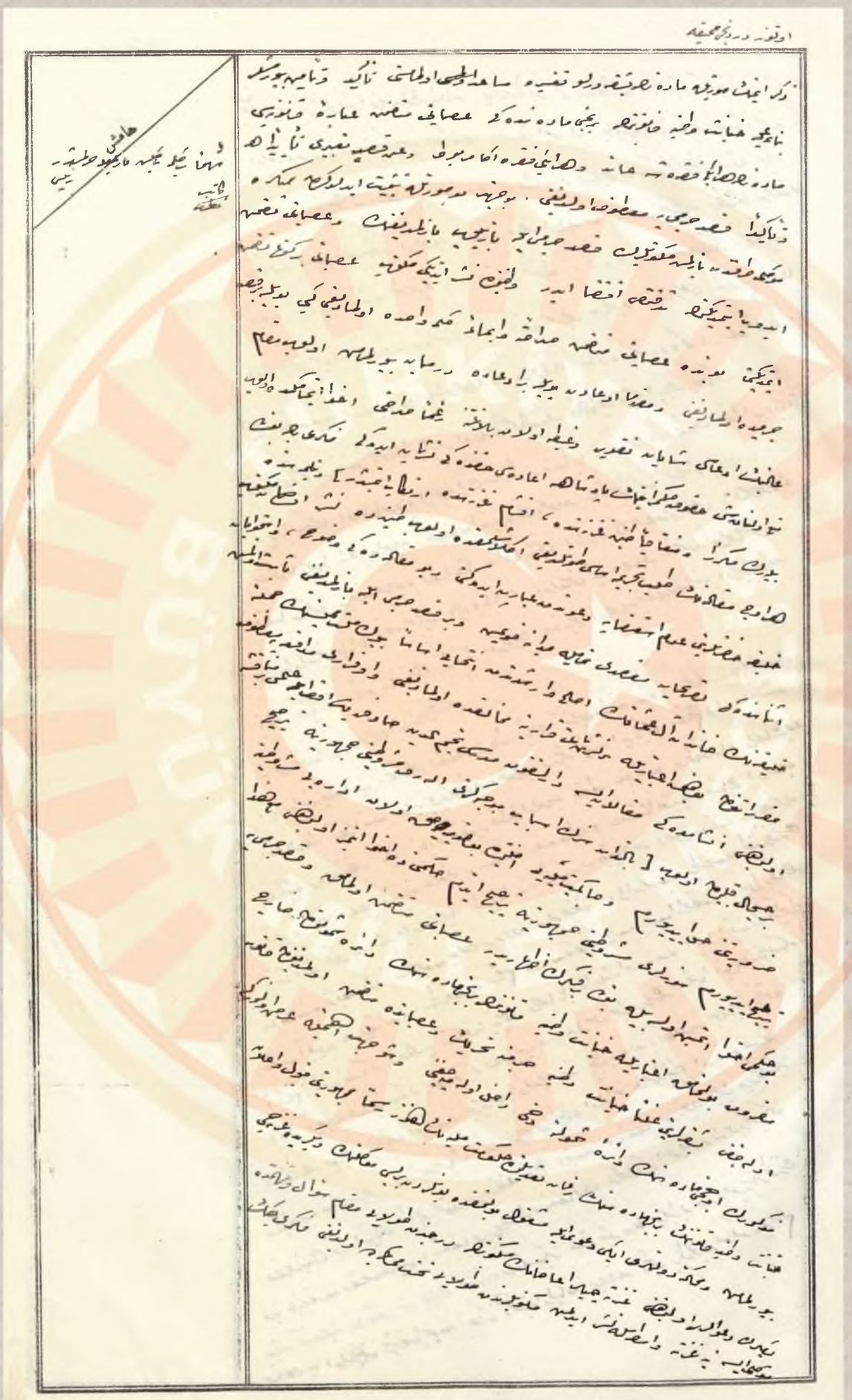

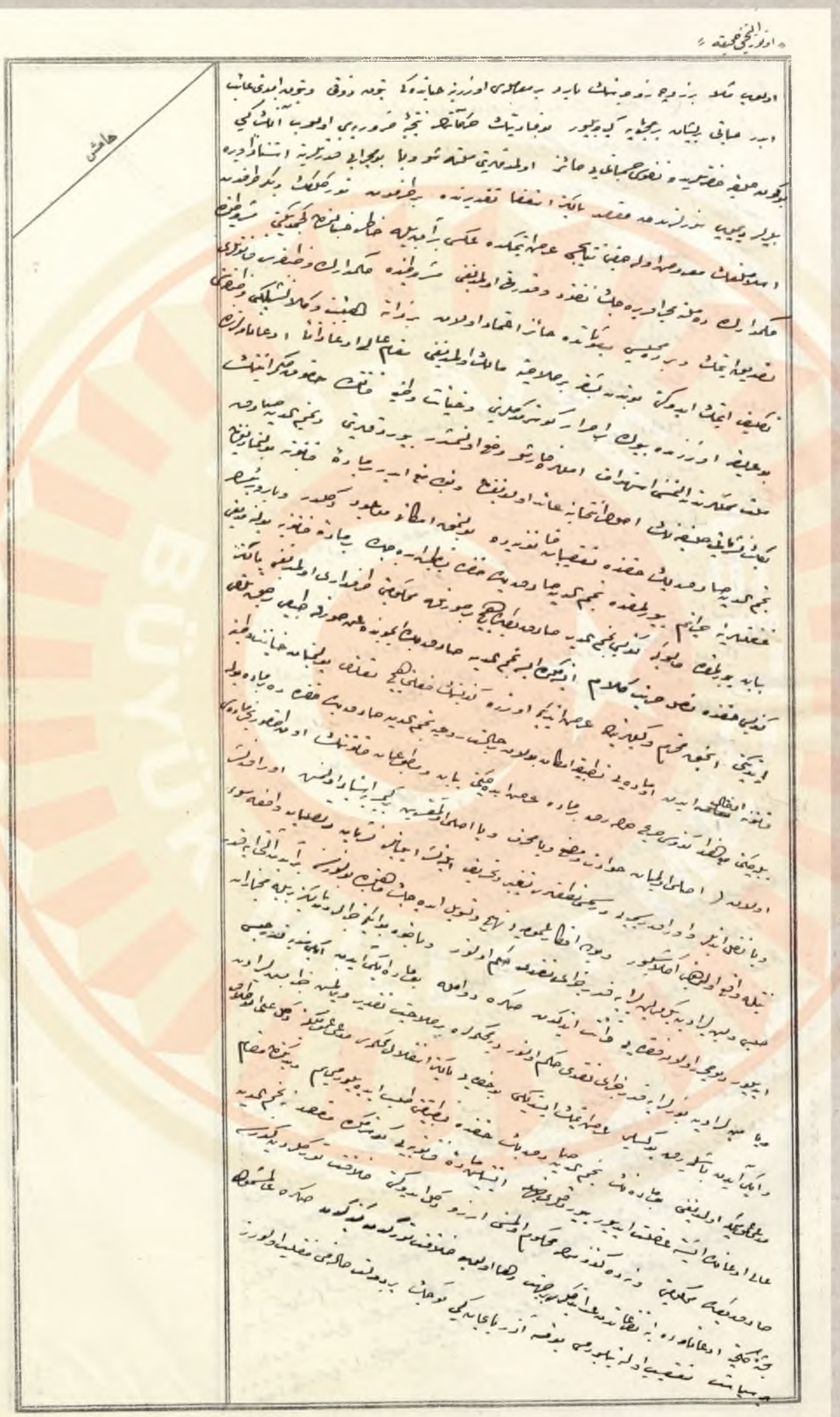

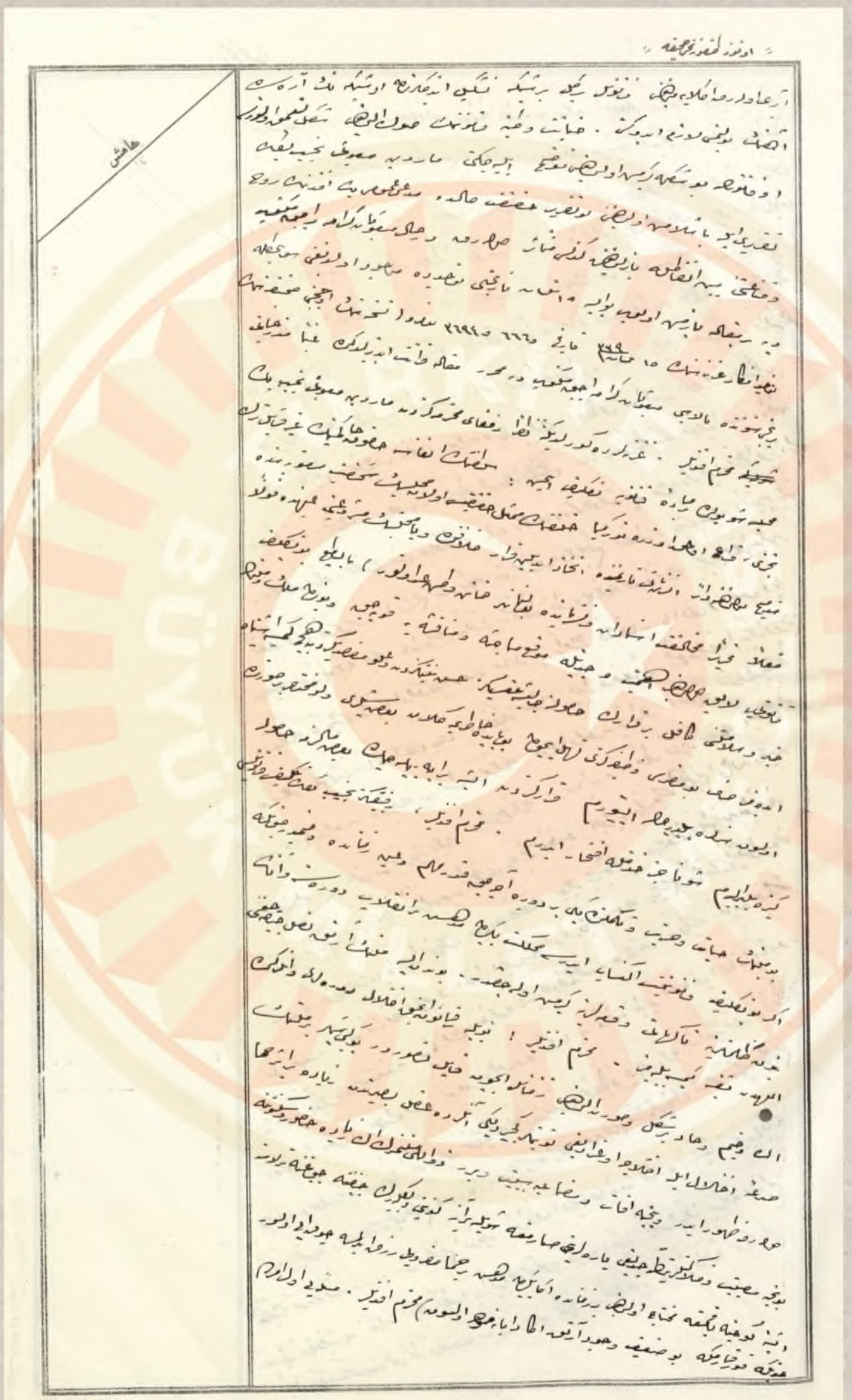

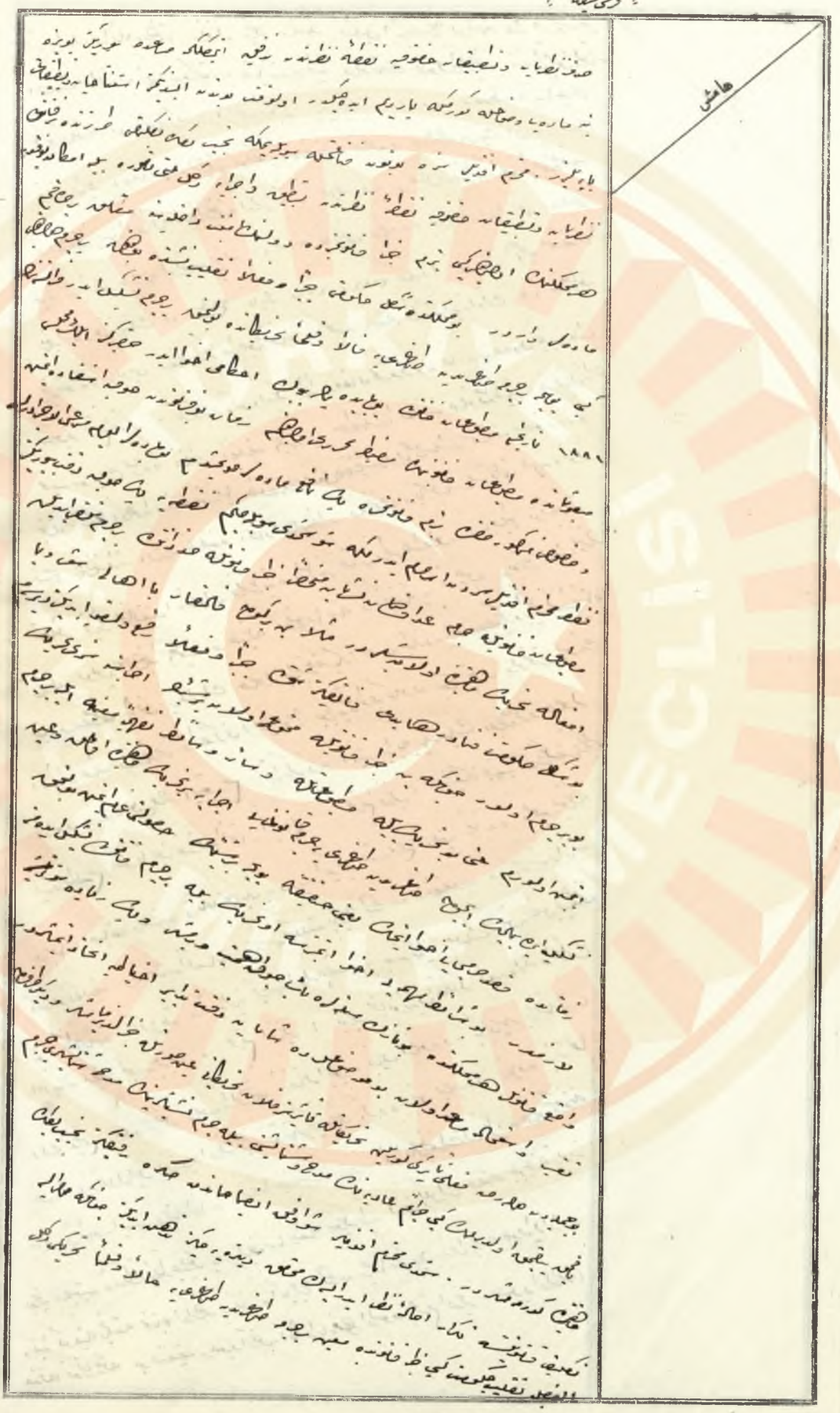

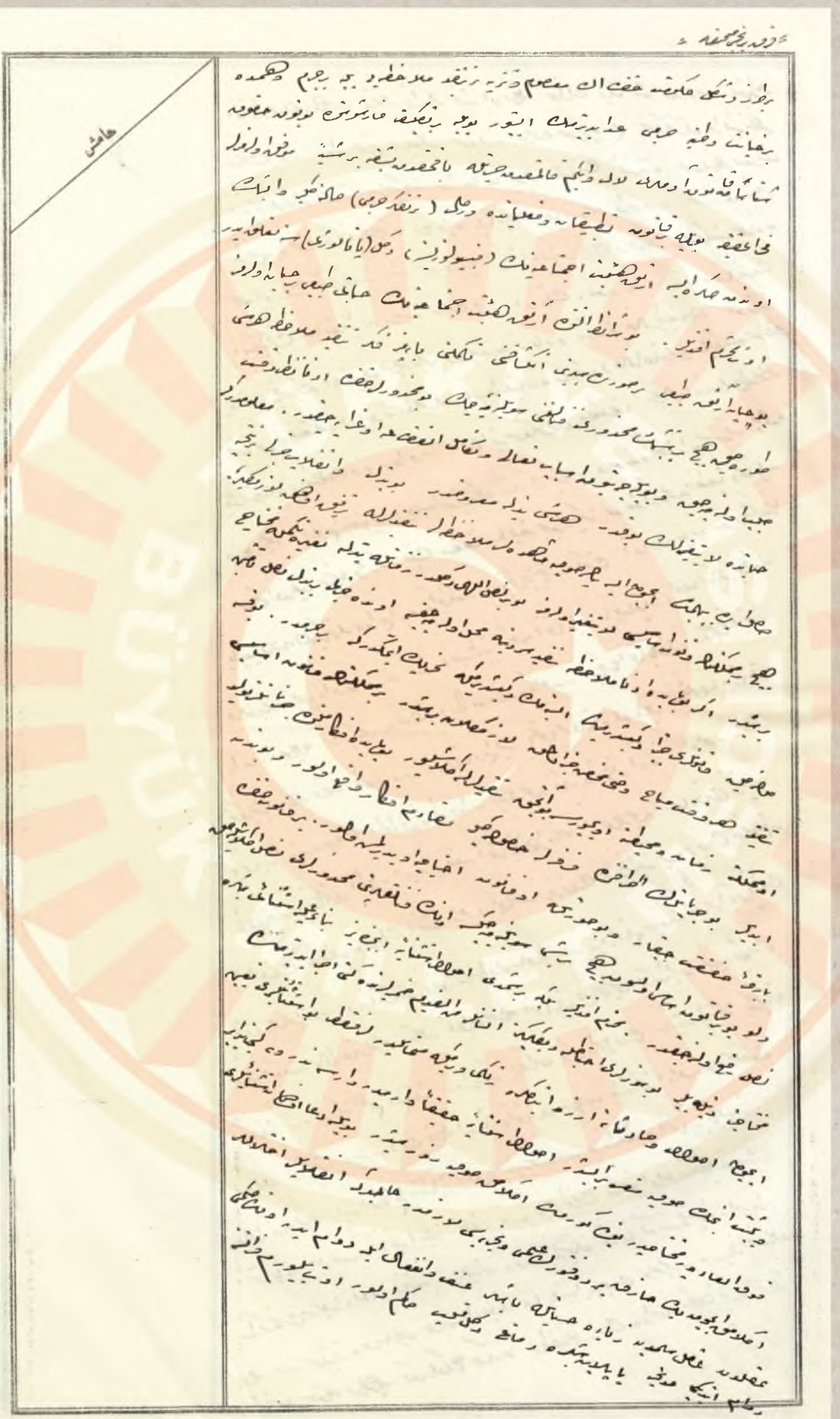

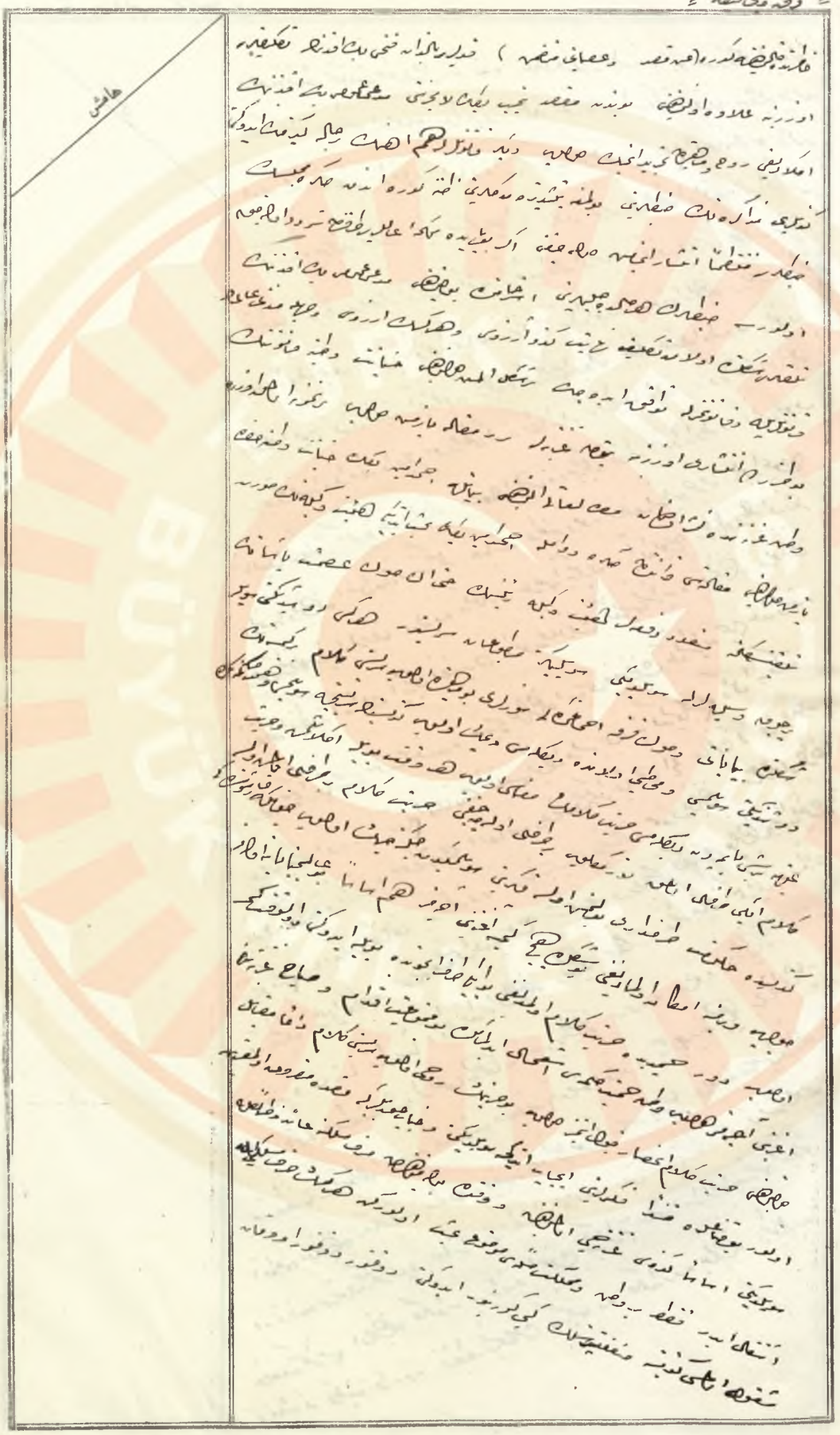

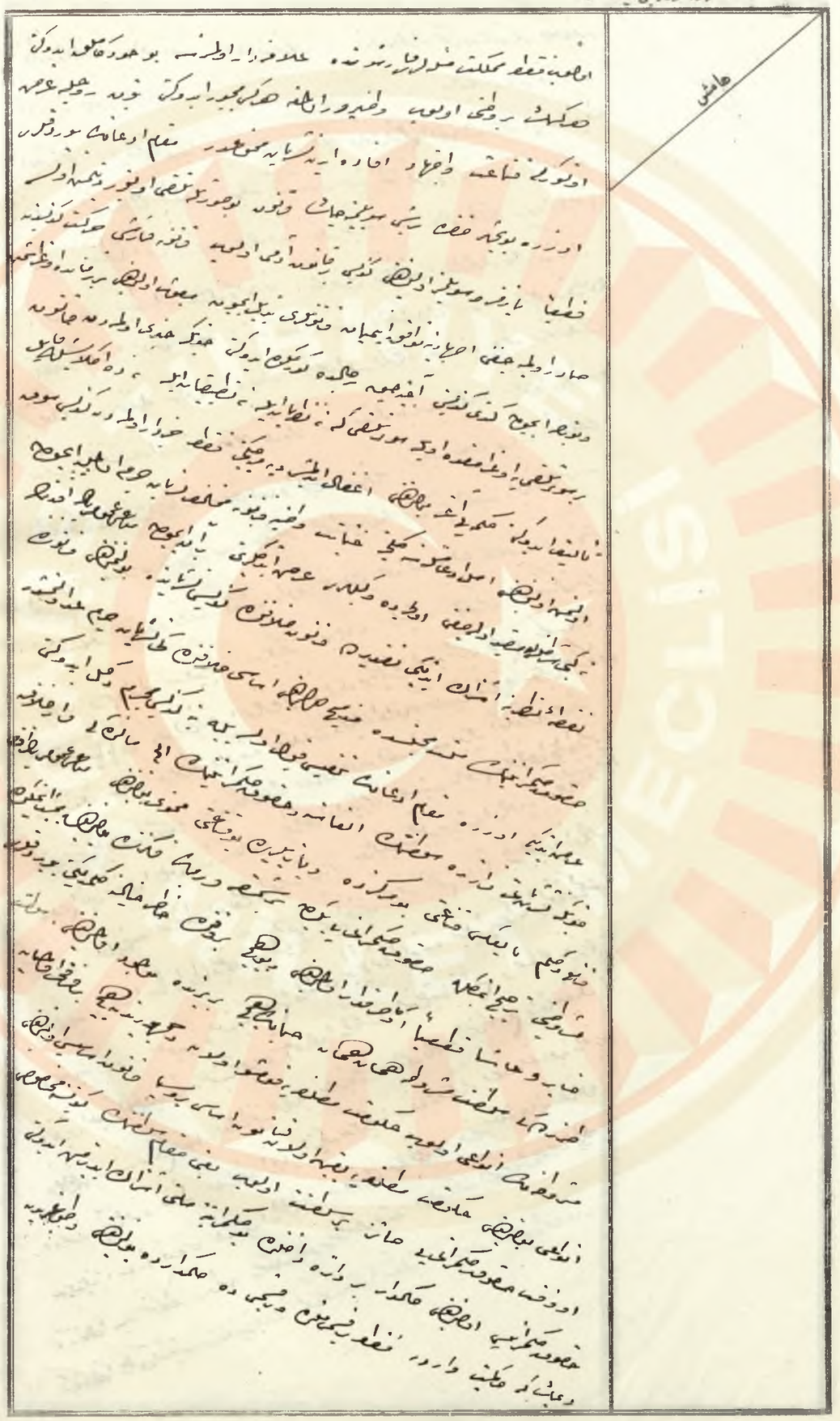

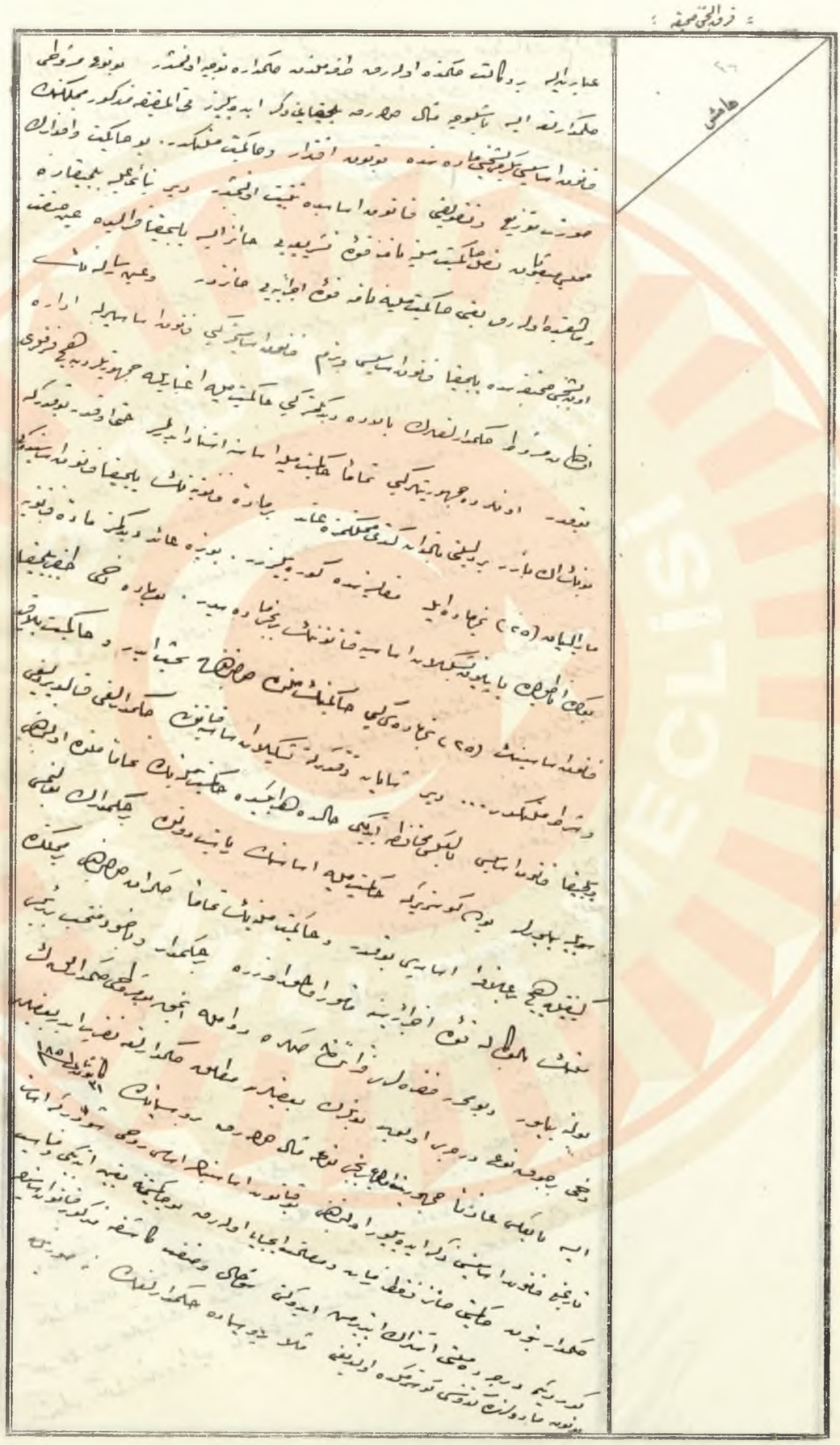

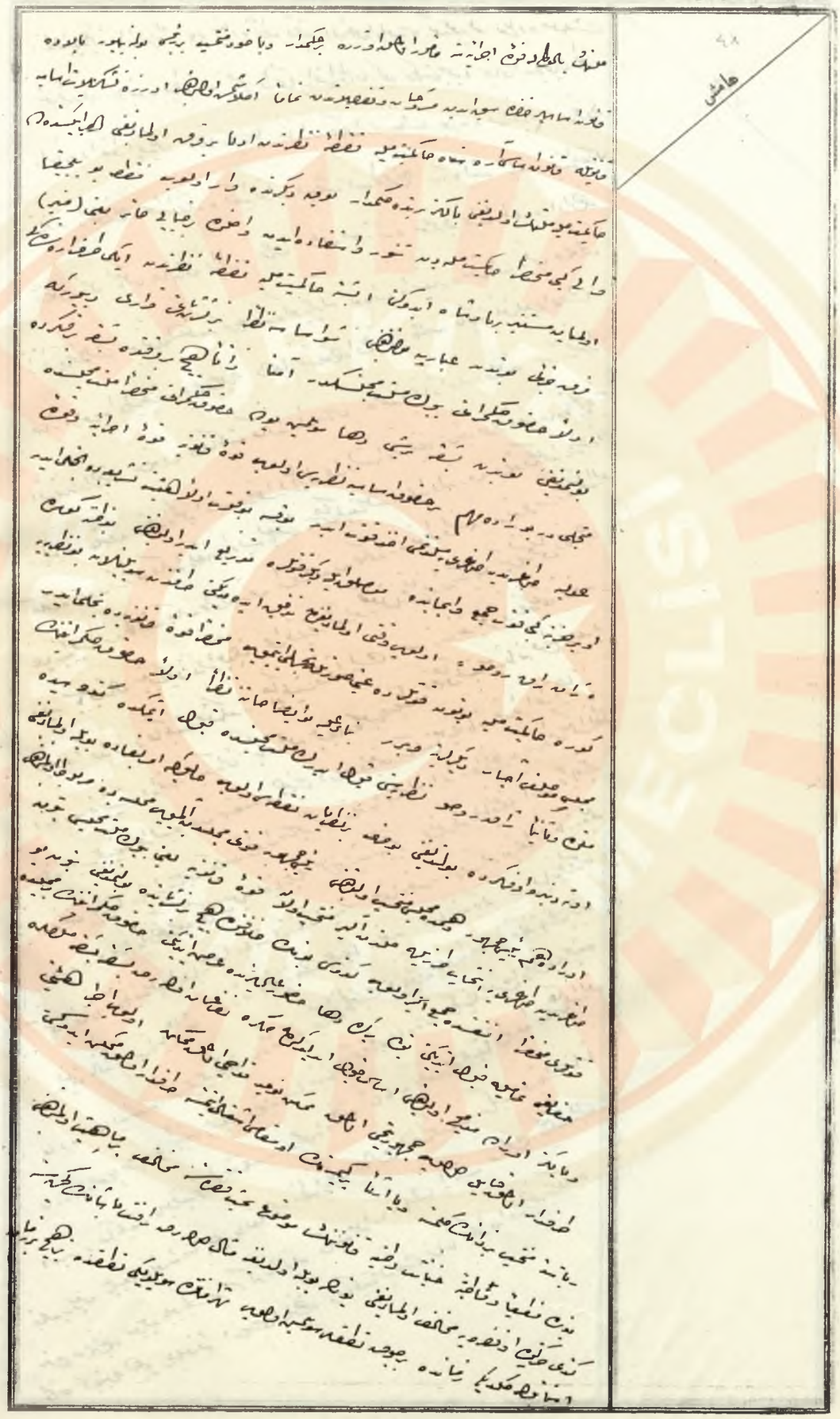

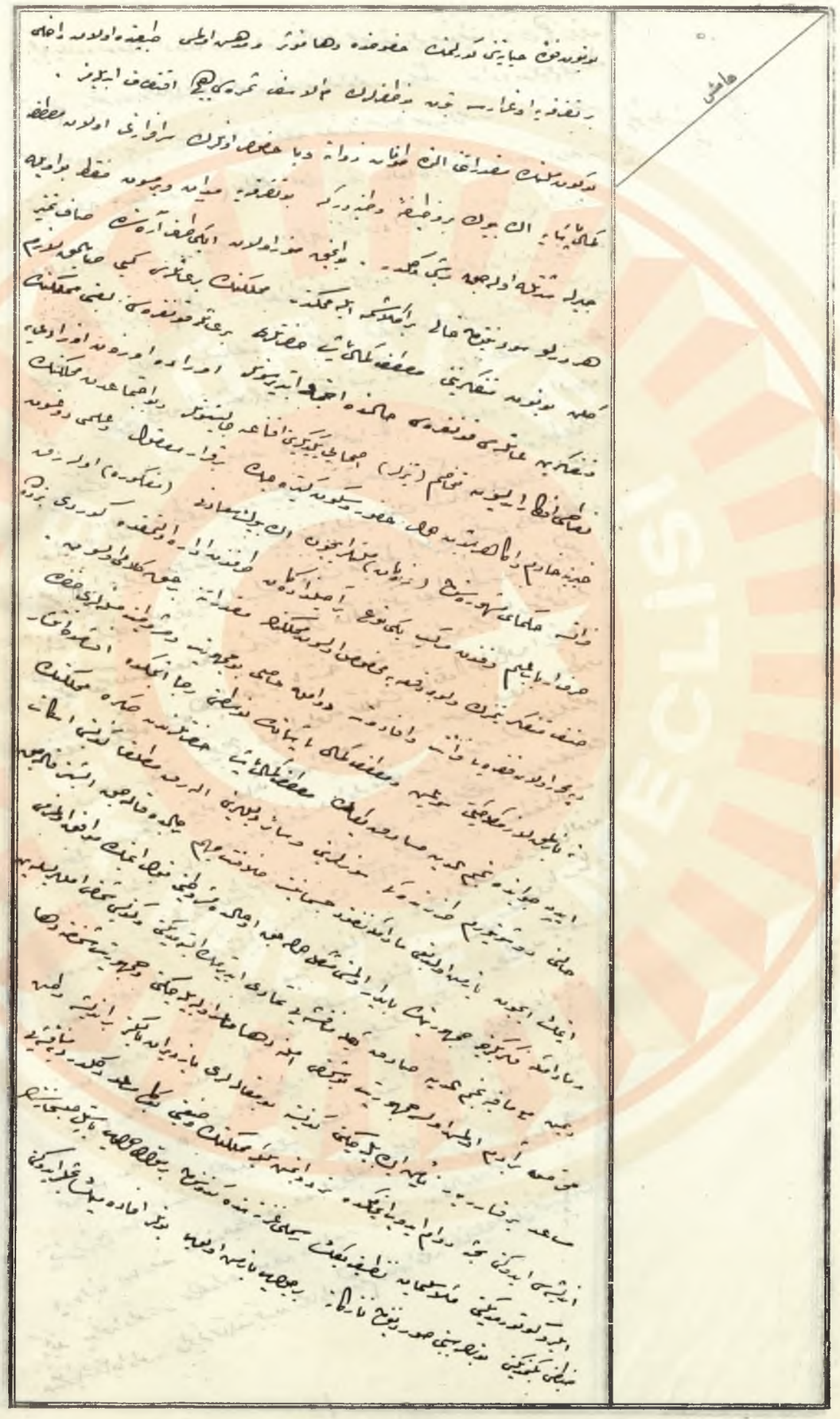

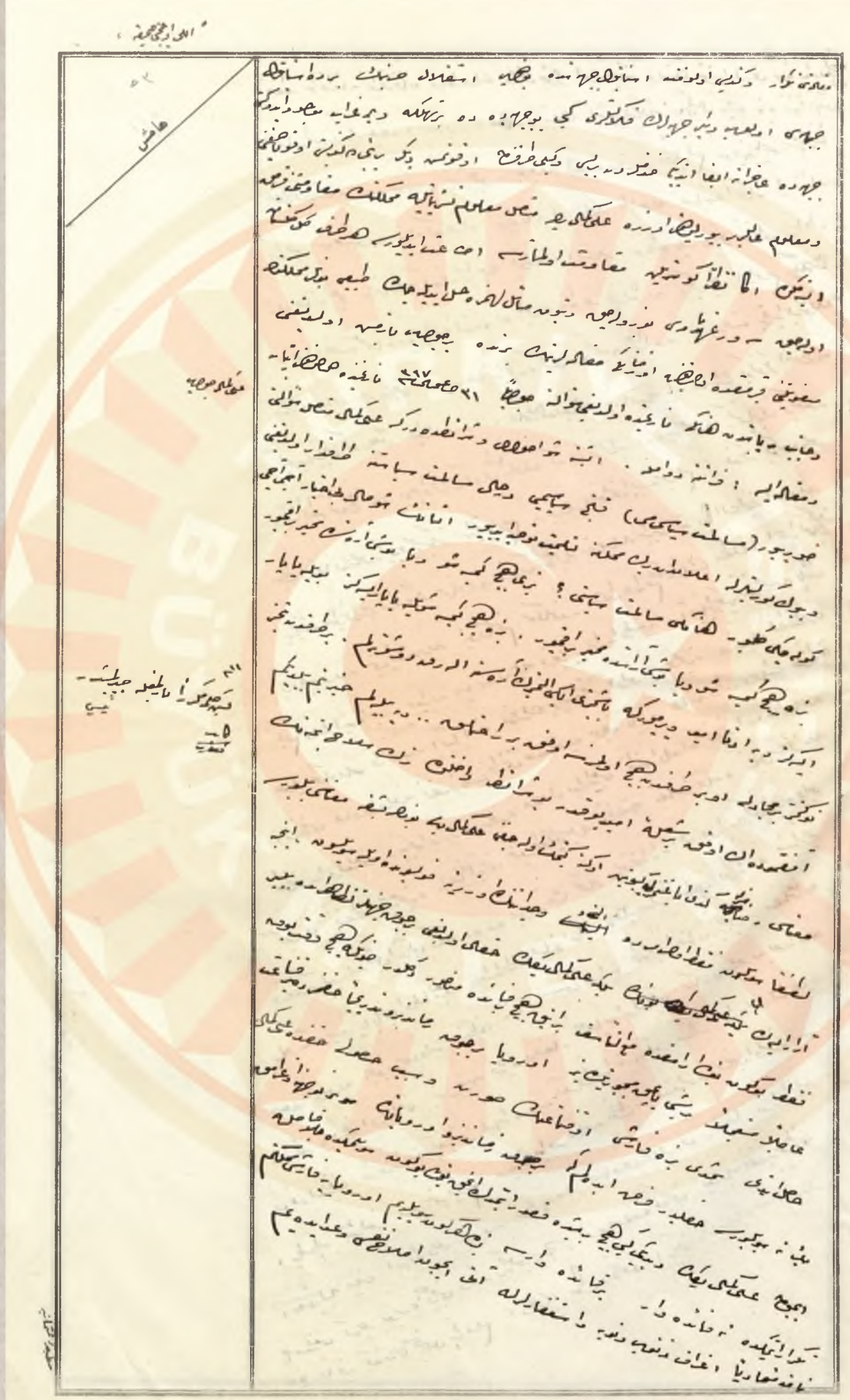

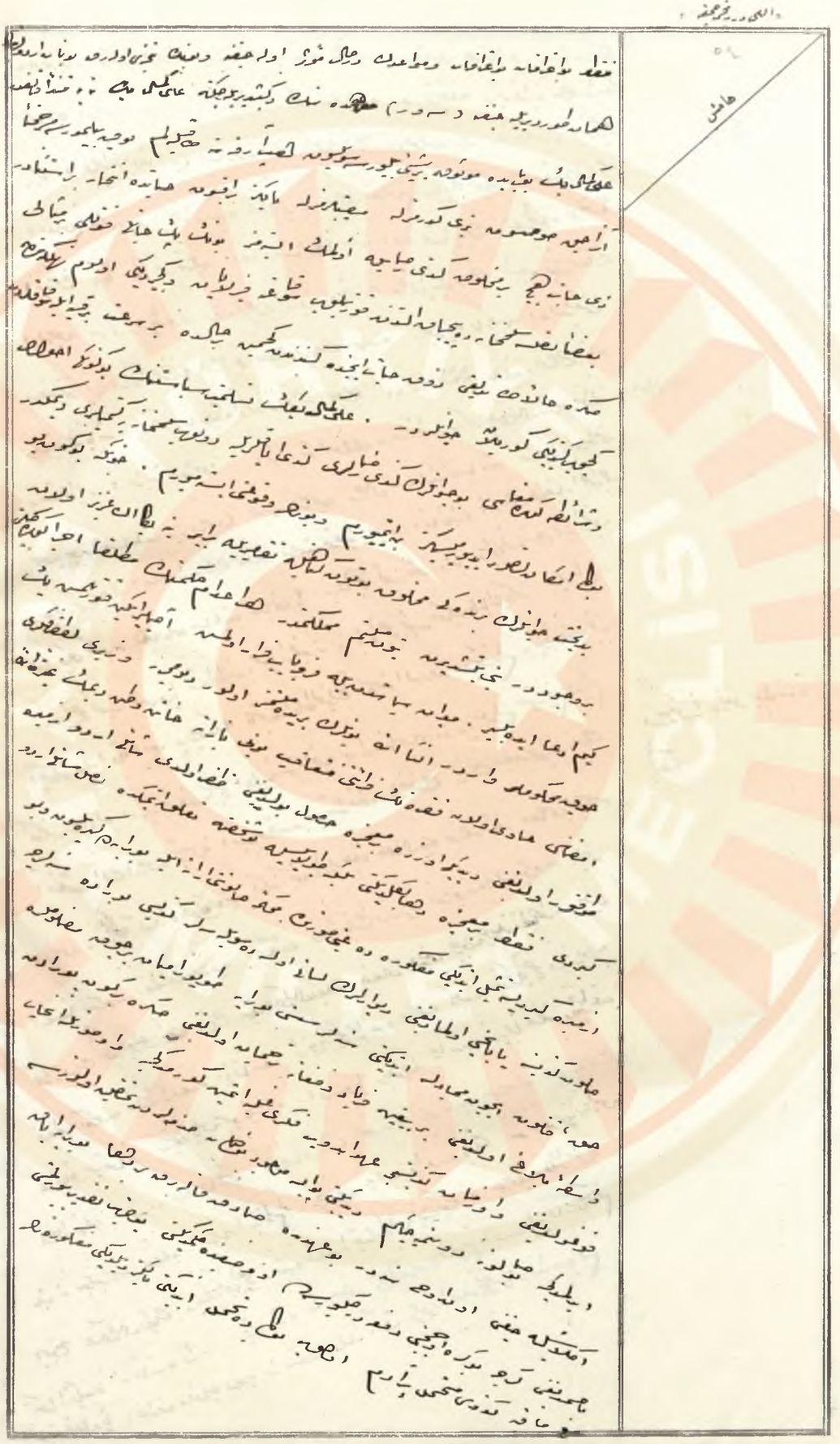

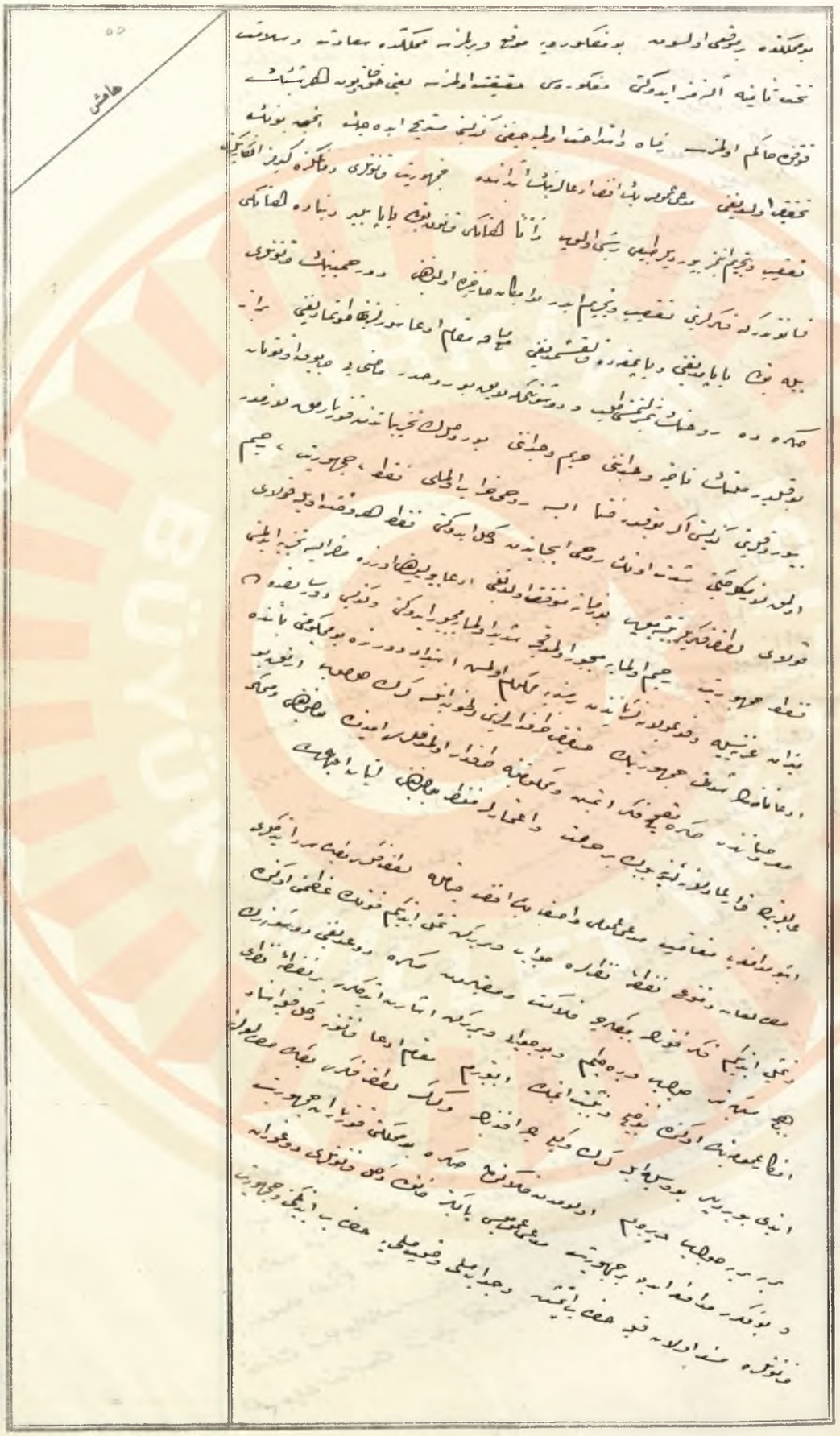

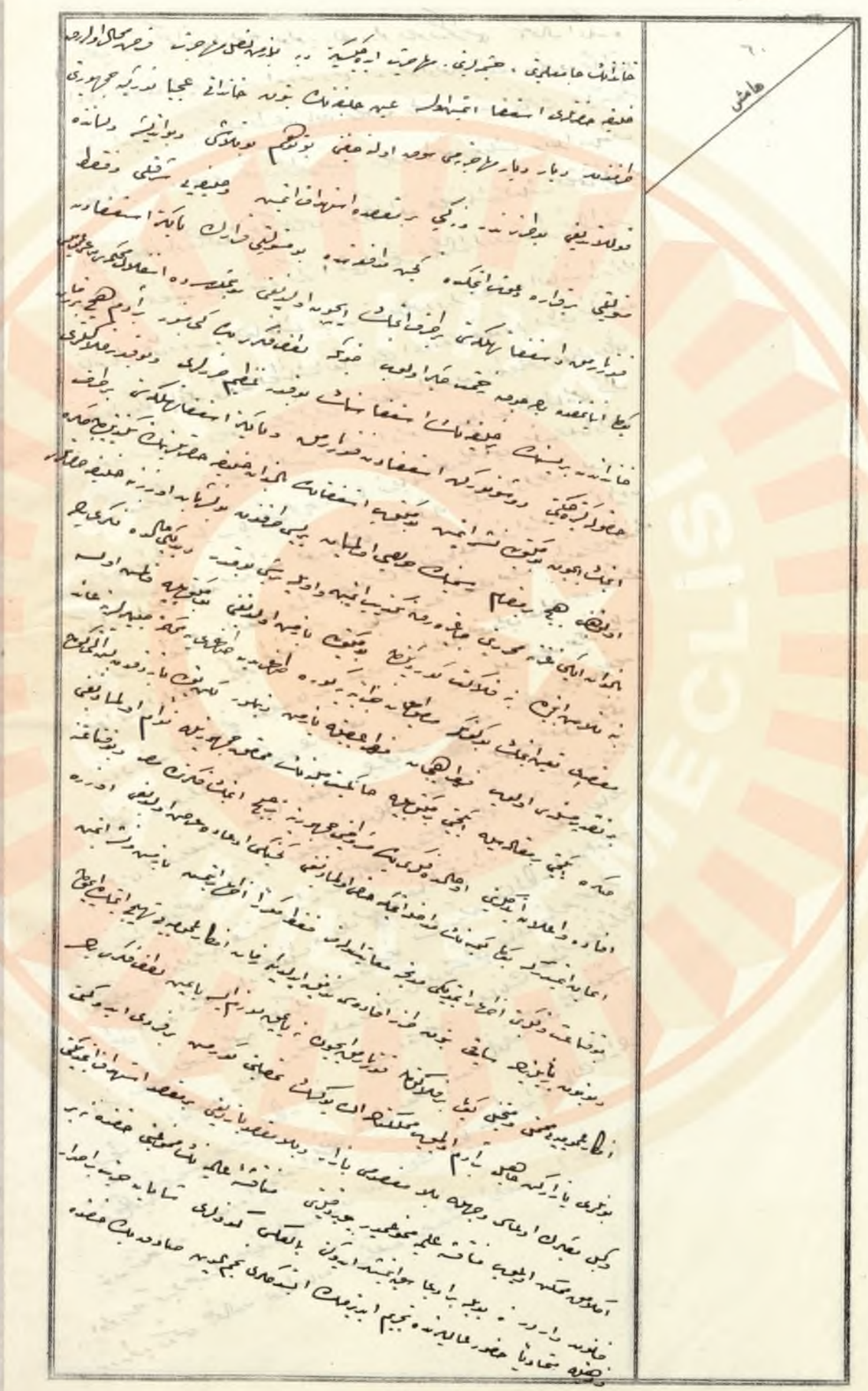

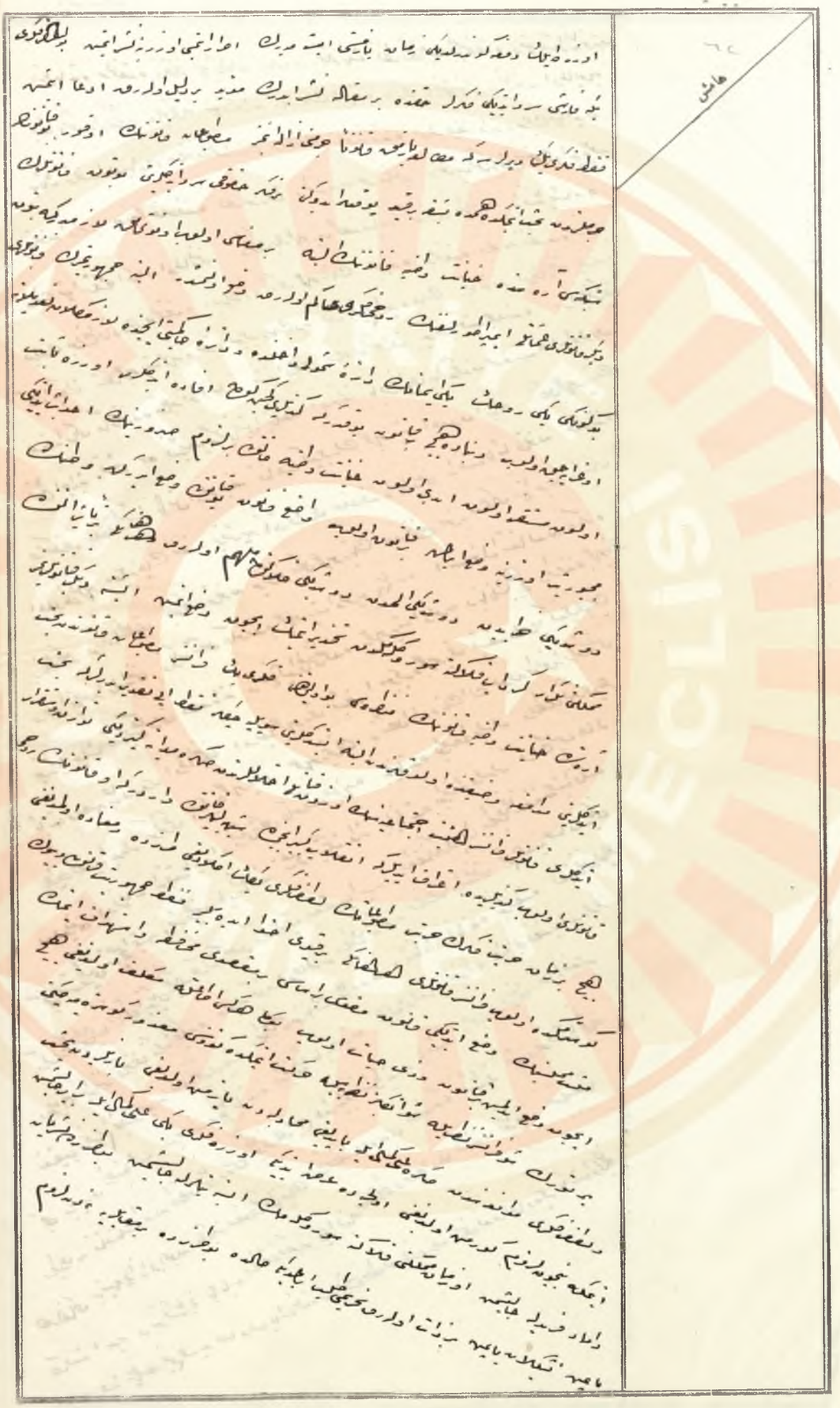

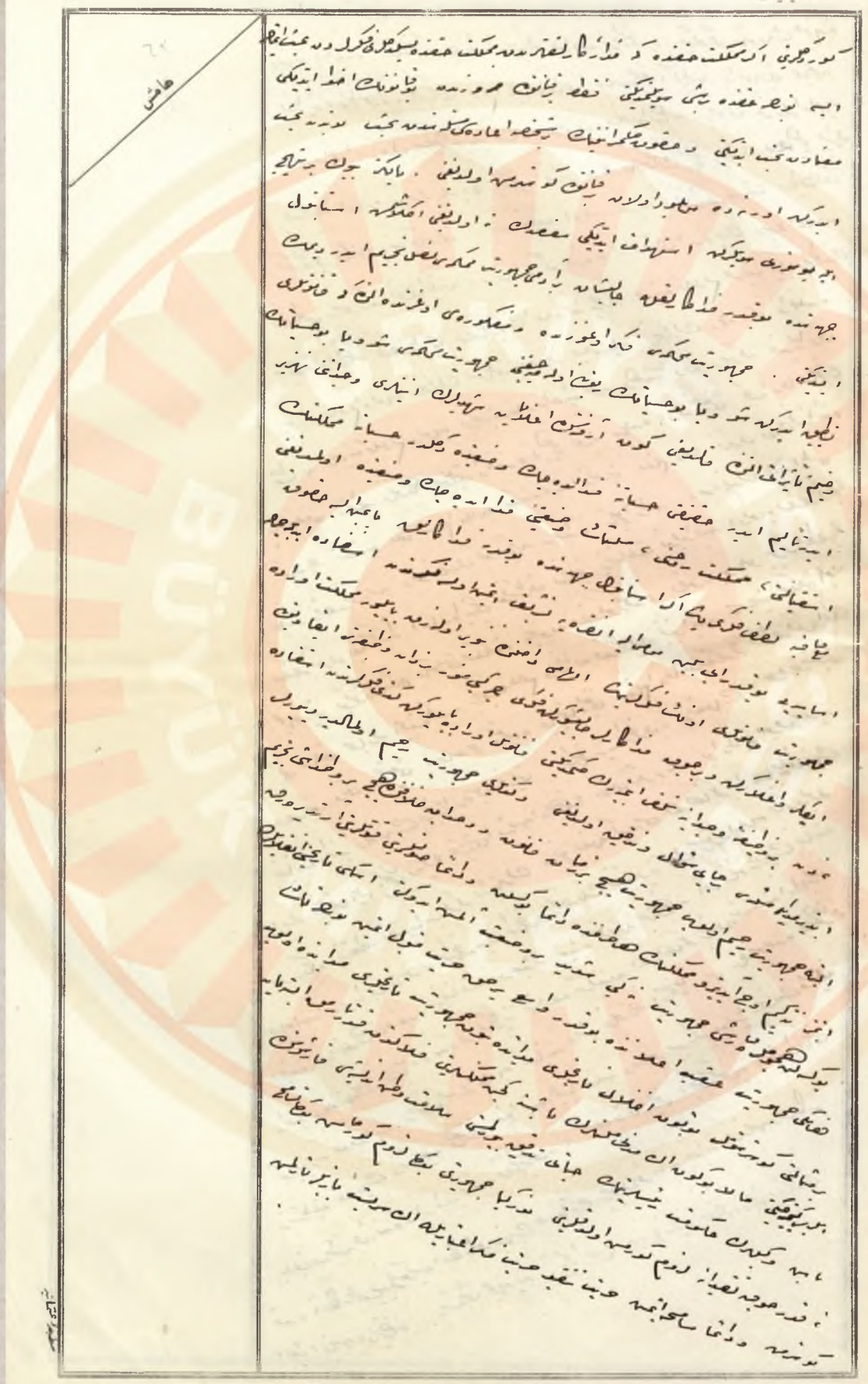

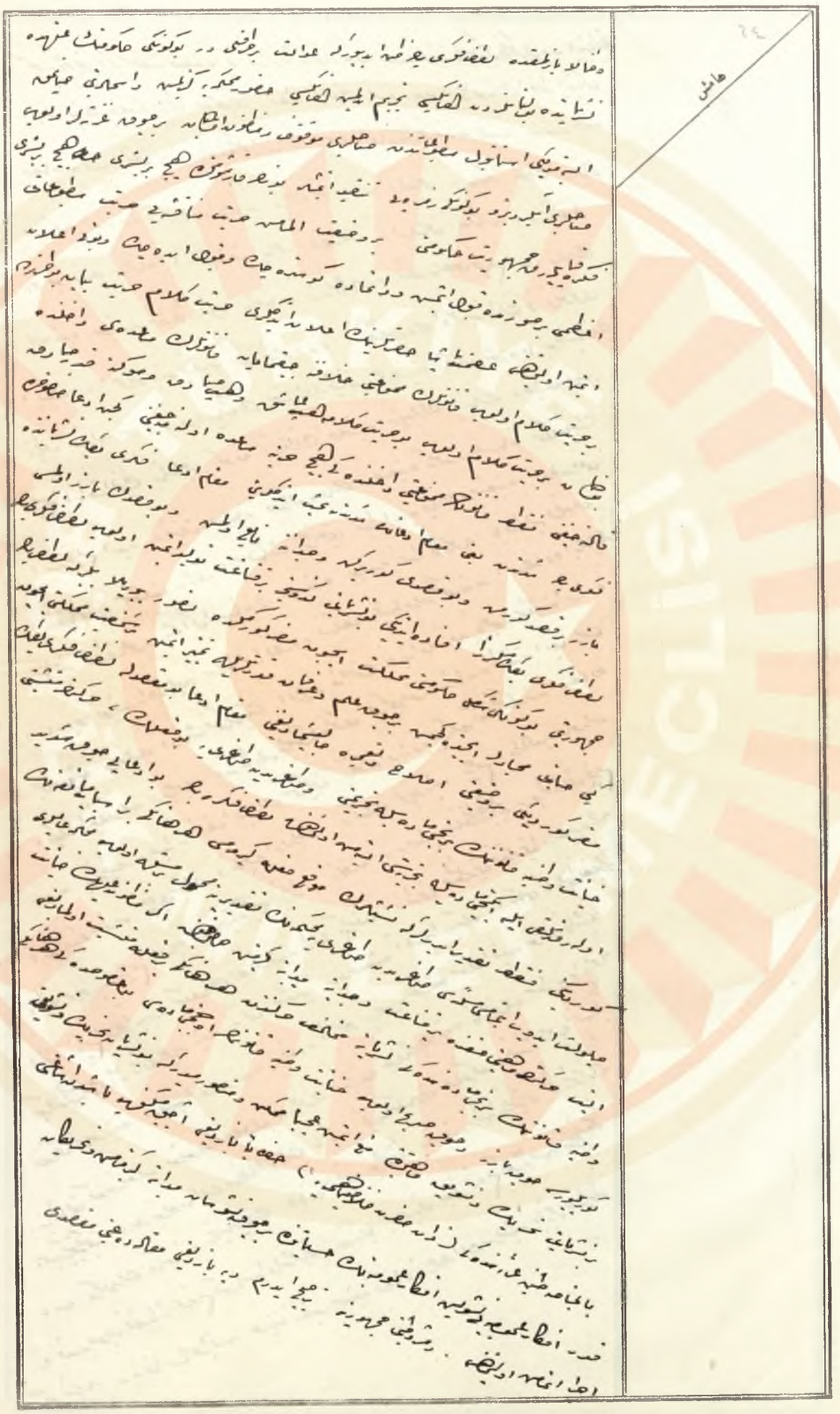

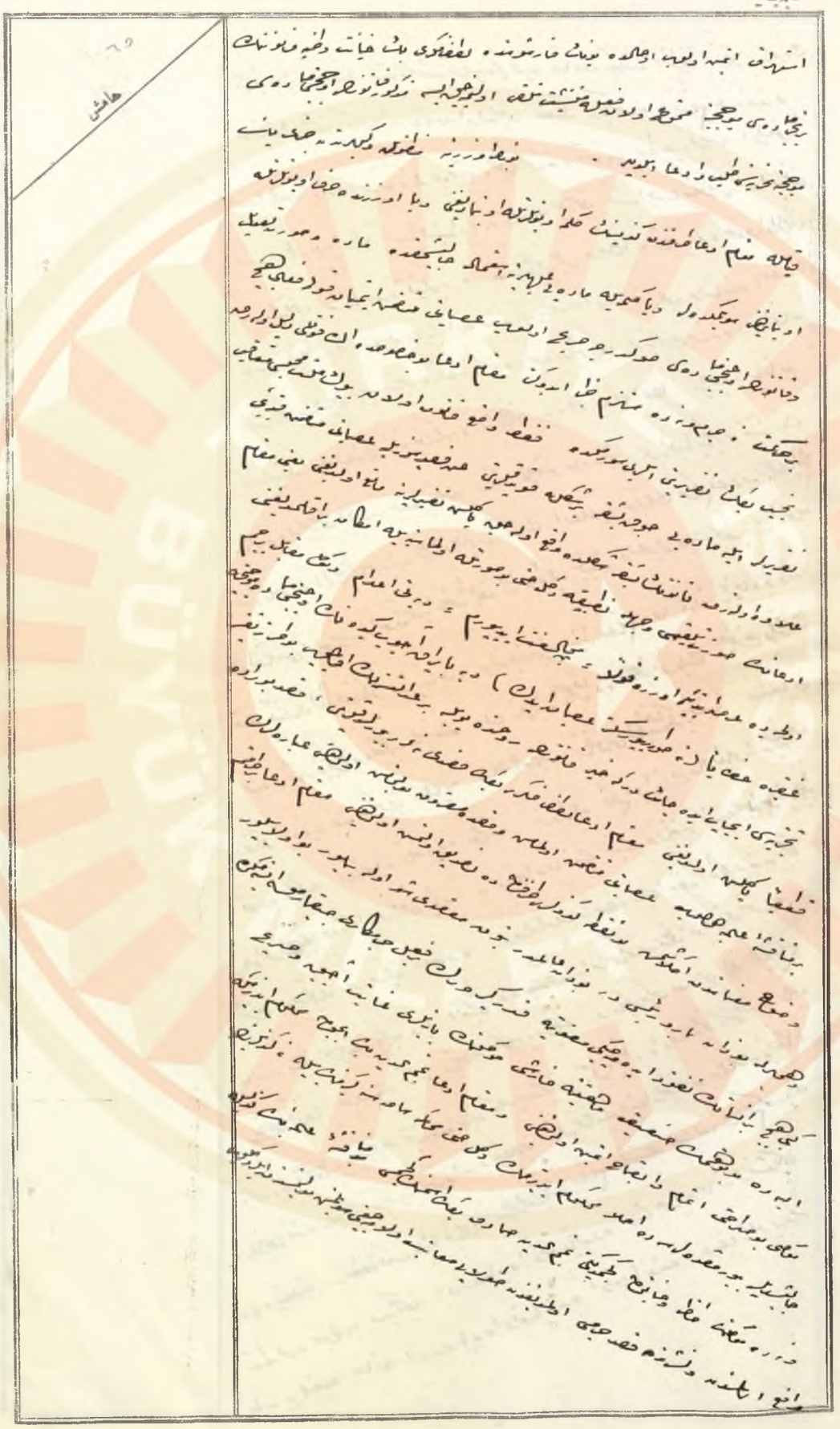

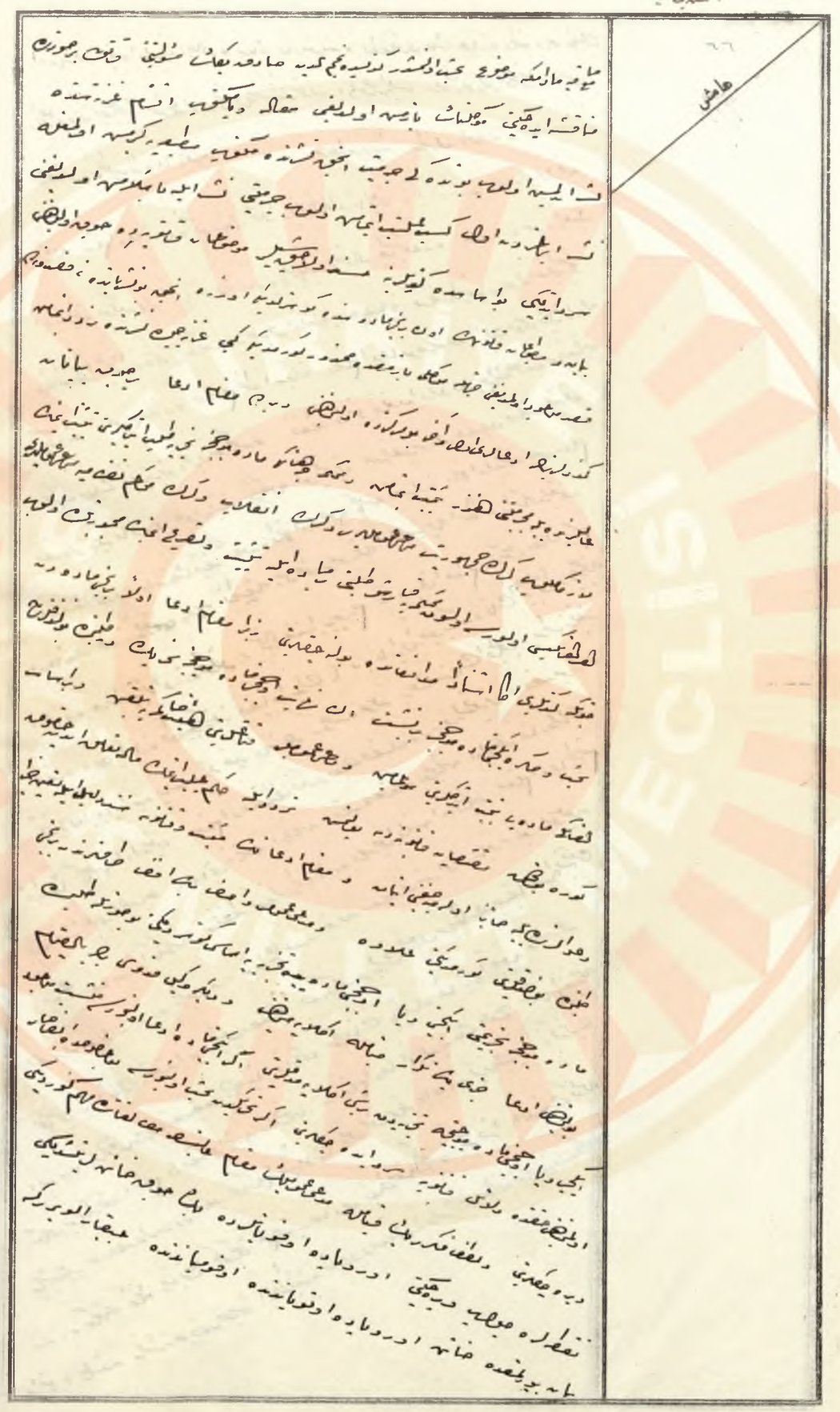

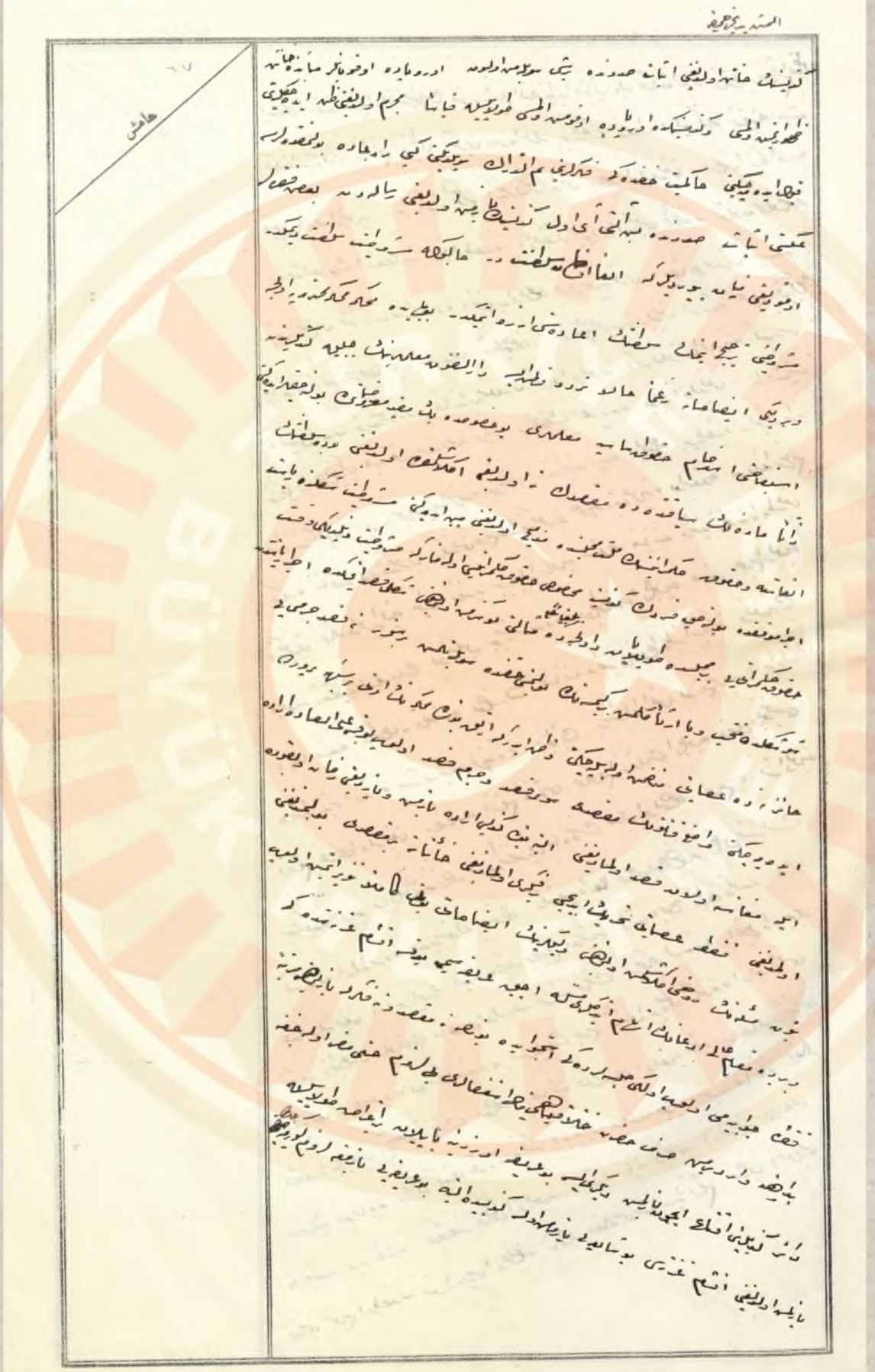

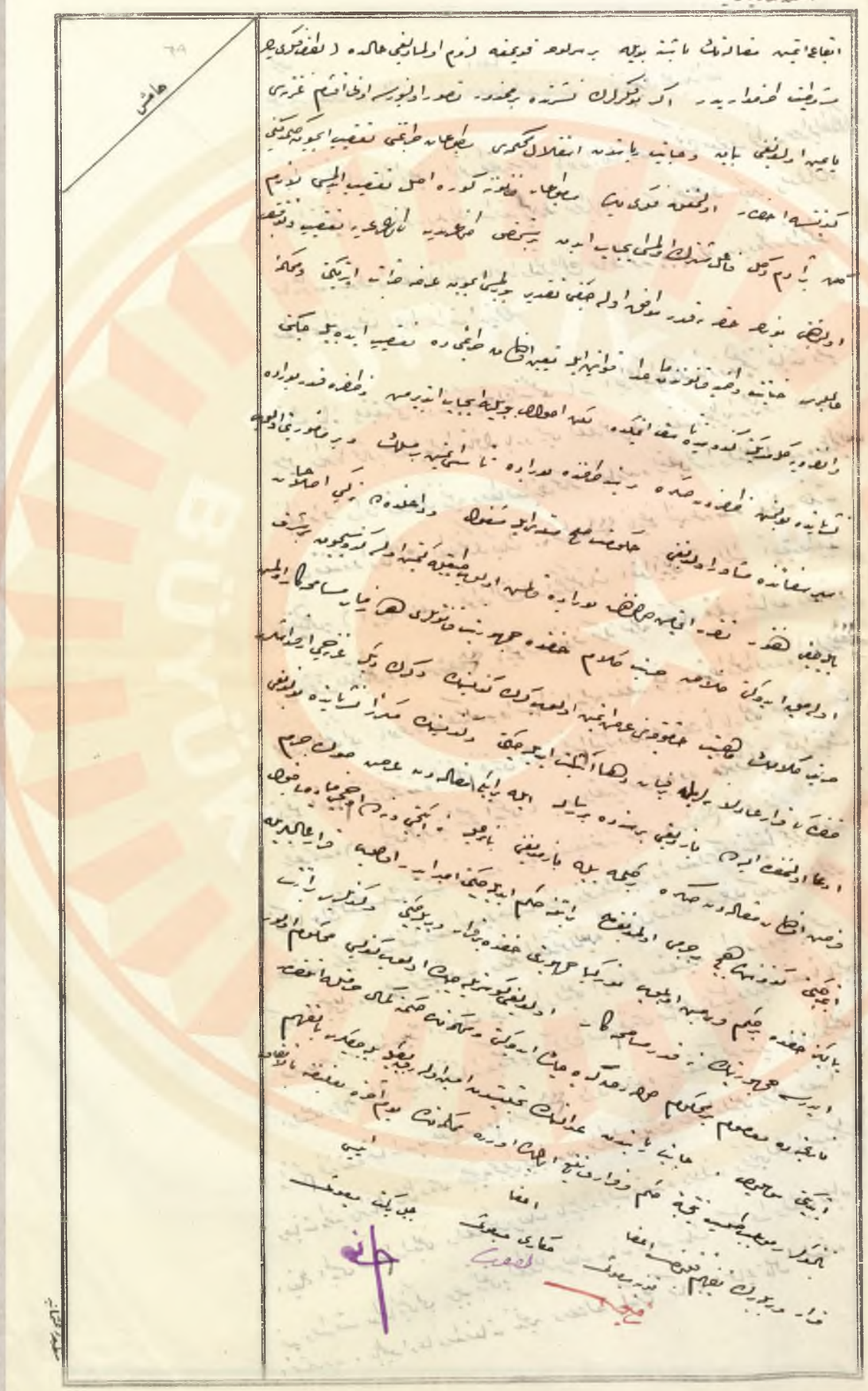

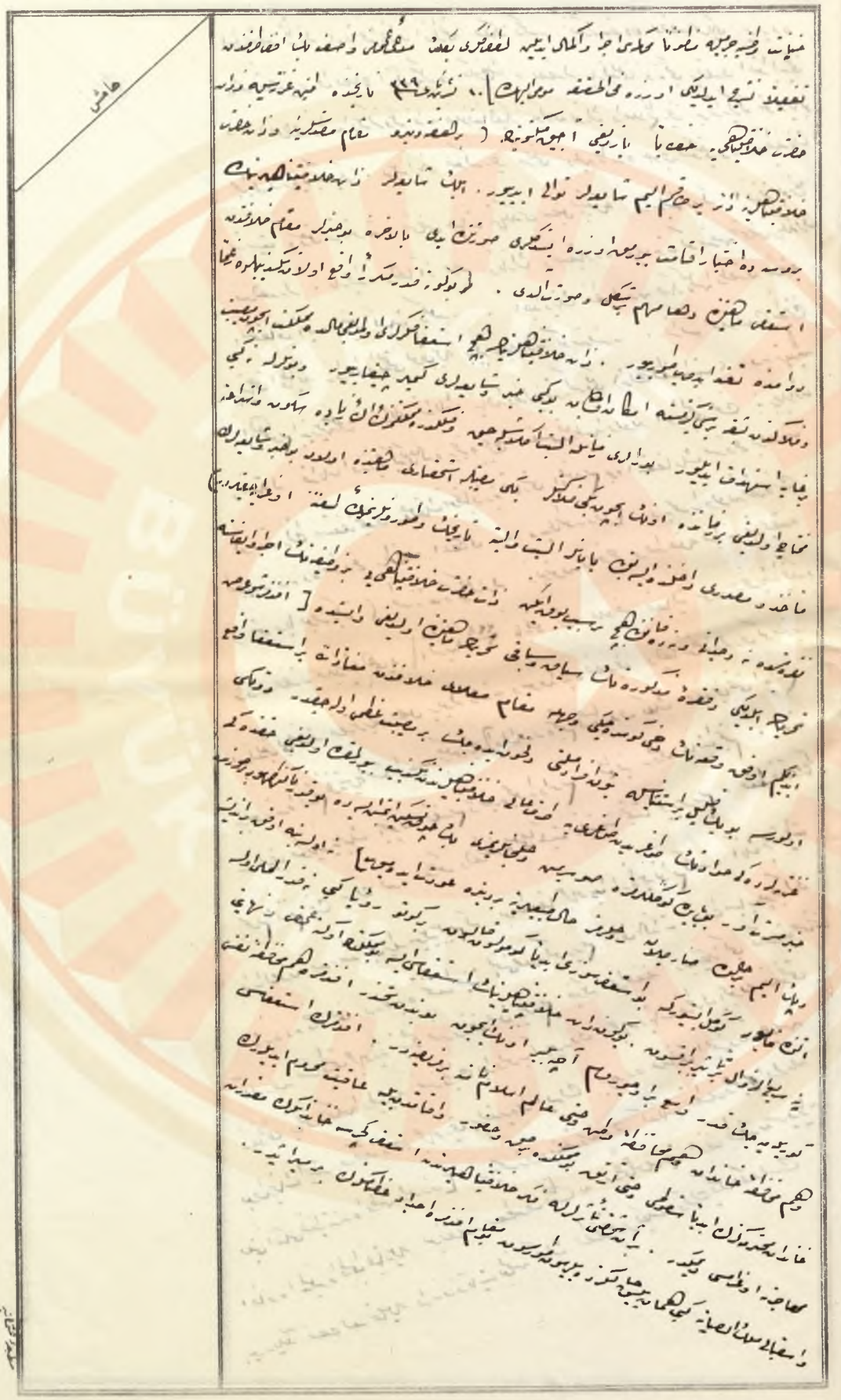

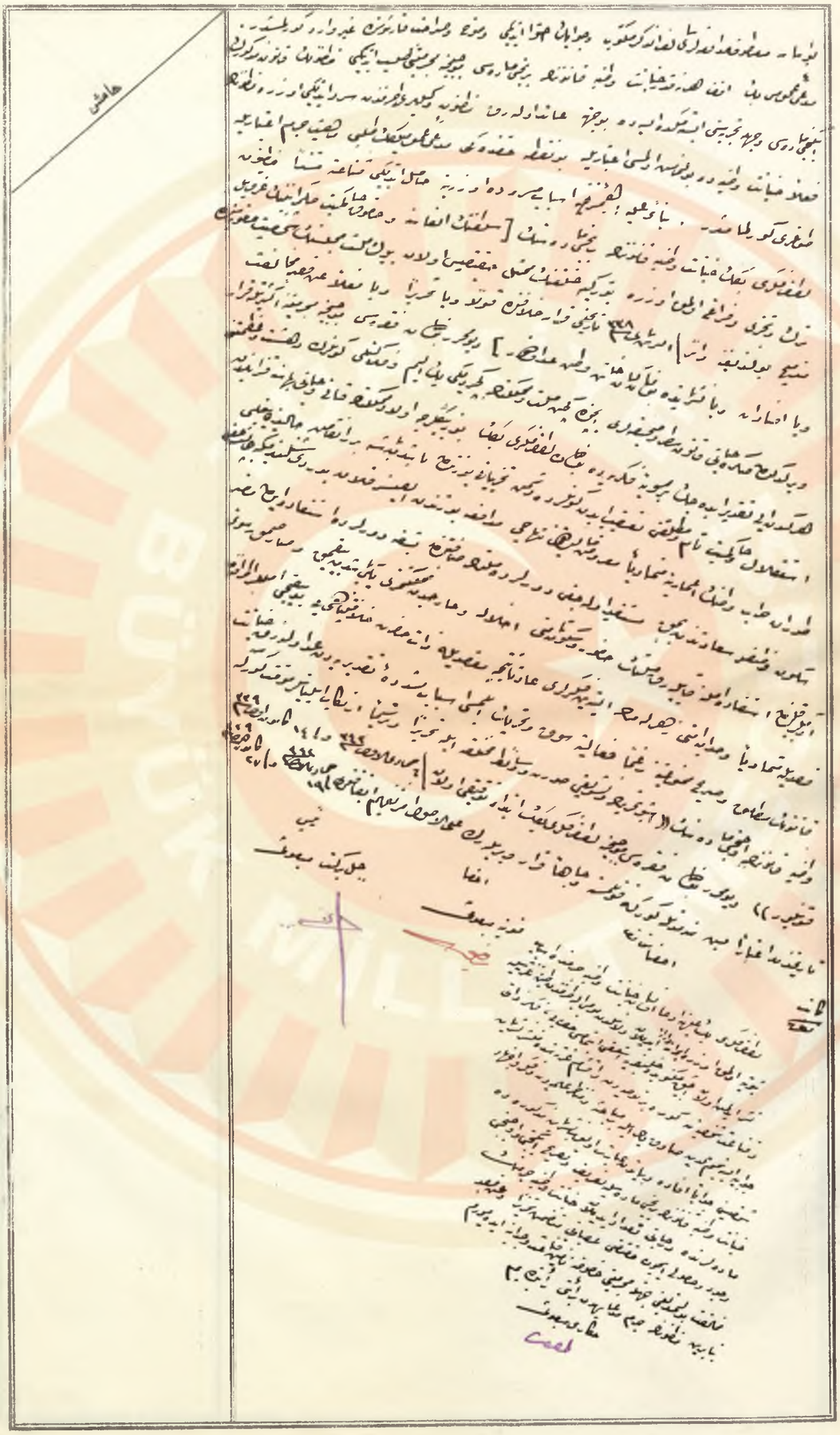

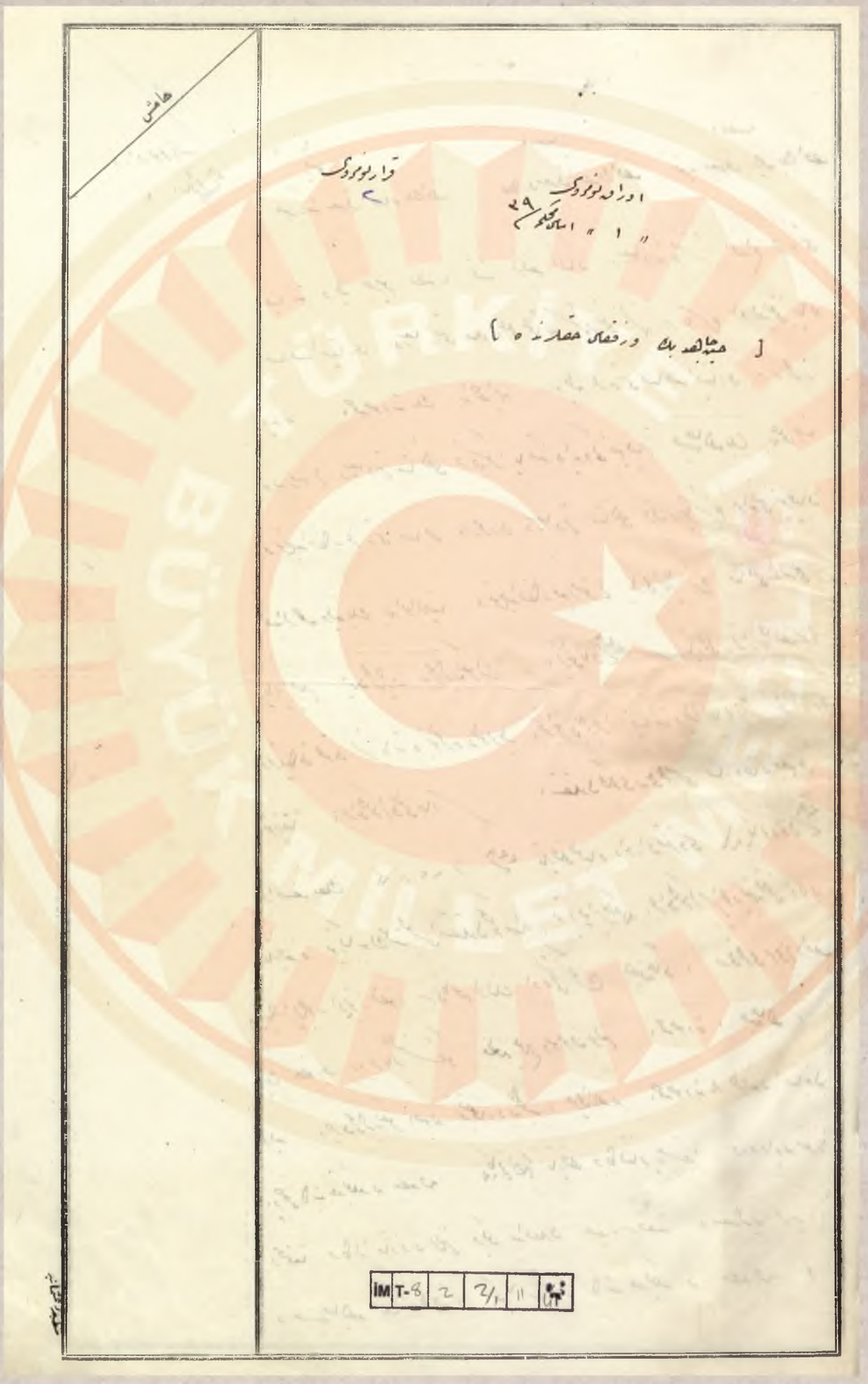

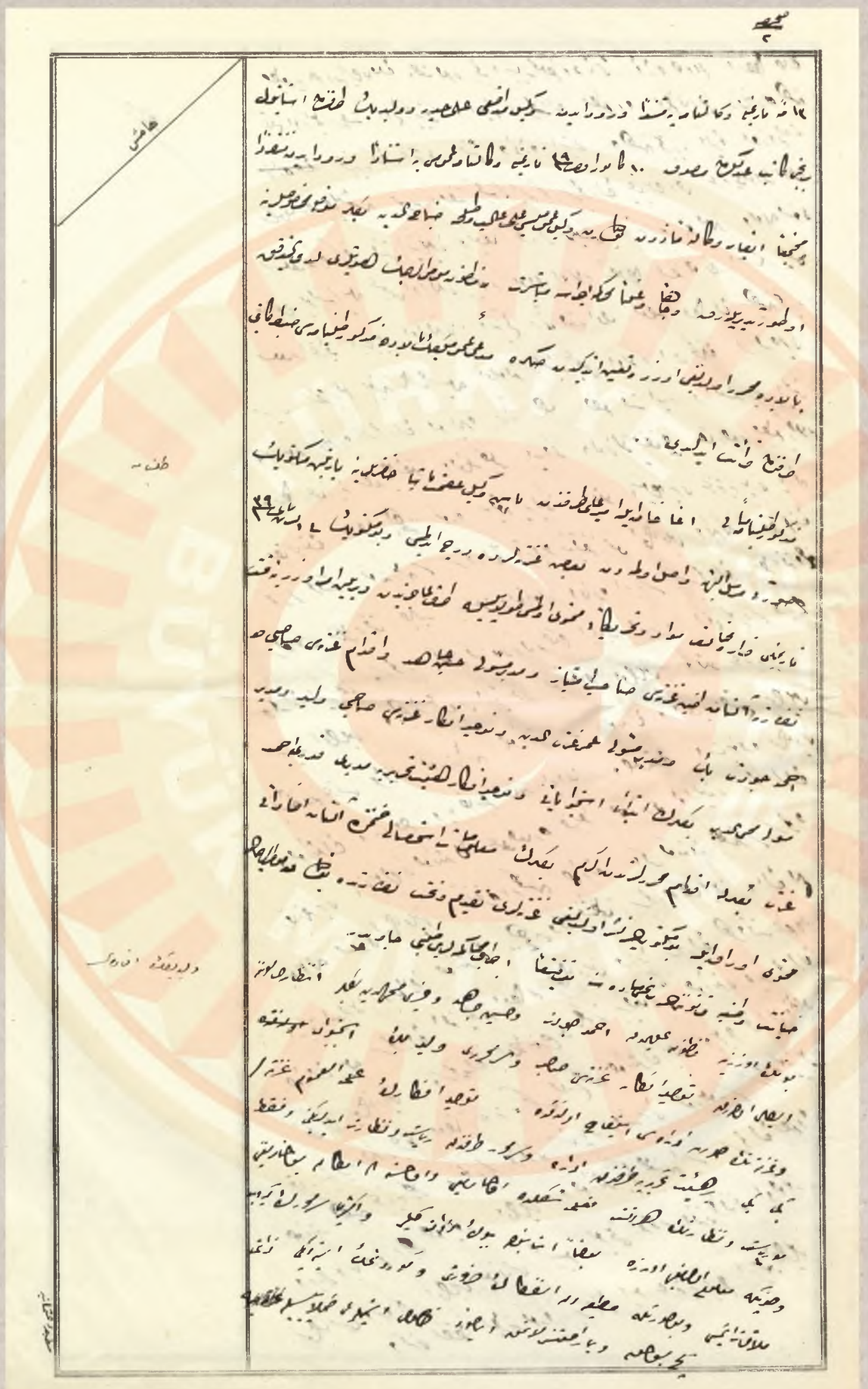

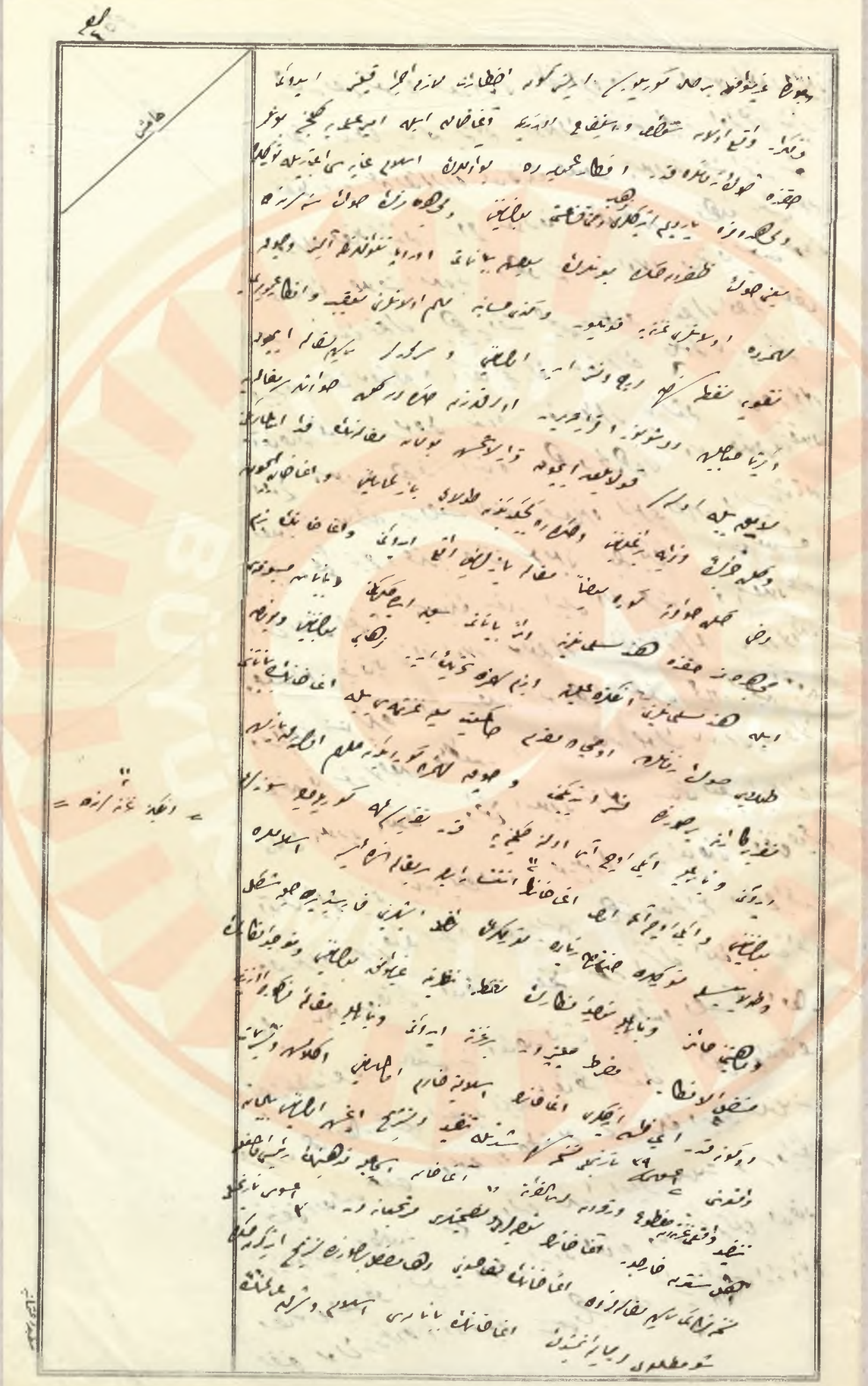

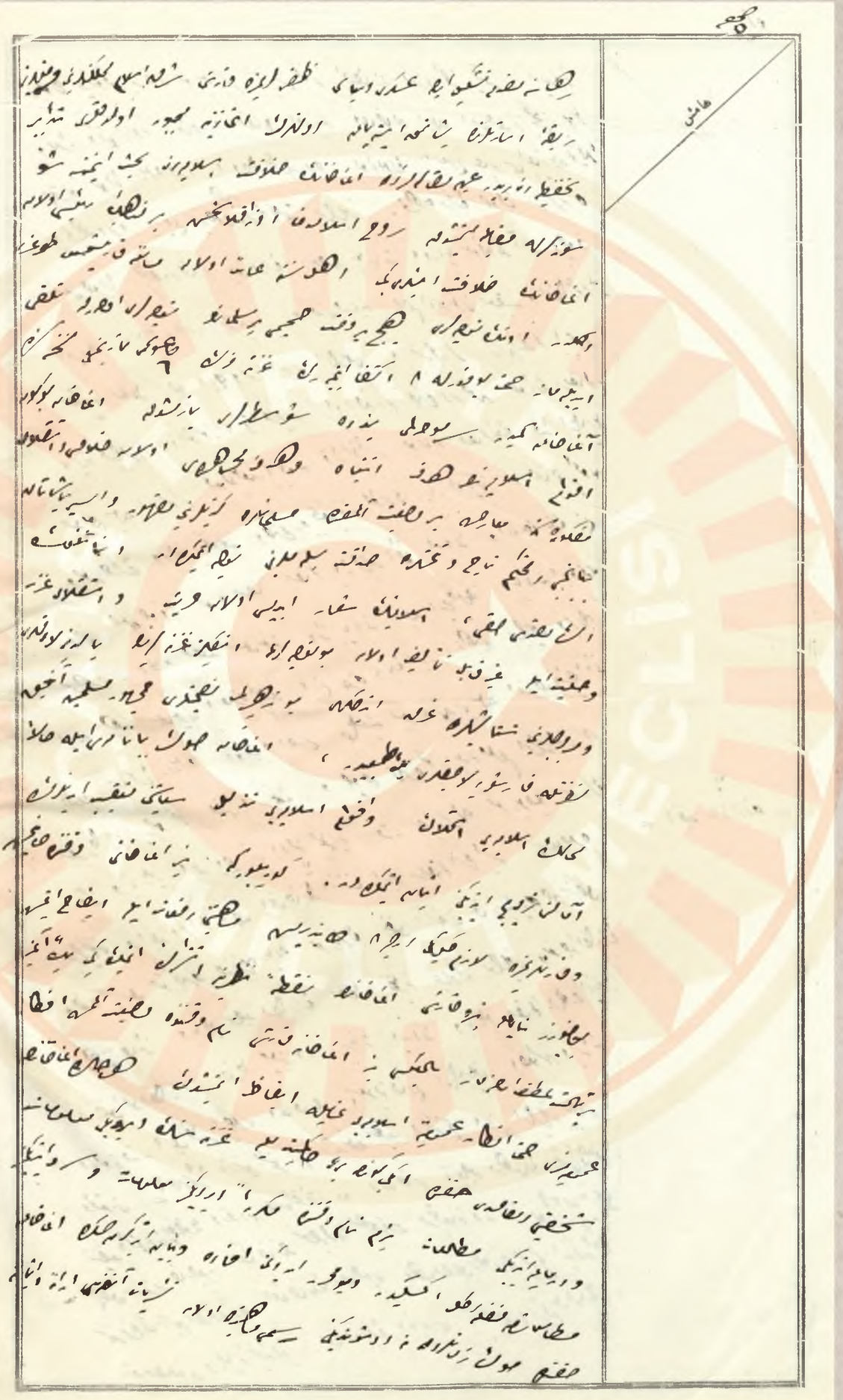

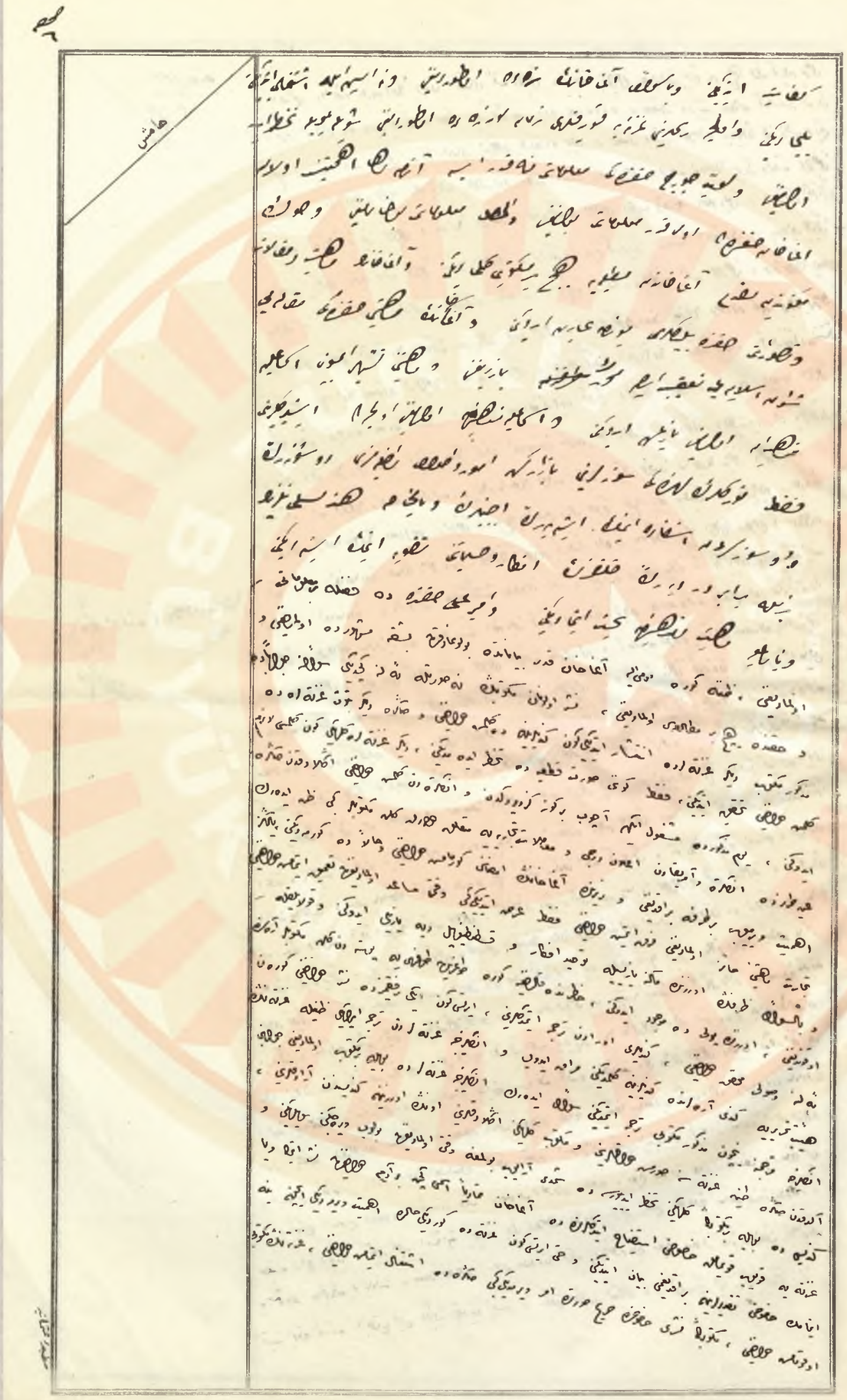
KARAR 2 Hüseyin Cahid Bey ve Rüfekası Hakkında Zabıtname

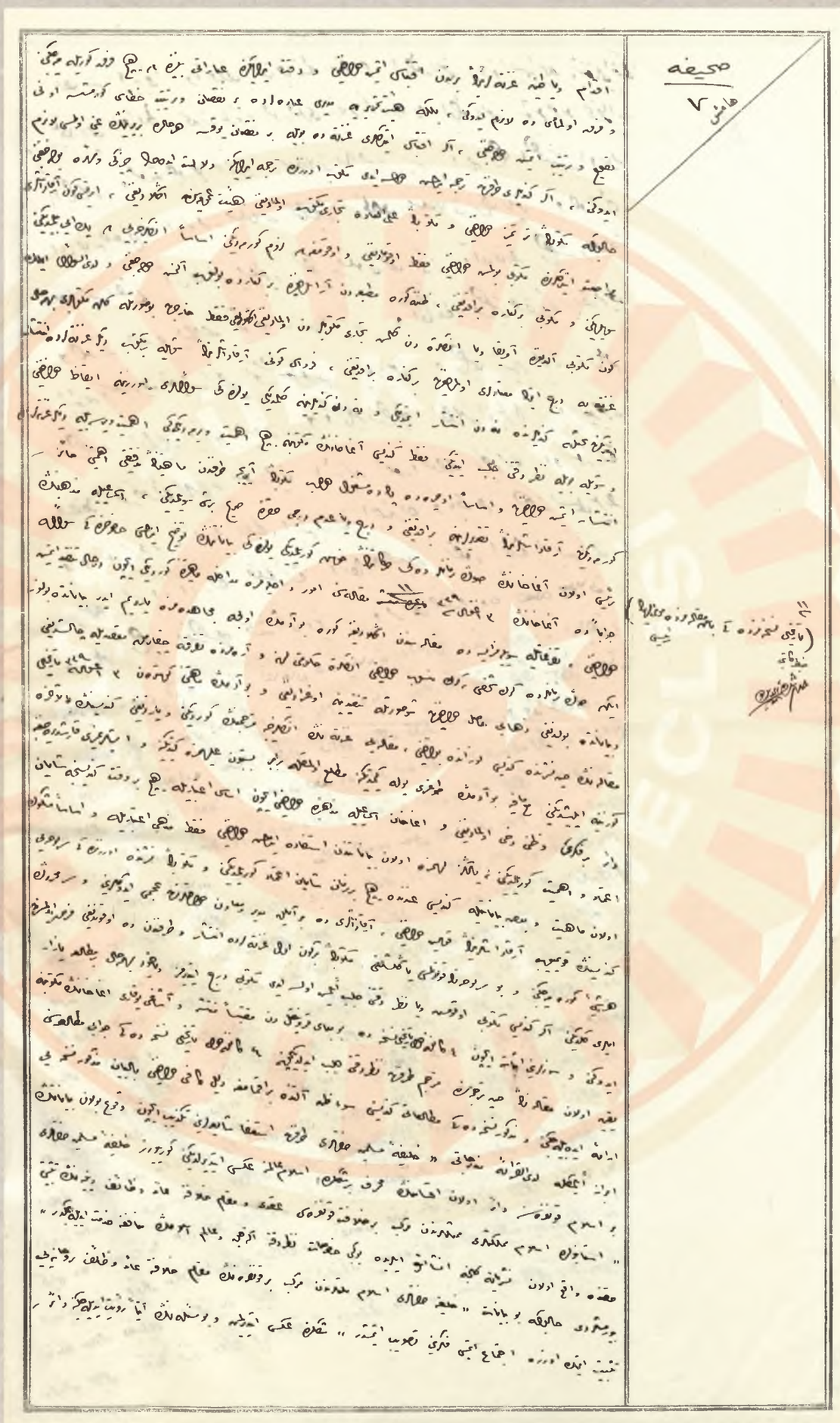

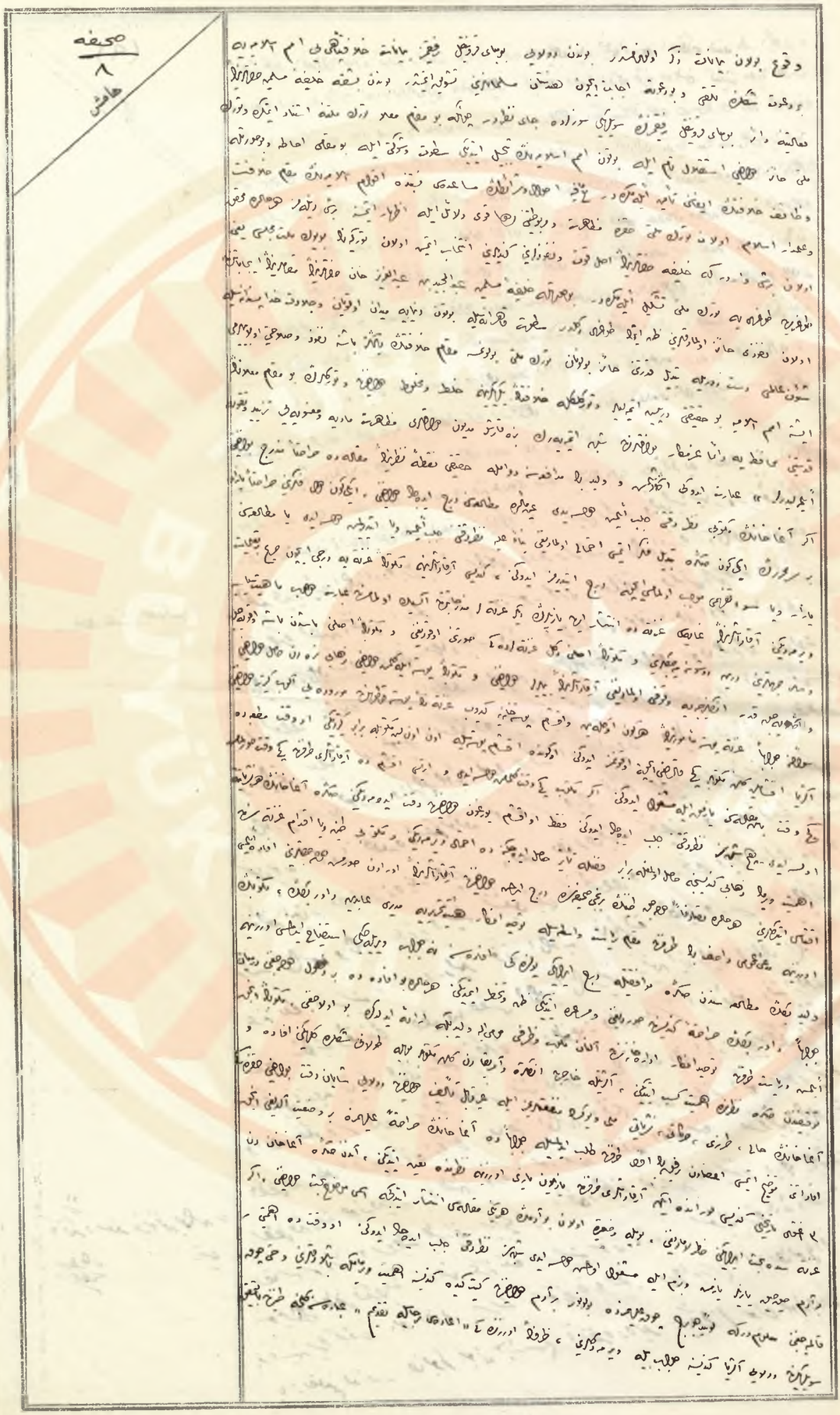

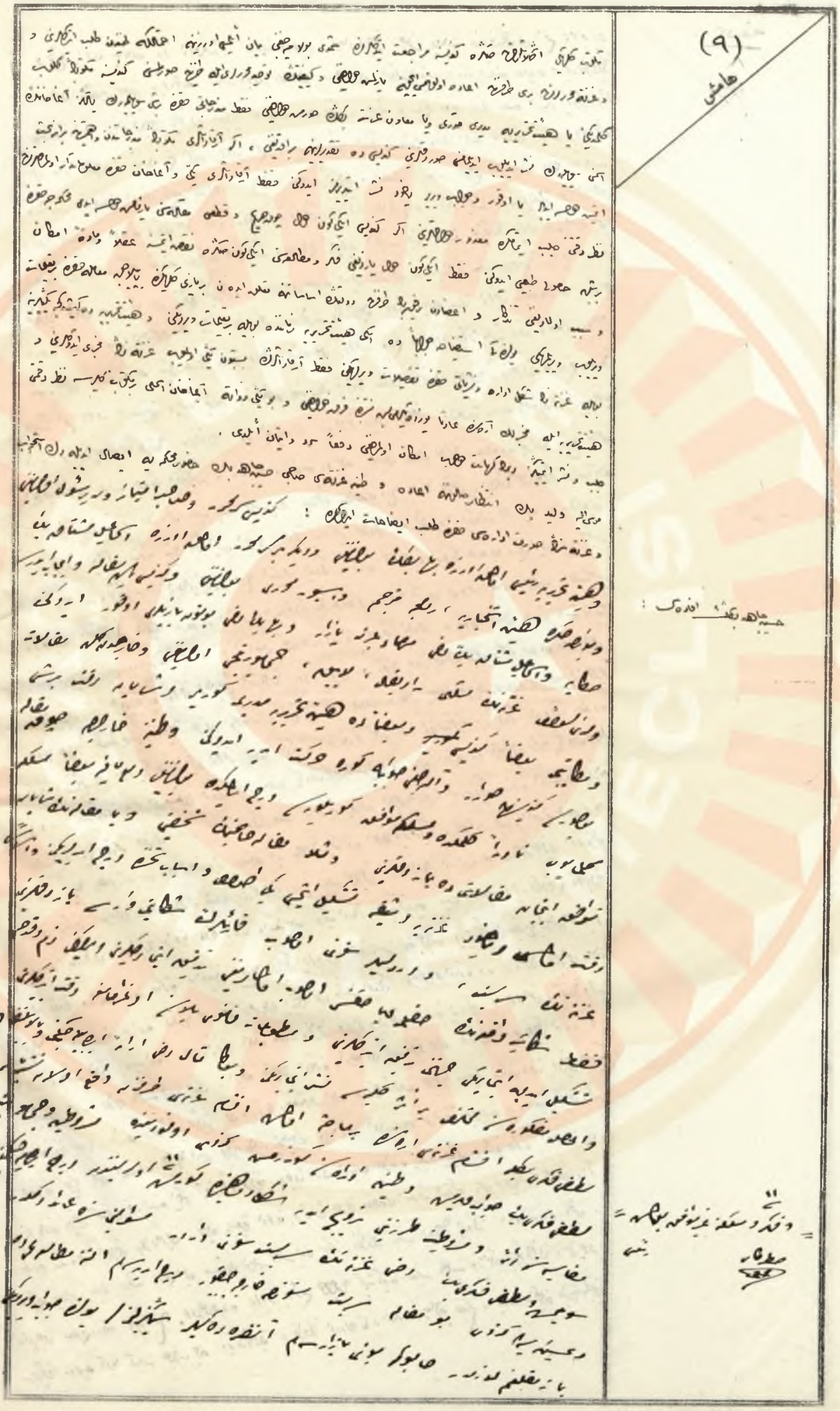

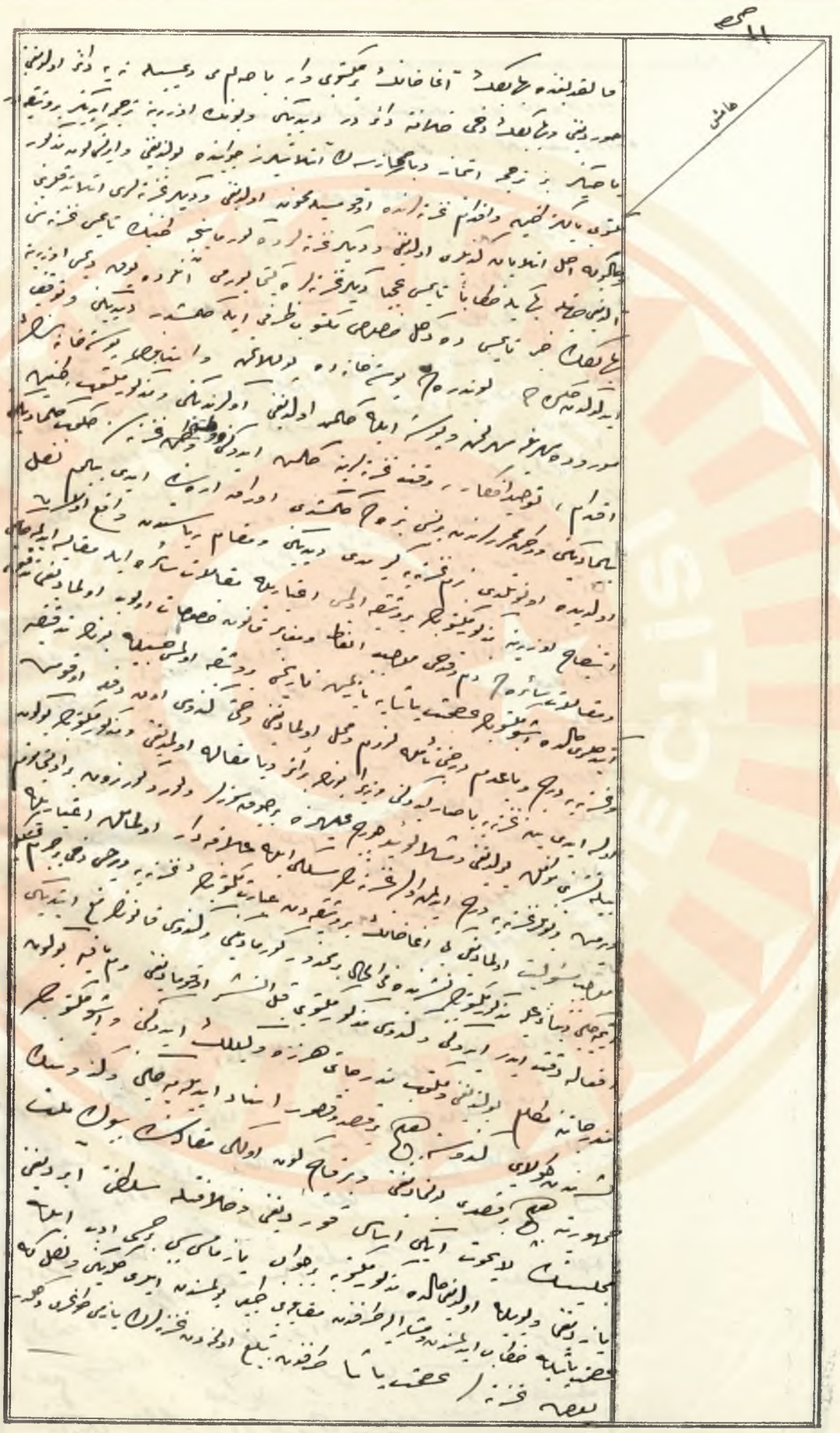

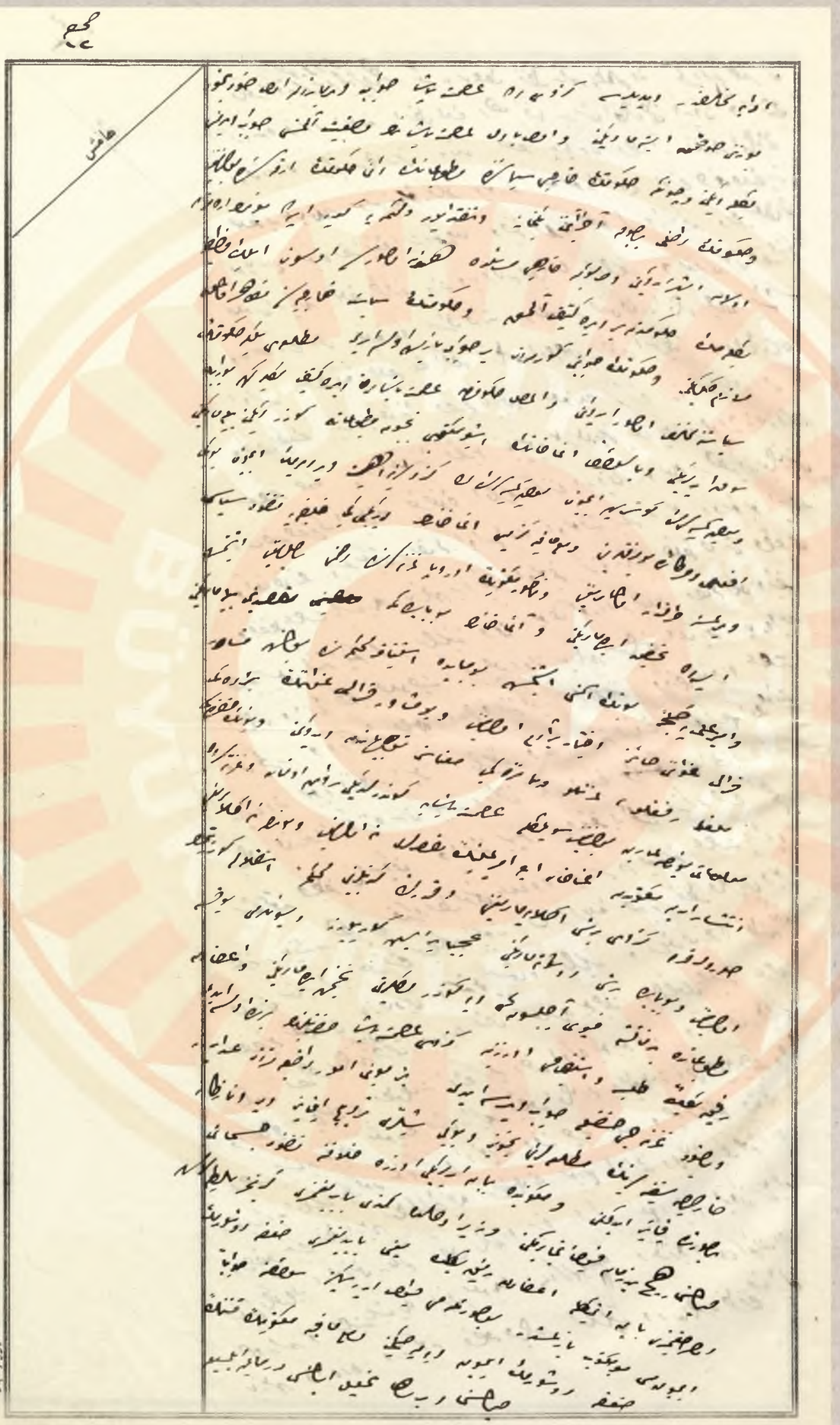

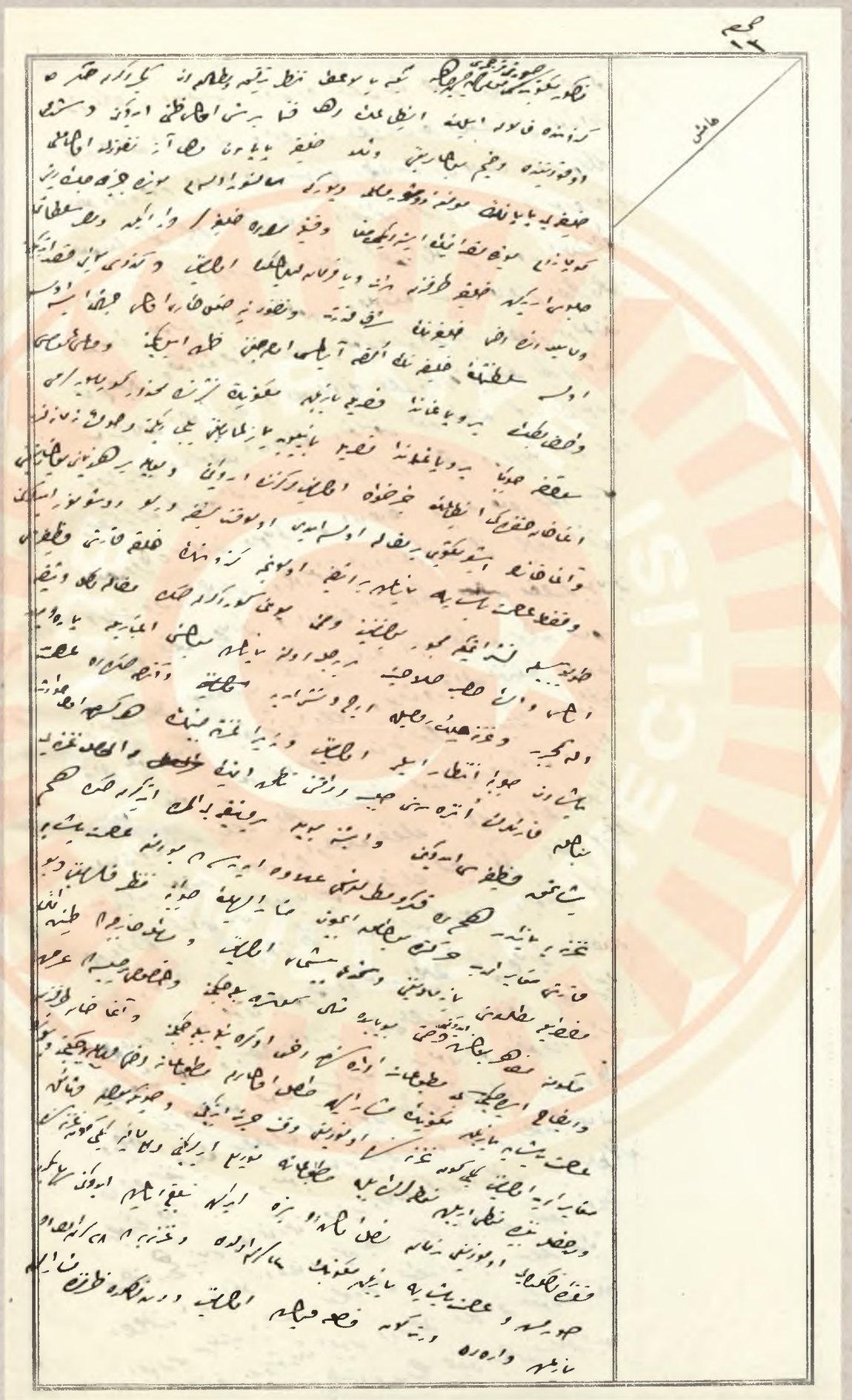

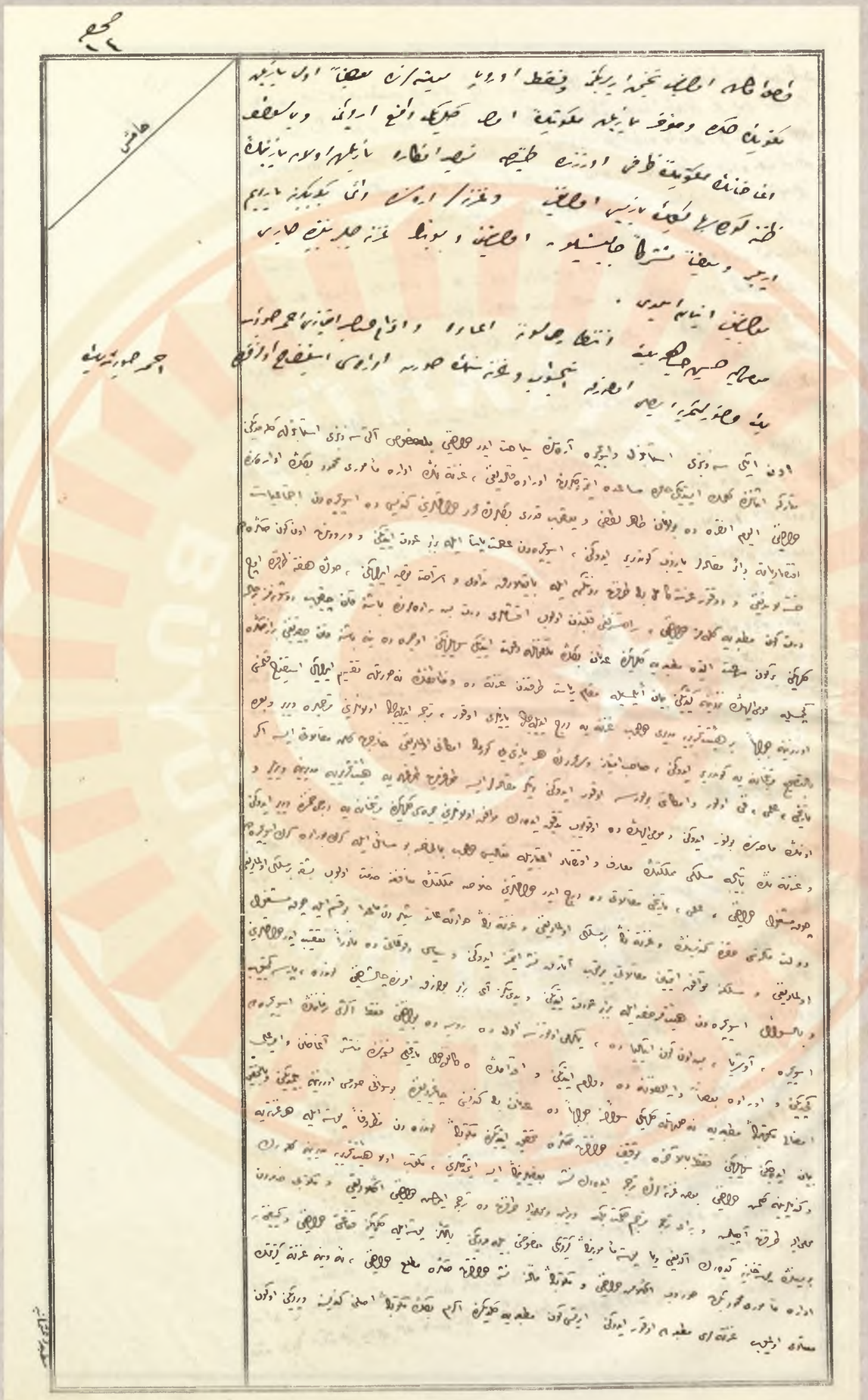

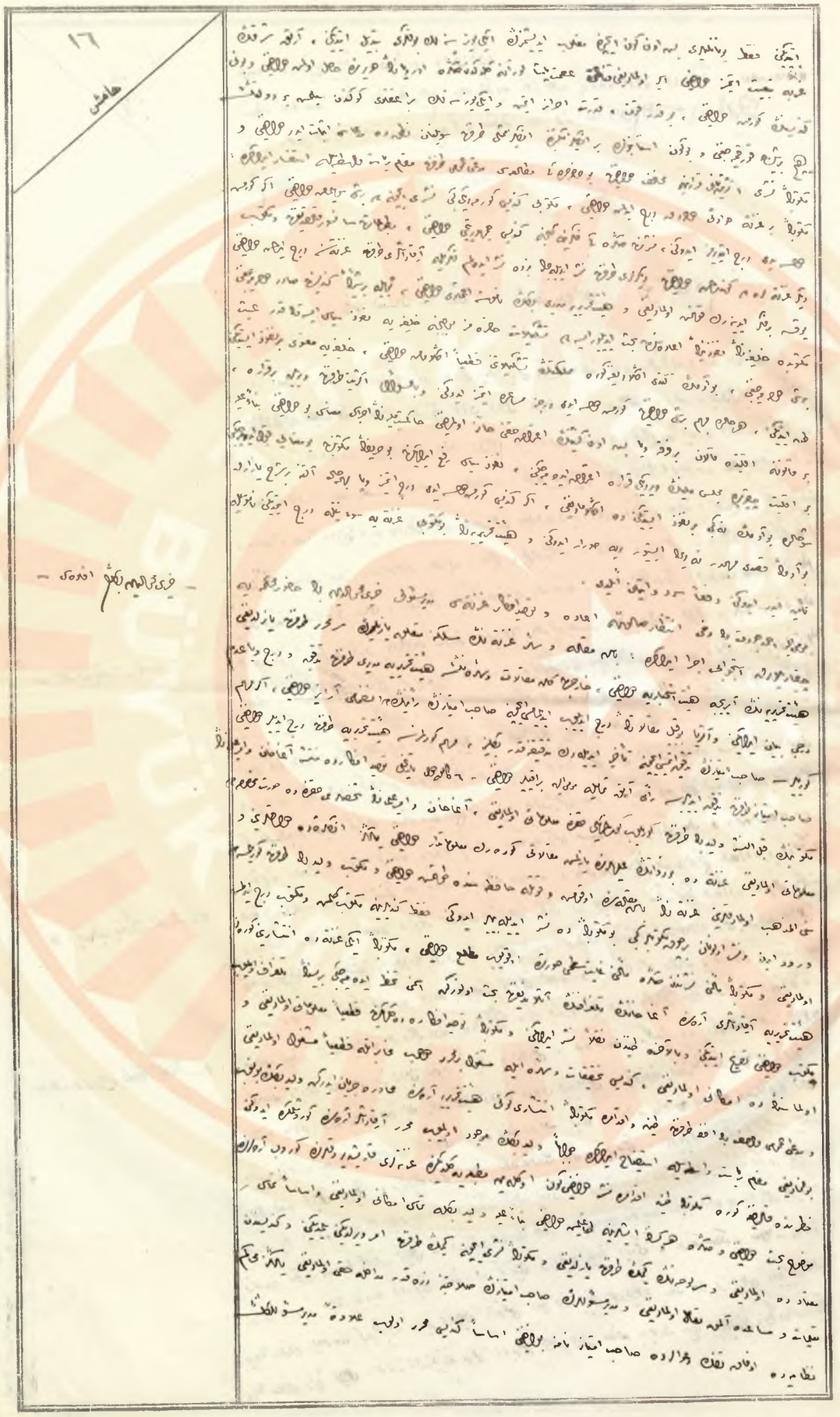

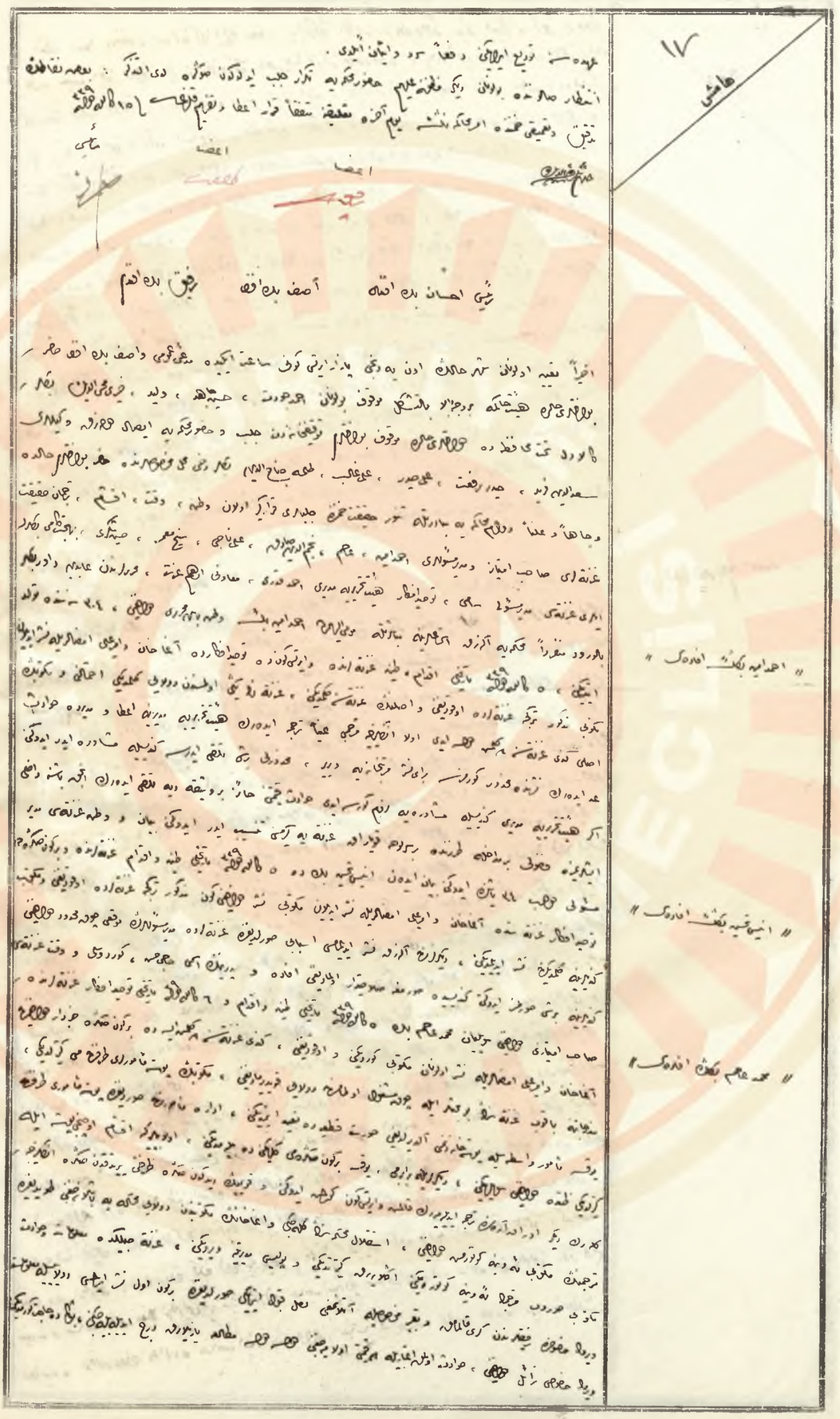

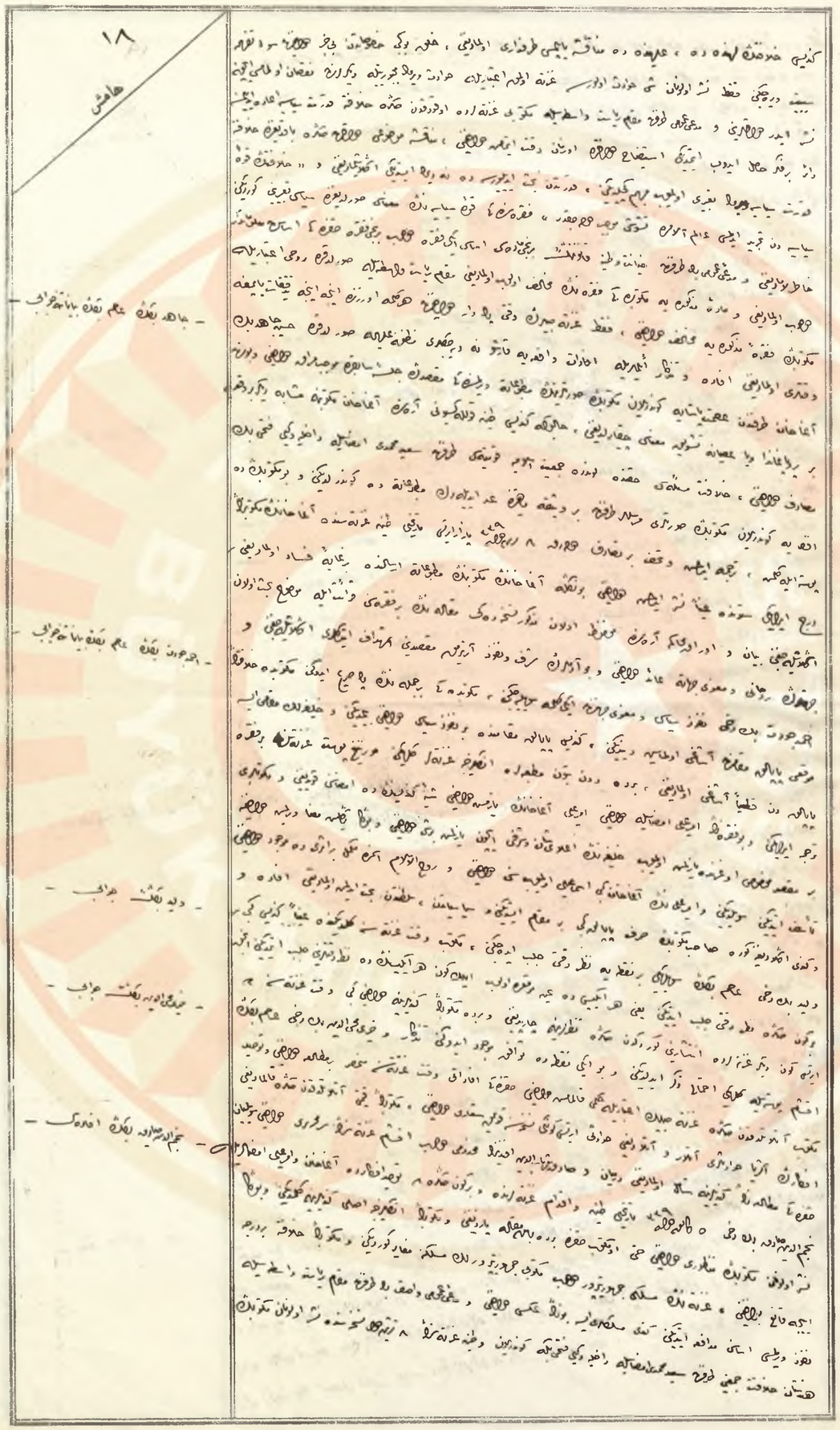

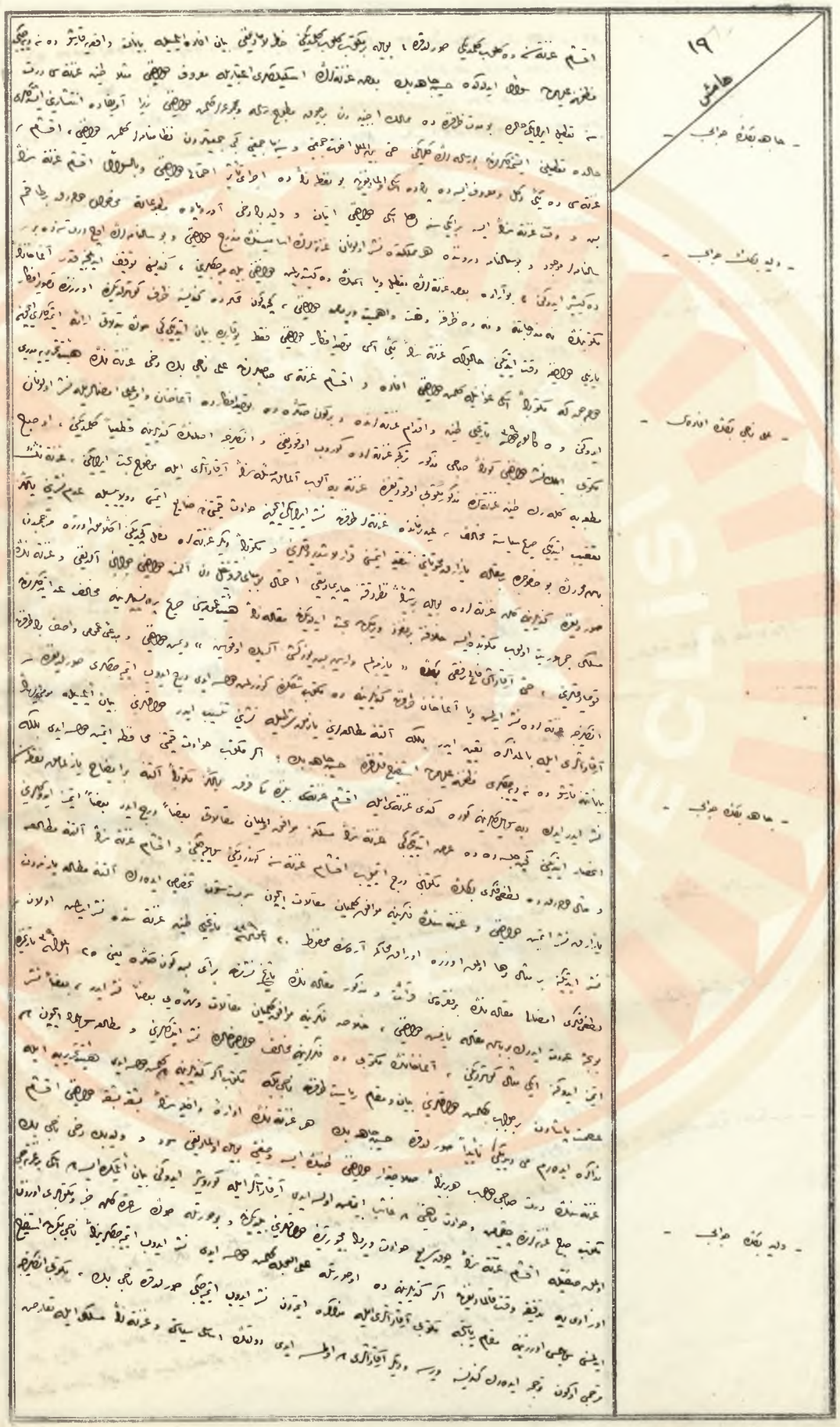

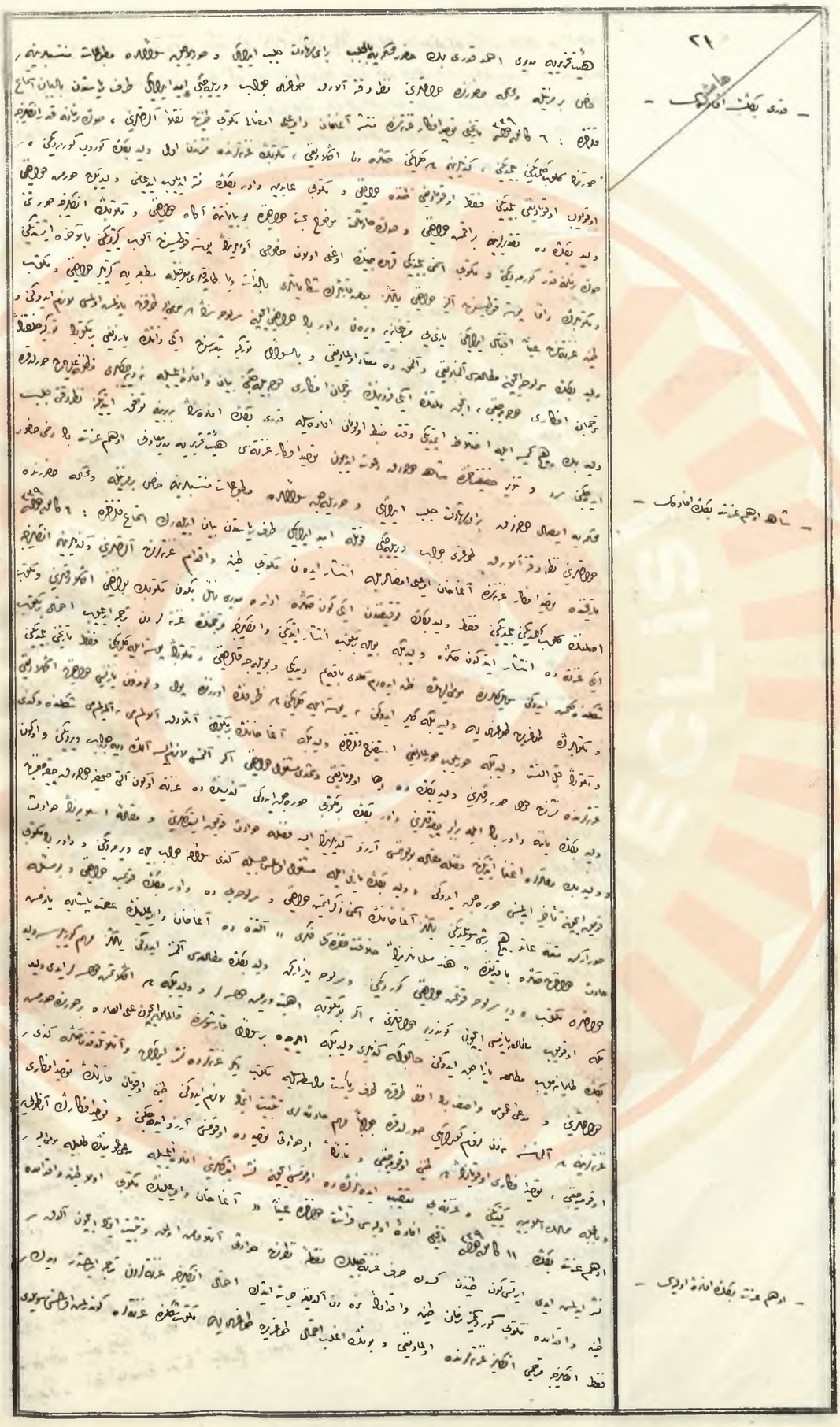

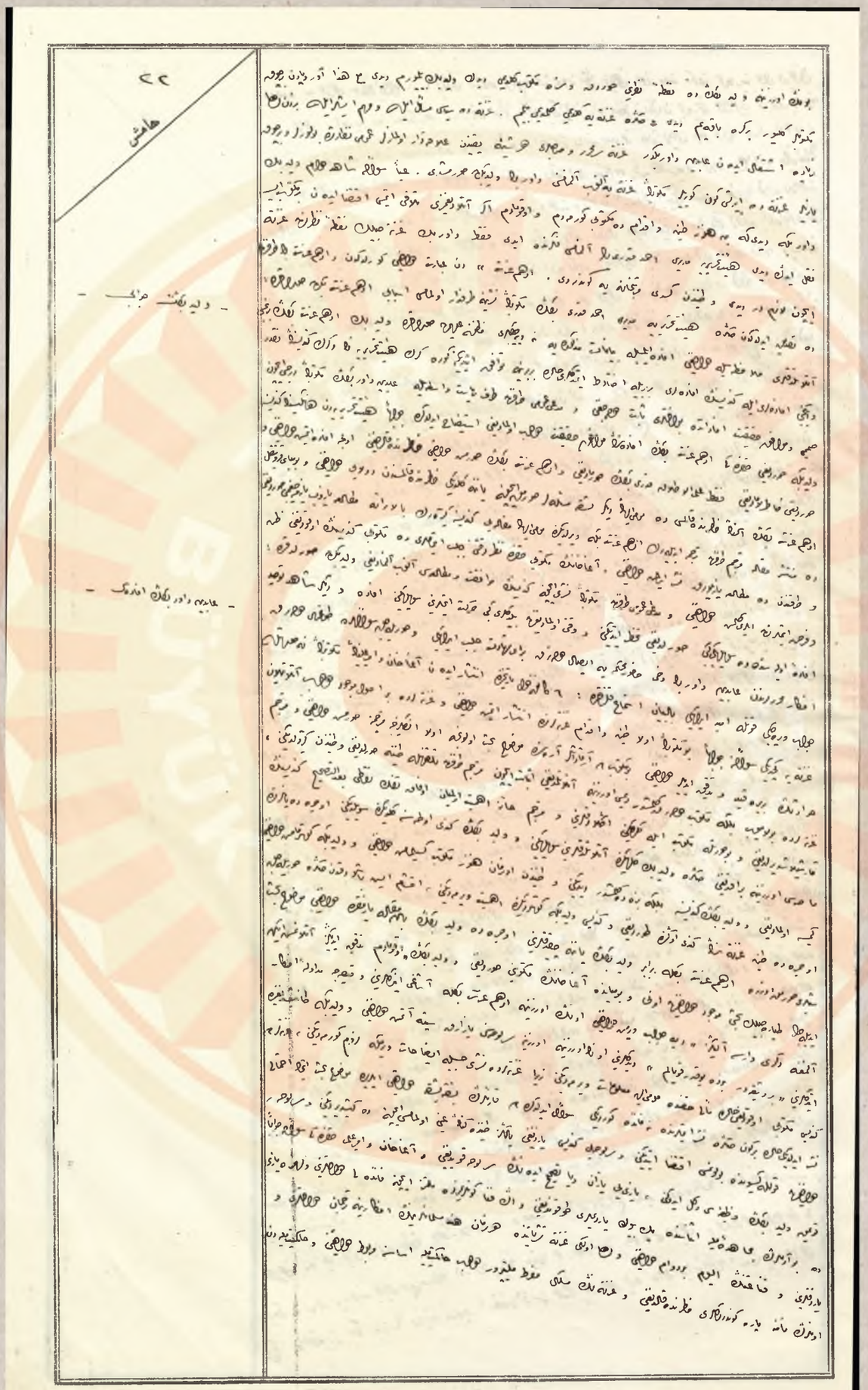

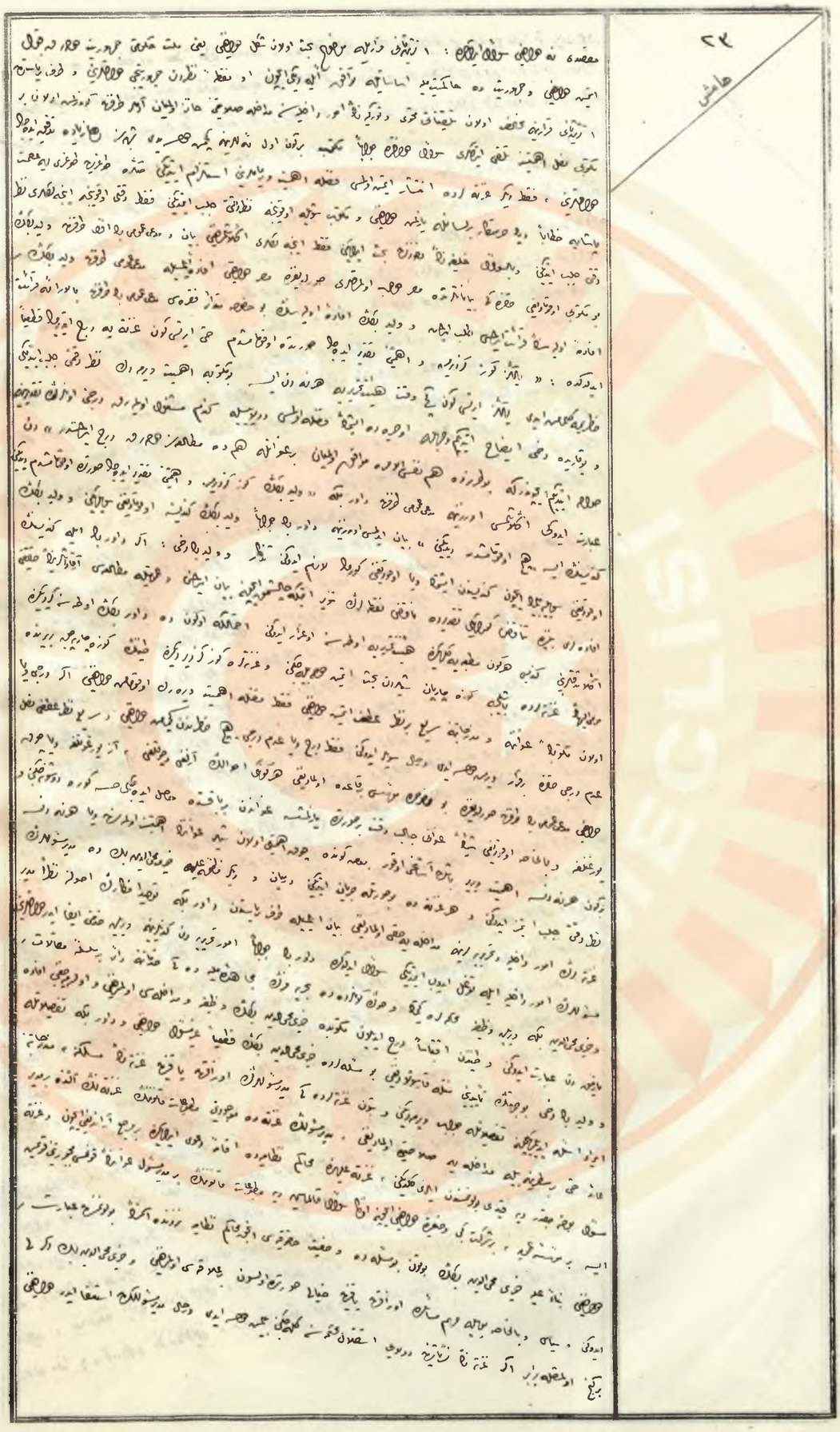

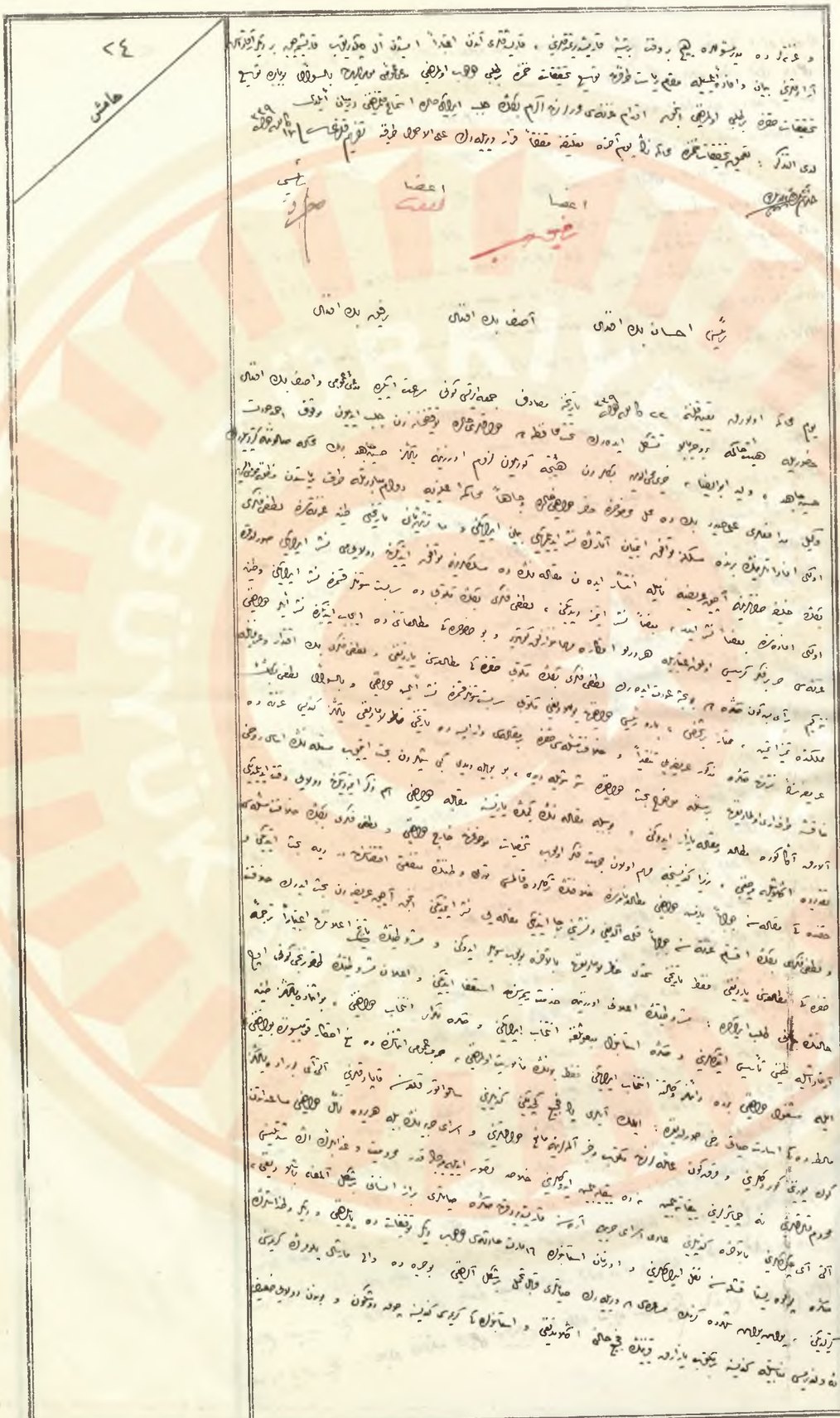

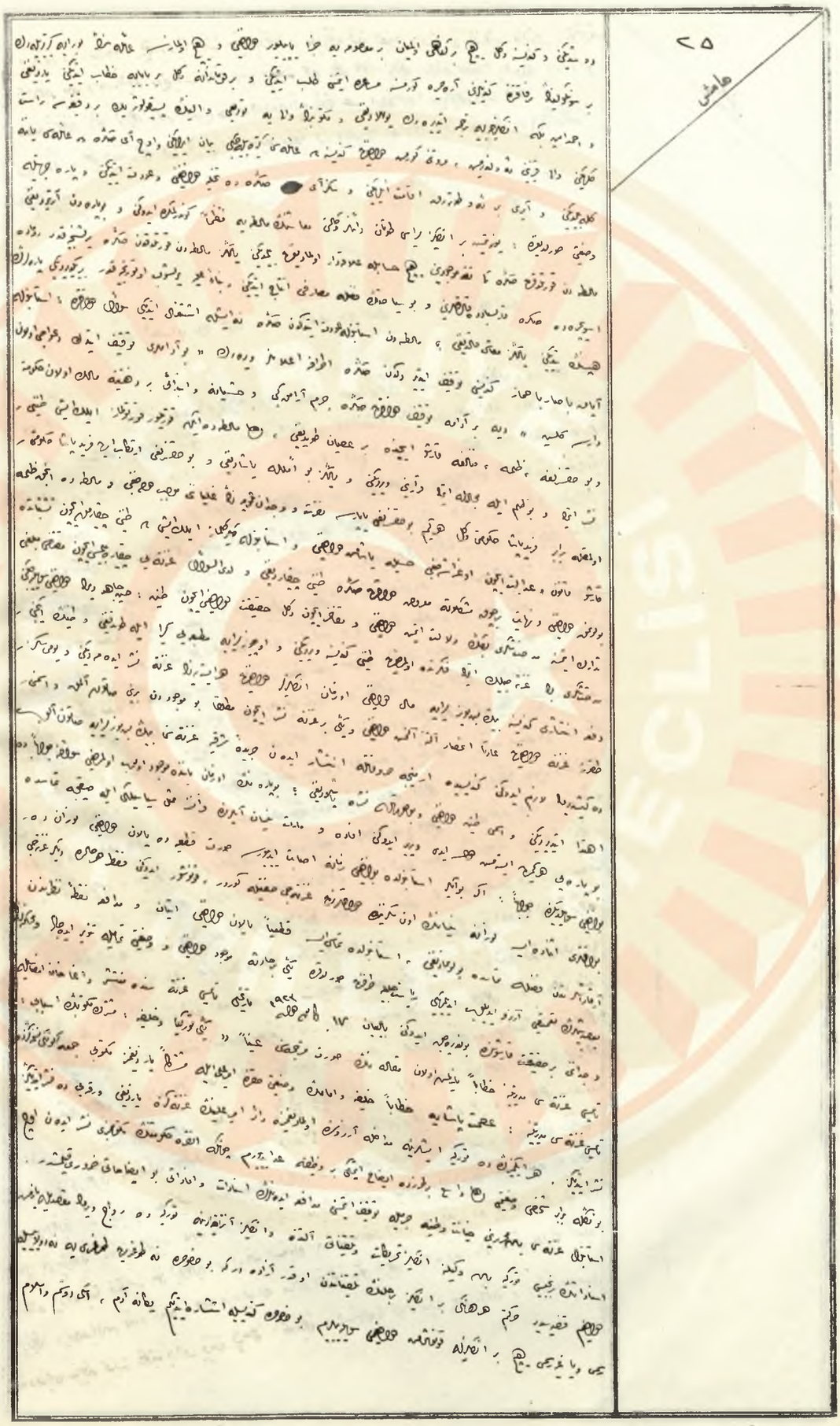

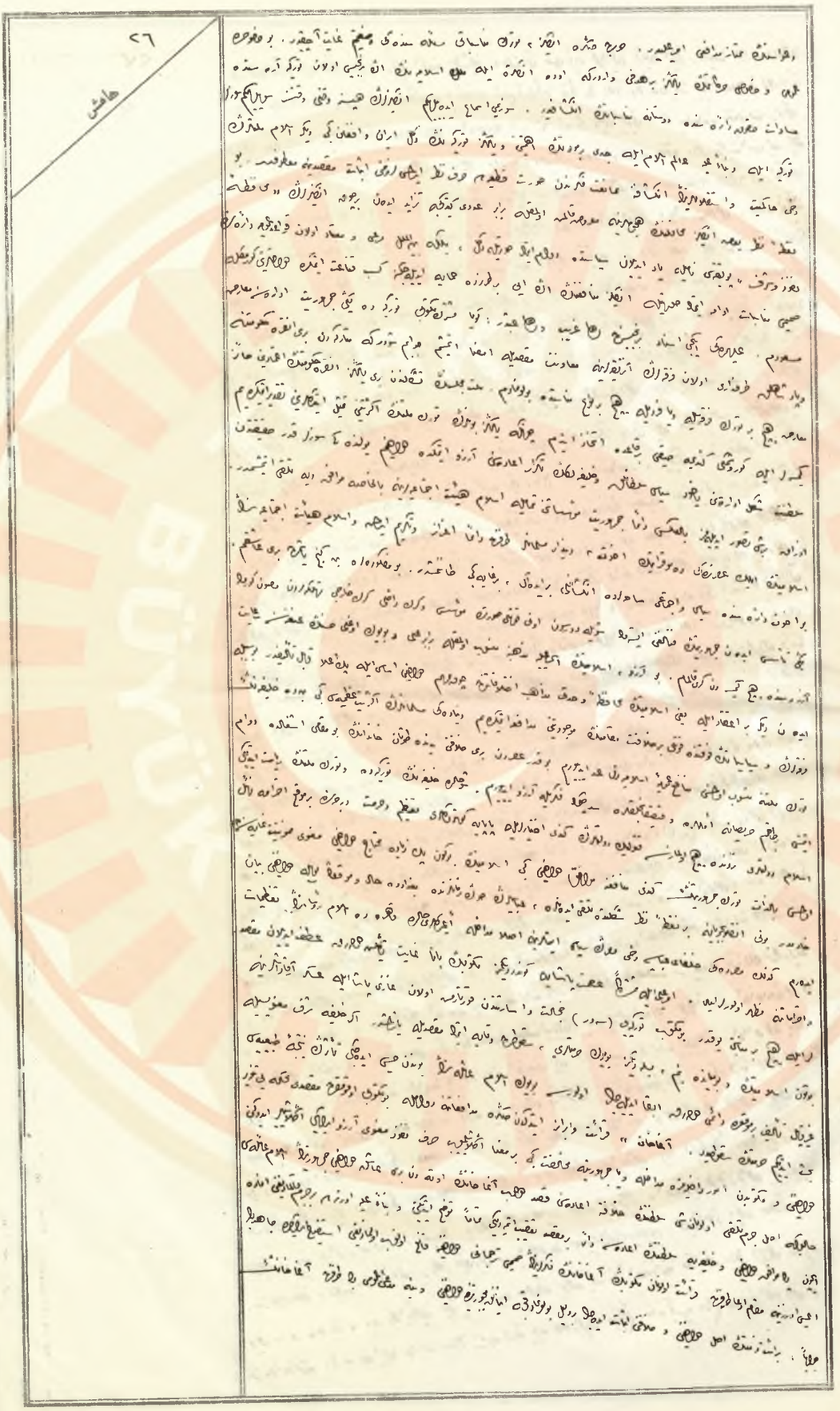

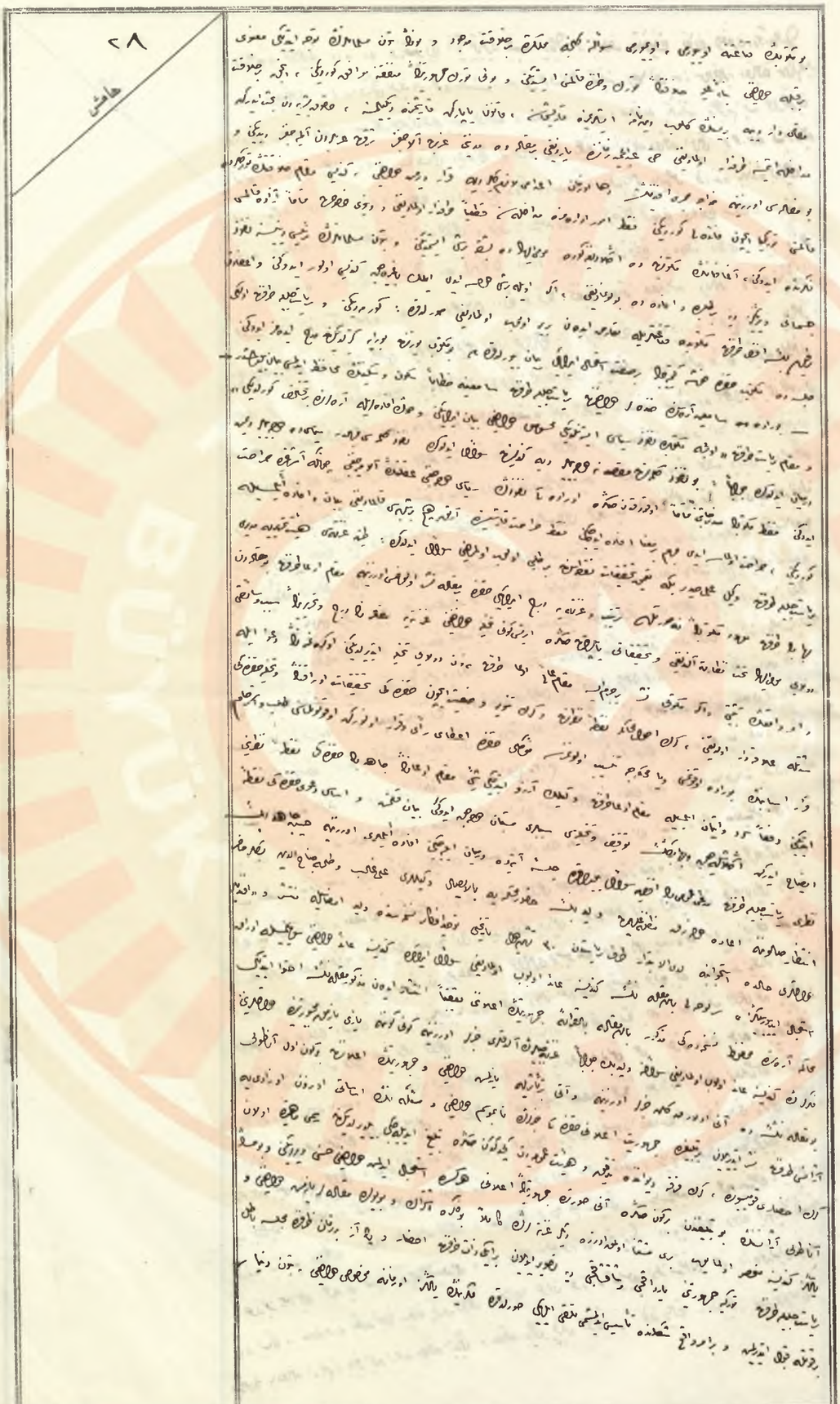

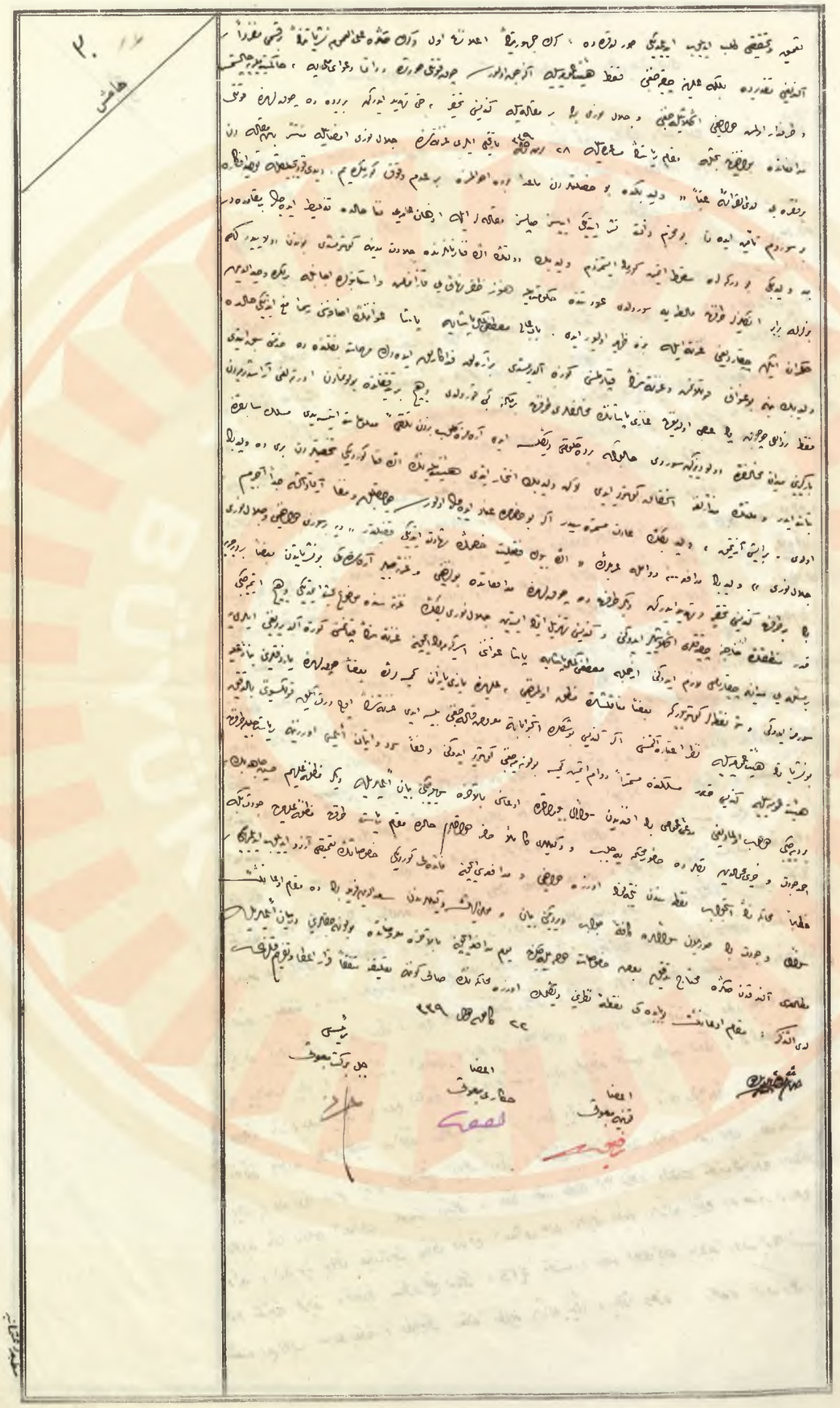

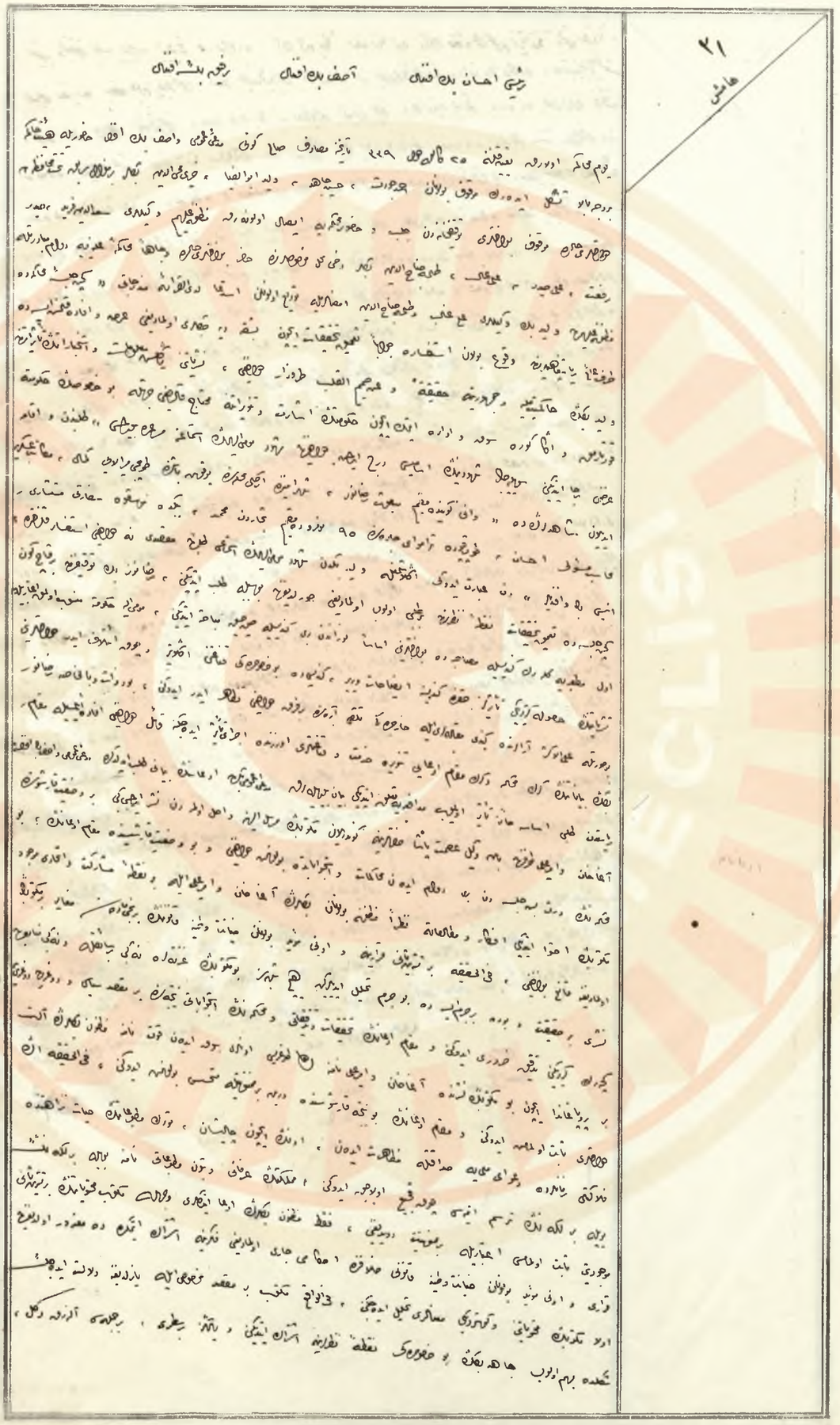

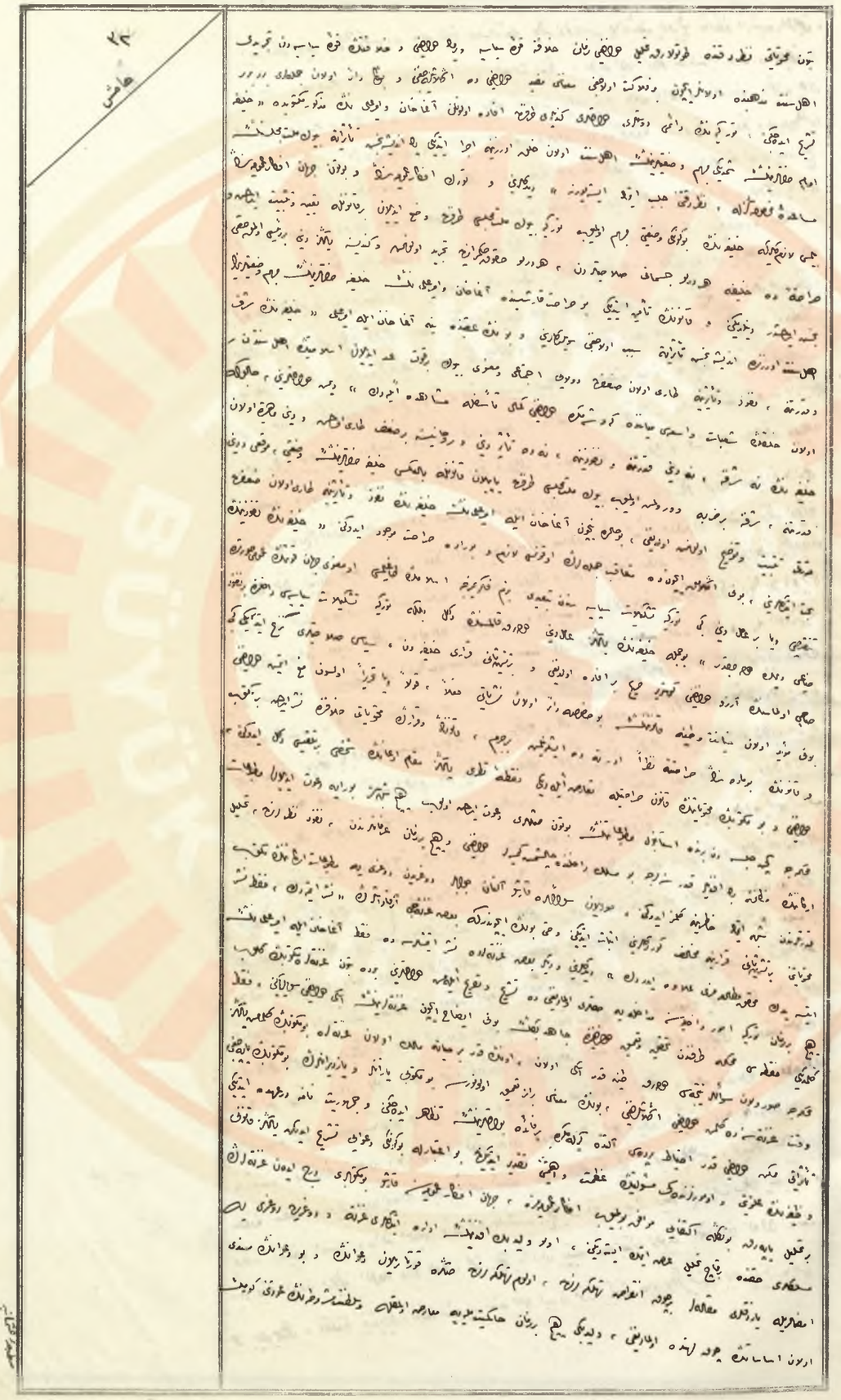

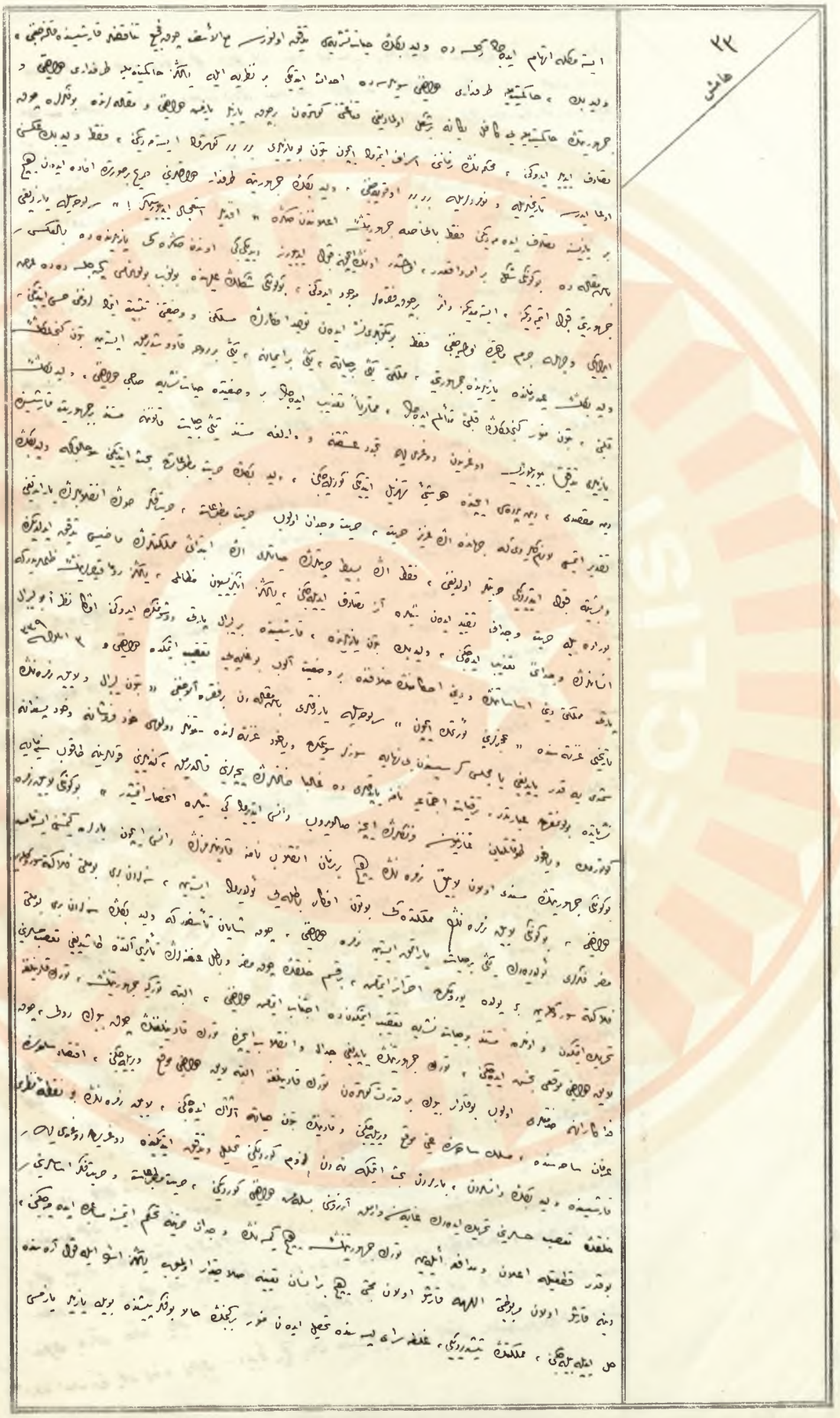

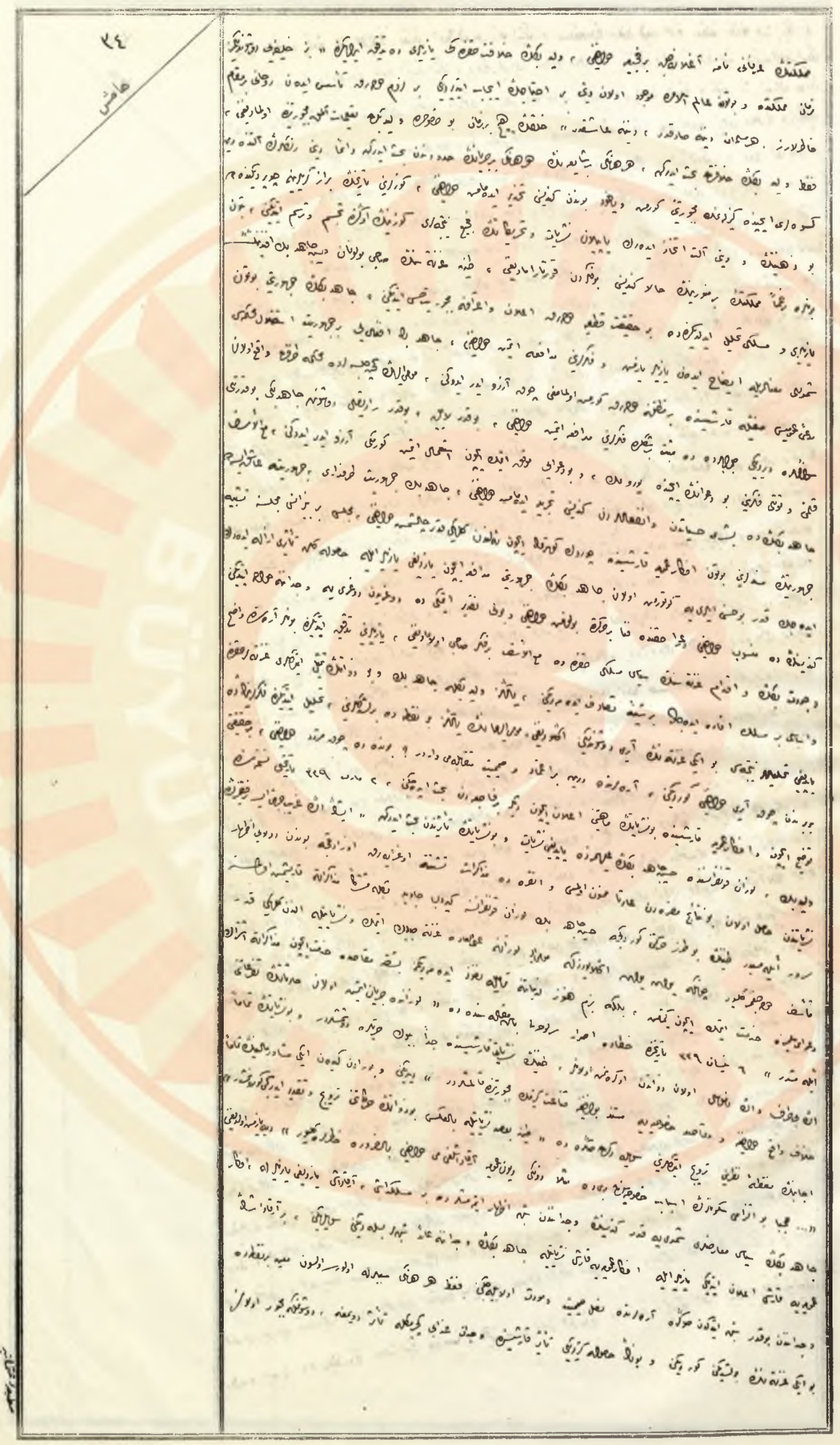

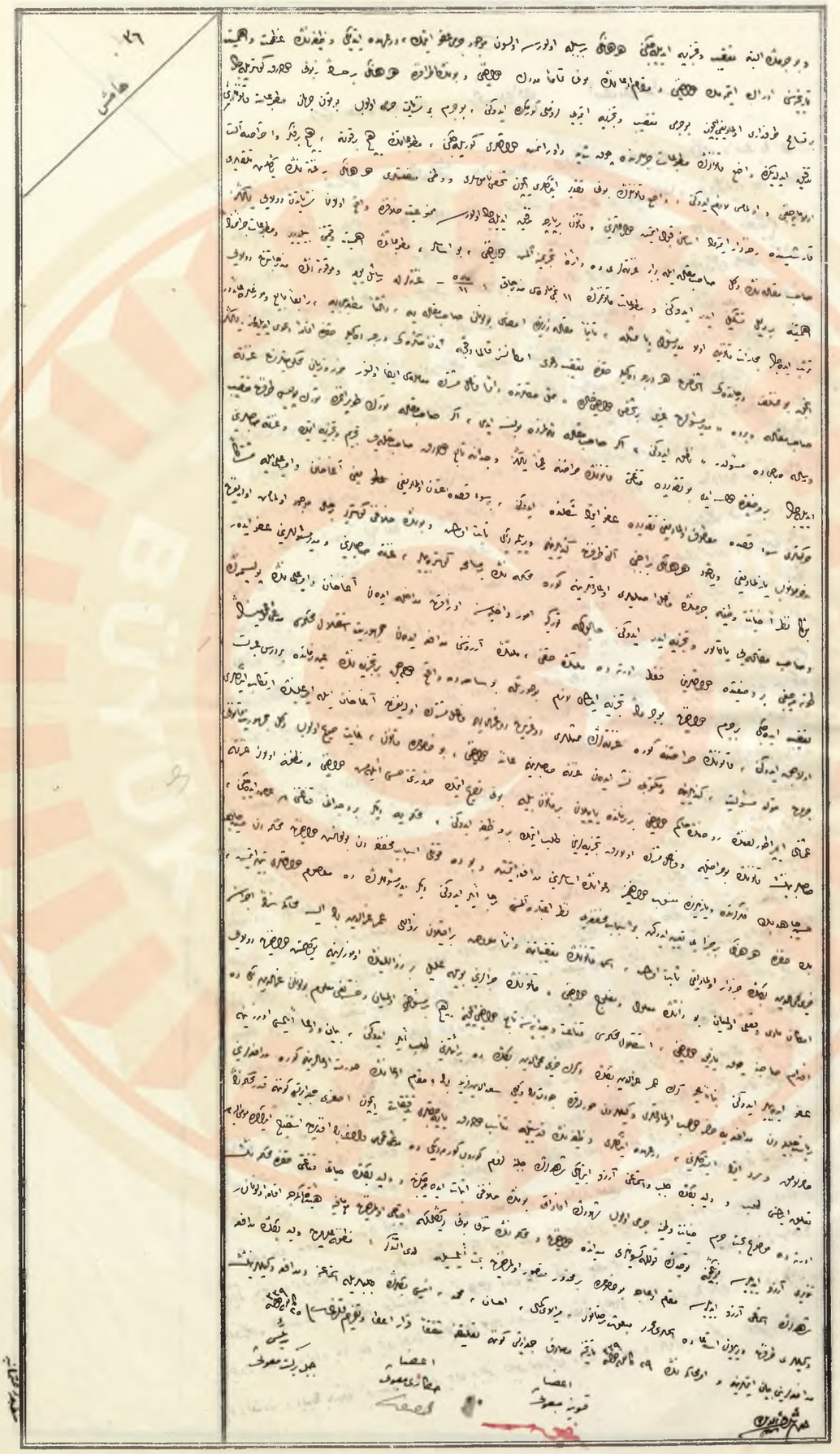

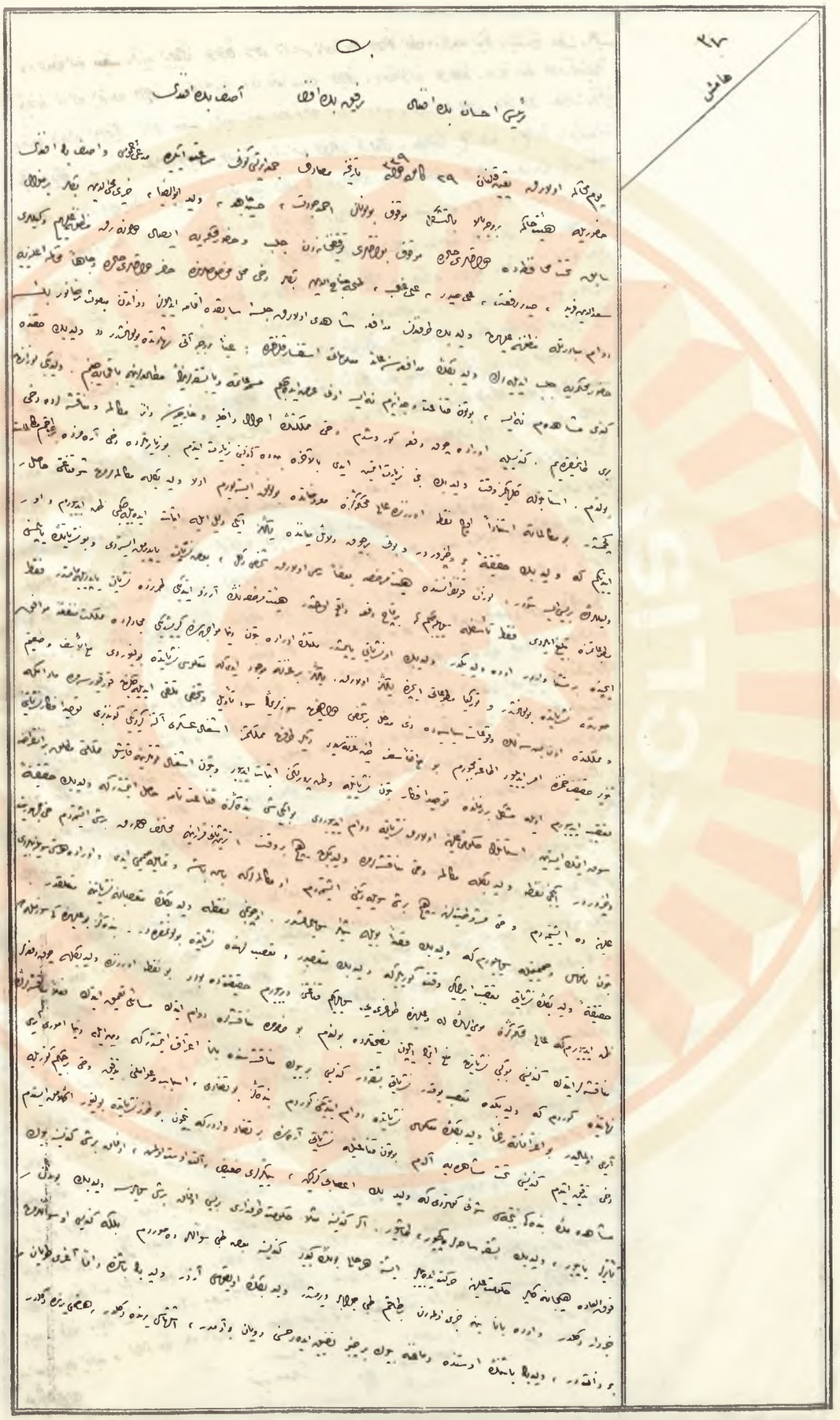

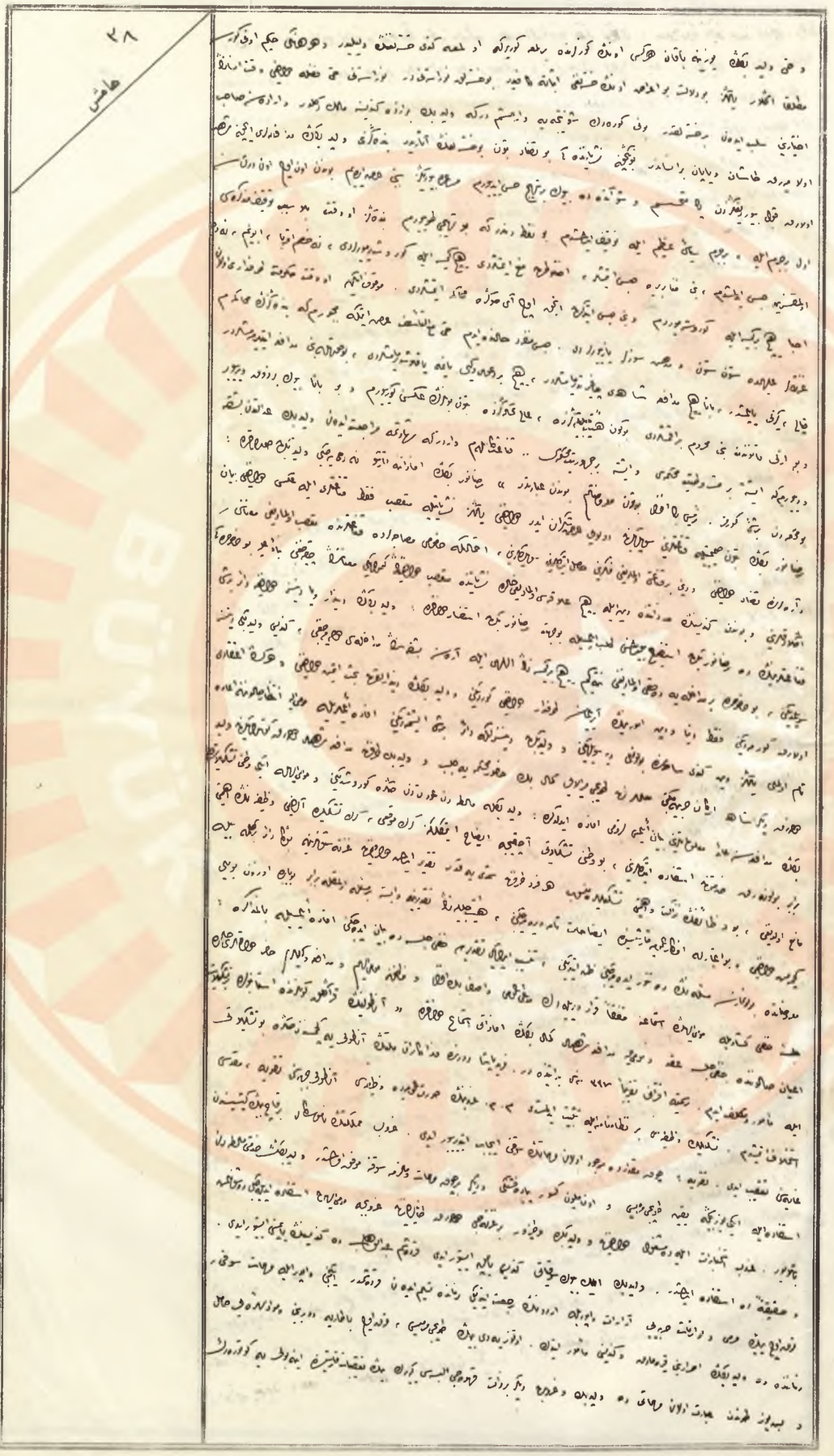

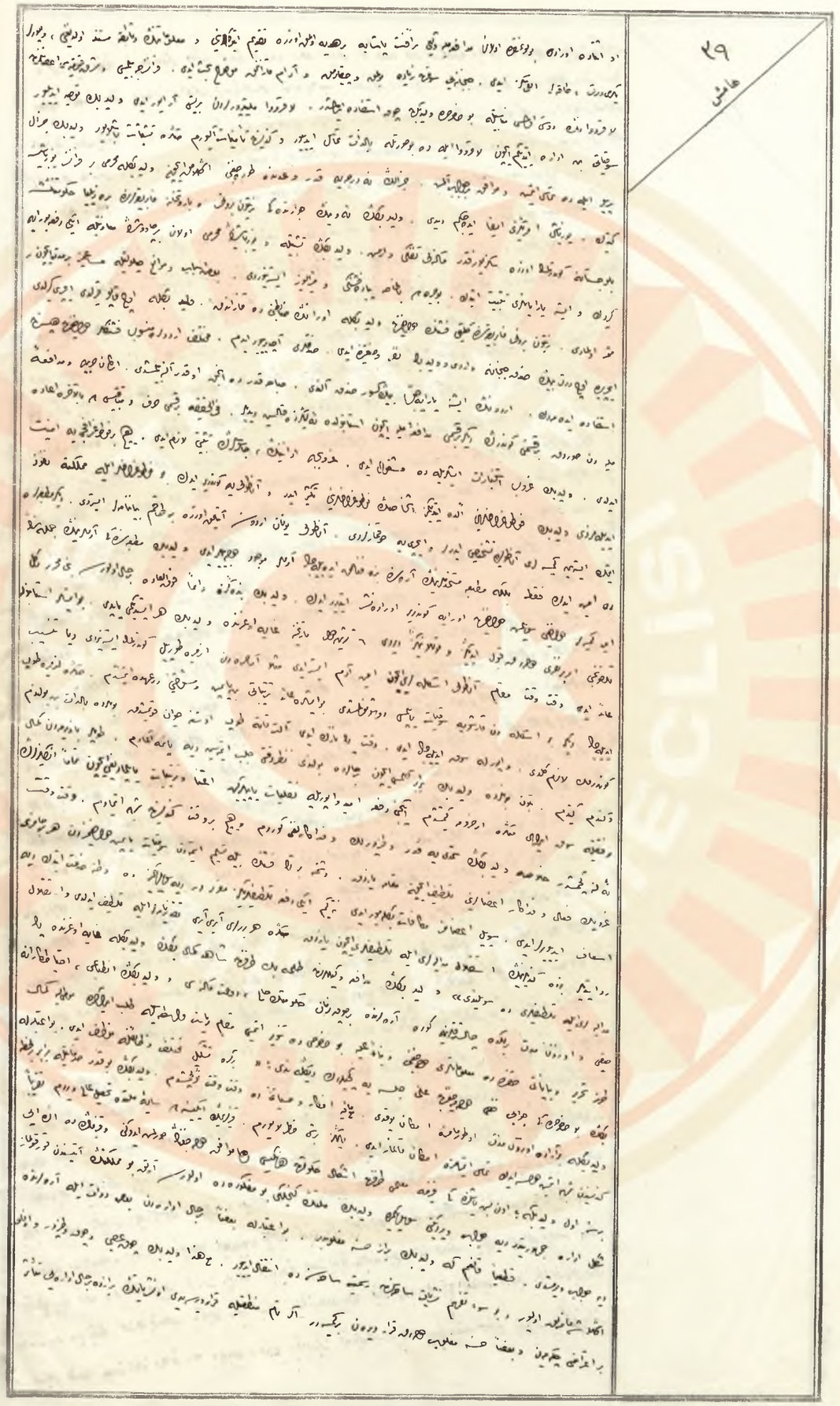

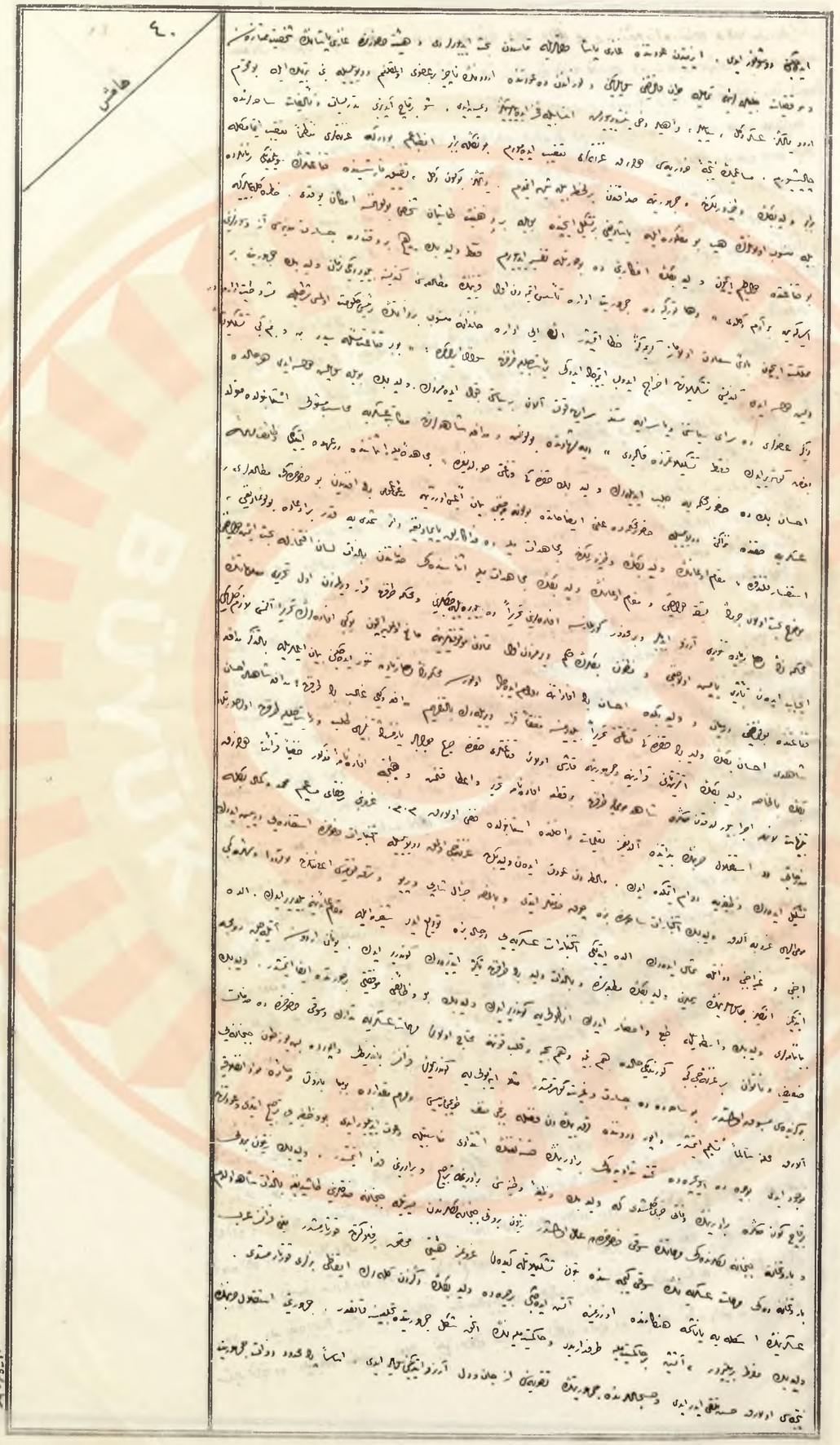

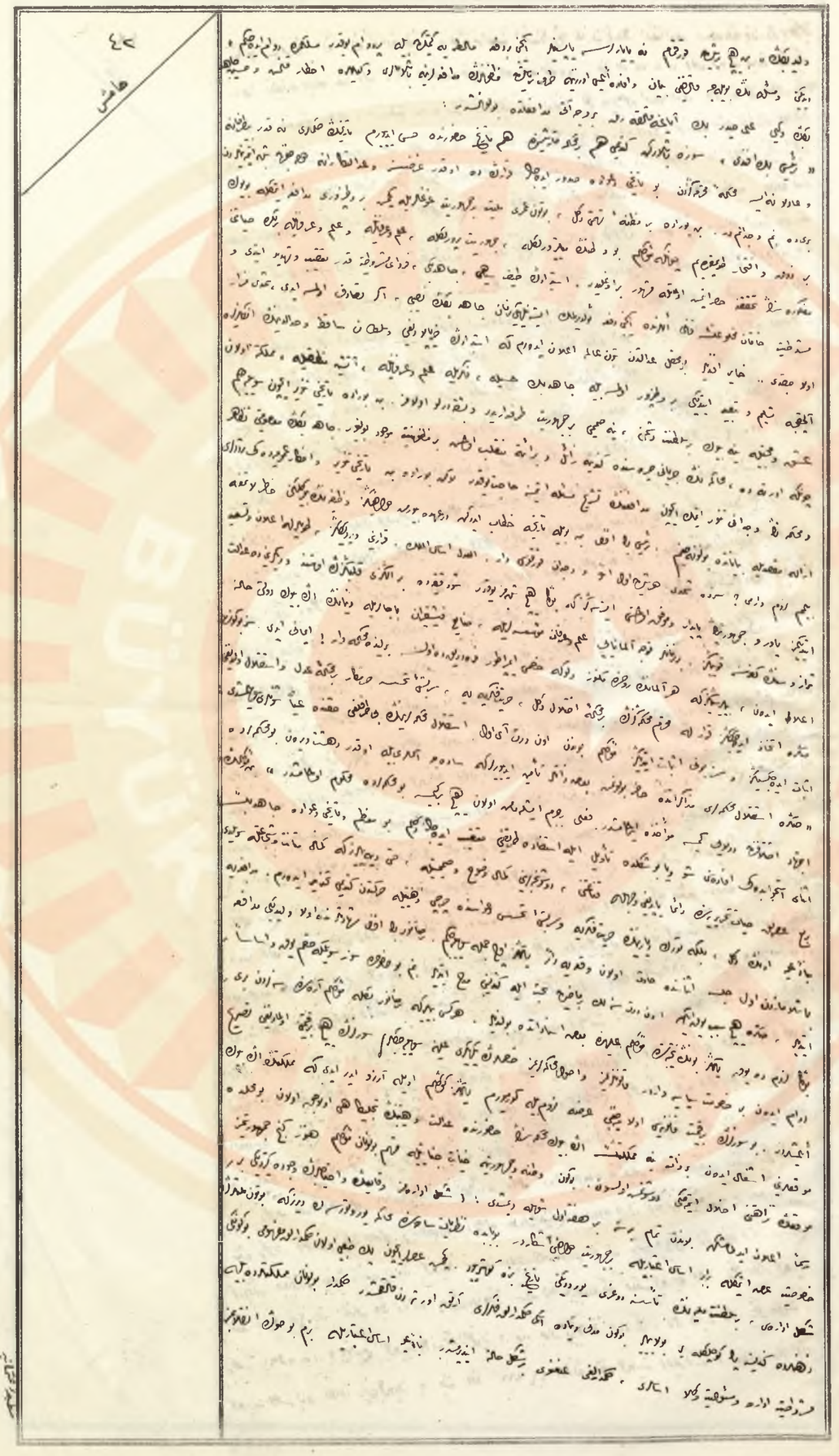

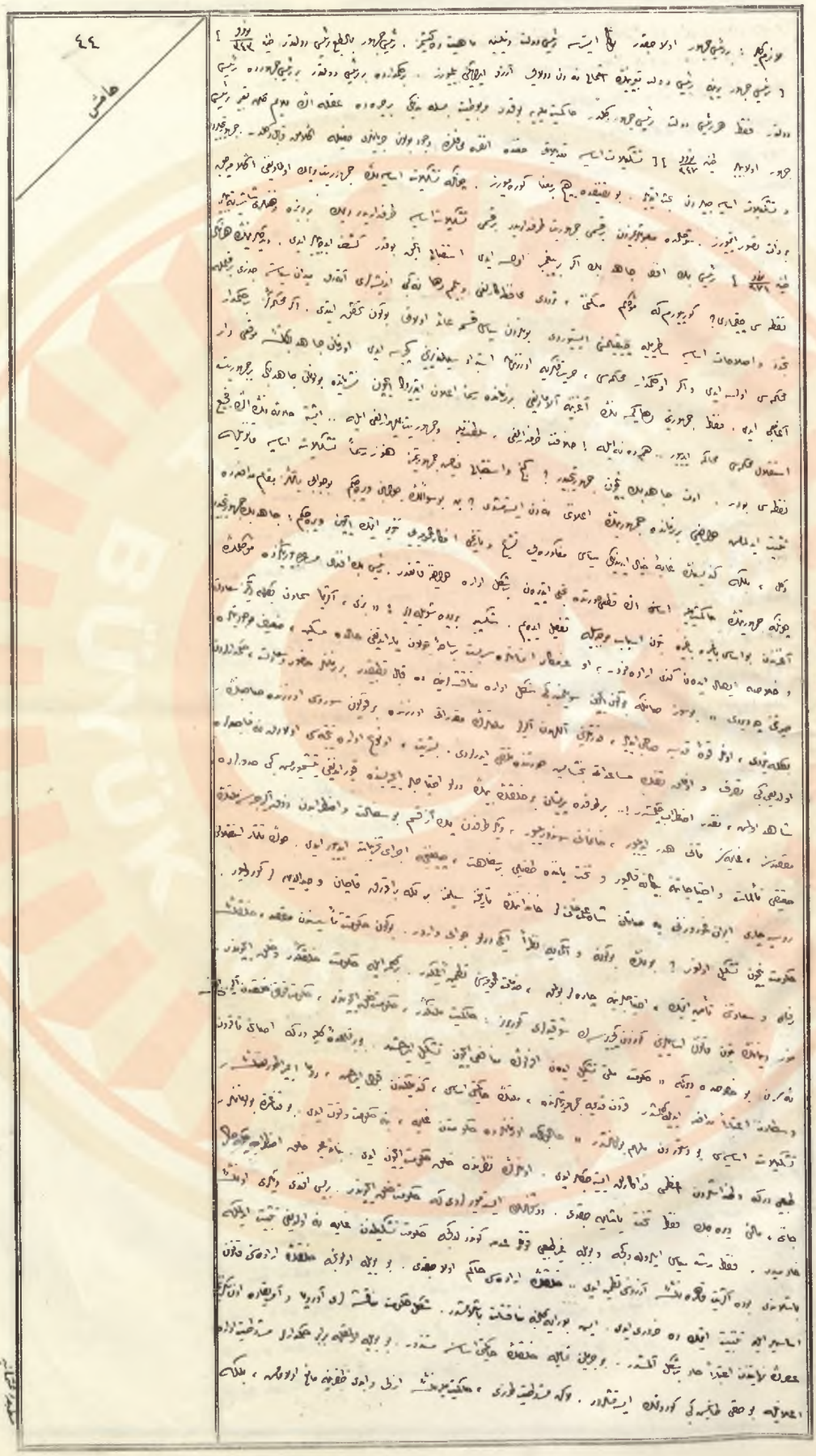

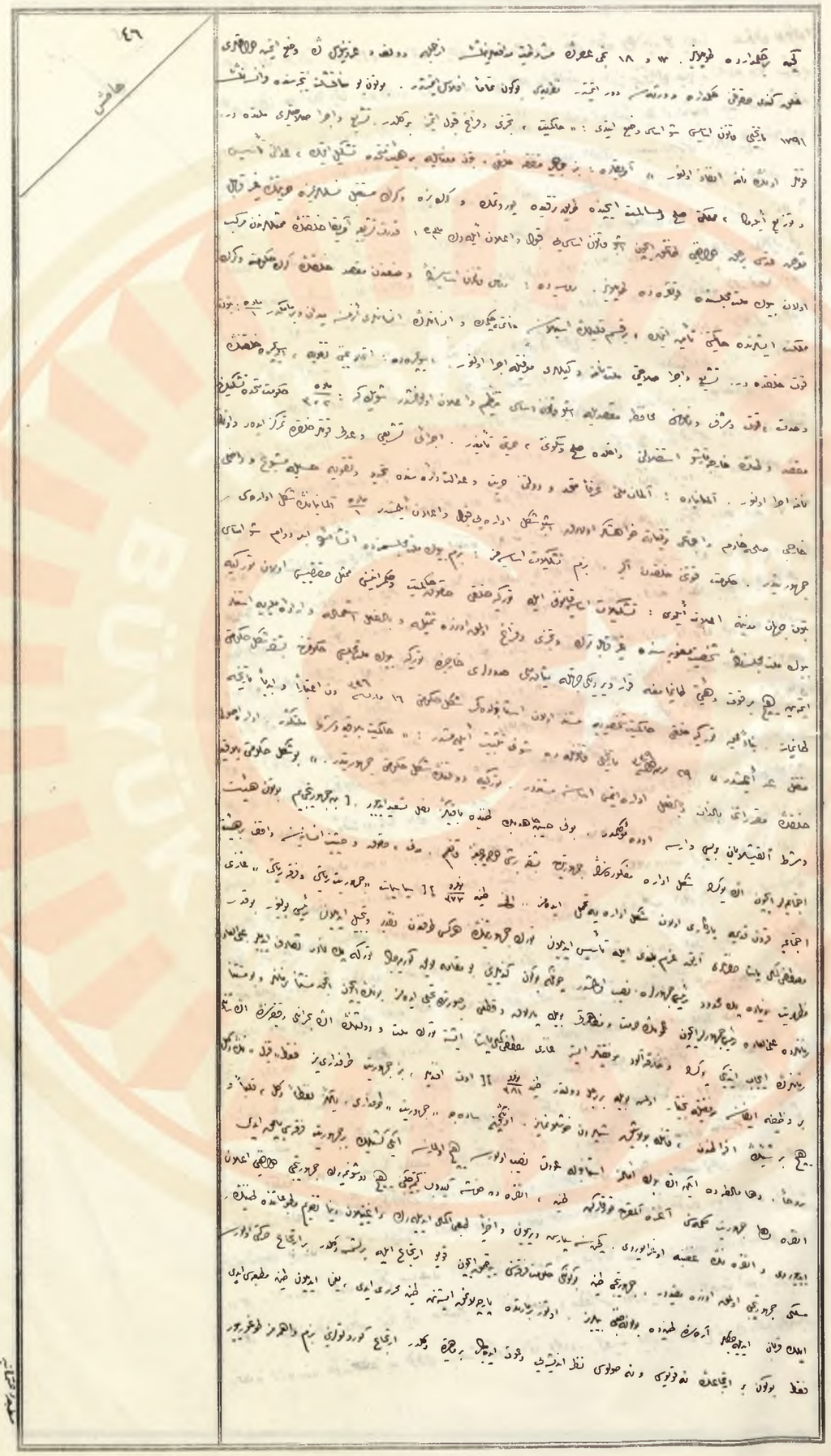

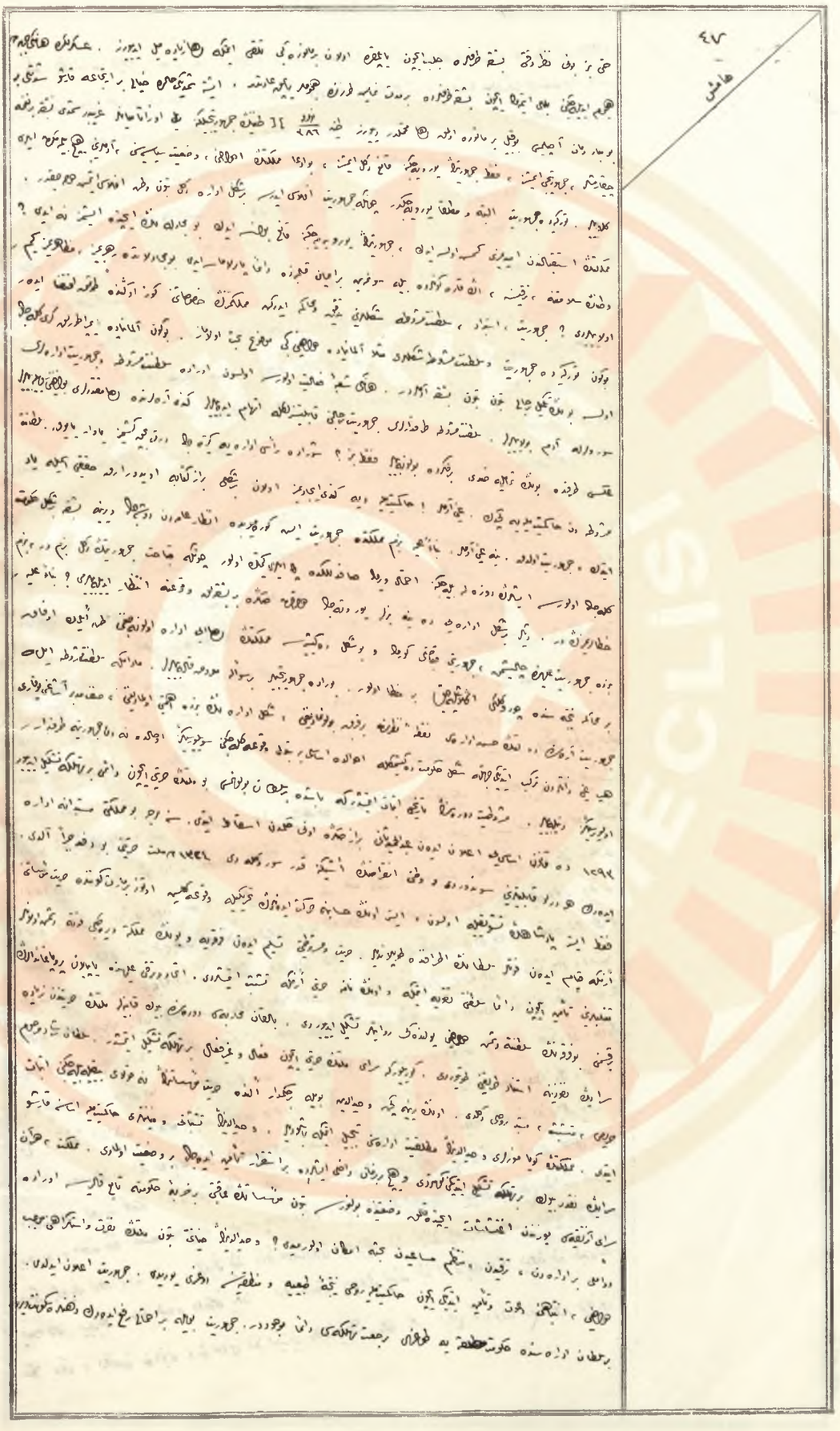

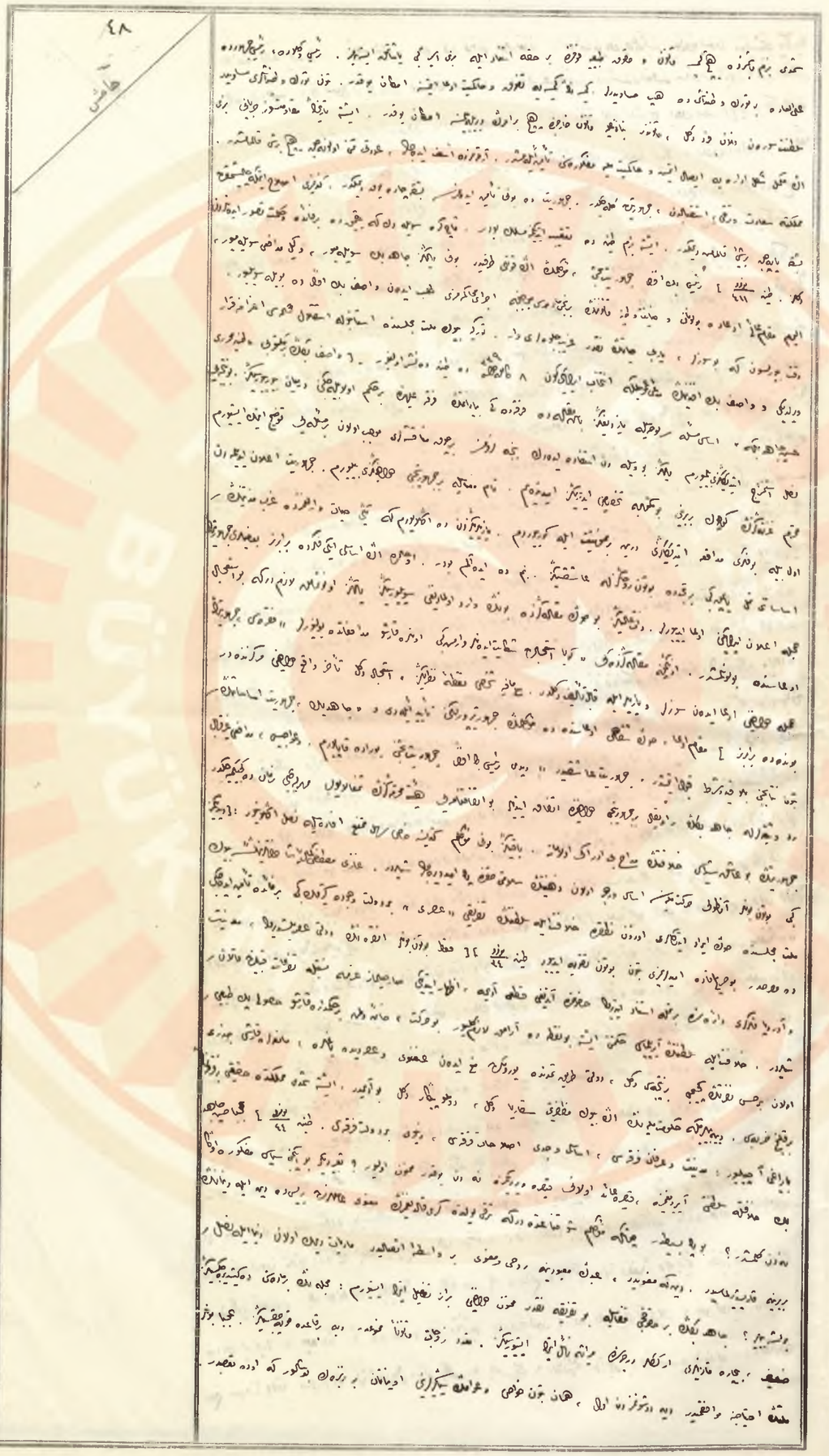

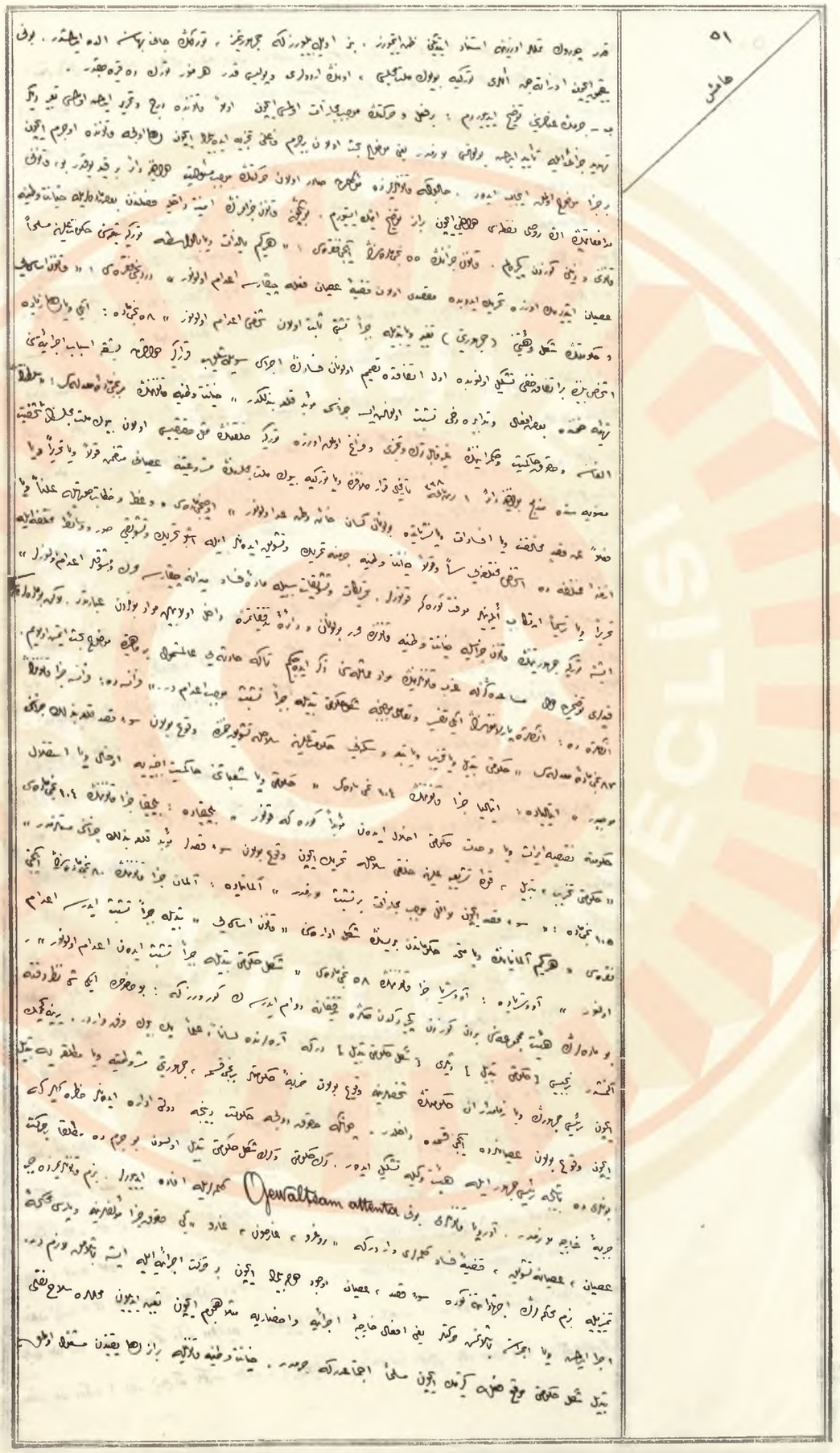

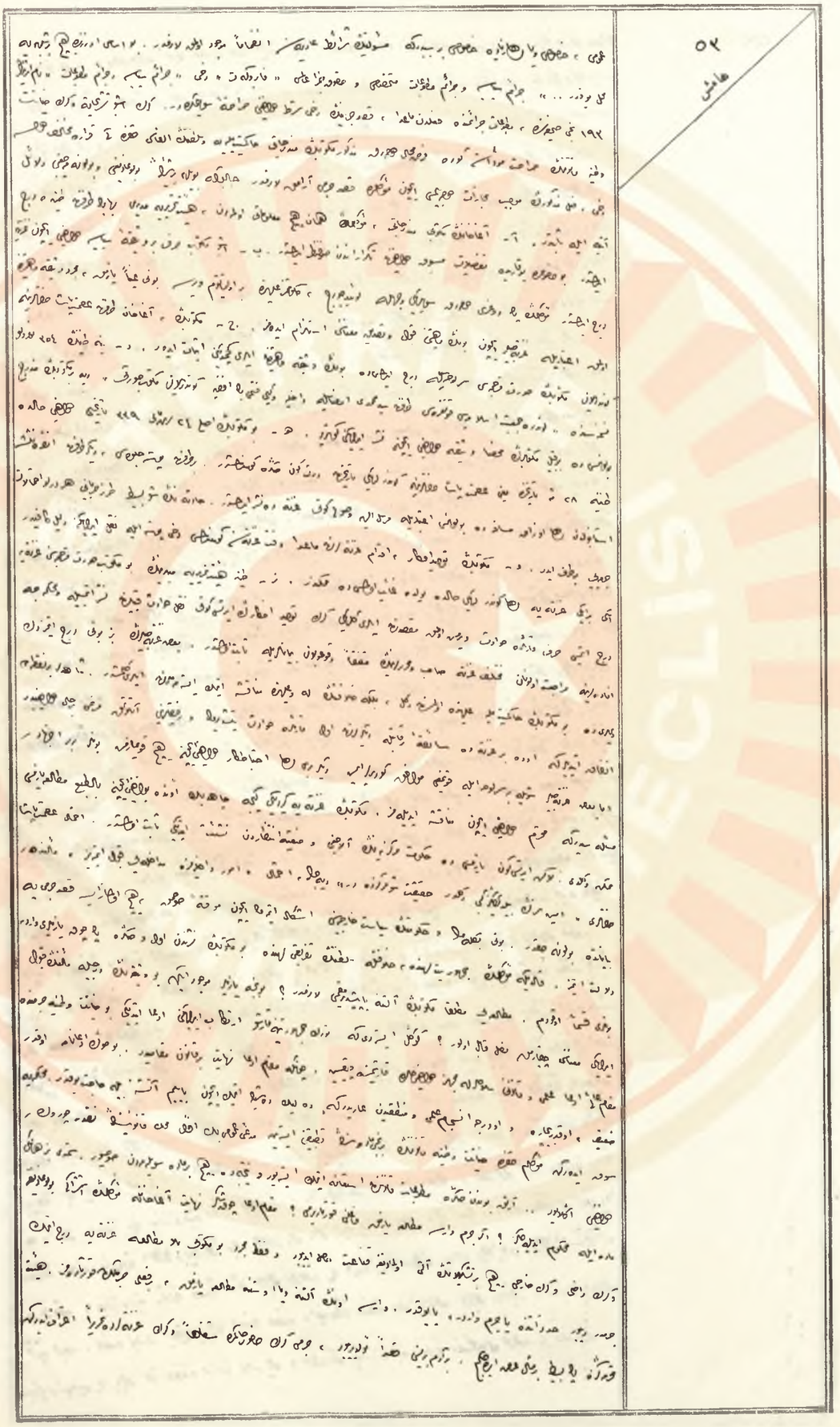

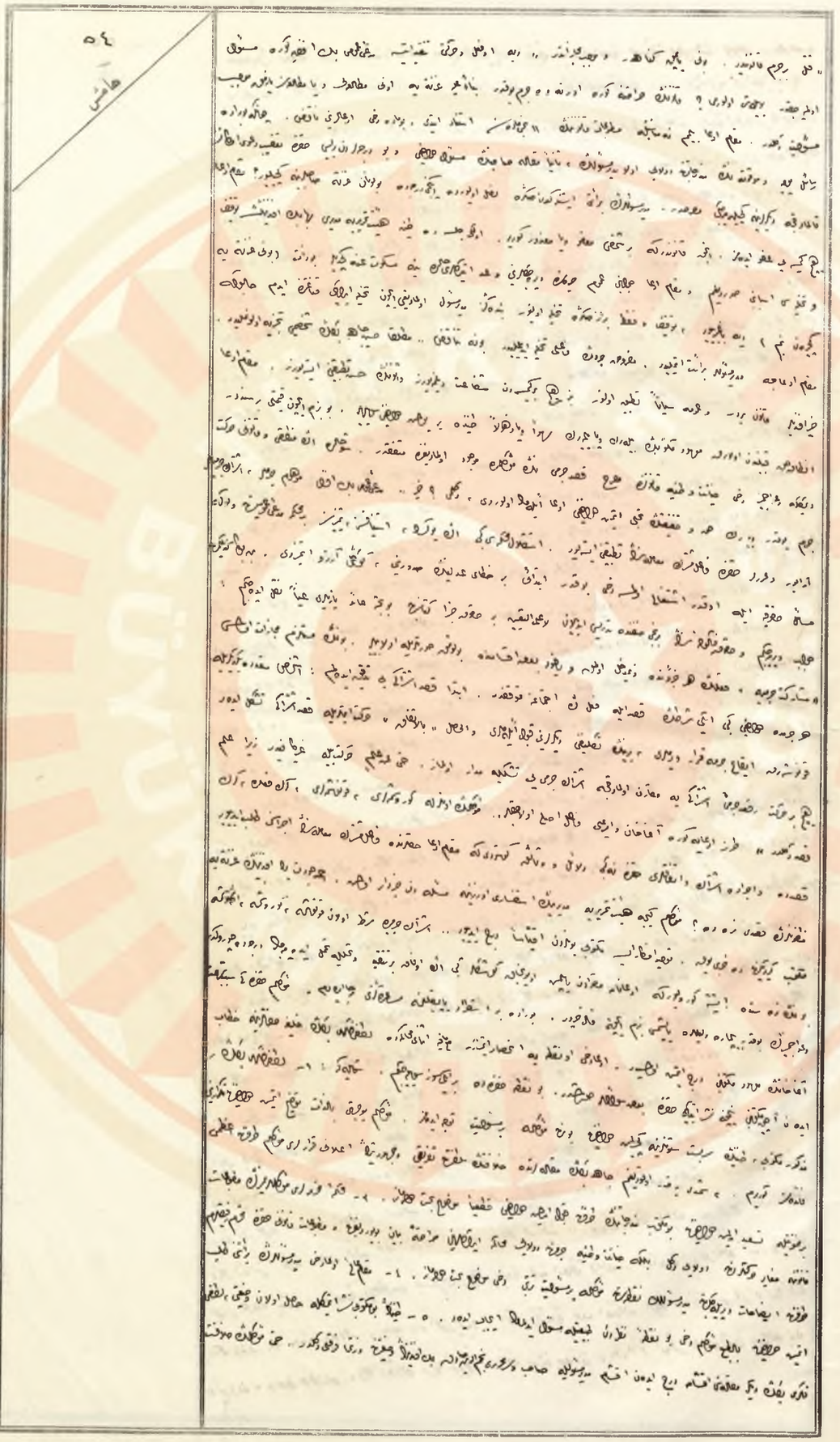

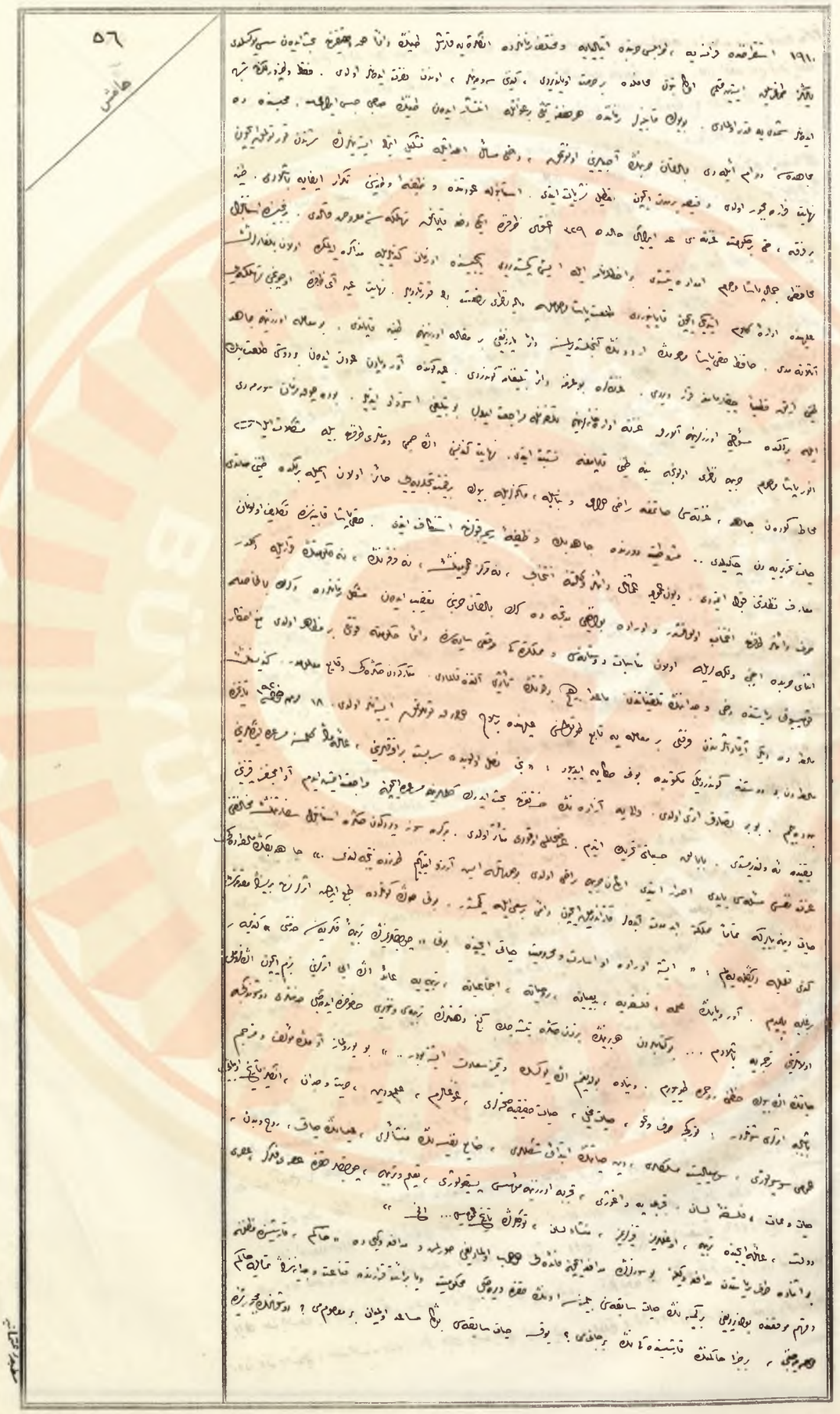

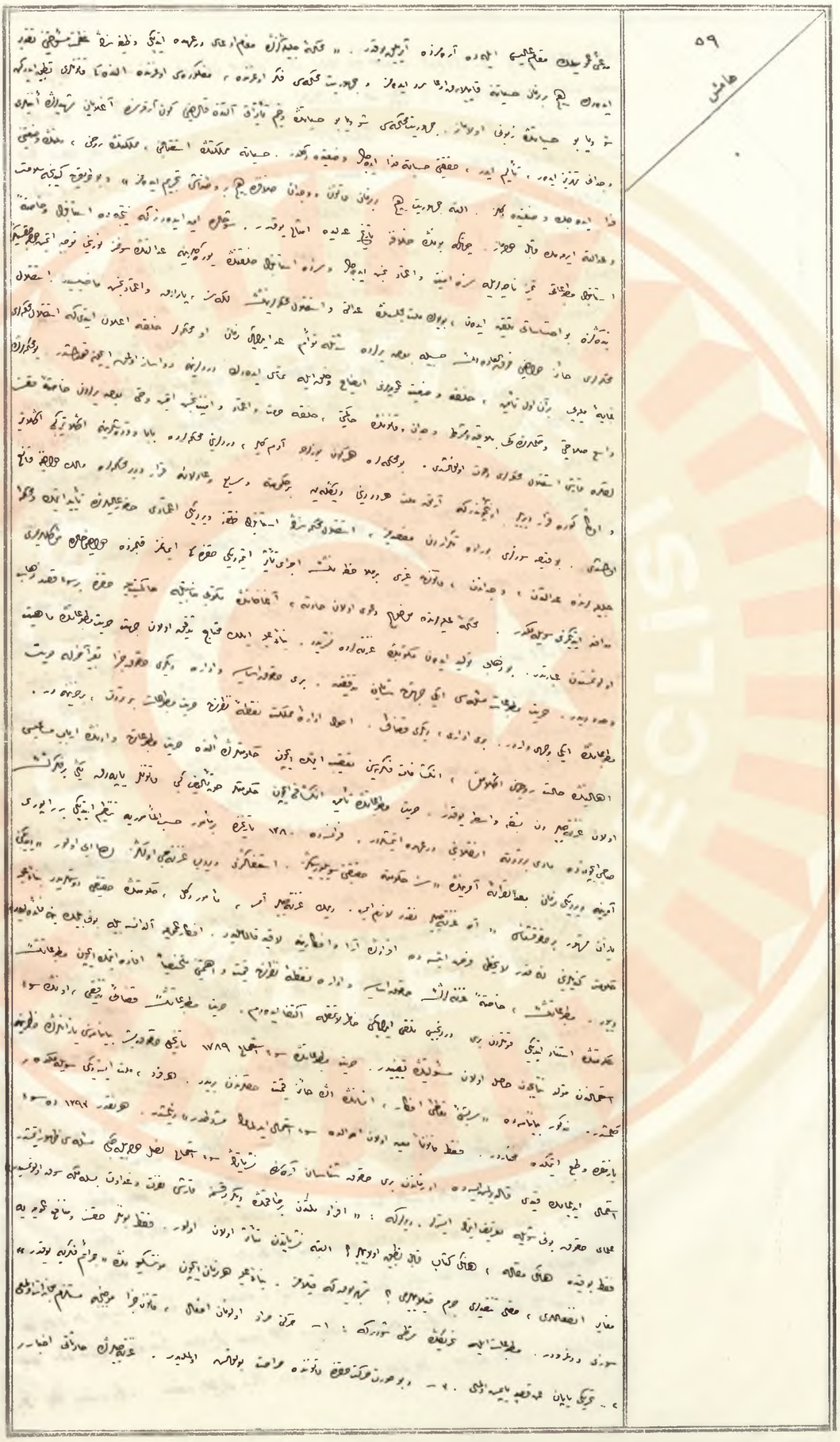

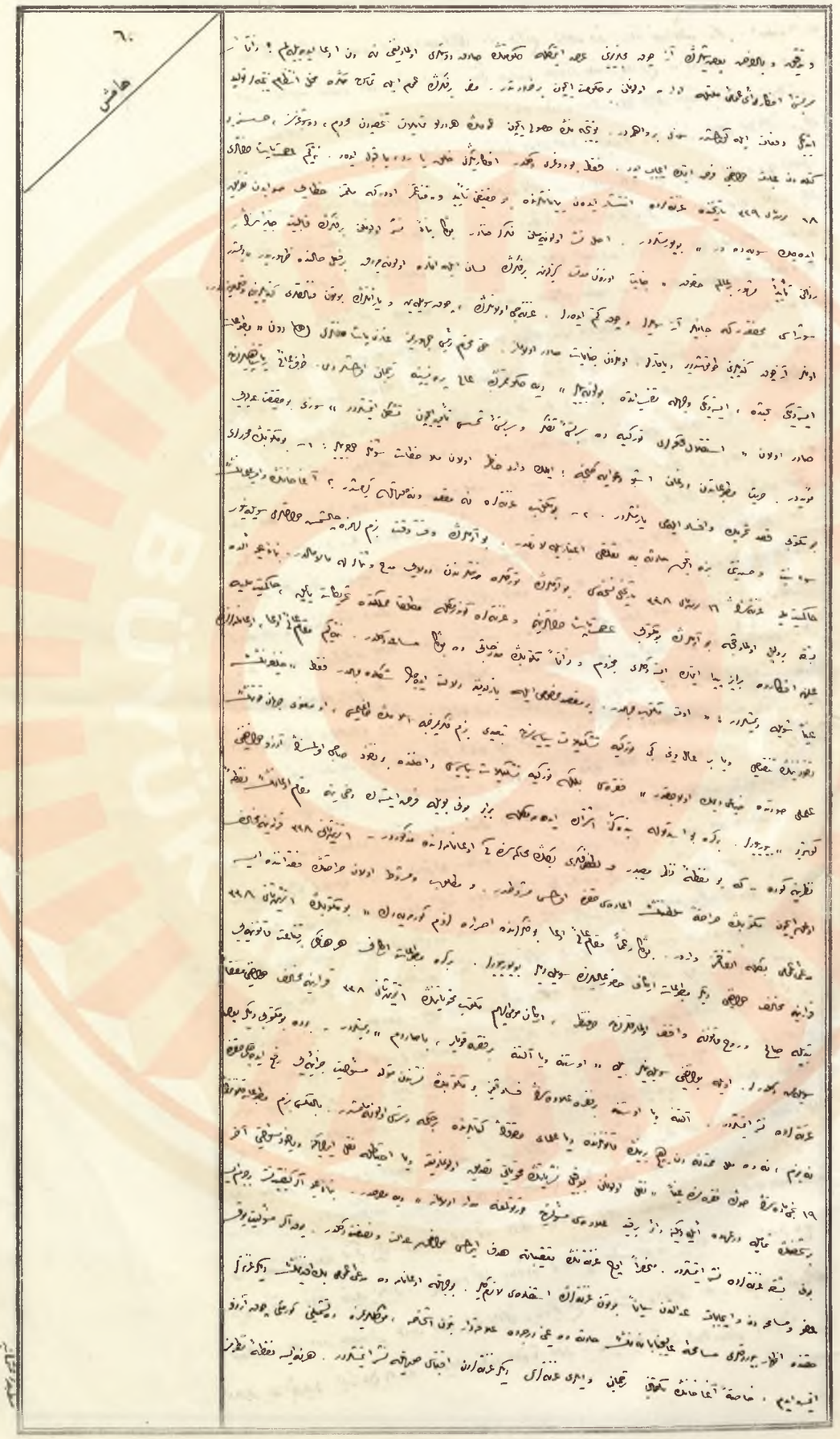

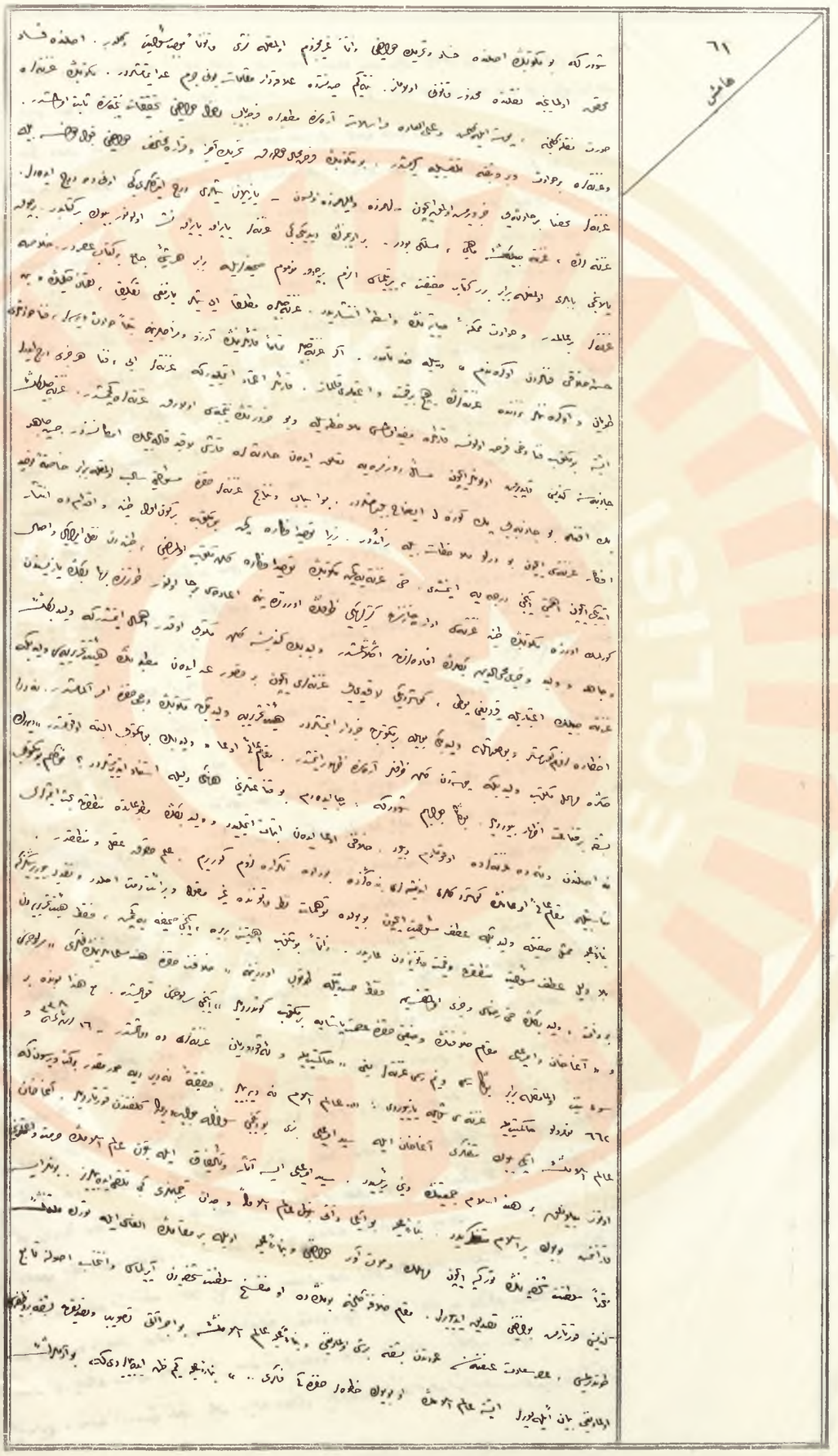

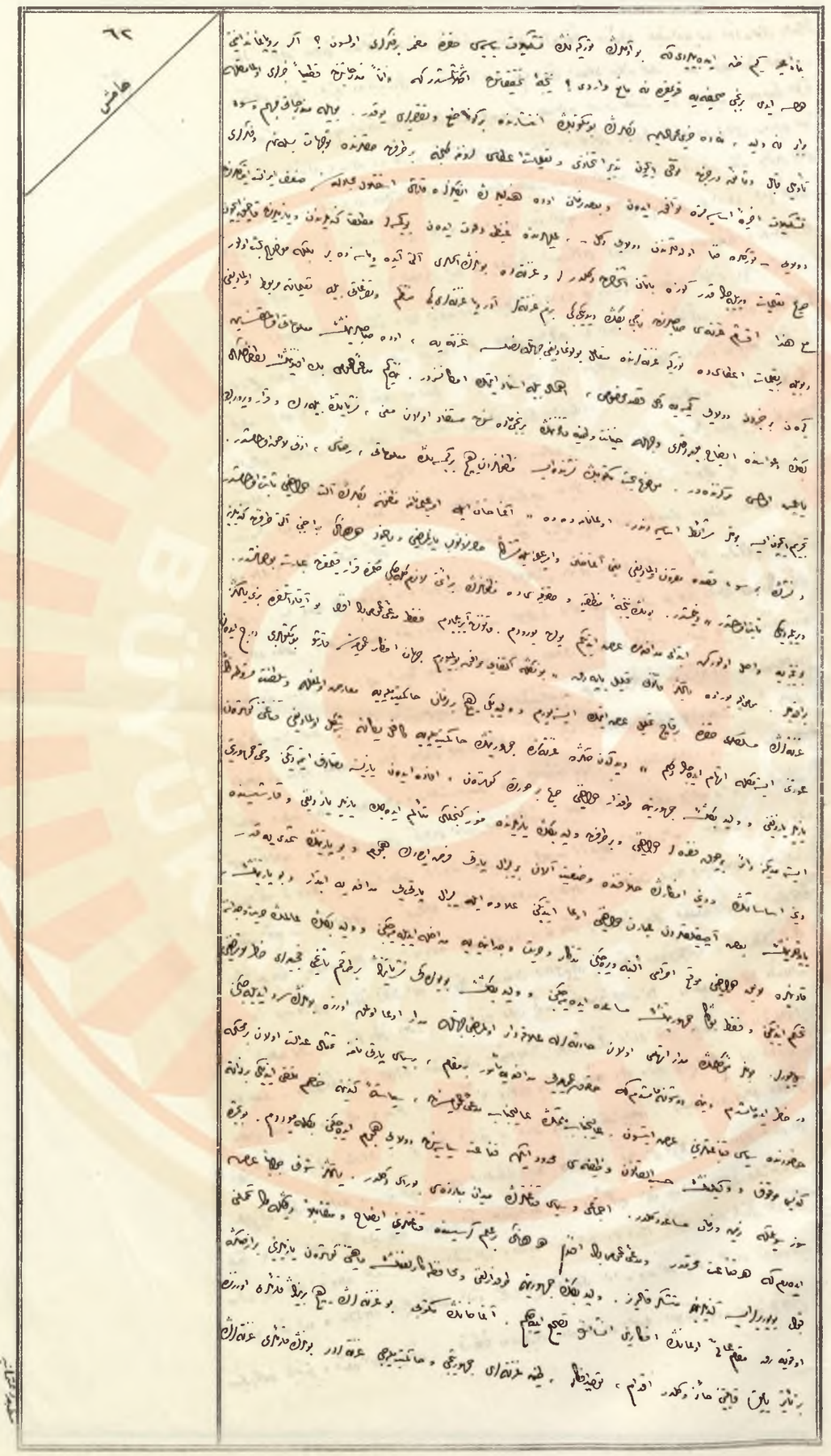

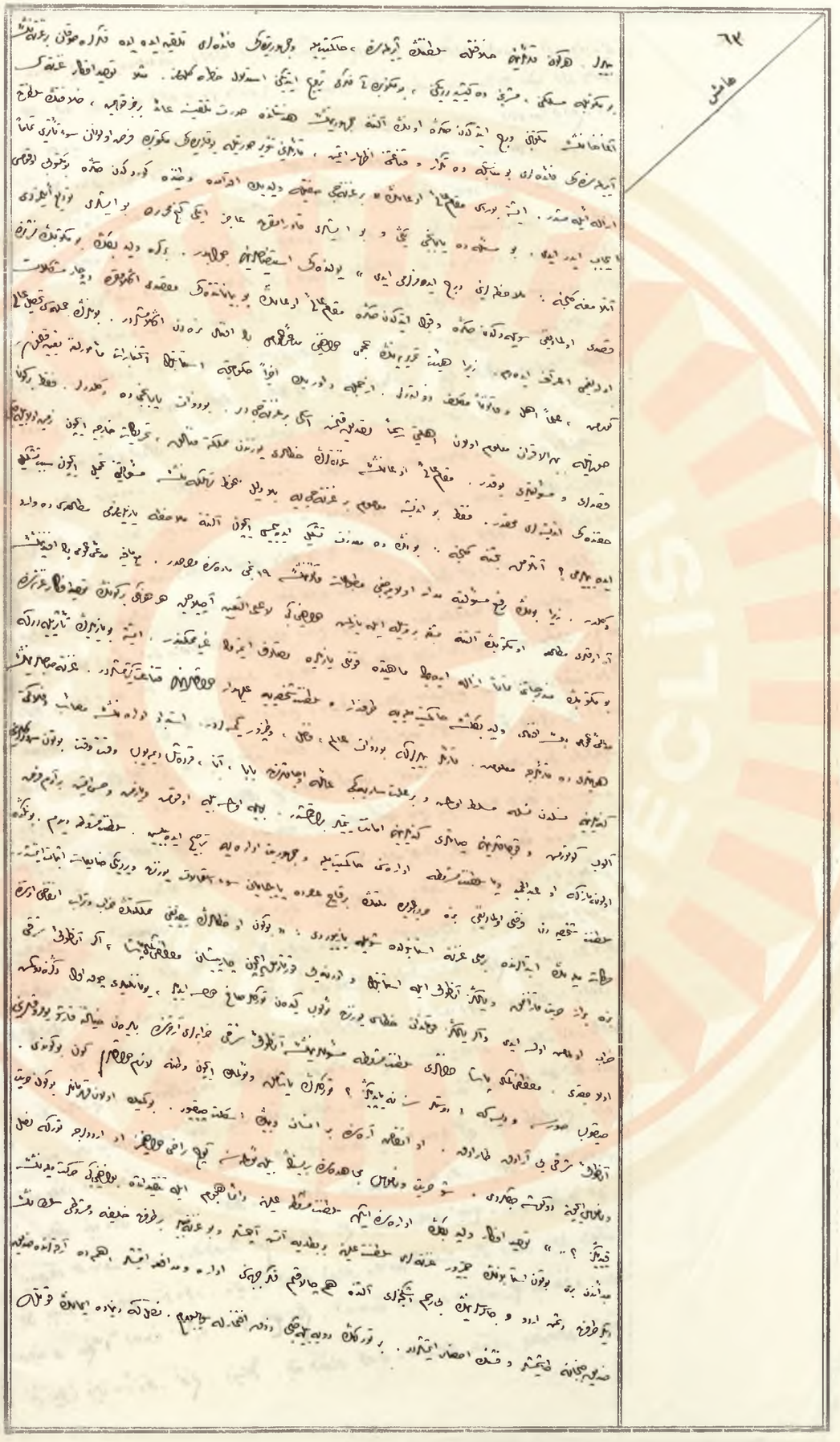

٦٤

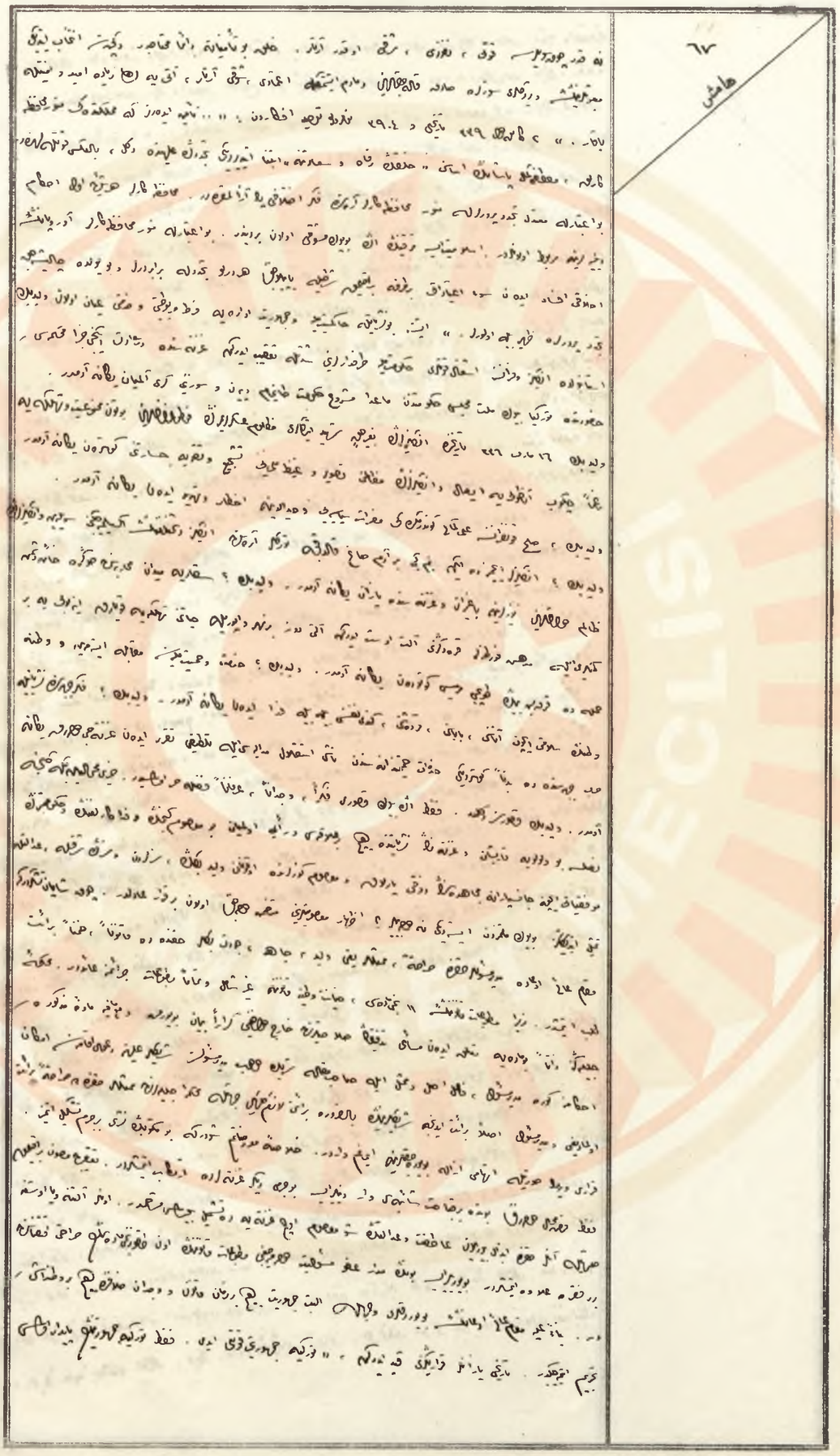
حاشیه

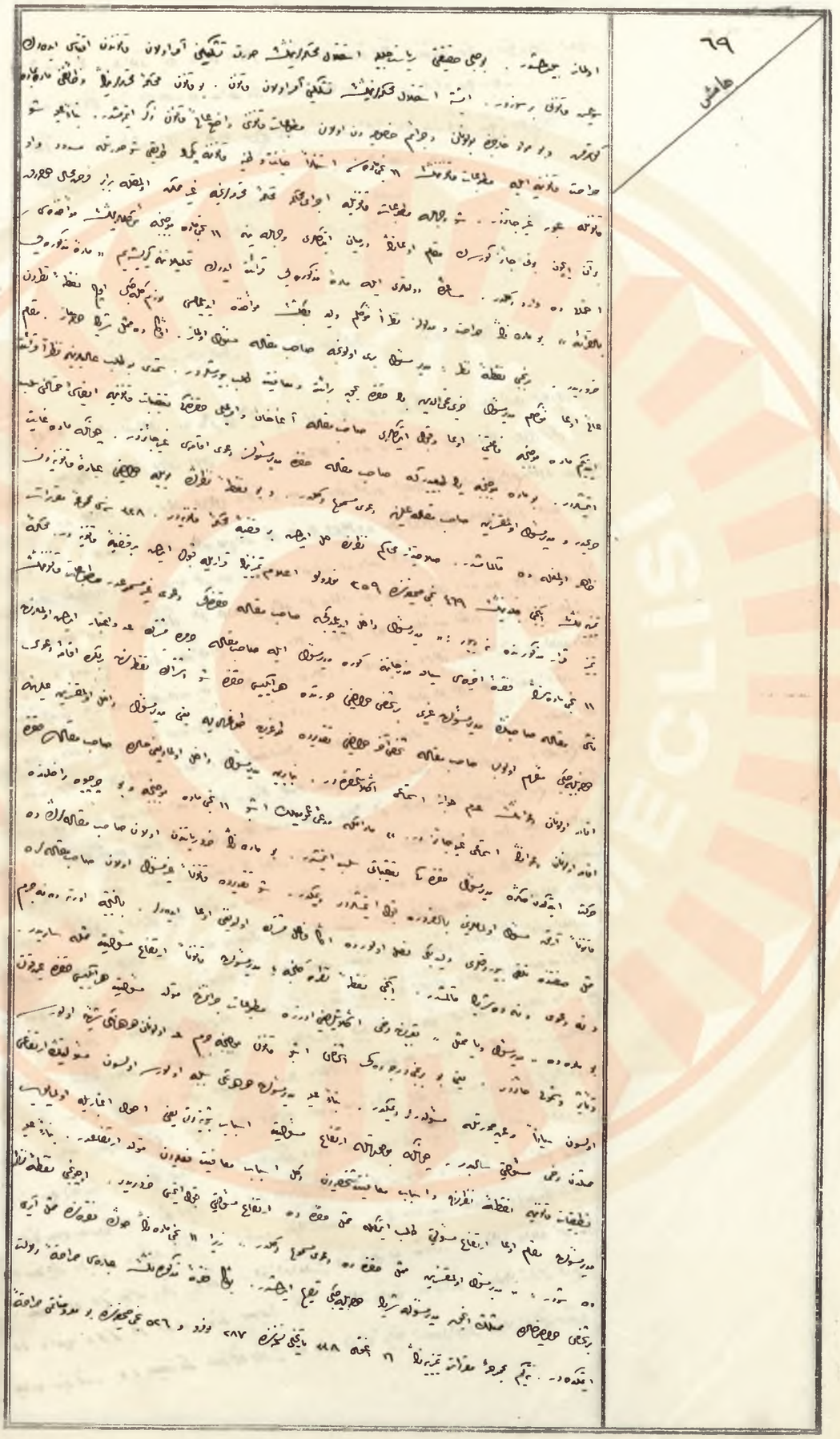
٦٥

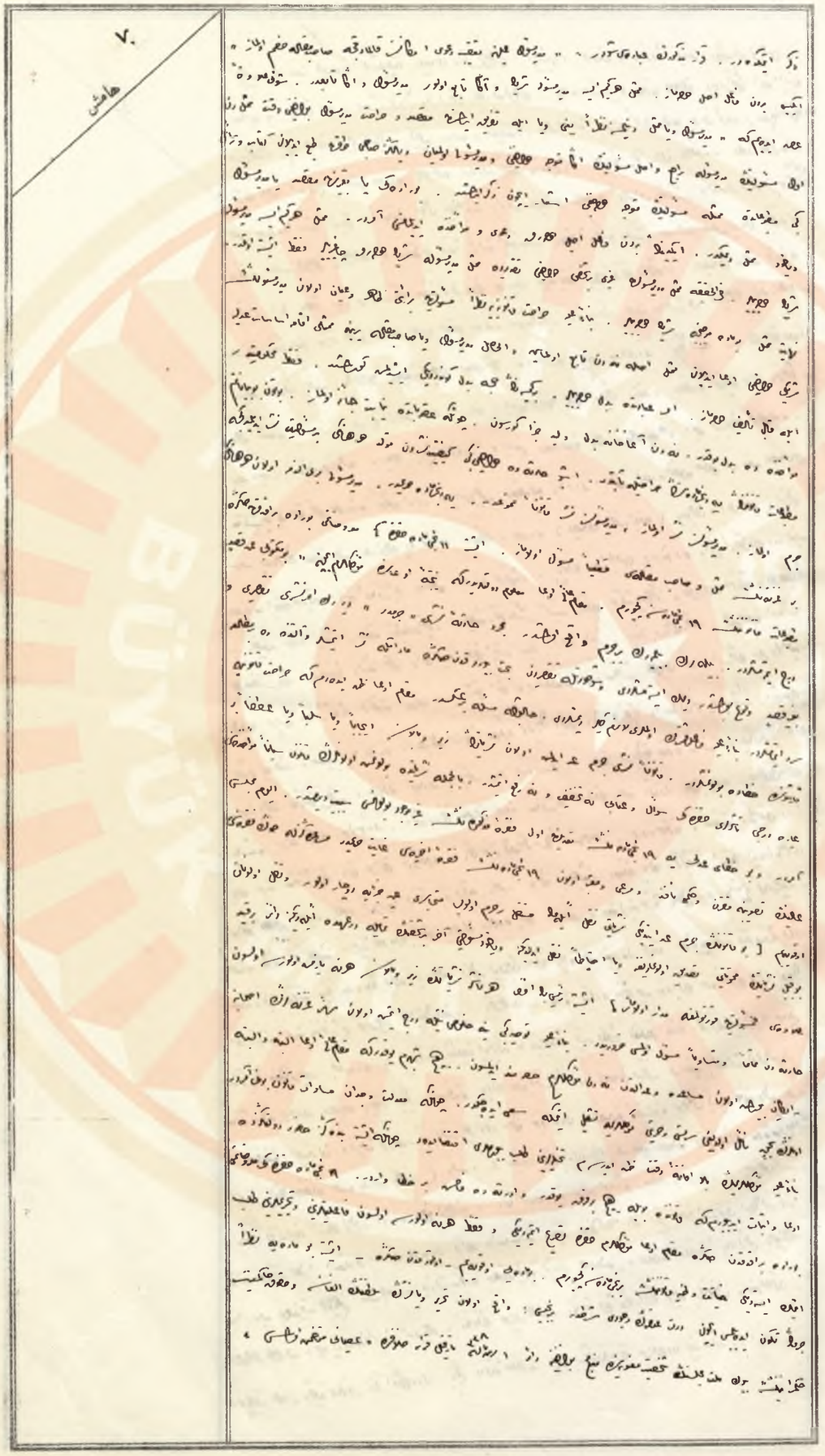
هامش

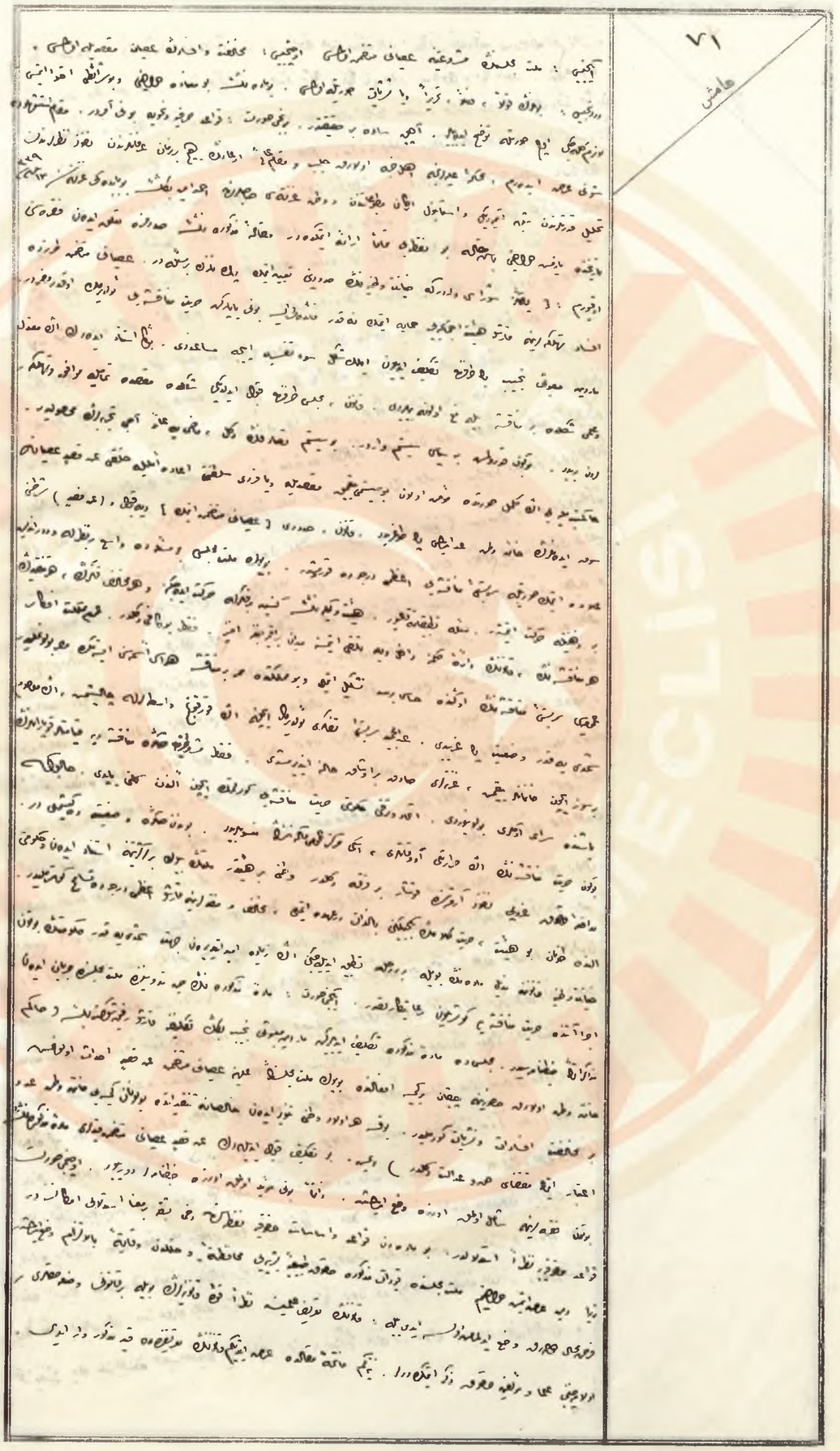
٦٦

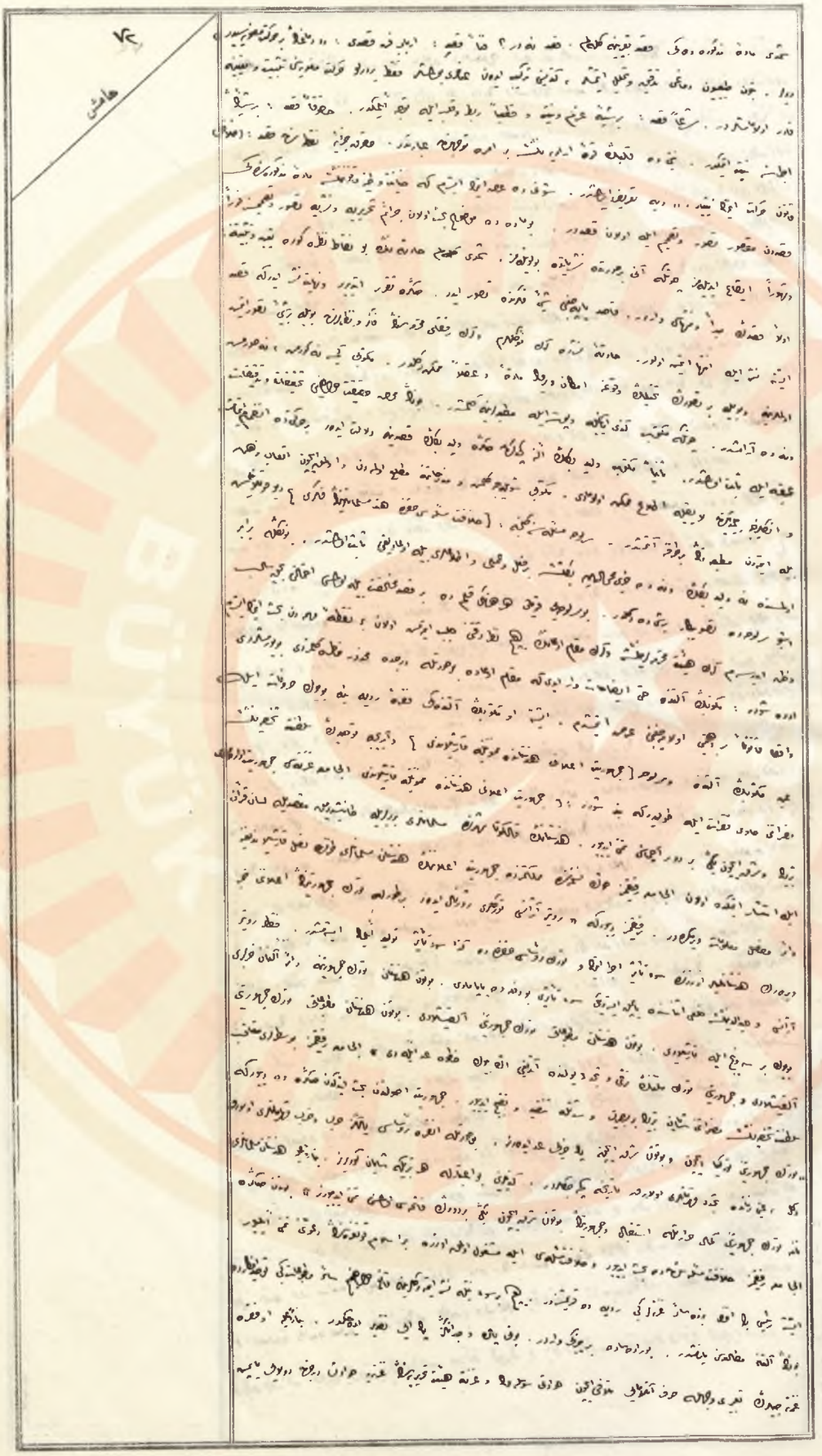
حاشیه

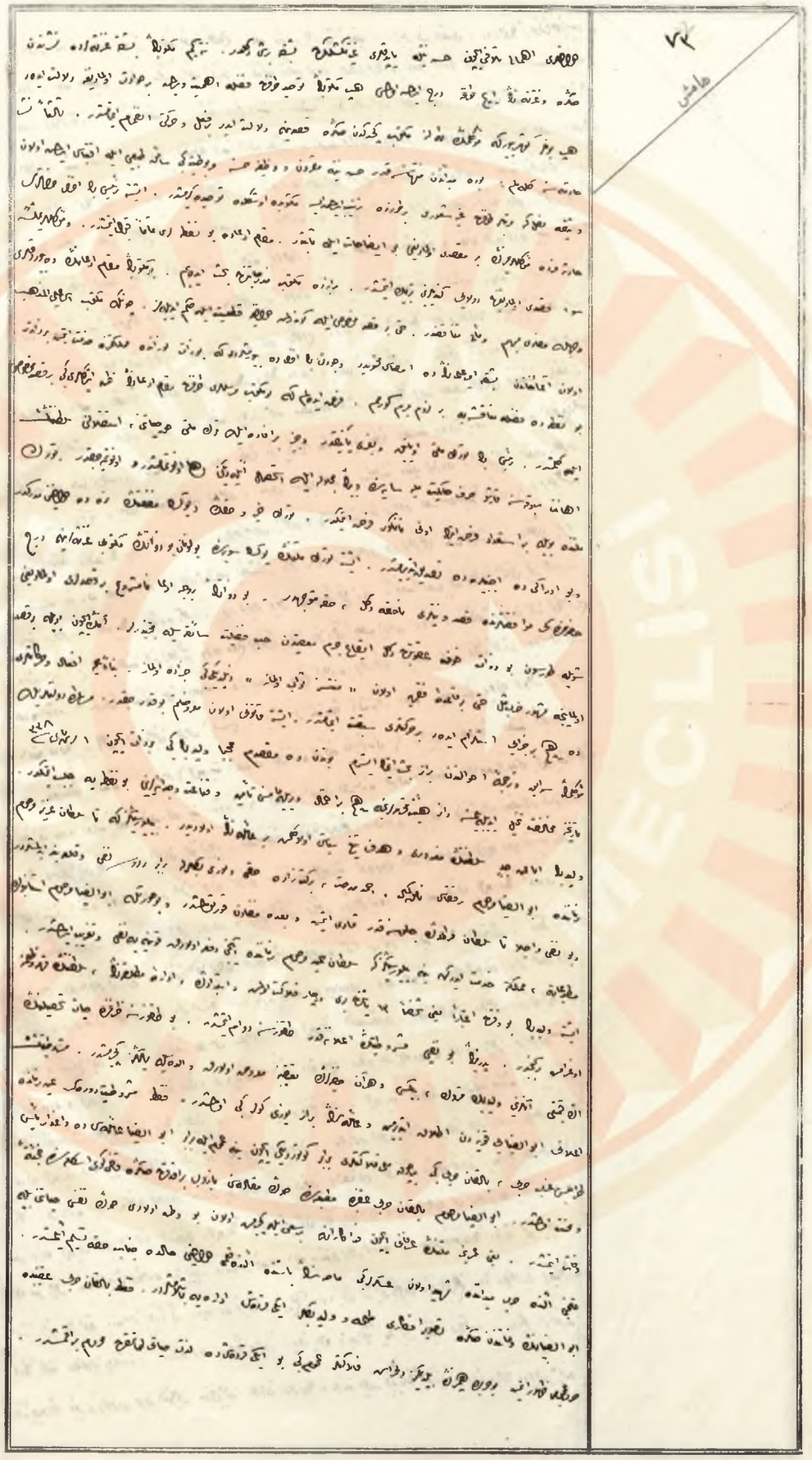

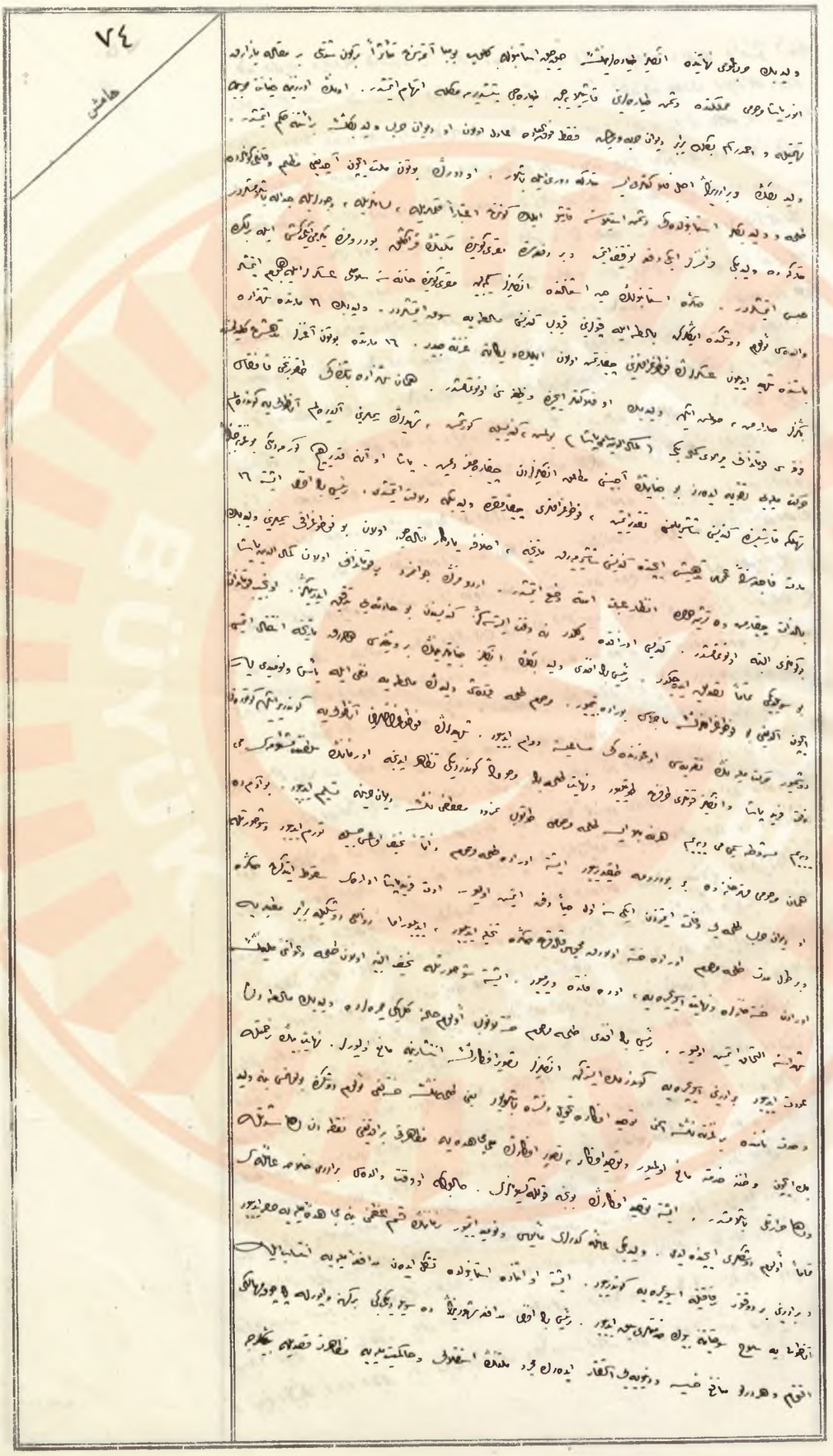

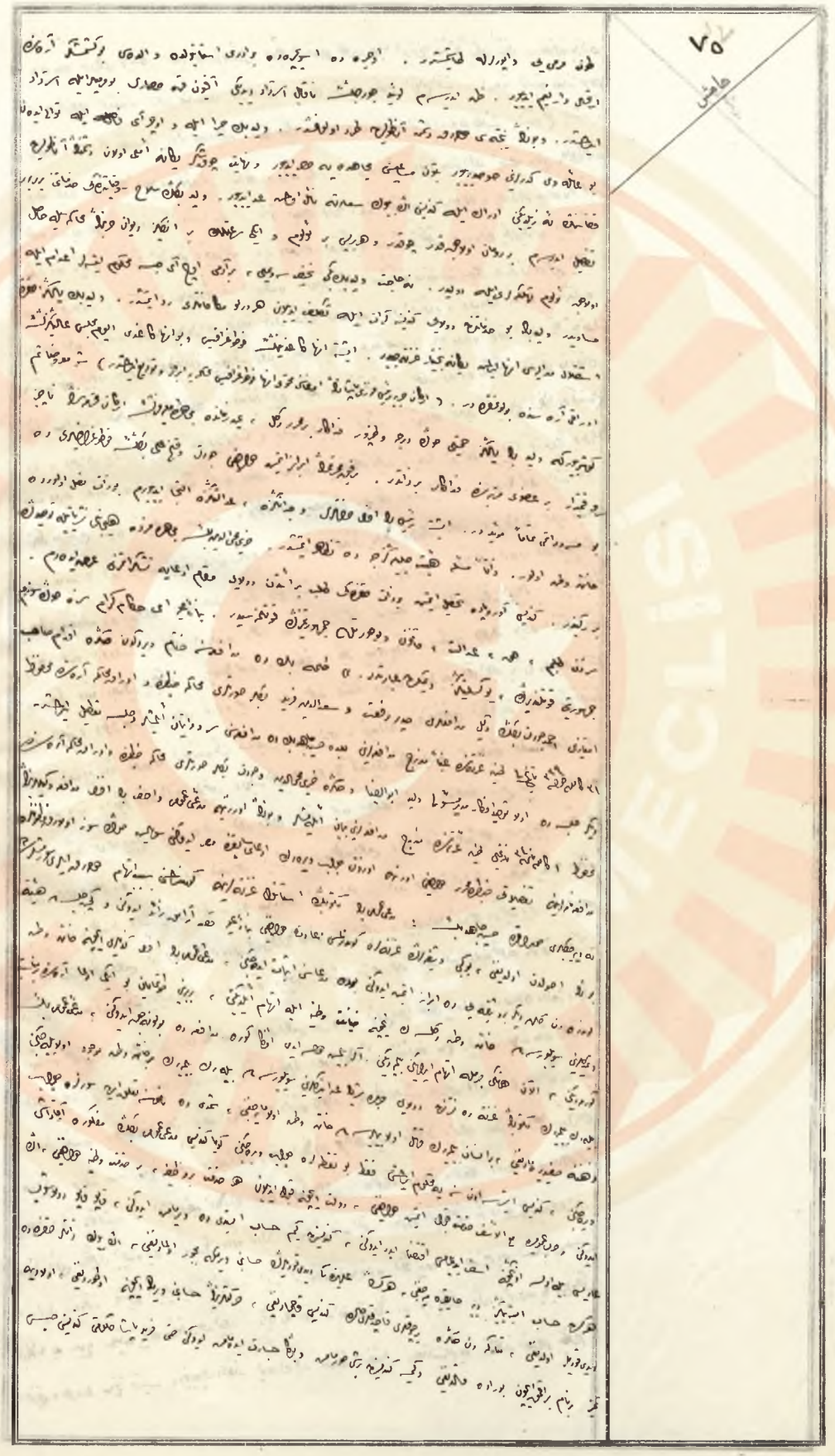

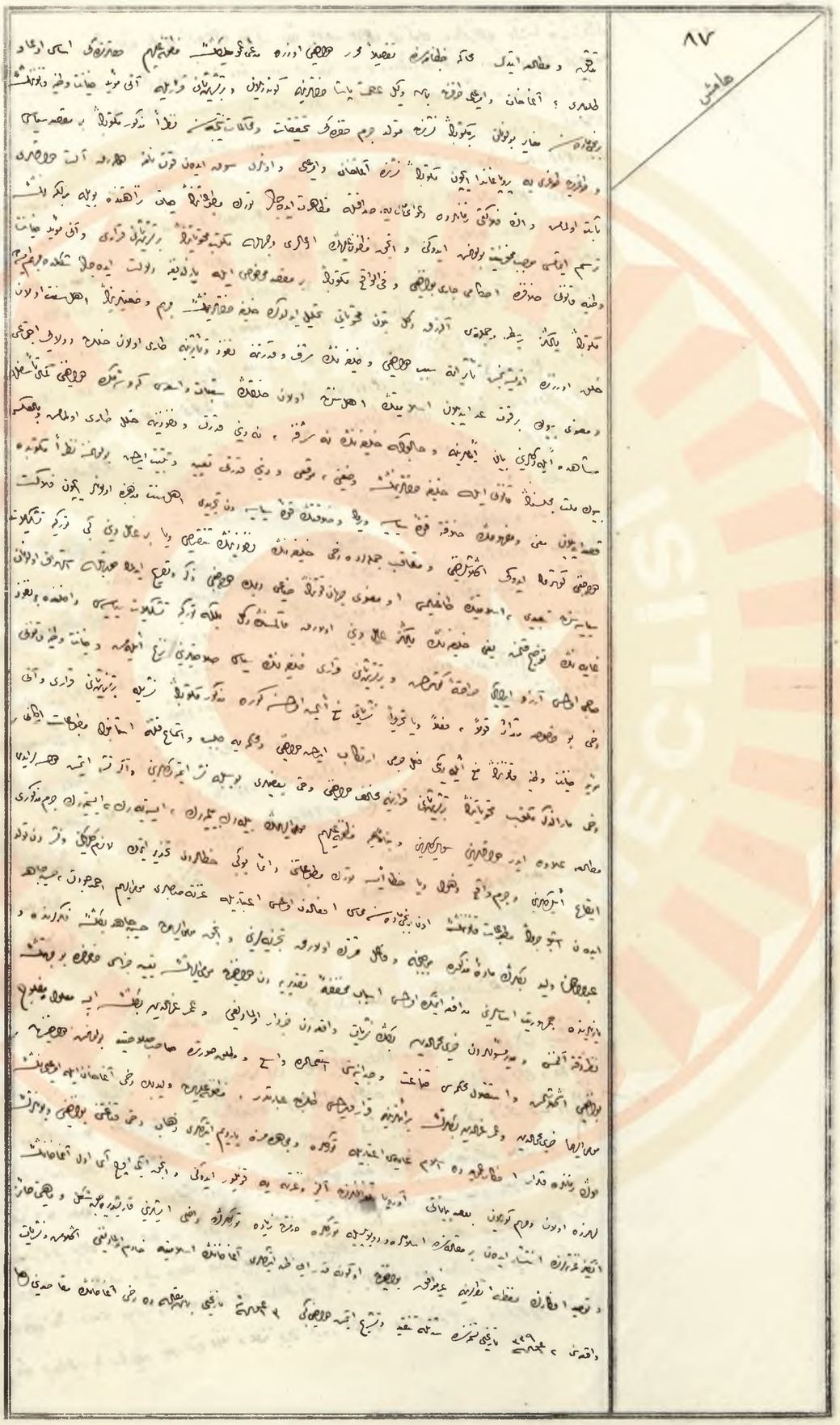

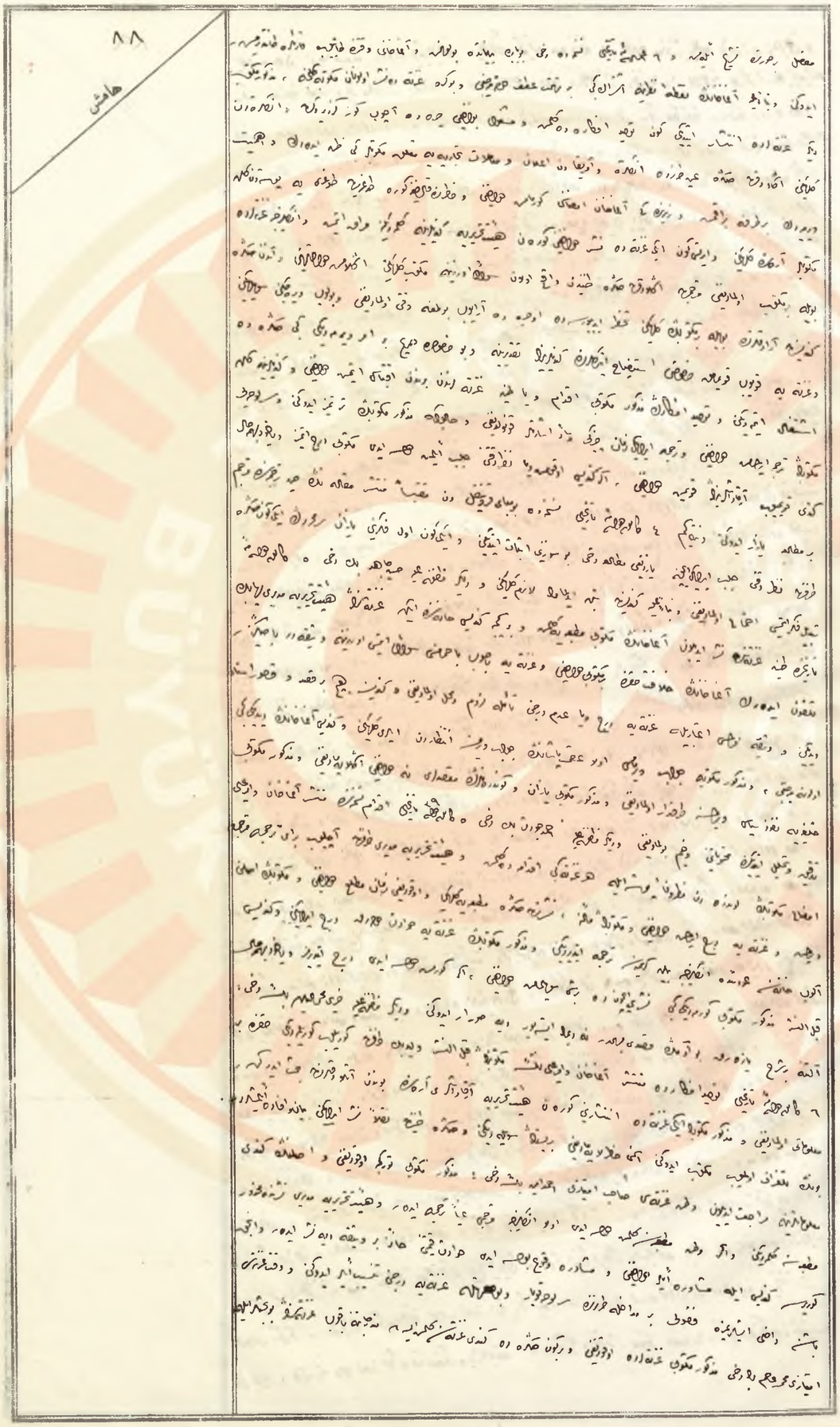

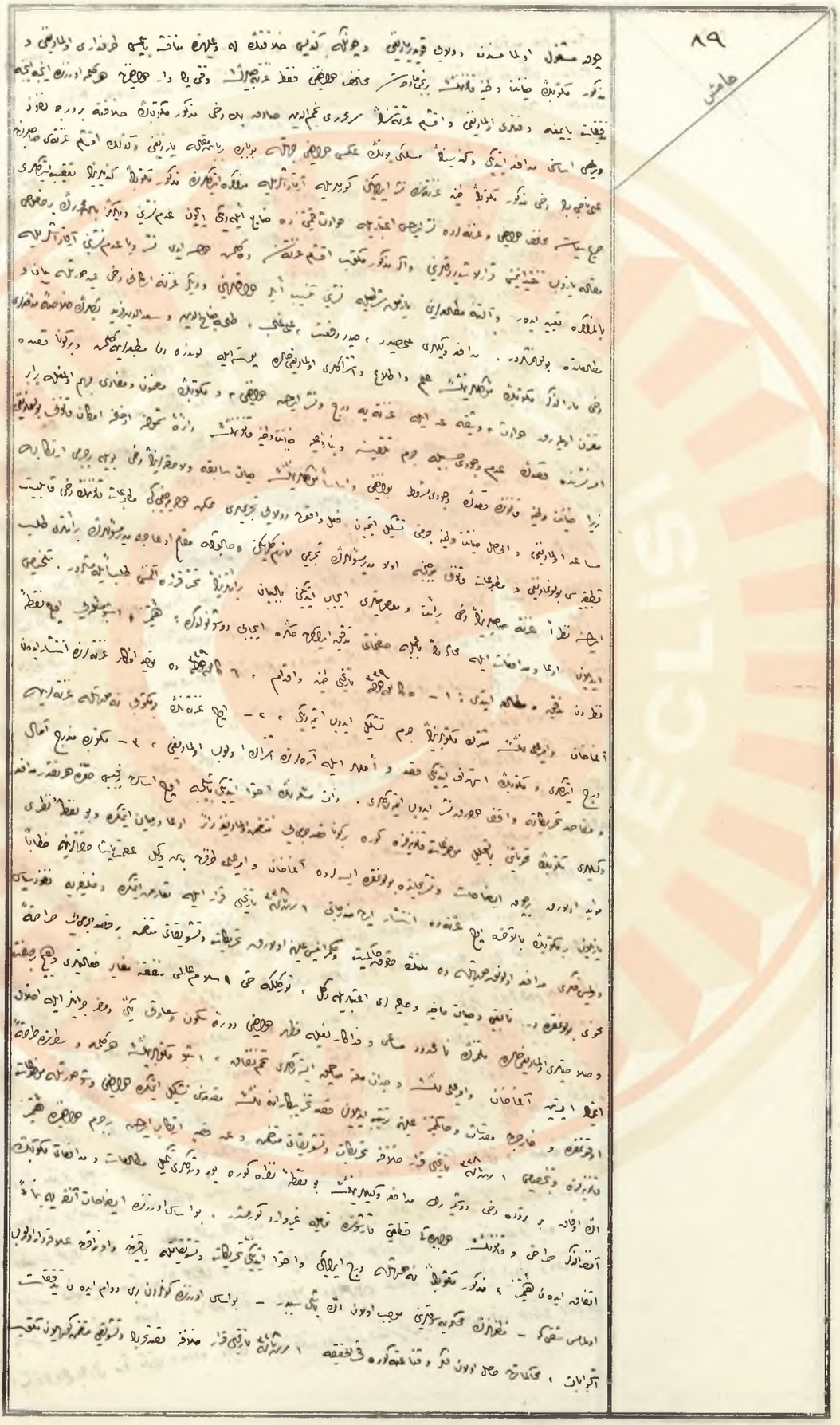

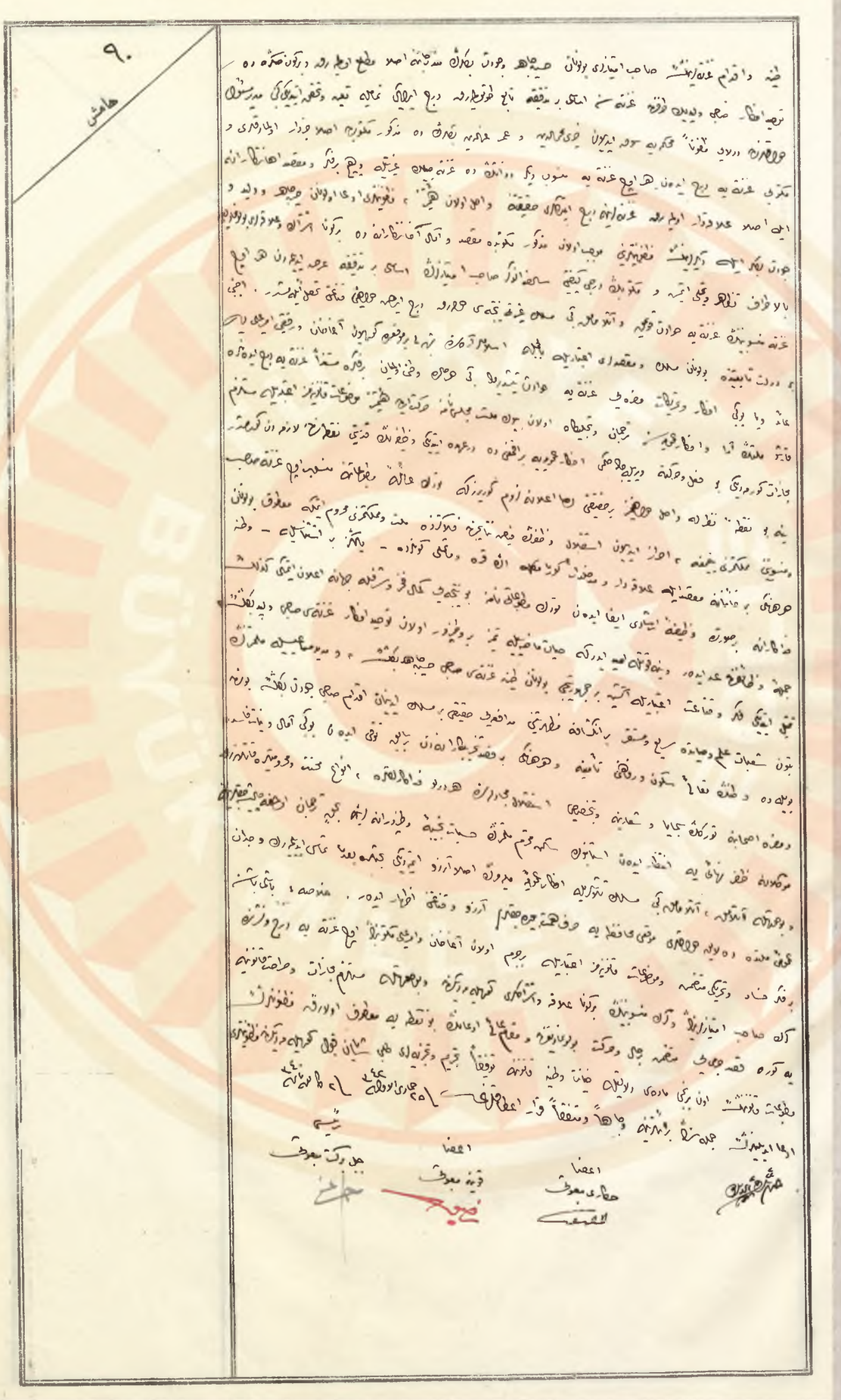

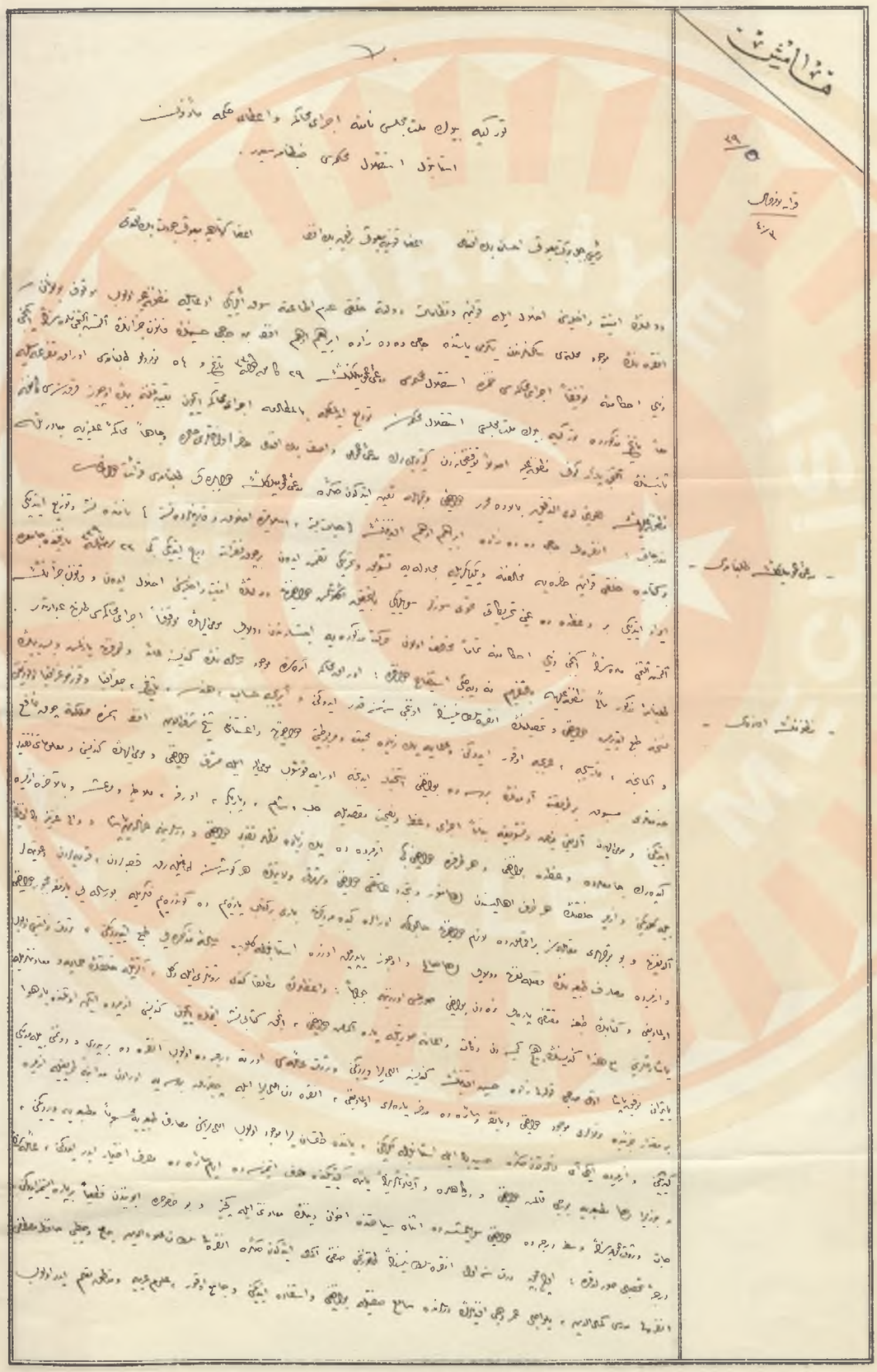

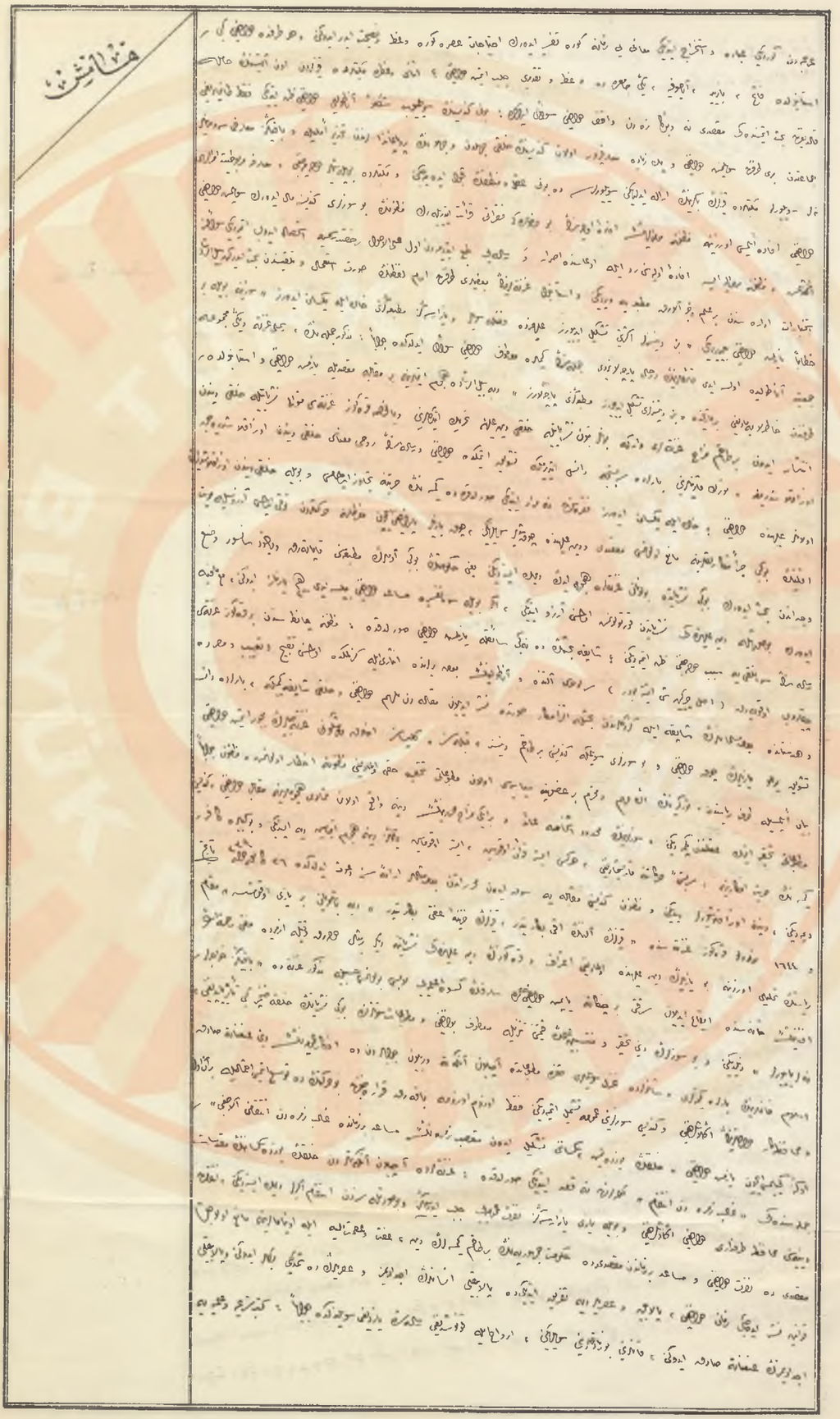
202

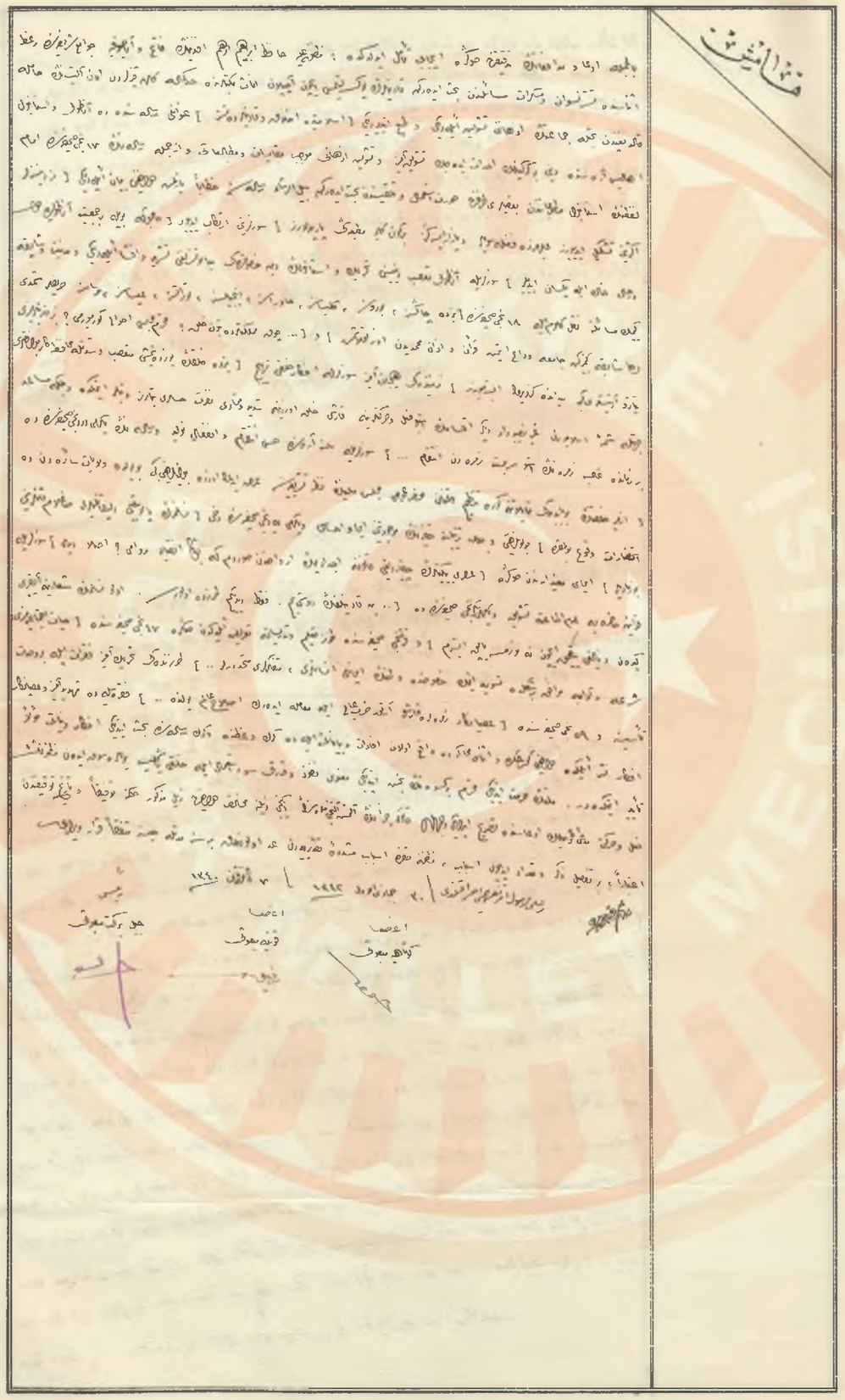

KARAR 3 Hacıdedezade İbrahim Edhem Efendi Hakkında Zabıtname

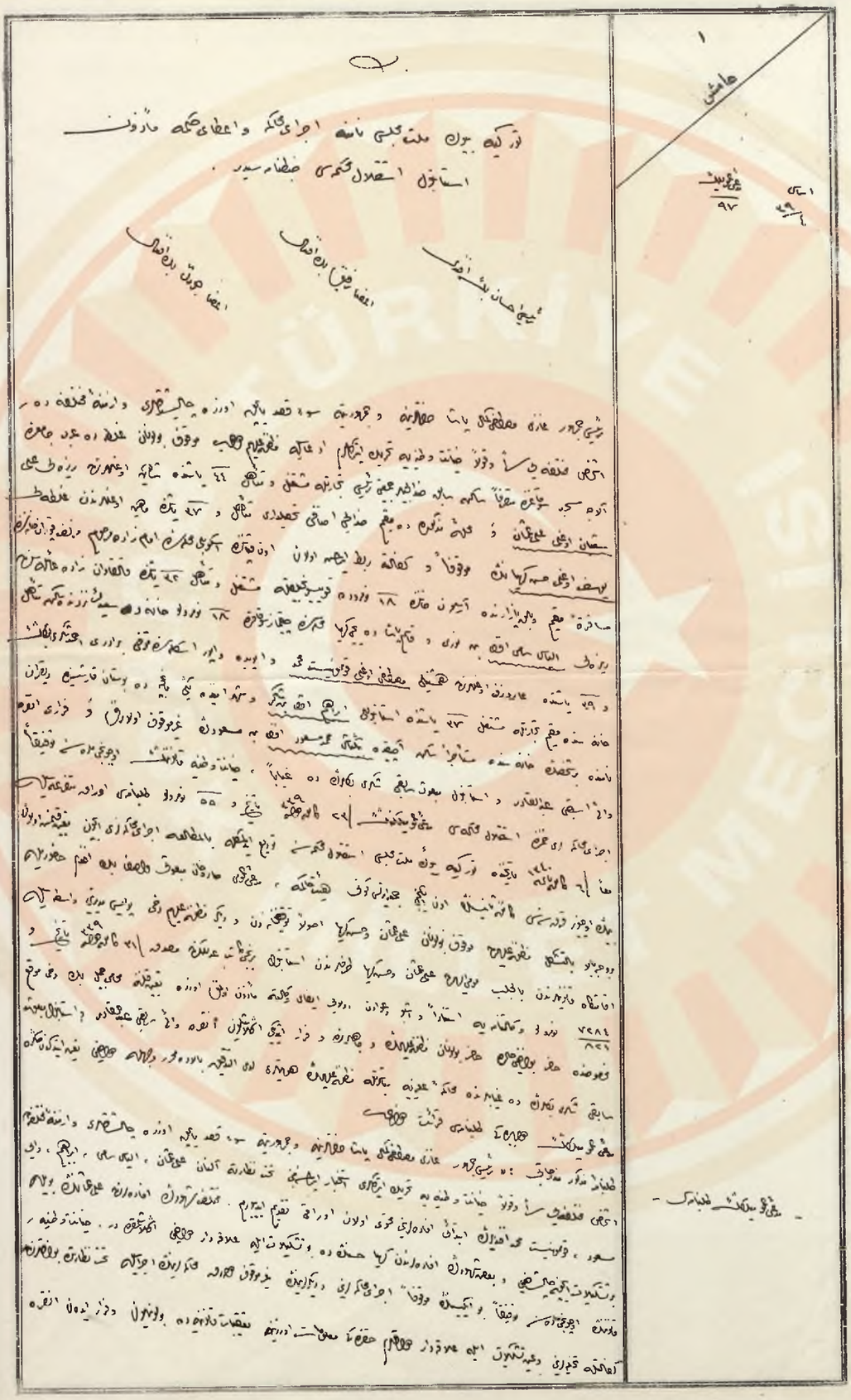

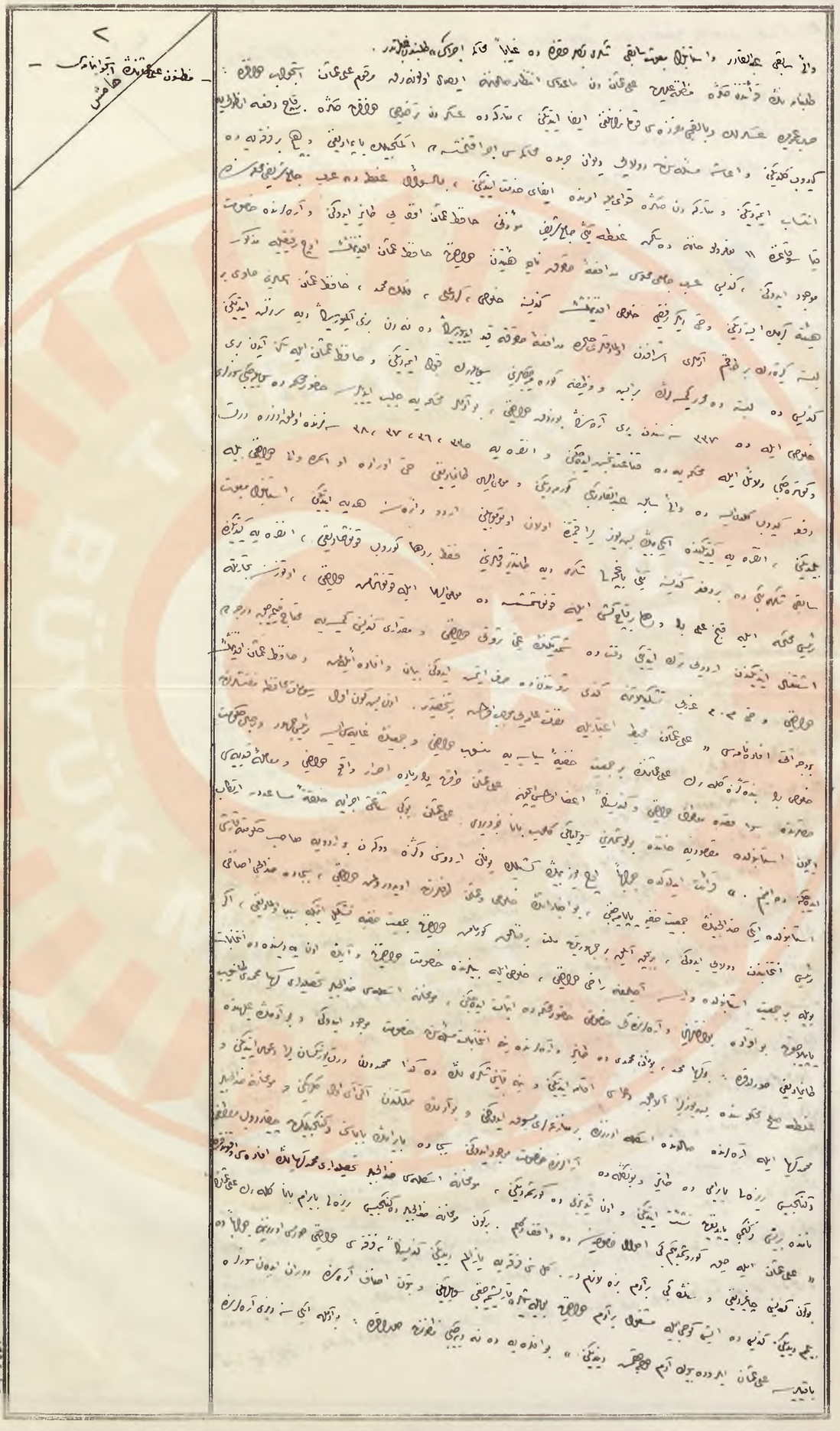

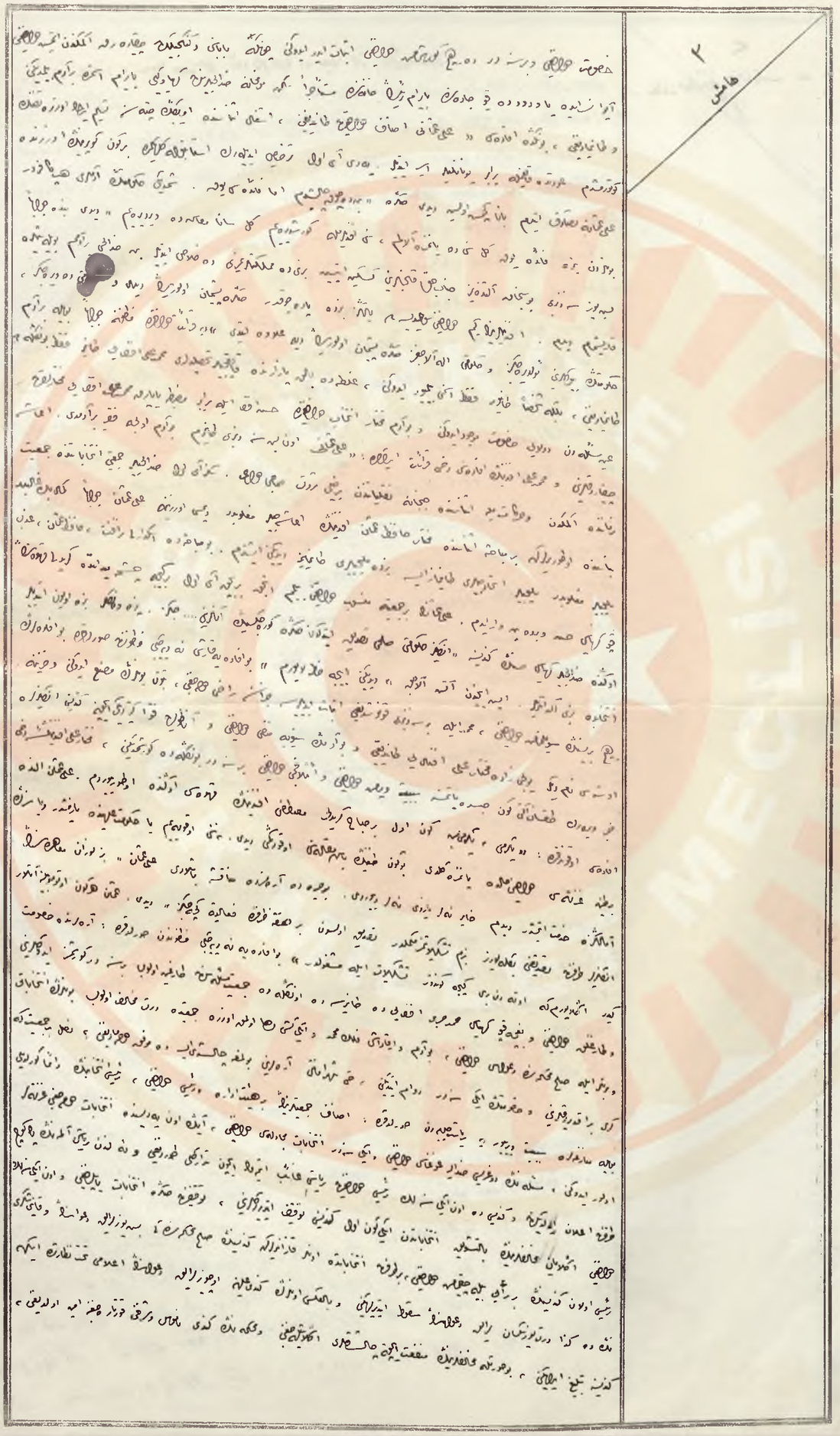

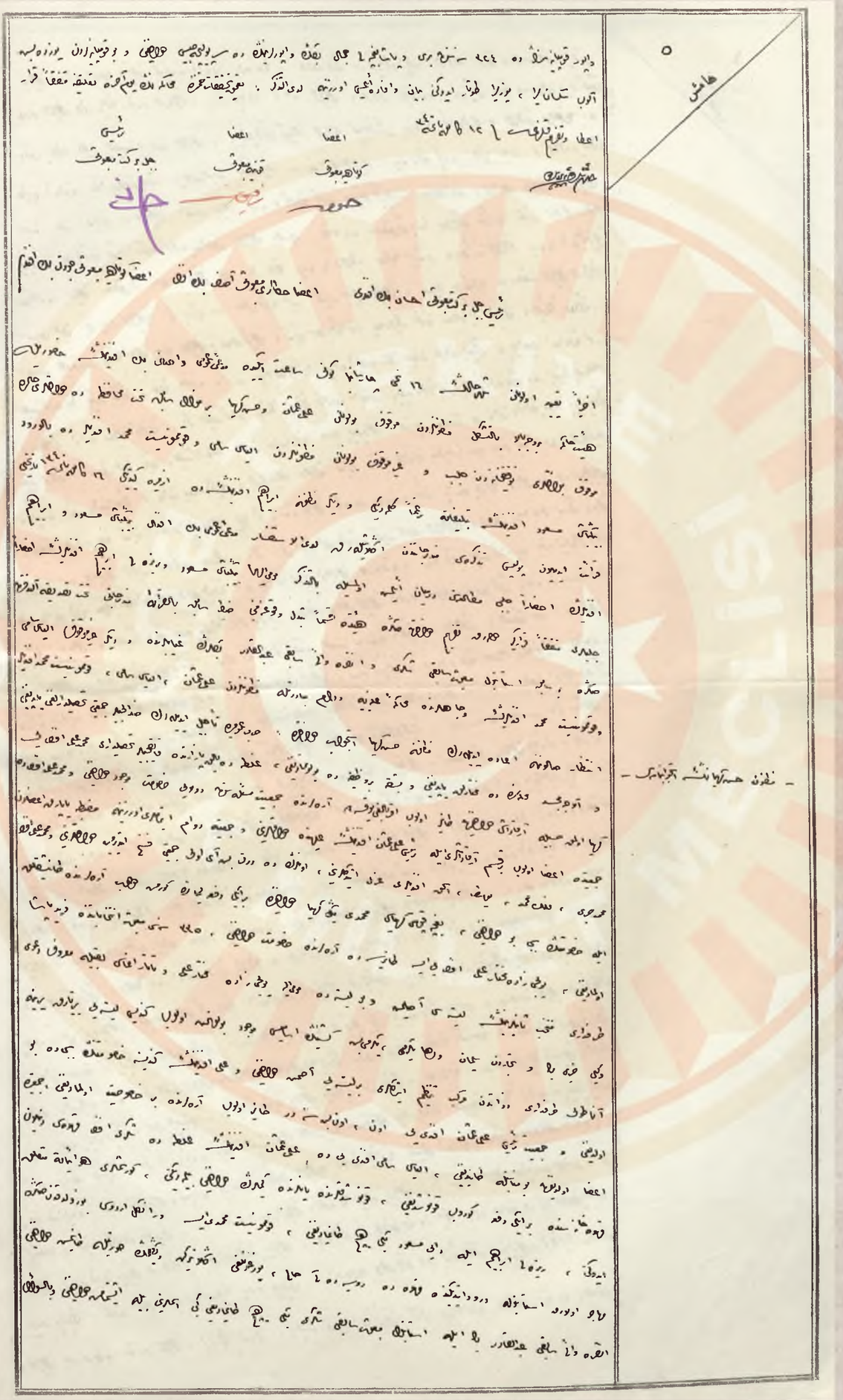
KARAR 6 Reis-i Cumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Suikaste Teşvik Davası Hakkında Zabıtname

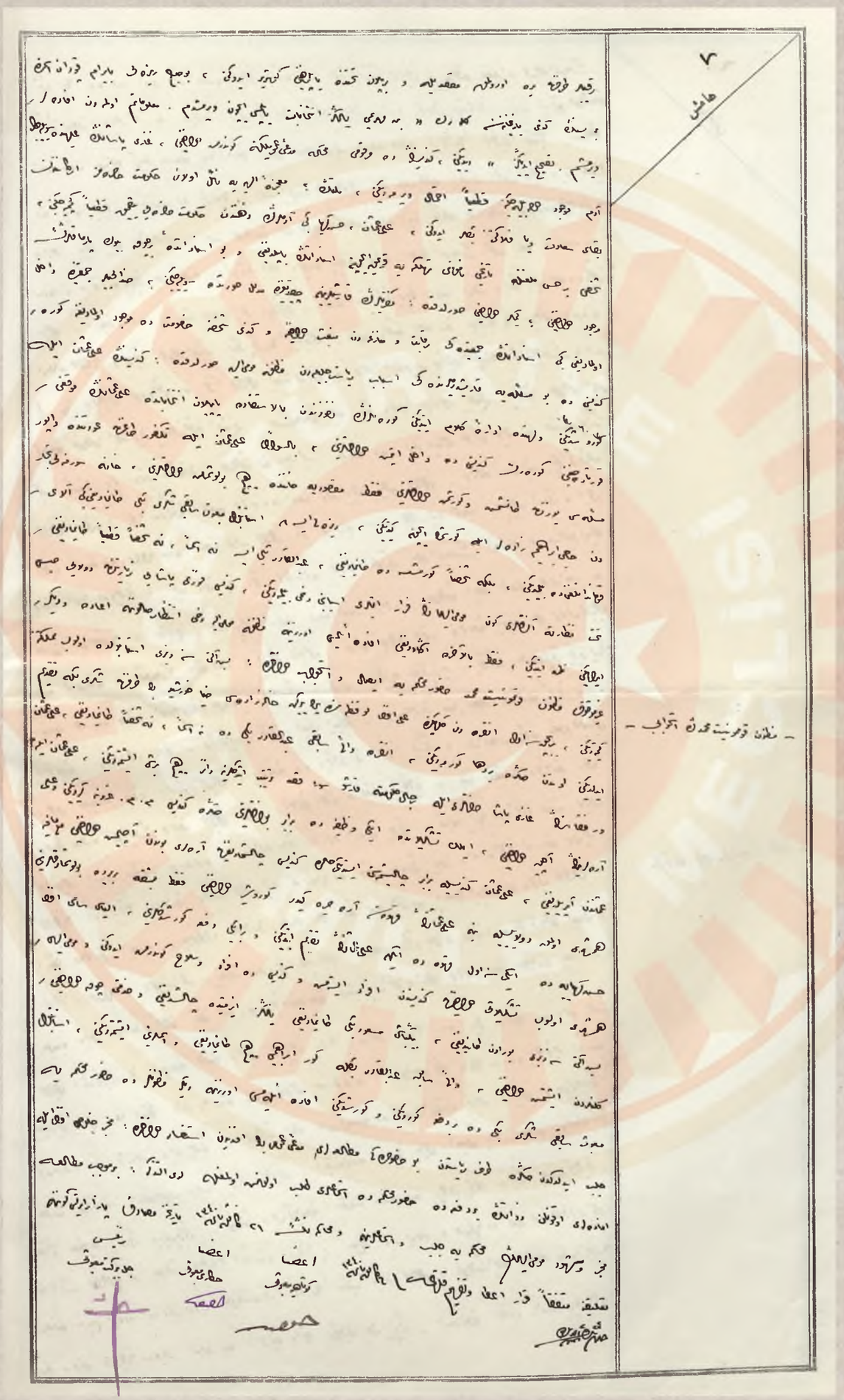

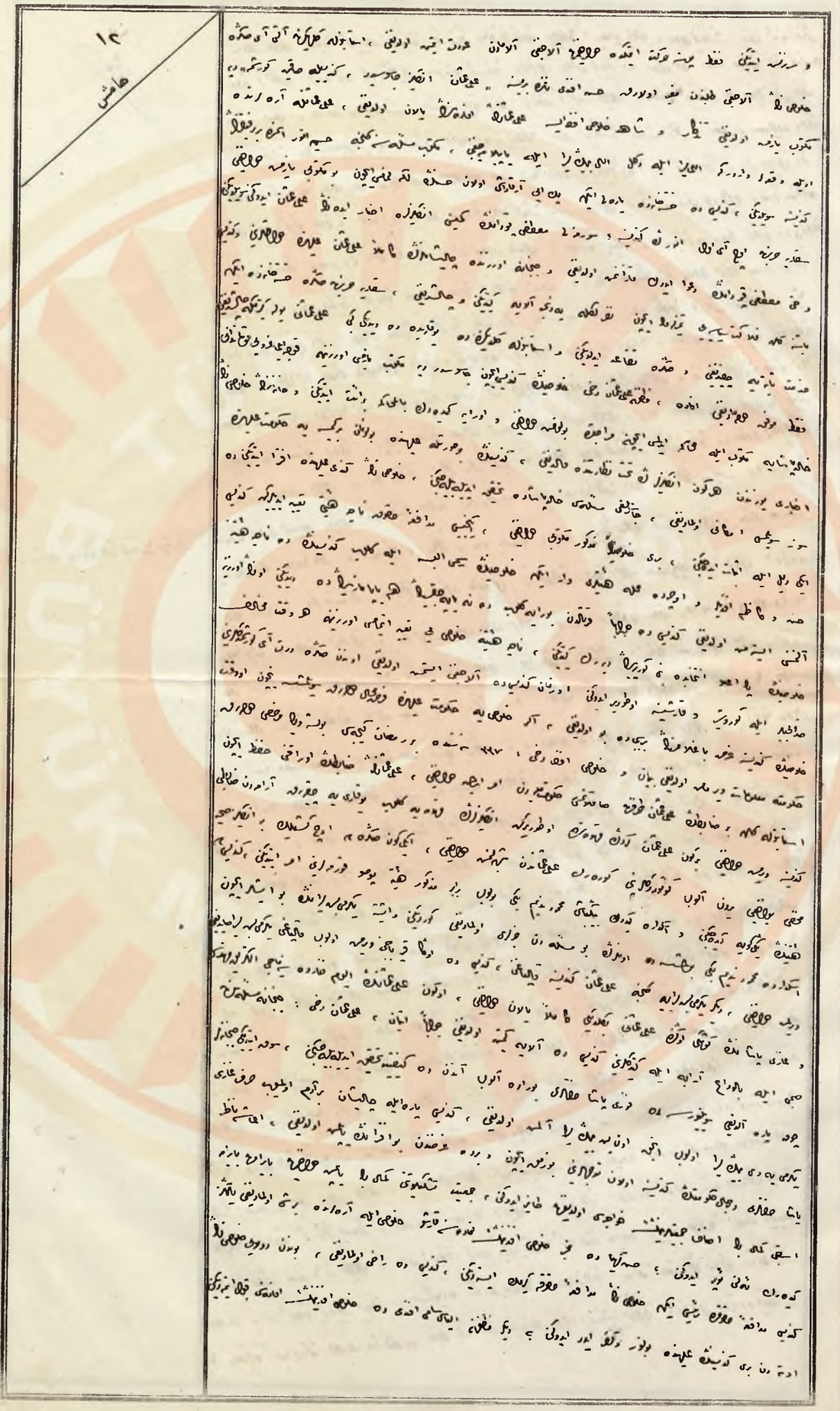
İM T-8 2 3 9 24

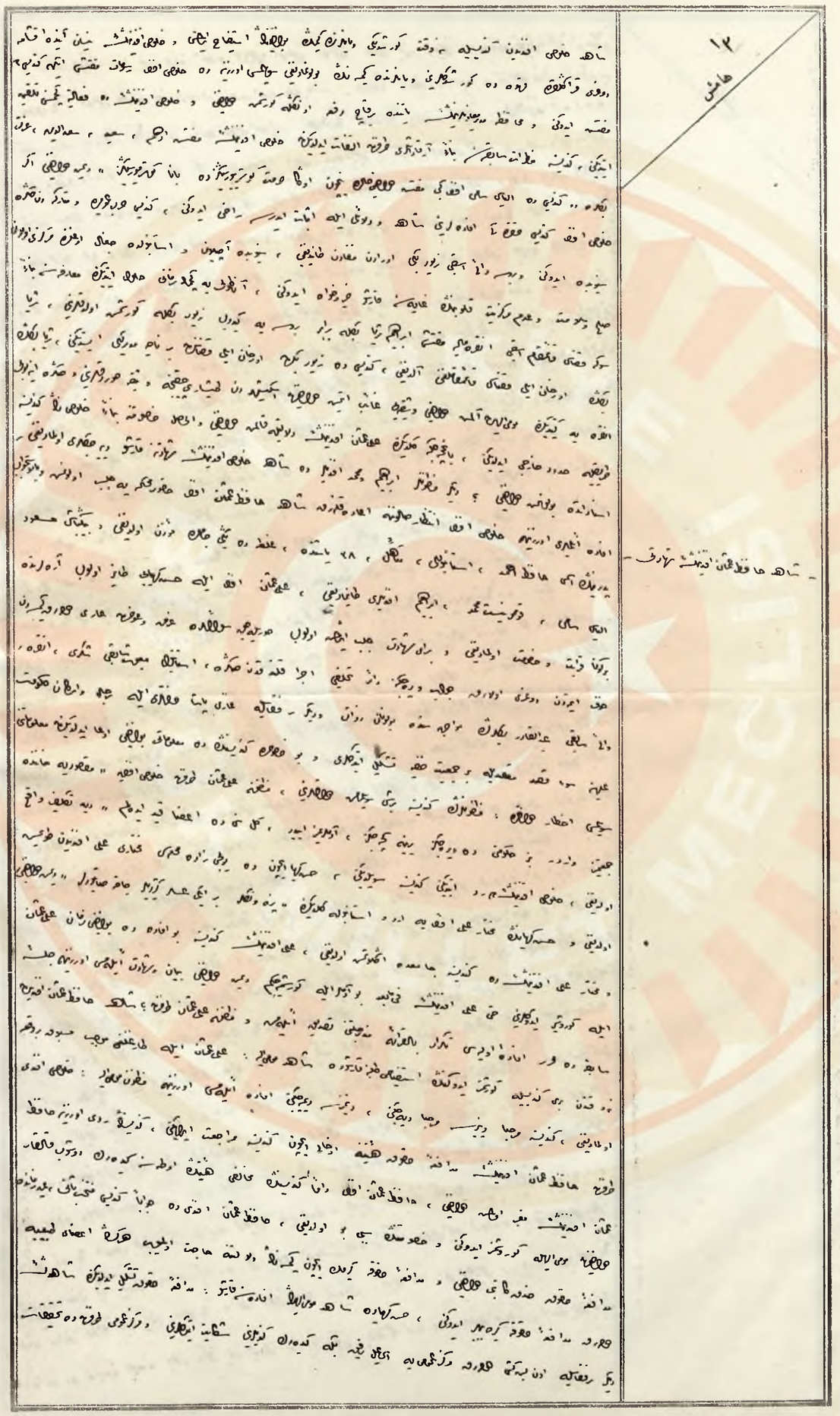

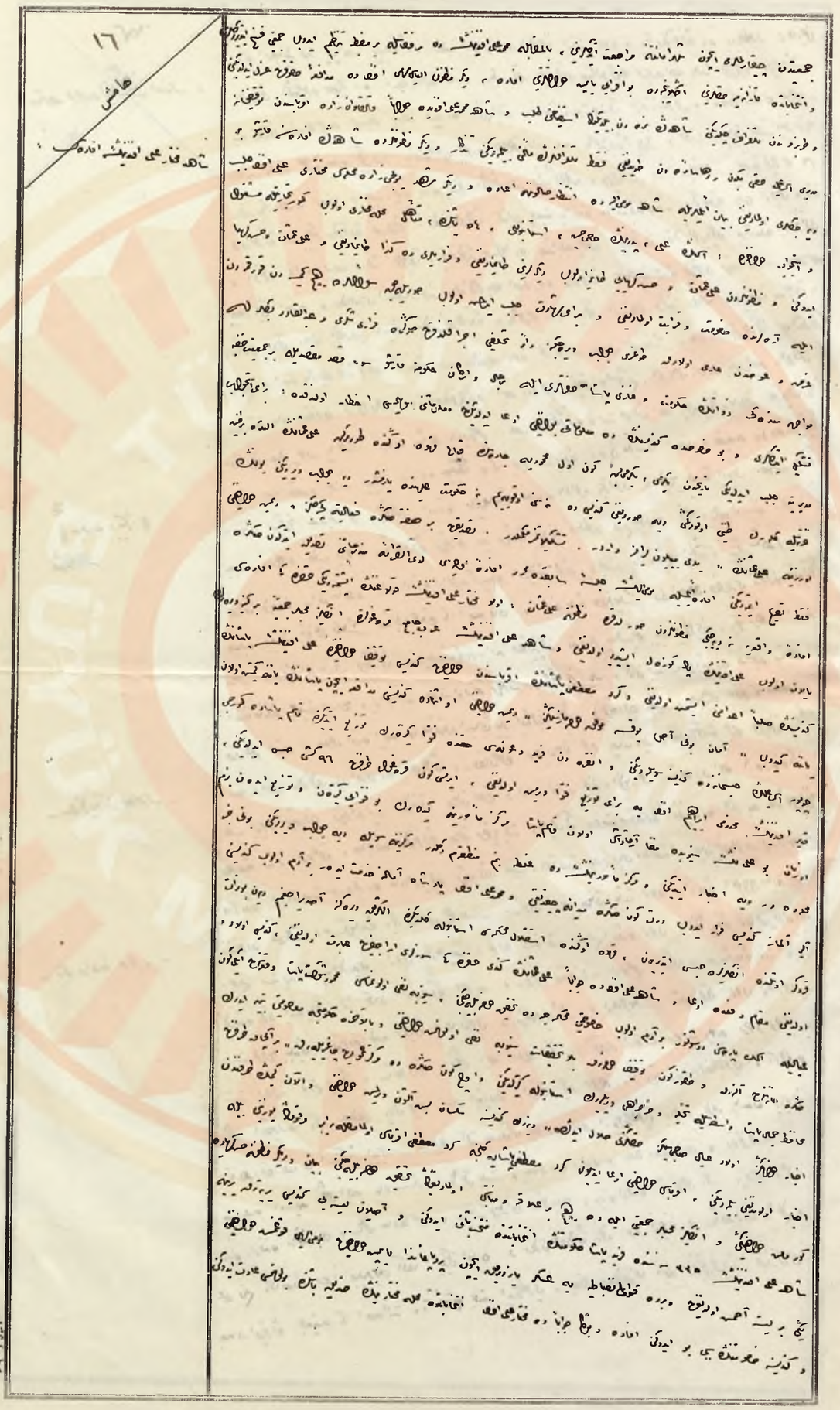

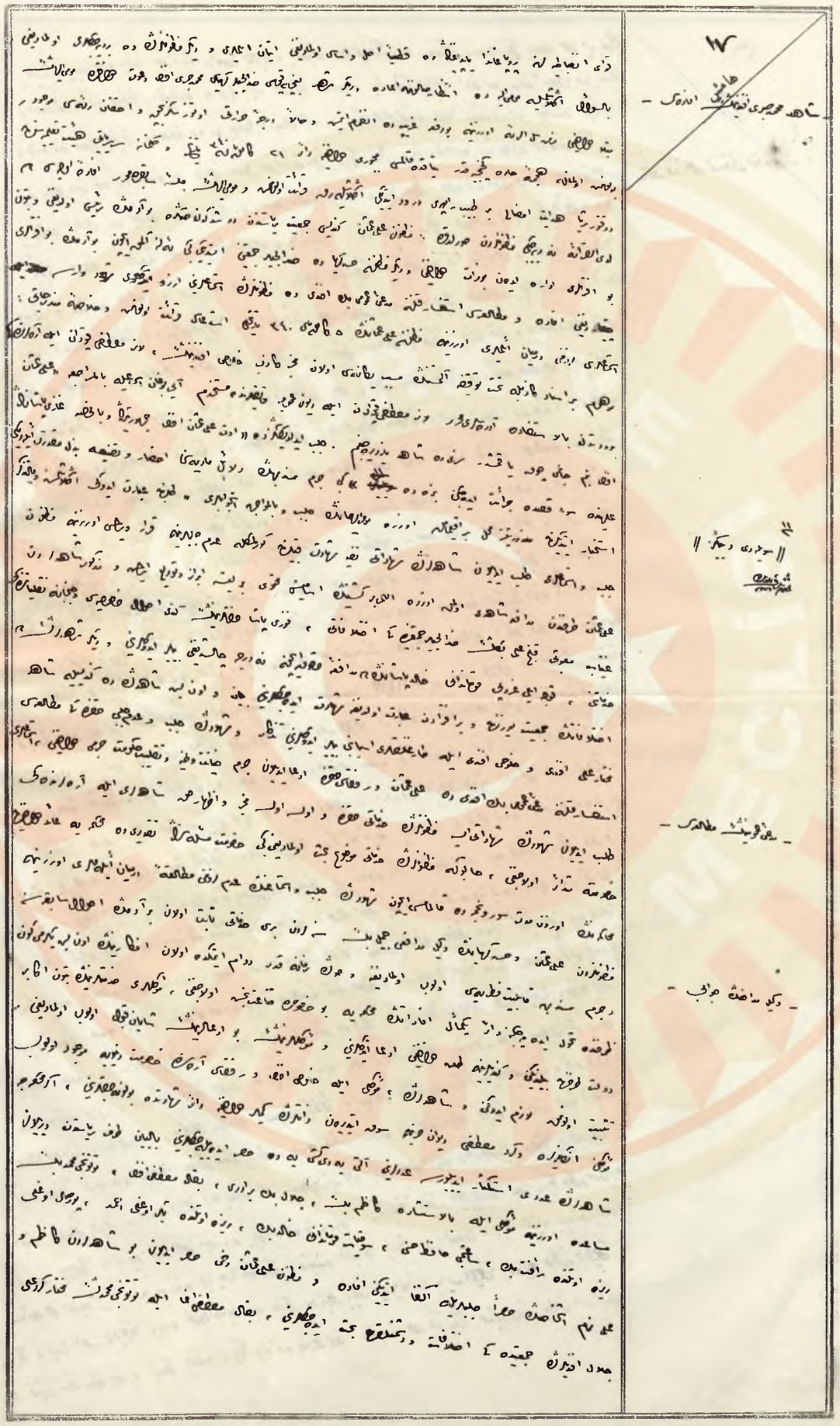

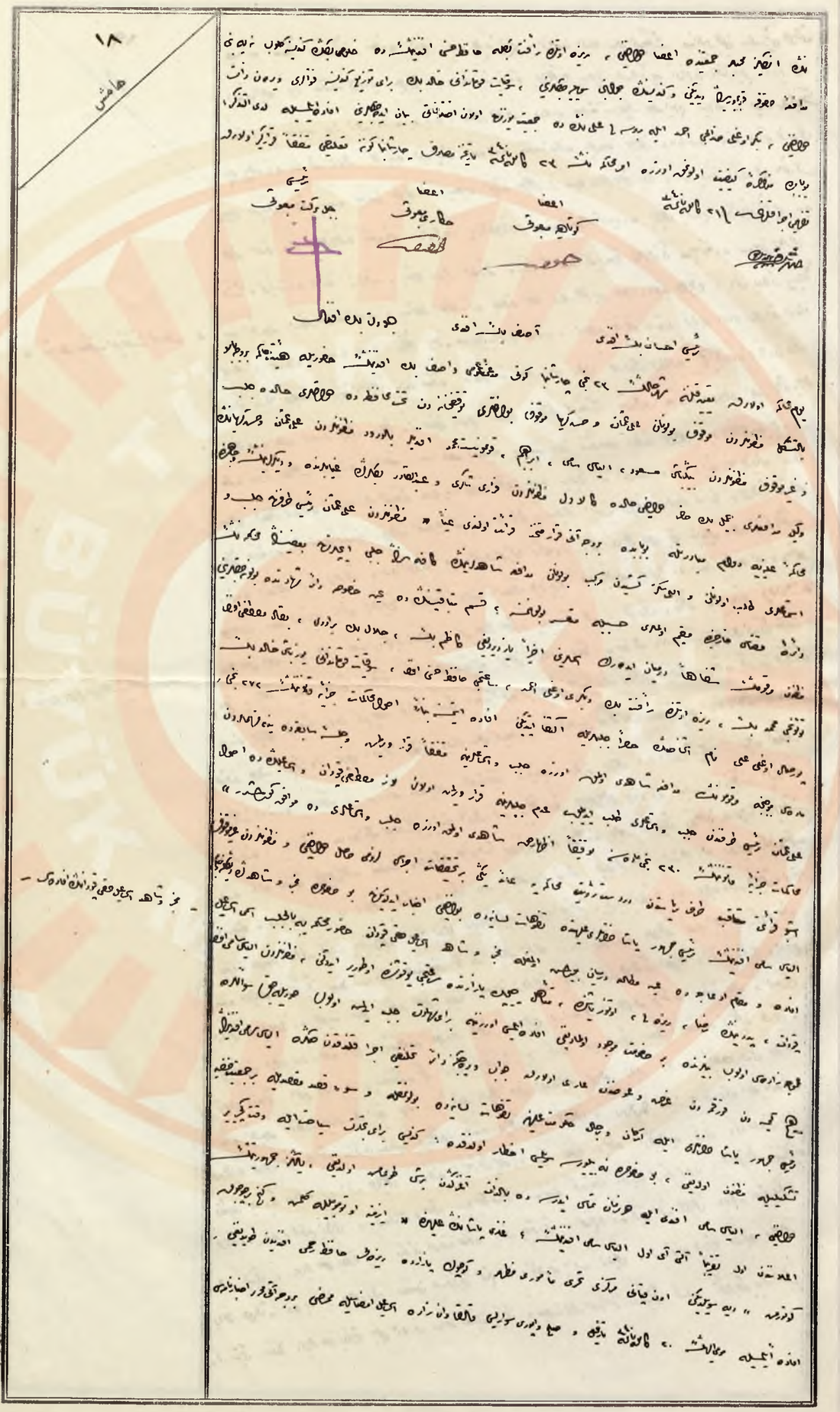

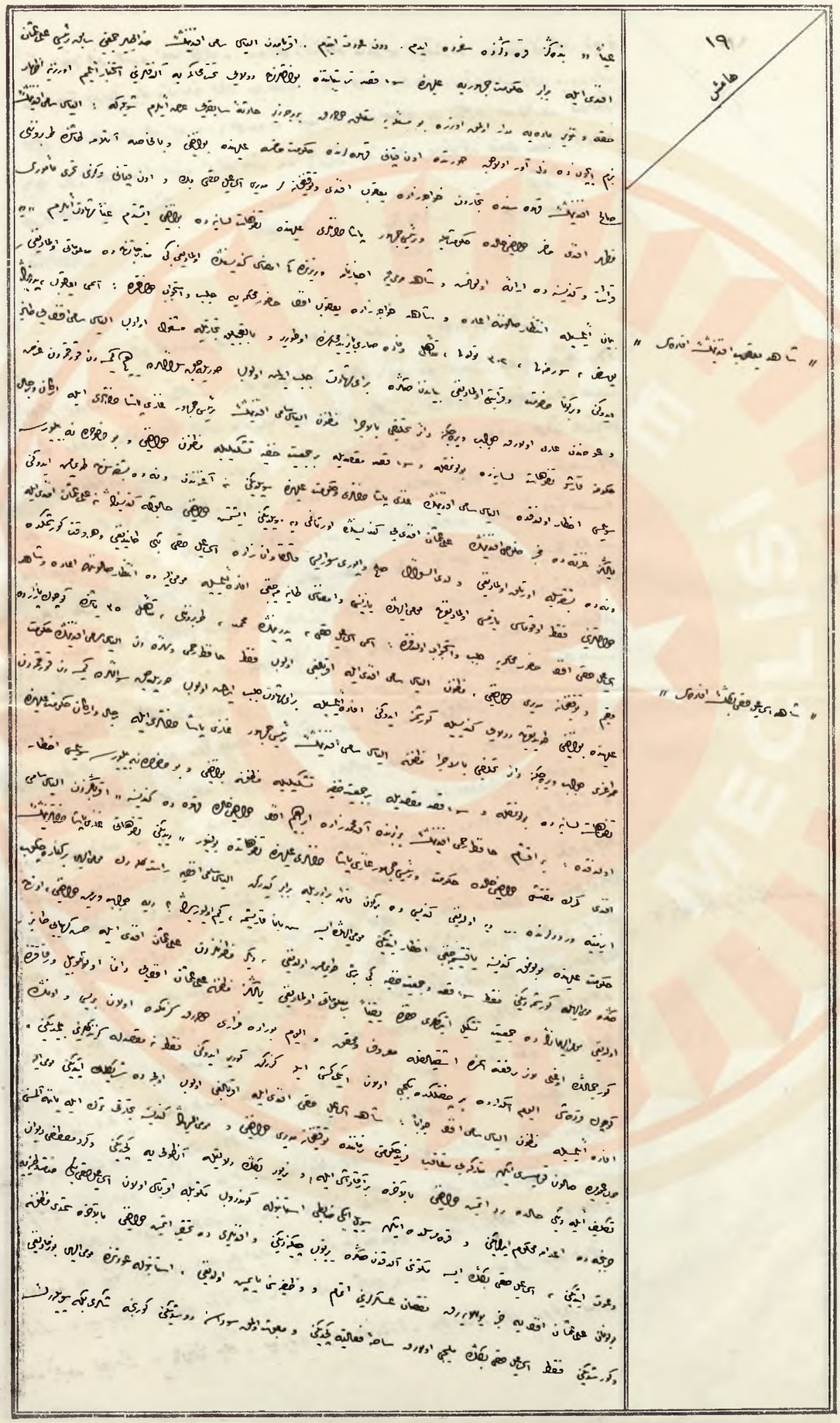

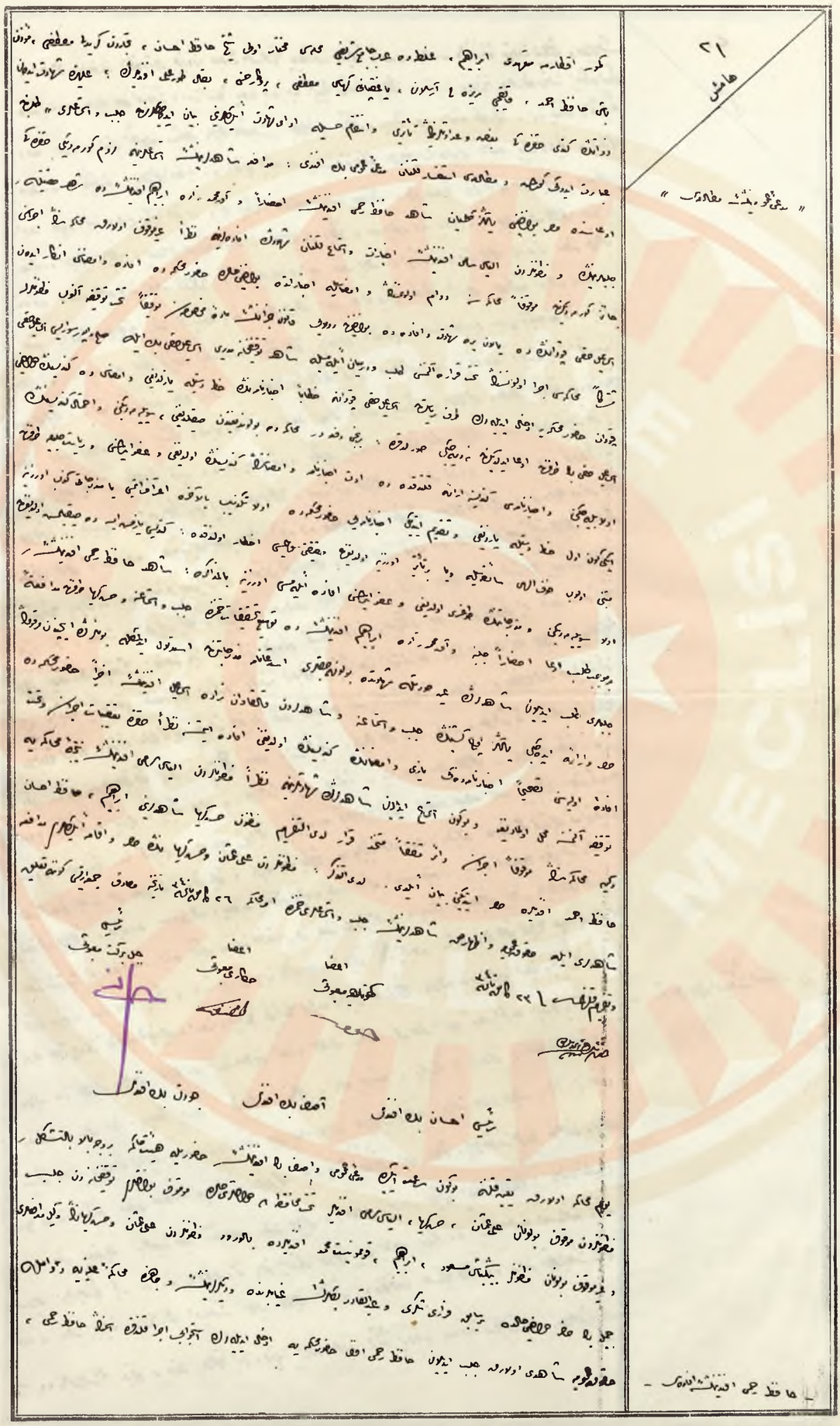

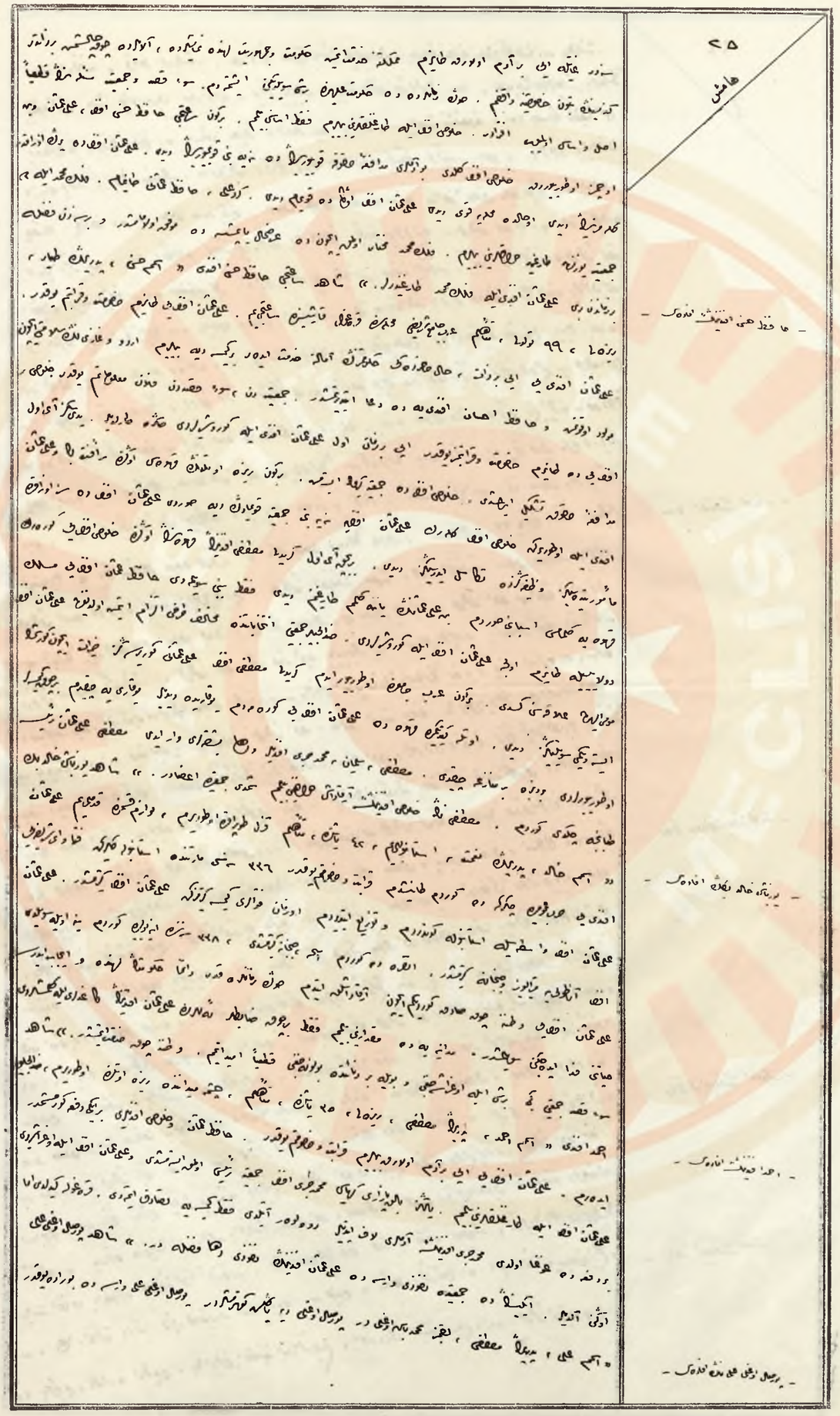

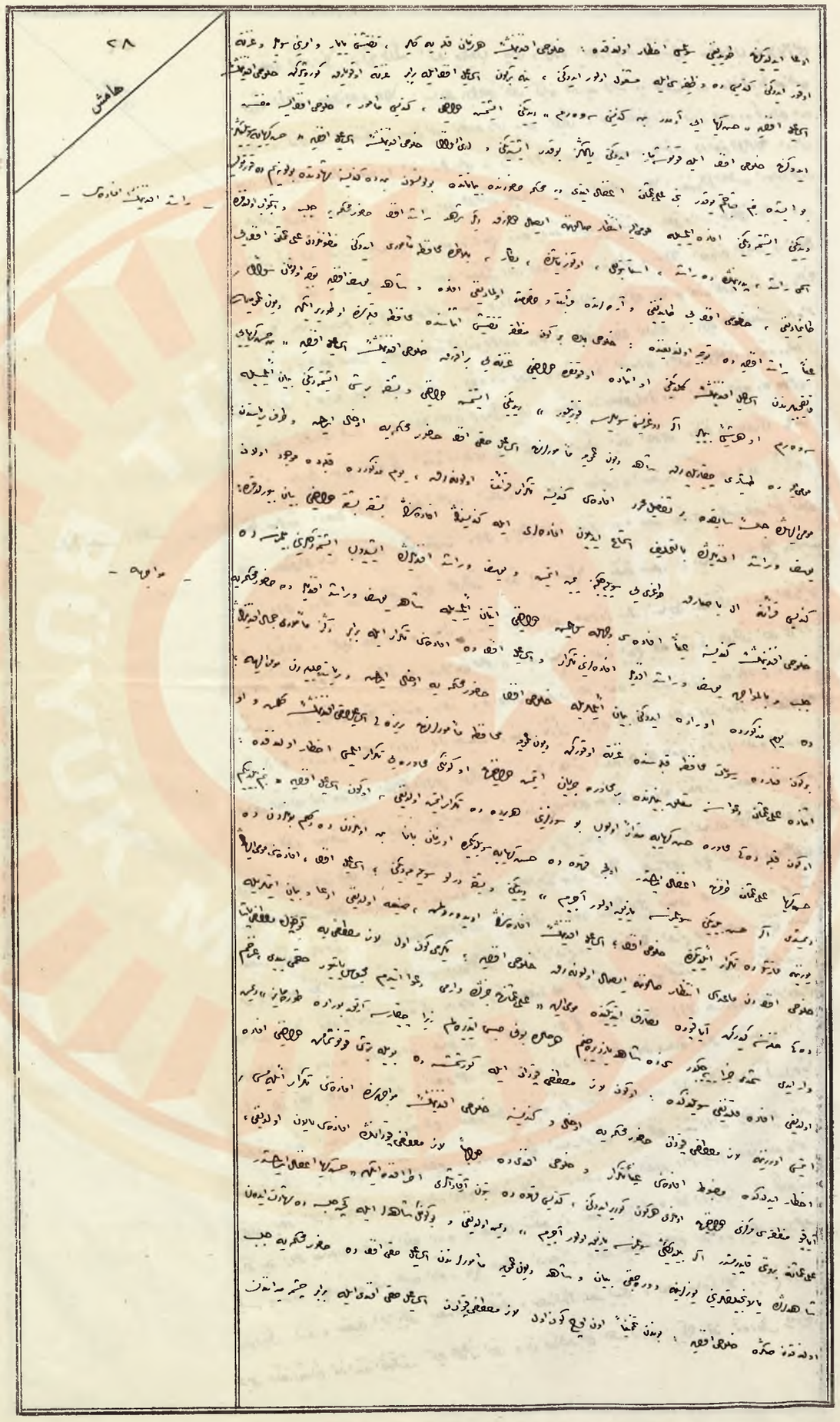

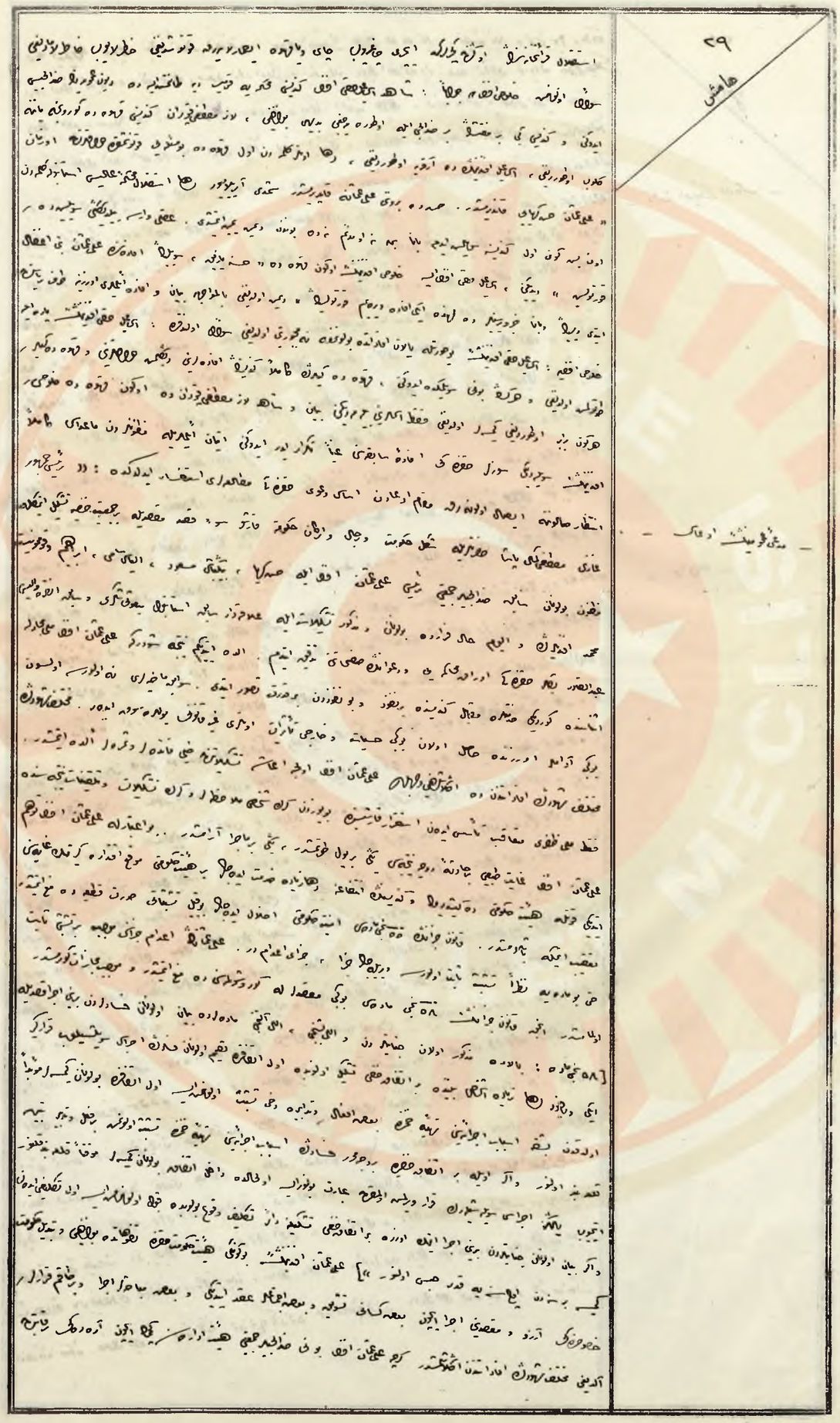

٢٤

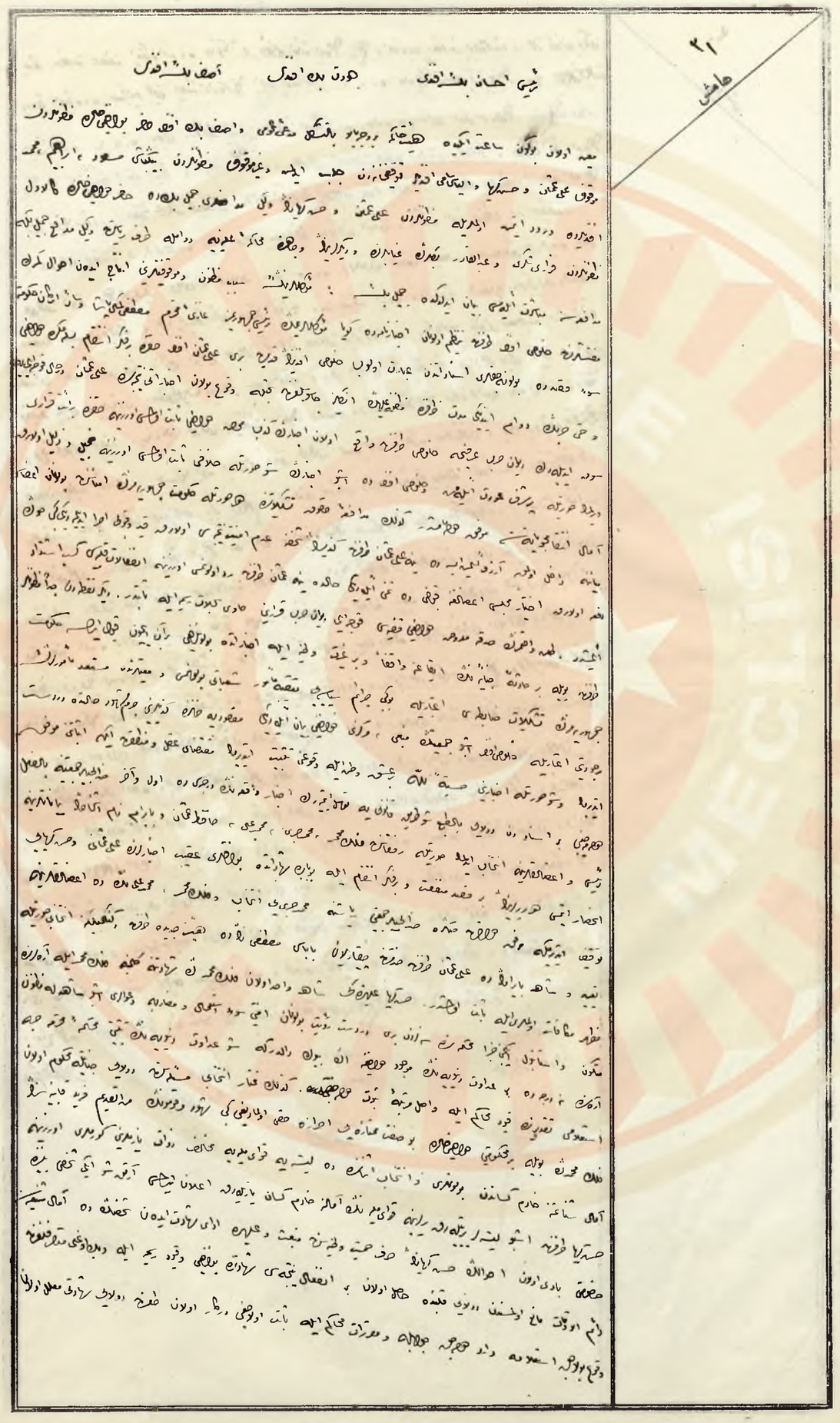
حاشیه

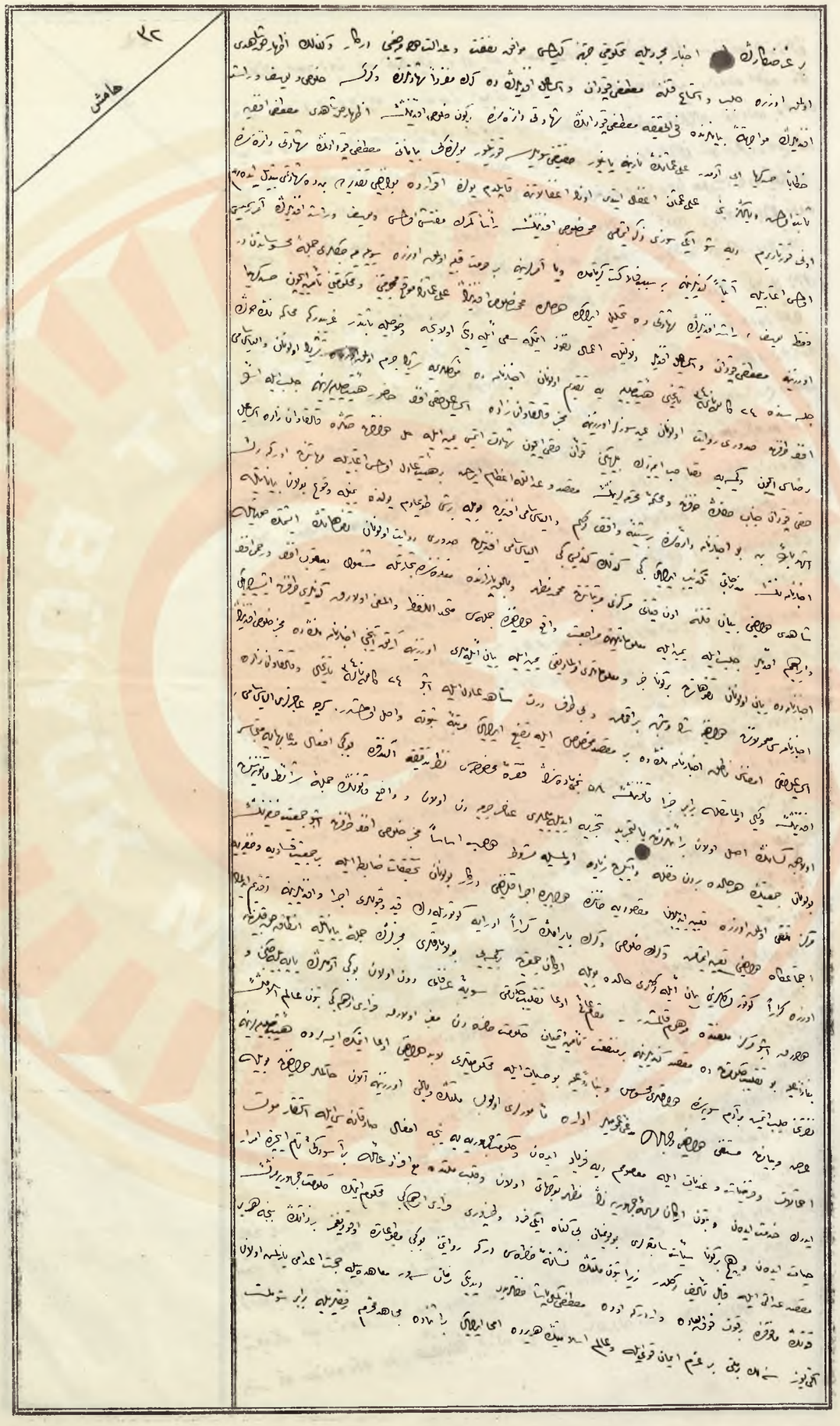

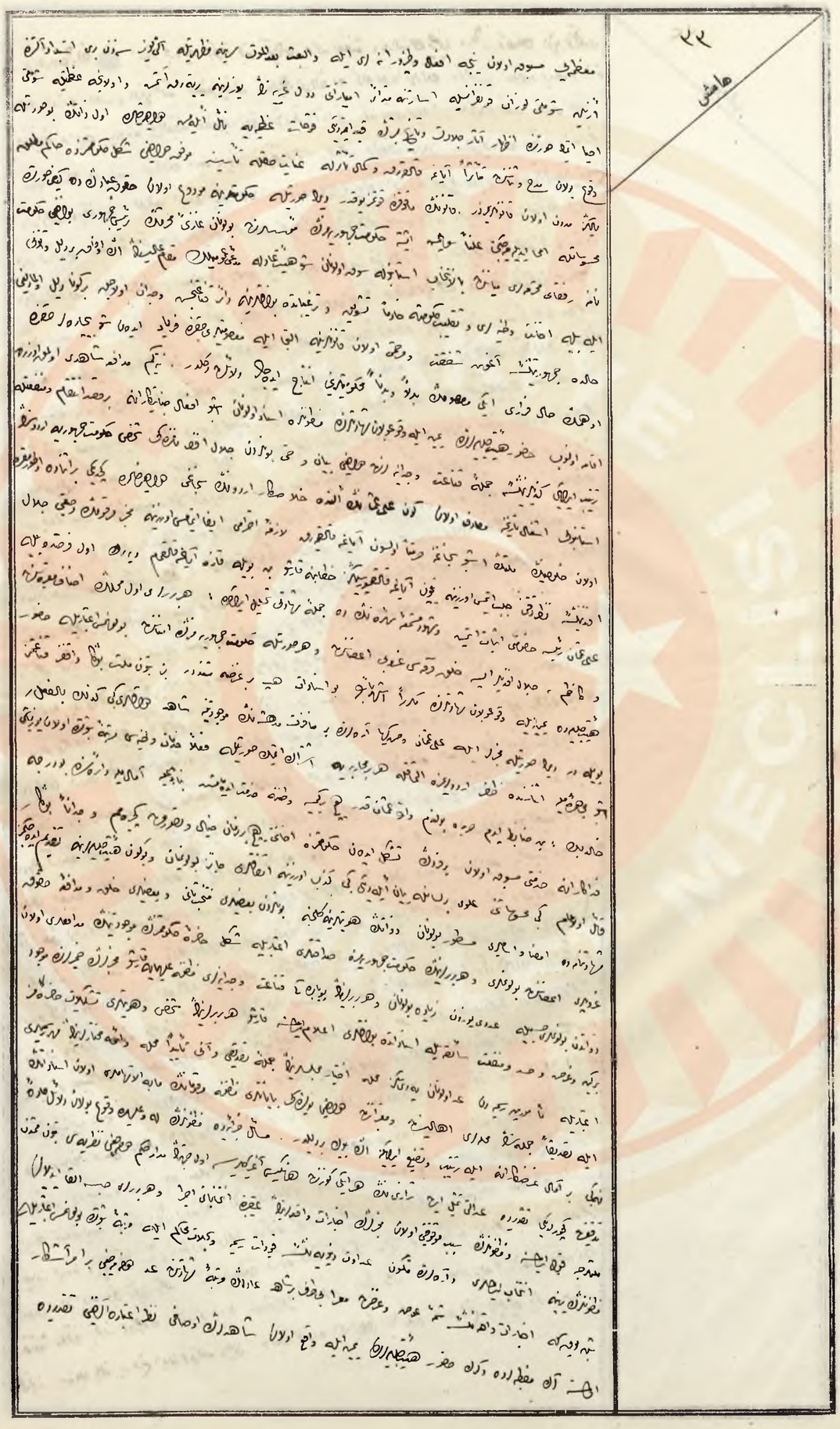

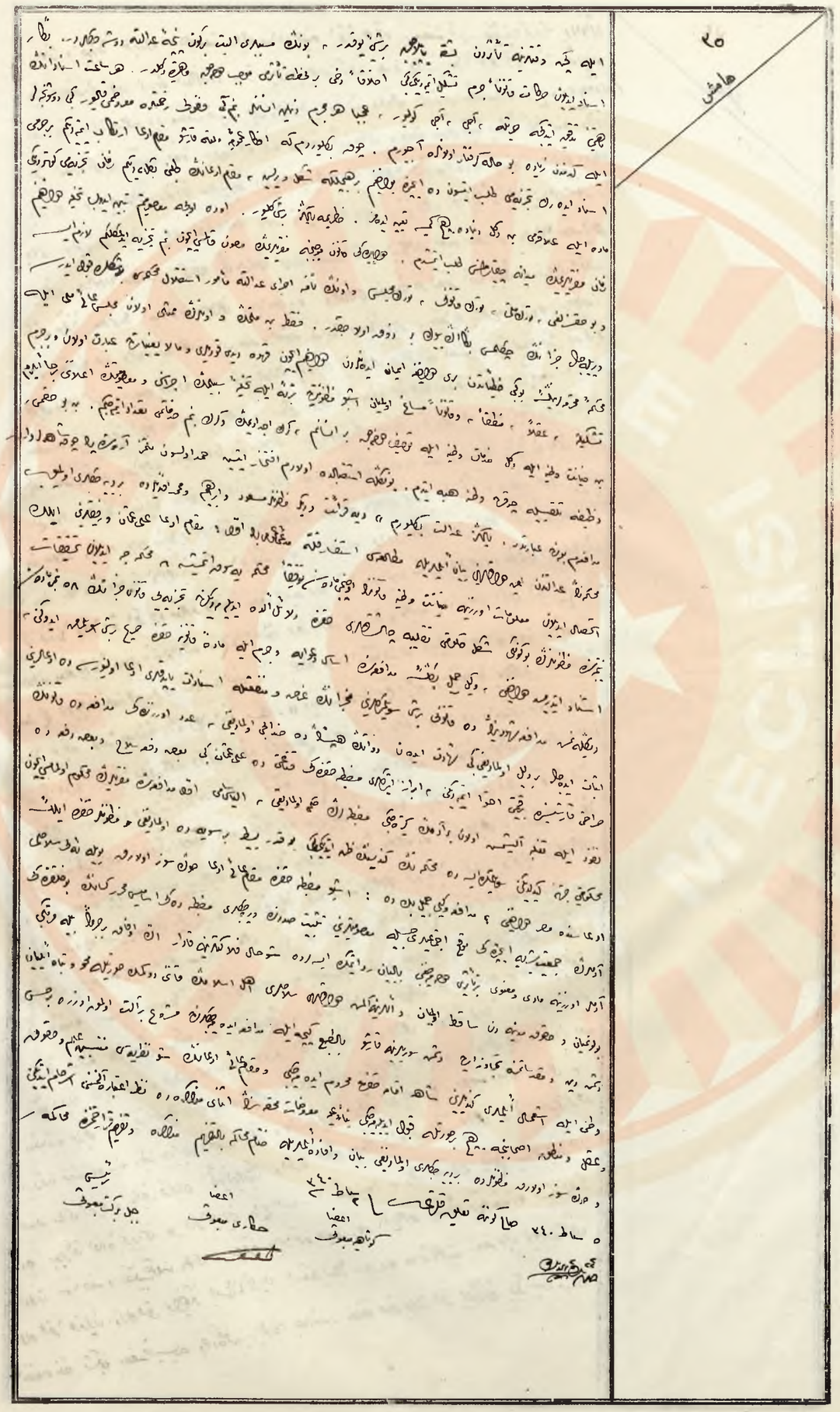

هامش ۲۰

٢٦

حاشیہ

یکی اعضا بواحد اعضا اصف بواحد اعضا محمود بہ بواحد

تقسیم دار محمد یعہ ایدیلہ ۱ سیاق ۲۶ تاریخ مصادف صالیوم ساعت بکیدہ
مظنہ علیہ علی محمد ، ریاحیہ ، والیلی سامی قدری موقوف بولدقلری توضیحاً دہ
مالحیہ بولنارہ علی محمد ریاحیہ وکیل مدافعاری جمیل بہ دیغر موقوف بلیلی مسعود بہ
وابراہیم وقوعی بیست محمد افندیلہ مالبورد مدعی عمومی واصف بواحد مبلغ بولدقلری حالہ
محاکمہ صالونہ جلب اولدقدہ روجہ الی قرار محمد علی الاصول قرائتہ وتفہیم قرار
غیاباً ۱ تحریر بولنمش مدعی عمومی نام اجرای محاکمہ واعضای حکم مأذونہ تحریراً ؛ یکی محمود
غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینہ وحکومتہ سوء قصد یاپمہ اوزرہ جلب قدری وازمہ
مقتضی دہ آنقای مسعود دہ بی ۲ وقوعہ حیاتیہ وظیفہ تحریریہ ایدلری اوعلیہ مظنونا
محاکمہ سوقہ ایدیلہ صف ثانی محمد بی رئیس سابقی علی محمد وصف ثالث محمد یحصیلداری حسن ریاحی وصف رابع الیاس
سامی افندیلر حفظ موقوفا وبلیلی مسعود وتجارتہ مشتغل ابراہیم وقوعی بیست محمد افندیلر حفظ دہ
غیر موقوف اولدقدہ وقرای استانبول معرفتہ سابقی مذکری والدہ والدہ سبقی عبد القادر بکر بک
حضورنہ دہ غیاباً وعناً جریانہ ایدہ رک محاکمہ عائد ضبطنامہ اوقدہ مقدمہ بی بیانیلہ
تحریر ومحاکمہ ایدی .

مدعی عمومی مظنہ علیہم حضرتلرینہ اسناد وعادیلری ؛ غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینہ
شکل حکومت وجہال واخیان حکومتہ قارشو سوء قصد مقصدیہ جمعیت حفیہ تشکیل ایتمک مظنہ علیہم
مولوناف علی محمد واصف وارقداشلری حقندہ جریانہ ایدیلہ محاکمہ تحریر سندہ مظنونلردن علی محمد افندیلہ
سابق مجاورلہ آنقرہ دہ بولوندیغی حینلرہ مقابل کندیلرینہ برقعود وحدتہ توجہ ایدرک وغایت
طبعی جہلت روحیہ تحری وتسلط تأثیری التحتہ حکومتی دہ کندیلرینہ وکندیلری
اشتباہ وانخداعہ دہا زیادہ خدمت ایدہ جک رتبہ حکومتی موقع اقتدارہ کلرینہ غازی مقتضیا
بعضہ لسانی تسویہ واجتماعی عقد وبعضہ مباحثہ لر اجرا ایتدی وبوکونکی رتبہ حکومت
حقندہ تظاہرات بولنمش مختلف شہودلی حضورمحکمہ دہ کی افادہ لرینہ استنادلہ
ارجع علی محمد واصف وشاہدلرک بوصورتہ شہادتی صف ثالث محمد یاست وحقندہ اجرا یہ تحریر

ایجون اره ده‌ک رقابتده متولد مخصومة عطف اتمکن وجمعیت نفسیه اداره‌سنه ایجاب ایدر
وقوه الی یا بالجمله شاهد کتره‌سیله جمله قانع اولیغی سویلمکدن عبارت اولوب شو حالده شو حکم وهاز یاده
شاهد کتره‌یه‌جک حکم محکمه‌نک اصلا رغما استناد ایتدیکی دلیلدر ده
موسی الیه دعوی‌سنی اثبات ایده‌مه‌دیکی حالده دعوی‌سنی تعداد ایتمکله برابر اره ده‌ک خصوصی اثبات ایده‌مه‌دیکی
شاهدلرده بولونمامسی ودعوی‌سنده برچوق دفعه‌لر یازیلمش بالوخره هیئت وکیله
الجا ایتمکله برحقیقت وعلی‌محمد افندی وهکم عیارلی سویه‌سنده اولدقلری
مختلف تحقیقات وحیاتلرنه تحت تاثیرنده وشهادتلرینه مراجعه مقصدلرینه تمشیه‌ایده
بیله حکم ده‌کر یالکز یوریه حادثات جزائیه‌دن بولونمه‌سی حسابیله علی‌محمد افندینک افعال وتشبثات
وقرارلری نقطه نظرندن قانون جزانک الی سکسنجی ماده‌سنه توفیقا تجزیه‌سی ومطلوب درجه‌سنده
ایضاح ایتمکله برابر علی‌محمد افندینک برطاقم
وسهو دلی یاناشدن احمد شاکر افندی والیتی محافظه‌سنه بالذهاب کندی اقربالرینک موجود اولدقلری
یاینه مخابره وشهادتنه مراجعه‌لری ده ال‌قوتلی برلیکه کورلمه‌سی حسابیله موسی الیه‌ناشده ماده
مذکوره‌نک تجزیه‌سی وبیلباشی مصطفی بکک ابراهیم وقوعیتنه محافظه‌ندن دعوی‌سنه بر
عدد قراری ثابت اولدیغی حالده بونلرک بوترتیبات جاریه بولونمامسی تحکمی
وعدالتسزلکی حاوی اولدیغی حالده ومحاکمه‌نک اصول محاکمه‌سنه توفیقا تجزیه‌سی وقرارنده اسباب مستدده
دلیل اولوب موسی الیه‌ناشده عیه‌ده احضاره توفیقا تجزیه‌سی وقرارنده اسباب مستدده
قانونیه‌سنه عدایتله طوغریدن عبارت بولونمشدر .

مطعون علیه‌ده علی‌محمد افندی ؛ سوء قصدیله اوزره جمعیت نفسیه‌نک تشکیل ایتدیکی حقنده‌کی
ادعاسنه قطعیا اصل وبنای اولمادیغنی ، بر جمعیت حکمیه‌نک جمعیت مذکوره حقنده صحیح خبالوه‌سی حسابیله
جمعیت نفسیه‌نک تشکیله سبب اولمادیغنی ، سبب اولمش ده بوفه‌لرینک شاهد ایکی
حضرتلرینه قطعیا یابامیجنی وتعقیب بولنمادیغنی صدر الحضرتلرینه جمعیتی اتخاذ یالکی یوزندن
محاکمه‌لری ، اولدیغی بیان ایله جمعیتدن کندیلری چیقارمدقلرنه کوره محاکمه‌لرینک احتیاطن
محاکمه‌لرینه بولنمادیغنه بولونمه‌سنه اتخاذ یالکون اول کندیلری توقیف ایدرکن

٢٨

حاشیہ

جمعیتی ده الدینه الحقی ، عریضه اولای تسلیم ایدیلدن دولاتدن تحریر
برسیمه دولایی ٢٢٦ سنه سنه بری خصوصیت دیوه‌یی وحتی صلح محکمه‌سنه دعوای
حاضره ولنه‌یسه غرضی اولیغی اورمانلی حاموجه ده معلوم اولیغی الاصفی ایسه مدعا دولایی
مجرد خلوص قصد ایله ولنه‌یسه مغاولده رفعه جسارت قصد ایمزم بریسنه لنه‌یلیجه انکار جایز دیو
کورمه دیو مکتوب یازمه‌لی وموی الیه یه اداره سنه‌ی برودتله بالاستفاده
لدی مصطفی خواجه‌ایله دیوانه عموم عضاسندن ایکی افندی یه سرده شهادتیه جلب
علی محمد حاموت وغائب عریضه سوء قصده جنایه‌یه جلب زیده سویلدی ، دیمه‌لی
افاده‌سنه معلل اولیغی اثبات ایده جکی ، بوصورتله عریضه‌لرینی بلدیکی بیلدیکی یازمیه حاموت
عریضه سوء سویلمیه ده اصطلاحاولمالیغی ، وعبدالقادر بلکی صحیح طاینیلیغی شکری بصلوده
رفعه کوستره‌لیغی وکیل مدعی علیه حسه‌لیا ؛ سوء قصد مقصدیله جمعیت خفیه
تشکیل ایدیلدیکی بیلدیکی علی محمد افندی ایراد ایلدیکی جمعیت وکیل بلکی مفرزه
قوماندانلغی وکیل بلکی ، نصابات دولایسیله بر خصوصیت وعداوتی اولیوبه موجبات ایجابه
جمعیته اعضا اولیغی طاینیلیغی وخصوصی صحیح کورولکی اولمالیغی اکربویله بر تشکیلده
موجود ومدعی اولسایدی علی محمد افندیه توقیفنه صلاحیت کندیده ده قاچیار ایدیلکی
عبدالقادر وشکری بصلوی صحیح طاینیلیغی ، عریضه اولای تسلیم ایدیلدیکدن مدافعه حقوقا
جمعیته برمیلی ایدیلکی حاله راعی اولمالیغیله دولایی خلوص قصدیله مضبط
یازمه‌رفه جمعیته اعضالغنه جیقاریلدیغنه دولایی قبالتجه بحصه‌داری محمد علی ، محمد حرمی
علی محمد ، یوسف اسمه‌لیدلی درحقلرینده فریق حکومتی طرفدار اولدقدن
تنظیم و تعلیق اتمه‌لی اولیغی تحت تأثیرلیسنی بیتاره‌رفه ناطولیه طرفدار اولدقدن
برکه برلیسنی جمعیته دولایی ده یولجی زاده محمد بحساری علی افندیه کوستره حضوری
اولیغی واسناد ایدیلدیکره محمد علی حضور ورفقاسنه جمعیته اعضا اولمه‌لی اولدیغنی
وکیل مدعی علیه‌لی ایله‌لی حضوره مظهر اولدقده فراری عبدالقادر وشکری بصلوده حکومتی

۲۹ حاشی

محمد ، ابراهیم افندیلری طانیمایوب ، یکباشی مسعود وعلی عثمان وصهریلرینک طانیر
و همشهریلری اولدقلرینی ، اسناد ایله واقع اولمش ضبط جریده جمعیتی اتحاد باشی رئاسنه
یازیلمی رجیله طرفندن بیلدیرلمکله تحریر یازیلدیغی وصرف مفرزاتدن عبارت اولدیغی اثبات
ایدهجکی ، مجرد حلوانی افندیده ده اهل بیتی کبی محافظه مقتضاسندن آیه کریمه
رعایتی طرفندن کوسترلمکله حرمت وحرمتی هیچ مانع وحائل اولمیوب علیهنده اسناد اولنان
بولنمه اولدیغی وکذلک علی عثمان افندینک کوشکی والیخانه اداره خانم ایتدیکی
کوروله دیکر شهادت نصوص شرعیه بالاستفاده یازیلان اتحاد باشده
علی عثمان افندینک موقعی خورتاره جغنی کوروله رك بوفقره یه کذلک ده ادخال ایتمه
اولدیغی ، حتی کیمکون یازیجانه نسبت ویرمکله بابام ایتمه بیلدیکی حالده بهریکی انتخاب
ایچون ویرمشم حالبوکه افاده لریده اولدیغی کبی دیدیکی بوده سبب بیلدیرلمکله تحریر
اولنمشدر ، فقط ابراهیم افندینک ویرمش اولدیغی بیانات وقتیله وکلا عینیله وقتیله توقیف
اولنمه زبانه اولدیغی ، مضبوطدن یکباشی مسعودیله فاری شکری بعده ارقادشمی
محاکمه وعند البقاء یکی ۲۷۷ نمره سابقه ایله حاضر اولدیغی ، شکری بعده یکی غرفه
محاکمه بیلدیرمکله یکباشی مسعودیله بو خصوصده شکری بحضوره
محاکمه بیلدیرمکله وشکری بعده کیدیلکدن صکره یکباشی ده یکدیکی ، علی عثمان افندینک رفع
اولنمسنه حصه لریله محمد افندینک طانیمایوب اولدیغی ، الیاکی محمد ابراهیم افندینک اولدیغی کوردیکی
مدعی بولنمسنه محاکمه نک طانیر ایدیکی فقط حجیت حقیه تشکیل ایدیکندن قطعیاً
معاون تلقی اولنمایوب اولدیغی ، دیکر مضبطه ابراهیم افندی شکریجه قوشوی محاکمه حاضر اولدیغی
فقط اره لری جریه محاکمه ، عند البقاء یکباشیجه ودیکر مضبطه یکباشی مسعودیله
اولجه کندی قرمانی ایدیکنه اوزاندن طانیر ایدیکی وچیچک بیسیم رضانیلی و
جمعیتده ده معاون تلقی اولمادیغی ، دیکر مضبطه قومیسیون محمد افندی ده سوء قصده
دائر بیکی ایشیتدیکی ومضبوطدن چیچک بیسیم بریده بولنمسنه کوره محاکمه ایدیکی
ومضبطه علیهنه علی عثمان افندینک مدافعه سلهدری متضمن سوء ایراد ودعوای مجنی

٤٠

هامش

آتا سرعسکر غیاثی وخلوصی ، صلاح محمد ، حافظ محمد ، وفتار علی افندیلر
ایله مخلص اسبابدن مولد خصوصی کردستان وحکومت مداخله سندن ظهور ایدن
زلزال موجبلرینی خدمانه وطنی کورمه اولدقدن صکره صلاح محمد ، وفتار علی
خلوصی ، محمد جمیع افندیلرایله خصوصات ومشاورتی بیلدیکمز وجهیله سرد وایضاح
ایلمشلردر .

مظفر علیدن علی عثمان وحکومت مداخله سیله جریان ایدن : خلاصه مداخلاتی وحکم
متضمن سبب مظفر وموقوفیتینی اتیاع ایده اهوال مذکوره مفسر شرحه خلوصی افندی
طرفندن تقلیم اولونان اخبارنامه ده کویا متوکلدن یعنی جمهوریتدن غازی محترم مصطفی کمال
پاشا حضرتلرینه عرضا تقدیم قلنان عریضه سنده مندرج حقدکی اسنادات مدلله
اولوب خلوصی افندی تقریرینه کوره علی عثمان افندی عریضه سنده بیان ایتدیکی وجهله
خلوصی وحتی خصوصات تحریری دعوایی اثبات ایدن مظفر علیدن انکیز جاکوک دیه اخبار
وریلدیکی حالده مراجعت مجبوریتیله ویلیان حریق اخبار واقعه محله کلنجه خلوصی افندی
تابعیتنده علی عثمان افندی حقنده بیان قاری وریلدیکی کذلک خلوصی افندینک
مداخله خصوصیه تشبثاتی خصوصیله حکومت جمهوریه مرکز اعضای سیاسیه وبالاخره اعضای مجلس اعمالیه قولنی
علی عثمان افندی طرفندن رادیوس اورینه انفعالاتی قبیلدن اولدیغی حالده یه
خلوصی ومظفر طرفندن بویله بر حادثه جنایه ایقاعنه واقعا وبرغیت
وظیفه ایله اخباریه بولنمیوب قول اولونان حکومت جمهوریه مرکز ، اولریفه
تشبثاته صابطه کمالی اعتباریله بتوجمیعیتک منعه ، مرکزی ، اولریفه
بالعکس مقصودی ختم متوکلدن جسم وجود حالنده ورد وتسدیدلی
مقتضای عقل ومنطقدن اولمیه اثبات موجه اولمیجغی بتواسناد دلیل
بالطبع سوطیه وقالوفیه توسل ایتدیرلن اخباریه واقعه کی رخصتنامه ومتوکلدن
خصوصی مظفر ، صلاح محمد ، محمد جمیع ، محمد علی ، حافظ عثمان ، وبایرام

٤١ حاشی

نام شخاصك بيانات تدريه اخصاريتكي وموكلاتك ده بر قصد مخصوصه وبر
انتقام ايله شهادته بولونمادي موكلريه توجيهنده صاده بايلاي ضد الخير
جمعيتي اتخاذ ايتمش محمد جودي ، واعضا لقدريه ضابط محمد ومحمد علي وموكلي
طوقصه حسترضه چيفتليكلي بايرامه بدريه ده وكذلك اتخاذ صورتيله مظهر
مخافات اولملريله ثابت اولدقدن ، صكره بنا عليه كي شاهد واحد اولدقدن
فلاح محولي سكز يوز كلچه اشبو شاهدله موكلي صكره اره سن استانبول بكجي خانه
محكمه سنه ورود ايدوب دعوايه اصل سو ، اعمال ومضايه دعواي
اره لرنده كي عداوت دنيويه موجوديتي حال اولديغي كي شهود مرقومه ده
داماد فريد طوصارلرنه اتخاذ ايتدكلري وكيل بدريه ده داخل بولديغي ليسته في صكره
دعيانك بيوك رشه يرينه قوماندان آمالز خادم دوائده مركب تشكيل ايدلدكن
كيانك بيوك رشه يرينه قوماندان آمالز خادم دوائده مركب تشكيل ايدلدكن
ليسته في تعليمه ايتمي يوز يوز سكسان ايكي سنه ايلول واصل مرتبه ثبوت
ليسته في تعليمه ايتمي يوز يوز سكسان ايكي سنه ايلول واصل مرتبه ثبوت
مرضيه وشهادتي بوصورتله معلم اولدقدن برغصه دعواي اخبار مجرديه موكلي
مرضيه وشهادتي بوصورتله معلم اولدقدن برغصه دعواي اخبار مجرديه موكلي
محكومتي جهتي ليدي موجبنه نصفت وعدالت اولديغي درخاطر ايدوكي وكذلك
محكومتي جهتي ليدي موجبنه نصفت وعدالت اولديغي درخاطر ايدوكي وكذلك
اظهار جهتي شهود اخوه اورزه حبيب واسماعيل قدري مصطفي جودت واسماعيل
اظهار جهتي شهود اخوه اورزه حبيب واسماعيل قدري مصطفي جودت واسماعيل
افنديلري كرك منفرداً وكرك مواجهتاً بيانلرنده خلاصه اخبار ، موكلي عمي
افنديلري كرك منفرداً وكرك مواجهتاً بيانلرنده خلاصه اخبار ، موكلي عمي
عثمانه افنديه موقع محرميته ومحكومتي تأمه ايچون صكره يا اورزه مصطفي جودت
عثمانه افنديه موقع محرميته ومحكومتي تأمه ايچون صكره يا اورزه مصطفي جودت
واسماعيل افنديلر ويدلسي " حقيقتي سويلدكلري ، ديه اعمال نصوره
واسماعيل افنديلر ويدلسي " حقيقتي سويلدكلري ، ديه اعمال نصوره
مضمونيله دعواي ثابت اولديغي ومحاكماتك صوتي جلب اولنده ٢٤ كانون ثاني ٣٤ تاريخي
مضمونيله دعواي ثابت اولديغي ومحاكماتك صوتي جلب اولنده ٢٤ كانون ثاني ٣٤ تاريخي
لغايه تقديم اخبارنامه ايله موكلي سريه حرم اخوه اورزه تشريه اولونان
لغايه تقديم اخبارنامه ايله موكلي سريه حرم اخوه اورزه تشريه اولونان
الباكه مي افندي طرفه صدوري رؤيت اولونان تصوراتك كرك تحرير اسماعيل
الباكه مي افندي طرفه صدوري رؤيت اولونان تصوراتك كرك تحرير اسماعيل
حقي جودت نام شخصه حضورمحكمده استنطاقه تذييل وتصوراتي امضاسي صورتيله
حقي جودت نام شخصه حضورمحكمده استنطاقه تذييل وتصوراتي امضاسي صورتيله
شاهدي حاضره بيانه قدرتي شهادتلري ده كذلك محفظاً ومحافظته والمعنى
شاهدي حاضره بيانه قدرتي شهادتلري ده كذلك محفظاً ومحافظته والمعنى
اولوردقده جنس مسموع تدري اولديغي يمينايله بيانه ايلموري بابنجي اخبارنامه ده

٤٧

حاشی

مخبر حاکوی حضرتلرینه اخبارنامه‌ی بك برمقصد مخصوصلرینه تصنیع ایدرکن اثبات ایده‌جکی
امرجه کوزیله مطالعه ایدرلرسه الباقی محاضرینه وکیلی وکیلرینه قانونه جانب الکزنجی
ماده‌سنه حقله مخصوص بولنی اقصاله مدعا یه مخالف اولوجهله لسانه
اصل اولان بیانات سرفه بالتجرید تجزیه ایدیلدکده جمعیتک هرحال ایچون زیاده
اولیه مسرود اولمه جهتله حاکوی حضرتلرینه طرفنه جمعیتک مرکزی اولوجهله کوستریلن
مقصود یه حائز رجحیتی قادر یا اجتماعاتی حوالیسنی تعیه ایتمسنه دائر جمعیتک
رئیسی بولونه‌سنه حوالیسی، مقام عالیه ادعا تقصیب حاکومتی بوبابده عرفانی دون
اولدیغی بولی ادعالرنی یاپه بیله جکی و دعوای میزی رجوعله حدیثه یاپانلرك
بالاخره اخبارنامه و دکلاره التجا ایدیلدیکی بحث قاری افهمی مشاکله‌سنه کوره ایراد
اولنمه اخباراتی و قاری، عمل یرنده ان اوفاقه برلیکی قانونی بیله بولونه‌جغنی
ایکی معصومانه بیانه دیناً محاکومیتلرینی انتاج ایده‌جکی دلائلنه اولمادیغنی ومدافعه
شاهدی اولمق اوزره اقامه و التجاسی قبول وحضور اولمق اضافه
مقرره سرفه وضوره‌ی حضرتلرینه وحاکومت حجاوریه مرسل اضابه بیانه شاهد اولمق
ایچون وقوعبولن اخاره‌لرینه مخبر ایله علی عجله وصه کیبا اره‌سنه
مسافرت مدلصه‌ده موجودیتی شاهد اولدقدن بیانه ایله دکری، وحاکمیه حوالیسنه
تصدیق قلنه وکلیه اوزره انتقالری جائز اولمیانه یوزی محاوره امضا ومدری
حاوی مضبطه‌ده مندرج عرضحالی تحریرینه موجود برکیه وغرضه وجه
ومنفعت بیانه سیله اساداته بولنه‌رق اعدام ایلسی کذلک بلغاریانك
جمعیت انتخاب مضبطه‌سنه وضع ایدیلدکی اوزره الله مدعیه متوفا مخبر حاکومی
اضافیه اخبارنامه‌سنه باصدیغی عرضه‌لرده کی جهاتله محاکمه‌لرینه اصلیان مرحوم
بارامك بابه‌حقه مراجعت ایتمسی متعاقبه بابه‌لرنه‌سی اولان اساداته
بارامك بابه‌حقه ارتحال غضبناکانه ترتیب وتصنیع ایدیلدیکی ان بیول برلیکی حاضری
زیبی ارتحال غضبناکانه ترتیب وتصنیع ایدیلدیکی ان بیول برلیکی حاضری
وبالنتیجه حاکومت حجاوریه‌سنه صداقتی ثابت اولمغله وبونك حاکومی تعیینه

حاشی

ایده جك برکونا افعال وحرکاتی ثابت وکل مسئولی بیلم اولیان
وقوای ثلاثه وعدالقادر بقدر اراده لرینه برکونا وجه ومنا سبتدی
اولمادیغی تقدیرده متهملرینه شامل عدالتله حساب صورتیله اصل اولان
بر اعتباریه قرار ویریلمسی طرفنده عبارتله بولونمشدر .

تلخیص ایدیلدیکده ادعانامه اجمالنده بالجمله صفحاتی تدقیق ایدلدکده حکومه ایجاب
تأمل ایدرکه هیئتمه اشبو دعوی مدعی عمومیلکی نیجه احوالایدیلی جرائمك انواع ودرجاتی
کوره برقاچ نقطه نظردن تدقیقه تمشدر :

برنجیسی : خیانت وطنیه جرمی :

مطلعه علیهم مقام عالی ادعا جه بدایة محاکمه ده رئیس جمهور غازی پاشا حضرتلرینه
جمهوریتی هر قصدیاغیه اوزره هیئتکمه وارمق مقصودیله اشخاص مختلفه یی
وحوالی خیانت وطنیه یه تحریك ایتمك صفتیله مرتکب اولدقری ادعاسیله
ایشبو ایرده مطلعلرك اثنای محاکمه ده افاده لرندن ودیکر بحسه اولان
حضوره عجومیه شهودیله سائر واقعه حال وحرکتلرندن خیانت وطنیه جرمنك
وجود وحصولی یحون قانونیا مقتضی اولان سلطنت الفاظه وحاکمیت
ملیه یه بالقصد وشرط بیوك مدت محمیه تحقیقات معموله سنه منهج بالا صفحه
وجوه مدت محمیه مدعی خلافنه اولرق حرکتلری ویا حرکاتی ویا فعلاتی
وعدم قصد مخالفتی متضمن برکم جرمیه کورمکه ومدعی عمومیلکك بو خصوصدا
دیمیاله ایدیلی مطالعه موافق نفس الامر بولنمشدر .

یانجیسی : شخص اداره حاکمیتی یدیه وتغیر ویا تقسیم حکومت جرائمندن بریسی
اجرا جرمی وبالجمله مطلعلرك جرمدن بریسنه نسبت جرمی : یه هیئتمه جمع
حضوره عجومیه شهودلرندن خصوصا فتیك اضبارسی اوزرینه یاپیلمش اداره سنه خصوصی
ایله استحصالنه جواب ویردیکی مخبرلرك افاده ابتدائیه لرینی حاوی اولدقی ضبط
وتنظیم ایدیلمش تحقیقات اولیه معروضاتیله افاداتی مذکوره یی محاکمه

حاشیه

تکرار و تأیید دلیه عبارهسی اولدیغندن اجرایاتدن مقطوعاً علاقهدار اولمیان
حکومت شعبهلری تبدیل و تغییری مقصدیله جمعیت حفیه تشکیلی ایچون
و مقصدلرینی جراً اجرایه باشلادقلری و یا بوفعللری اسباب اجرائیهسی
تهیه و احضار حکمنی بعضه اهمال و تدابیره تشبث ایتدکلری مشاهده
و مقام عالیلرینه اعلان اجرای تقیید حکومتک عدم وجودینه مقارن اولمق
حسبیله وضط ایدیلمش بعض ذات حقلرک تقیید حکومتی
تشبث حربیه موجود حکمنه دائر اولدیغی تصریح غیر وارد کورولمسندر
ایکنجی: تعدیل اداره حکومتی تبدیل و تغییر و یا تقیید حکومت جائزدر دیمکدر
اجرایون اتفاق حفی تشکیلی منفرداً تشبث: نظرده موضوع اولمق
اجرایون اتفاق حفی تشکیلی منفرداً تشبث: نظرده موضوع اولمق
بیرنجی: حال حاضرده ملی اساسنده ملی اردو لرمزه جبهه و معاونه سوقه تعلق کبی وظیفه
وطنیه نظرا ایدیلکی معلوم اولمقوزره حیات و اعمال ماضی و حالیکی و احوال
روحیکی اعماقیله وضعیت حیاتیه سنده داعما موجودیتی ارزو ایدیکی نفوذ
و حرکته تامیه حصول امنده امیدیکی درجده مظاهره کورمدیکی ظنه
باعث و بعضه تقضیات و تأثیراته تابع اولمه صورتیله حصول ایدیلن عدم مخونیت
و خشونی حسنه ایجابا اولمه اورزه شخصی حاکمیتک تعدیلی و حکومتک
تقیدی مقصدیله ائتلاف حفی تشکیلی دائر بحث حاضری و کیلیا و کیلیلر یارم اقثریتی
تصفیه بولدیغی حالده حاضری اعضادن کیمسنک چاغرلمه دعوتنه
اجابت ایتمدیکی و بوصورتله دیوانسیز و بنیسی حجرهلرده یاپیلان حفیه تربیه سیاسیه
نادر اولمغله یاپیلان حفیه دیوانسیز و بوصورتله دیوانسیز و بنیسی حجرهلرده یاپیلان حفیه تربیه سیاسیه
و روسای حکومتک و تسلم ایتدیکی و بنه بردفعه علی عثمانه کیدیلسه بهمی بویله محیط یارم
اولمه اولمه دائرلرک بر باکچی باشی اولدیغی اصل جمعیت اعضادن اولمق ایدی
دیدیکی و بنه بالتحاقده برکون سرلیکی بعضو اقثریتله یاپیلمش اولمه عادتی
یاپیلمش و رحمانی کفایتکی و بنه جوارده حافظه عثمان اقثریتله

هامش

علاوه‌ی حقیقه مقصود، حضرتلرینک برجمعیتی وارمدر. بو جماعتک ده‌وره‌ی حکمنی یرینه
کچیرمک آرزولرینی ایدیرمک کبی ده اعضا قیافه‌یله دیه تکلیف ایتدیکی زات
علاوه‌ی حقیقه افاده‌سنه عطفاً و شاهد محمد ریاض افندی باپرام علی عثمان
زیده تحدیه قدر النقده جماعتی جالشدیرمه، اولدل کل بزمو جالیشه دیه
تصریحده بولونمسی حقنده باپرامدن افاده‌سنه عطفاً و شاهد باپرام افندی
کندیسنه یونانستاندن اماسیه‌یه عودتنده کوپرلی‌ده مصادف اولدیغی علی عثمان
زیده کل سن جماعتی یاپه‌دیرمیه‌یم بزم افندیلرمز کورمشدیرمیه‌یم. بو جماعتک وجودی
یقینه دائر عبدالقادر پاپرم اوغلی حسن نوردی‌ده‌کی دیه افاده و تصدیقده
بولونمسی و شاهد تحصیلدار محمد علی افندی یکدیگر حافظ عثمانه افندیلرمز جالیشدیرمه اولدیغی
جماعتک علی عثمان زیده غازی پاشا حضرتلرینک عزیزه بولندقلری کونلرده
برجمعیت نی اعضا یاپمه‌یه سوق دیه سویلدیکی و شاهد مختار علی افندینک
بر کون محمود دیه جماعتک قیالی قهوه‌ده کنف دوردیکی علی عثمانه زیده الفاظ
غریبه سیله حکملرک یدی سکیز آدم وار تشکیلات مکلدر تصدیقده بولنمسی
حکمدار فعالیتک کچیکلدیکی سوق دیه سویلدیکی مقارن اولدقده اعضا راقی وجرئ افندیلرک
علی عثمان زیده هیوده زیاده‌سی فعالیتده اولدیغی زیده اوکنه کچرک اجتماع
ایتدیکلرینه دائر عبدالقادر پاپرم اوغلی حسن افندیلرینک بولنمقلری اضافه
سویلدیکی و کندیلرینه ده بوادملرک کروپ حضرتلرینی کورمکلرینه و حکومتک
حضرتلرینه مخالف اولدیغنی بیلدیکنی و شهوده‌ده مطلع کل باش حضرتلرینه نقص شده
بولدیغنی مالکی اولدقلرنی افاده‌سنه مضبوط کاغدک ثابت اولمسنه و مضبوطه مرقوم
طرفمزدن اقامه ایدیلوب اتمام ختم مدافعه شهودینه شهادتلری و دلائل موجودیه
جمع و ابطال ایدیلی رجوعنده اوخاندیغی کبی مدافعه دلائل اسناد واقعه
خصوصلرینک بیورلمسی حصول کله مسافرت و حضور تحقیقاتنه سیله لعرضه واقع
اولدیغی بولنده حضور عمومیه شهودینه جمع و تعلیمه مقارن سردایدیلی مدافعه‌ک
شهود اداره‌سنه موجودیتی افاده‌سنه کی حضوریه قانونیه دن

هامش

معدود اولماسی جهتیله وارد ومدعی عمومیلك مقام عالیسنه نوع جرم حقنده طلبی وجهله
مواجه نفس الامر اولورسه ومطلوبه حرکت واقع اولماسه قانونه جزانك
الی سنه‌یی ماده‌سنه حسبان فقره‌سنه مواجه افعال تأدیبه دن حاصله
جزا مقتضا تأدیه قناعت ایتمدکده : « نتیجه »

مظنه علیهدن حقانده یاپلمش اولدیغی ادعا اولنان جنایه وجنحه واساسا کفایه یه
رفضلرنه وجوهی غیر مأمول ومنتظر بولونمه‌سیله بیلیاکی مصود بقطع ویه مظنونلردن
استانبول معبوثه سی یحیی نادری افندیله والی سابقی عبدالقادر کمال حمدی پاشا
سامی وقوماندانیسنه محمد وابراهیم افندیلرك جمعه‌یه یتمزه و یتی جمعه غازی پاشا حمامیله
سوء قصد اجرای صورتیله خیانت وظیفه وشکی اداره‌یه تبدیل وحکومتی تقلیب جزائی
ارتکاب ایتدکلری حقنده قناعت بخش وجدانه حاصل اولمه‌سیله درجه‌ده اسبابه دلالتلرنك عدم
وجودی جهتیله برائتلرینه وموقوف حمدی ایله الیاکای سامی افندیلرك تحریه سیله برینه ؟
وعلی‌هذا دیگر حرکته تواجه ایدیله قانونه جزانك [الی یحیی والی الجنی ماده‌لرده
بیانه اوفق مادلرده برینی اجرا قصدیله ایکی ویا خود دها زیاده اشخاص
جنحه یه ارتکاده حقنده تشکیل اولونمیه اول اتفاقه تصمیم اوزره مادلرك اجرای
سوء قصدیله بشقه اسبابه اجرائیه دن تهیه ومخزم بعلاوه
افعال وتدابیره دخی تشبث اقدامیله اول اتفاقه بوزمق کبیسلر
موبدا قصدنه اولور واکر اویله برائتفاقه حضوره روحی محرر وصادق
اسبابه اجرائیه دن تهیه ومخزم تشبث اولوندیغی حالده فعل وتدبیر تهیه ایتمیه یالکز اجرای سوء قصدیله
قرار ویلمه اولمقدنه عبارت بولونمه‌سیله اوطاقده داخل اتفاقه بوزمق
کبیسلر موقتا قصدنه قالور . واکر بیانه اوفق جنایتلردن برینی اجرا ایتمك
اوزره برائتفاقه خفیه تشکیل واز تکلیف وقبول اولونمه‌سیله
اول تکلیفی ایدنه کبیسلر برینه دونه اوچ سنه یه قدر حبسی اولونور]

٤٧

هامش

ديوم اولان الاى كرنجى سالى سنه صوك فقره سنه توفيقاً وابقاى تاريخ
توقيفنه اعتباراً برنجى مدتك حبسنه وجه لهاً ومنتصفاً قرار ويريلدى
جمادى الاخر ٢٤٤ و ٢٩ شباط ٢٤٠ تاريخنه على الاصول امر تفهيم اجرا قلندى

رئيس
حمدى سعوفى

اعضا
حقارى سعوفى

اعضا
توفيق سعوفى

Ekler

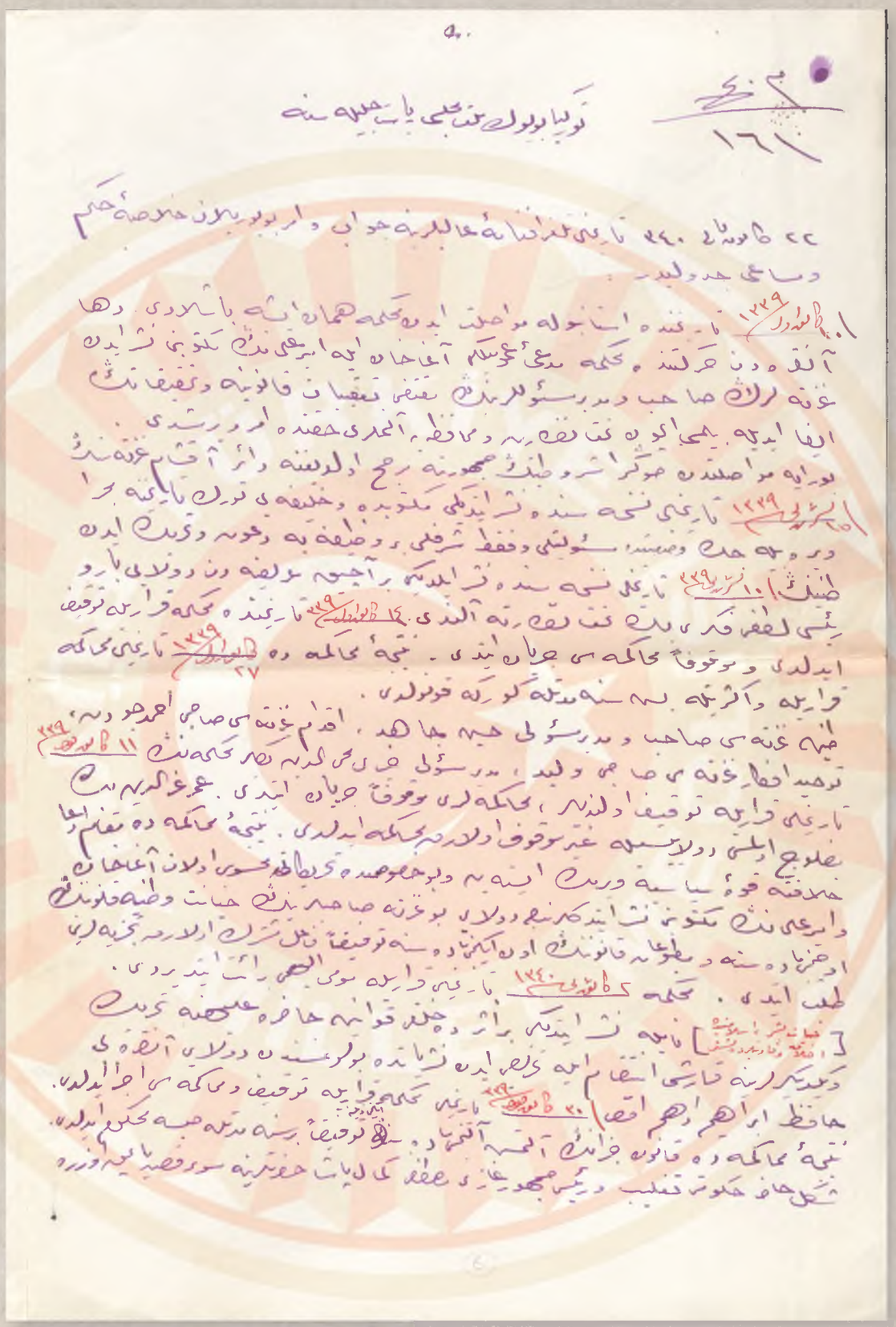
İstanbul İstiklal Mahkemesi ile İlgili Belgeler

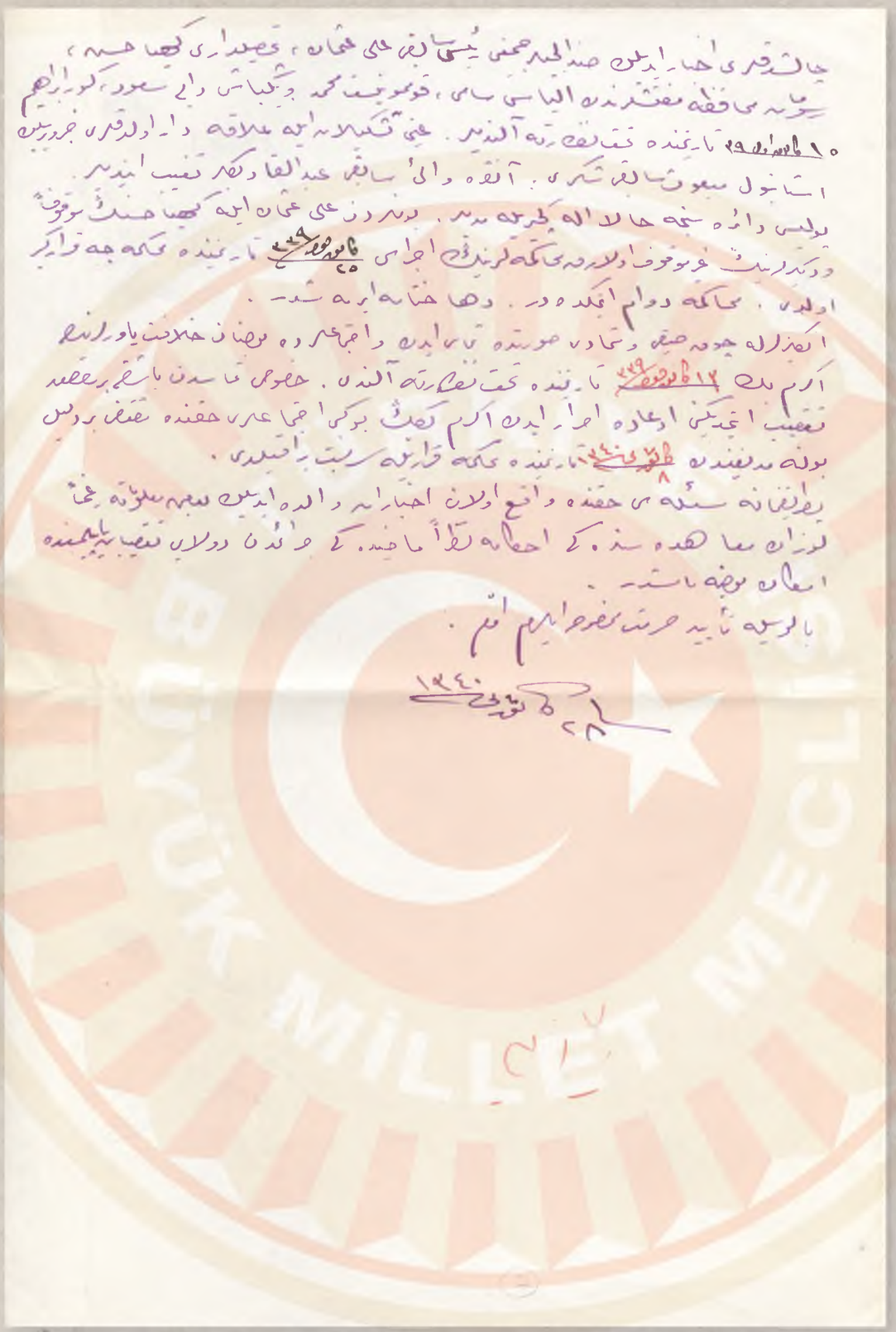
İstanbul Baro Reisi Lufi Fikri Bey'in gözaltı kararı

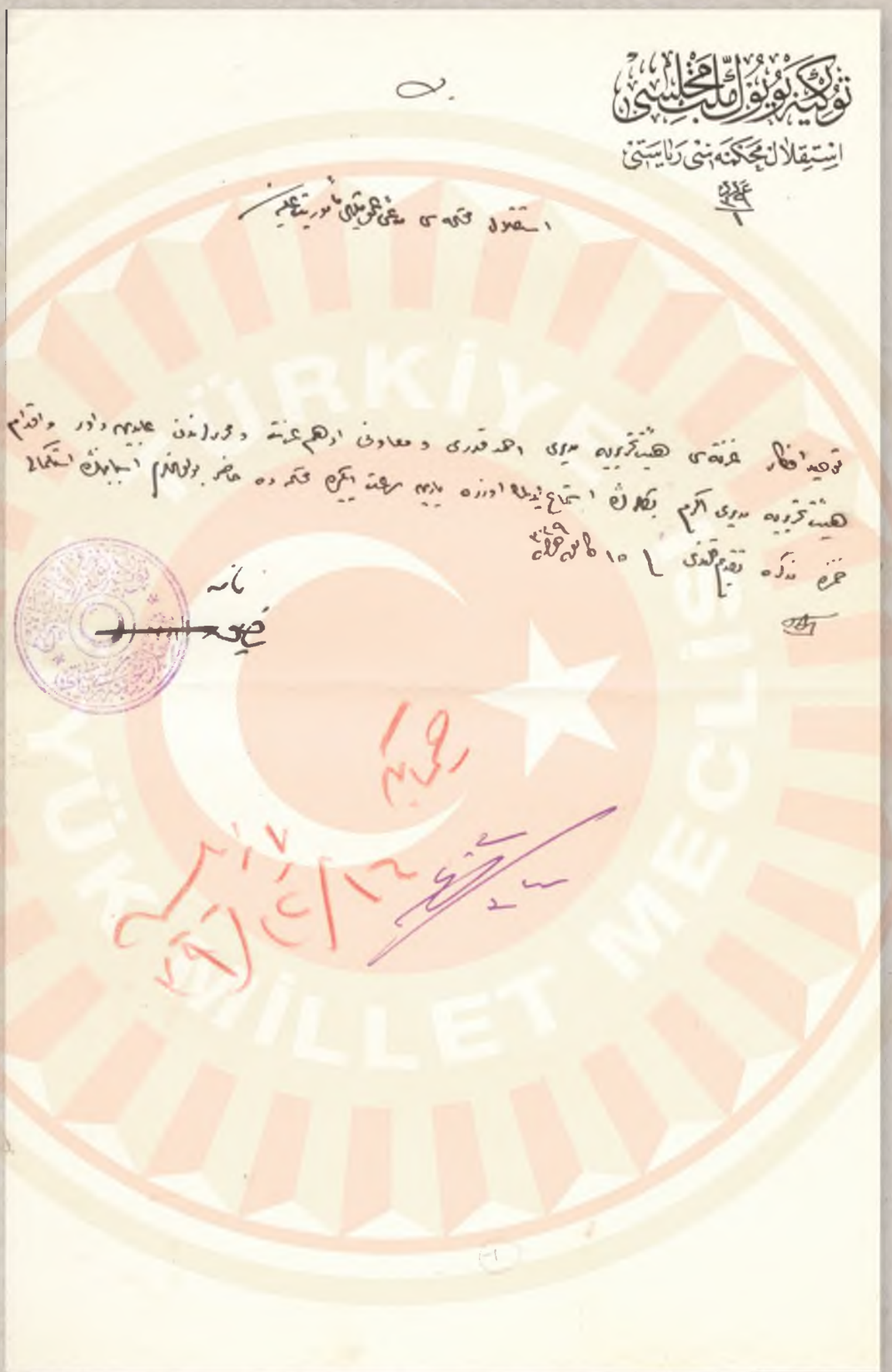
İstanbul Baro Reisi Lutfi Fikri Bey'in tutuklanma kararı

İstanbul İstiklal Mahkemesi Çalışma Raporu (s. 1)

İstanbul İstiklal Mahkemesi Çalışma Raporu (s. 2)

Mahkeme Müzekkeresi

Mahkeme ile İlgili Haberlerin Yer Aldığı Bazı Gazeteler

21 Ağustos 1921 tarihli Akşam Gazetesi

معارفده عمده‌دار، فردلر

ذات حضرت خلافتپناهینك استعفاسنی قوتله محتملدر

استعفا وقوعنده بوتون مسلمان مملکتلری متمادی اسنانبول دعوت ایدیلمك و بالکز تورکیه ملت مجلسی وکلا، بوتون عالم اسلامی کندی خلیفه‌سنی بالذات انتخاب ایده‌جکدر

یونانستان بحرانی

مختار بك نافعه ایشلری حقنده مخابره مزه بیاناتی

هیئت وکیله‌نك دون اتخاذ ایتدیکی مقررات

پونتوس رومللری

مهاجرلرینز کیملردر

آلمانیاده تفتیشات

رومانیا هیئتی گلدی

مبادله باشلایور: ایلك قافله آیك

۲۵ نده حرکت ایده جکلدر

ولایت قادروسی

تبلیغ ایدلدی

متاقساس قاچاقلس

صربلرك اولتیماتومی

فوزی افندی

کاظم قره بکر پاشا

استانبول بحرانی

صوفیه سوء قصدی

استانبول اقتصادیاتی

نومرو ۱۸۲۸ — اللنجی سنه — عروده فیاتی ۳ عروشدر

اقشام

هرگون نشر اوتوری : عثمانبیوردی ، ترقیدور تورك قزتهسی

İstiklal Mahkemesi

9 Teşrinisani 1339 tarihli Akşam Gazetesi

10 Teşrinisani 1339 tarihli Akşam Gazetesi

خلافت مؤسسه‌سی حقنده

بوتاسنامه اعرافی
قرال حقنده تحقیقات

فیزیل آلمایا

کاظم قره بکر پاشا اوکله اوزری کلدی
پاشا رفقه‌سیله بوکون تظاهراتو استقبال ایدیلمشدر

رشید پاشا و ایوری

انور پاشانك اعدامی

بك سفیر پاشا زاده‌لری

محارلر له مذاکره

بوکون آلتی‌نجی صحیفه‌ده آکسیون تلغرافلر
بوکون مختلف انجمنلرده جریان ایدن مذاکرهلر

صوك خبرلر
باویه‌راده ضربهٔ حکومت عقیم قالدی
لوده‌دوروب وهیئلهٔ توقیف اولونديلر

موتجه‌میتیورلرك فائقی مصادرلر اروام ایتمکده‌در

آلمانلر عسکری قونترله راضی اولمایورلر

تعمیرات مسئله‌سنه بکی رصصفحه:
آمریقاهتخصصلرقومیته‌سنه کیرمه‌یور

آوروپاده وضعیت بحرانلی برشکل آلمقده‌در

İstanbul İstiklal Mahkemesi

11 Teşrinisani 1339 tarihli Akşam Gazetesi

طنین

حسین جاهد بگڭ استقلال محکمه‌سی حضورنده مدافعه‌سی

حسین جاهد بك، «بنده مرحمت و مساعده دگل، یالکز عدالت ایستیورم» دیمشدر

Hüseyin Cahid Beyin 'Tanin' gazetesinde yayımlanan müdafaası

طنین

8 Teşrinievvel 1339 tarihli Tanin Gazetesi

طنين

مياسيات

خليفه‌نك وضعيتى

شرعيه وكيلنك بيانائى

ظاظم قره بكر پاشا

فرانسه سياستى

حضور حضرت خلافتپناهيه

مخصوص تلغراف مخبرى

10 Teşrinievvel 1339 tarihli Tanin Gazetesi

طنين

13 Kanunievvel 1339 tarihli Tanin Gazetesi

İleri

Allah, akl, ilim, hürriyet

İleri

دوره کبیه یارینده آنقره مخابره مزدوده آیدینجه تلغرافنامه لری

هیئت وکیله مجلسه استعفاسنی وردی

مجلسك جلسه‌سی ساعت بشده آچیلدی بلس هیجانلی بولونیوردی. آنی برصورتده هیئت وکیله‌نك استعفا نامه‌سی اوقوندی. مبعوثلر طرفندن سکوتله دیکلندی واستعفا اتفاقه یاقین بر اکثریتله قبول ایدلدی.

***

هیئت وکیله‌نك استعفا نامه‌سی صورتی

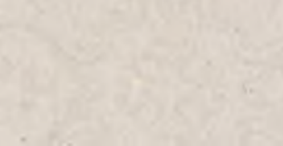
دوه خلق فرقه‌سی غازی مصطفی کمال پاشانك ریاستنده اجتماع ایتدکدن صوکره اجرا وکیللری هیئتی استعفا ایله مشدر

فعالیت بکلدیکمز برنامه‌ده هیئت وکیله‌نك استعفاسنی بزی محنوم ایتمشدر بك محی ایلدرکه یکی هیئت وکیله برآمه اول تشکل ایتسین.

تورك عرب دوستلغنك مهم برطرفداری موصل مذاکره‌سی

ایران سوارلرینك عسکر یرعزه یاصقینی

خودك عربده قاشینه هیچقاره دشمنلری یقدقده صوکره شیمدی آرقه‌سنده صالیرمش ایته تپه‌لیورلرك، هیچاره ده بك یقینده یاشی آزه‌جك!

28 Teşrinievvel 1339 tarihli İleri Gazetesi

وطن

یومیه سیاسی و اجتماعی

باش محرری : احمد امین

طبع و نشر ایدن : طباعتچی

استانبول : باب عالی جاده‌سنده نومره ۷

فیات و مرامی : استانبول ۳۷ ... شرائط آبونه‌سی : استانبول – ولایت

نومره ۲۴۷ — فیاتی ۵ پاره

آبونه شرائطی

استانبول ۱۱۰۰ ، آلتی آیلغی ۶۰۰ ، اوچ آیلغی ۳۲۵ ، بیر آیلغی ۱۱۵ غروشدر .

خارجیه ایچون ۱۷۰۰ ، آلتی آیلغی ۹۰۰ ، اوچ آیلغی ۵۰۰ ، بیر آیلغی ۲۰۰ غروشدر .

کوز کچمز ۵ غروشدر

۱۰ جمادالاول ۱۳۴۲ ﷺ سالی ۱۸-۱۸ کانون اول ۱۳۳۹

سنه‌سی ۳ غروشدر

استقلال محکمه‌سی دون آغاخانك مکتوبی حقنده محرر لرك مطالعه‌لرینی دیکله مشدر

دونکی جلسه‌ده ایروطن ، وقت ، آقشام ، ترجمان ، ایلری محرر لری استماع ایدیلمش ، توحید افکار محرر لری دینلمه‌مش صفنید دیکله مشدر . بعضه مسائلك تصفیه‌سی ایچون محاکمه تعلیق ایدلمشدر . محاکمه یارین دوام ایدیور .

محکمه‌نك خارجنده محرر لرك نقطه‌ٔ نظری

محکمه‌نك قپوسی اوکنده محرر لرك استماع ایدیلدیکی صره‌لرده دیکله‌نیلن بیوك

رفیق بك قضایی سرلوحه‌لرینی یازیور

دونکی جلسه‌ده شکری افندینك ایفاده‌سنی دیکله‌مکده اولدقلری صره‌لرده محرر لر

شکری وعبدالقادر بکلرك تغیبی

ساتی استانبول میرمیران آغره والیسی تحت نظارته آلنمش اوزره ترفیع کردیلی فاجعه‌لری آکلاتیلمشدر

مرافق عمومیه مدیری

شکری بك

عبدالقادر بك

مرافق عمومیه مدیری شکری بك ایله قتلنده بولنان عبدالقادر بك استانبول میرمیران آغره والیسی ایدی

هندمسلمانلرینك مهم بر تلغرافنامه‌سی

خلافت قوبه‌سی هیئتی رئیس جمهورمزه بر تلغرافنامه گوندرمشلر

آغا خانك مکتوبی دن شدتله بحث اولنمشدر

قانونیه ده تعدیلات اجرائی تأیید ایدیور

حاذق بك

جلادت بك

ناظم بك

ملت مجلسنده شایان دقت بر حادثه

رئیس فتحی بکك داخله وکیلی فرید بك ترکمنه استیضاحات مهمه‌سی

اصول محاکمه حقنده بر مناقشه

(کوزدی) امنیاتك فعلی نظر اعتباره آلنمشدر

[بحث کنه‌لك عیناً طولولان صباحی اولدیغی جهتله درج اولنمامشدر]

اقتصادی اوجه روم

275

طنين

تاريخ تأسيسى ١٣٢٦ — ١٣٢٤ نومرو: ٤١٢

٢٦ ربيع الآخر ١٣٤٢ ٥ كانون اول ١٣٣٩ — ١٩٢٣

نسخه‌سى (٣) غروشدر

چهارشنبه

سياسيات

قانون اساسى تعديل ايديلركن

خصوصى تلغرافلرمز

تشكيلات اساسيه انجمننك مذاكره‌سى باشلادى

غره‌ويوق

خلافت مسئله‌سنه دائر

آغا خان و امير على حضرتلرندن هيئت وكيله رئيسى عصمت پاشا حضرتلرينه گوندريلن انكليزجه مكتوبك صورت مترجمه‌سيدر

قره گوى كوپريسى

قواى هوائيه معيتيت عموميه‌سى تشكيل ايديلجكدر

مكتب ملكيه‌ده

5 Kanunıevvel 1339 tarihli Tanin Gazetesi

توحید افکار

بحران وکلا، پك آنی بر صورتده تبدیل ماهیت ایده‌رك بر شکل حکومت وجمهوریت مسئله‌سی حالنه انقلاب ایدیوبردی

آنقره ۲۹ تشرین اول (مستعجلدر ـ مخابر مخصوصمزدن) ـ ریاست جمهور انتخابنه ۱۵۸ مبعوث اشتراك ایتمش ومتفقاً غازی مصطفی کمال پاشا رئیس جمهور انتخاب اولونمشدر. آنقره‌ده جمهوریت ایچون تظاهرات یاپیلیور، سوقاقلرده سلاحلار آتیلیور.

آنقره‌ده ویریلن قرارلره توفیقاً شکل حکومت جمهوریت اولووردی

غازی پاشانك نطقی

موندروس متارکه‌سی ـ فارصك استخلاصی

۳۰ تشرین اول ۱۳۳۴ کونی متارکه (موندروس) متارکه‌نامه‌سنی امضالاتدن ۲ سنه سونرکه ۳۰ تشرین اول ۱۳۳۶ ده اجرا اولنمشدر

ظفر ایدن دوکا یا رحمده (فارص)ی استرداد ایتمش، ارمنلرك قطعاتنی احتوا ایتمش

(فارص) ك استردادی

(فرنسه ـ روس) متارکه‌سی

باقوی اوموردیلر اما، غالبا اوجنی قاچیریلیورلر!

30 Teşrinievvel 1339 tarihli Tevhid-i Efkâr Gazetesi

اقدام

بو كونك احتياجي

افانه مأمور ايه بنلر

آنقره ده استانبور

معلول ضابطلرك

استقلال محكمه سي فندقلي سرايند ه بو كون ٢ ده محاكمه يه باشلايور

پوليس مدير جنده قت نظارة آثانه ذوات دوده قهرياً استجواب ايده جكلر

الك قوتلى فرقه

پاپا افنديك فنارليلرله مجادله سي

يرلى رومللرك ازميره عودتى

بلور قلب

بلور قلب :

بلور قلبك

وقت

يوميه غزته

لطفی فکری بك بش سنه مدتله کوره که محکوم اولدی

استقلال محاکمنك حکملرنده یکی بر صفحه‌می آچیلاجق ؟

ایلك حکم

انکلتره افغانستانه تعرض ایدرسه ...

مجلس انجمنلرنده

افغانستانك آنقره سفیری دیورکه :

دوره تخلیه ایدیلنلر

28 Kanunıevvel 1339 tarihli Vakit Gazetesi

C O P Y.

18, Sloane Street,
LONDON, S.W.1
24th November 1923.

To
His Excellency
Ghazi Ismet Pasha,
Prime Minister of Turkey.

Your Excellency,

1. As consistent friends of new Turkey and in full sympathy with her aspirations as an independent member in the comity of the free nations of the world, we desire, with your permission, to invite the attention of the Grand National Assembly to the very disturbing effects the present uncertain position of the Caliph-Imam is exercising among the vast populations who belong to the Sunni communion. We have noticed with the greatest regret that Islam as a great moral and cohesive force is losing among large sections of the Sunni population, owing to the diminution in the Caliph's dignity and prestige, its weight and influence. For obvious reasons we do not wish to particularise the facts, but its absolute accuracy cannot be gainsaid.

2. In the Sunni communion, we need not point out, the spiritual/

Ağa Han ve Emir Ali'nin Hilafet hakkındaki mektubu (s.1)

spiritual headship forms the link which binds the followers of Islam as a vast congregation. When the Caliphate was in peril from outside attacks, Musalman feeling all over the world was violently agitated and the Muslims of India gave their sympathy and support to the Turkish nation in the belief that in fighting for their independence they were fighting also for the preservation intact of the institution which symbolised Muslim solidarity. Throughout those critical times we strenuously pleaded for the Turkish cause. And a British Muslim Organisation has, ever since the Turko-Italian War in Tripoli and Cyrenaica, devoted its energies in endeavouring to alleviate the untold suffering and distress among the Turkish people. Our observations and suggestions, therefore, we trust, will receive a courteous hearing from your Excellency's Government regarding a question in which we, in common with all Muslims, take the deepest interest.

3. It must not be supposed for a moment from our remarks that we wish to suggest that the powers of the people's representatives should be in any degree curtailed. What we respectfully urge is that the religious headship of the Sunni world should be maintained intact in accordance with the Shariyyèt. In our opinion any diminution in the prestige of the Caliph, or the elimination of the Caliphate, as a religious factor from the Turkish body politic, would mean the disintegration of Islam, and its practical disappearance as a moral force in the world - a contingency which, we are sure, neither the Grand National Assembly nor His Excellency the President Ghazi Mustafa Kemal Pasha can view

with/

Ağa Han ve Emir Ali'nin Hilafet hakkındaki mektubu (s.2)

with equanimity.

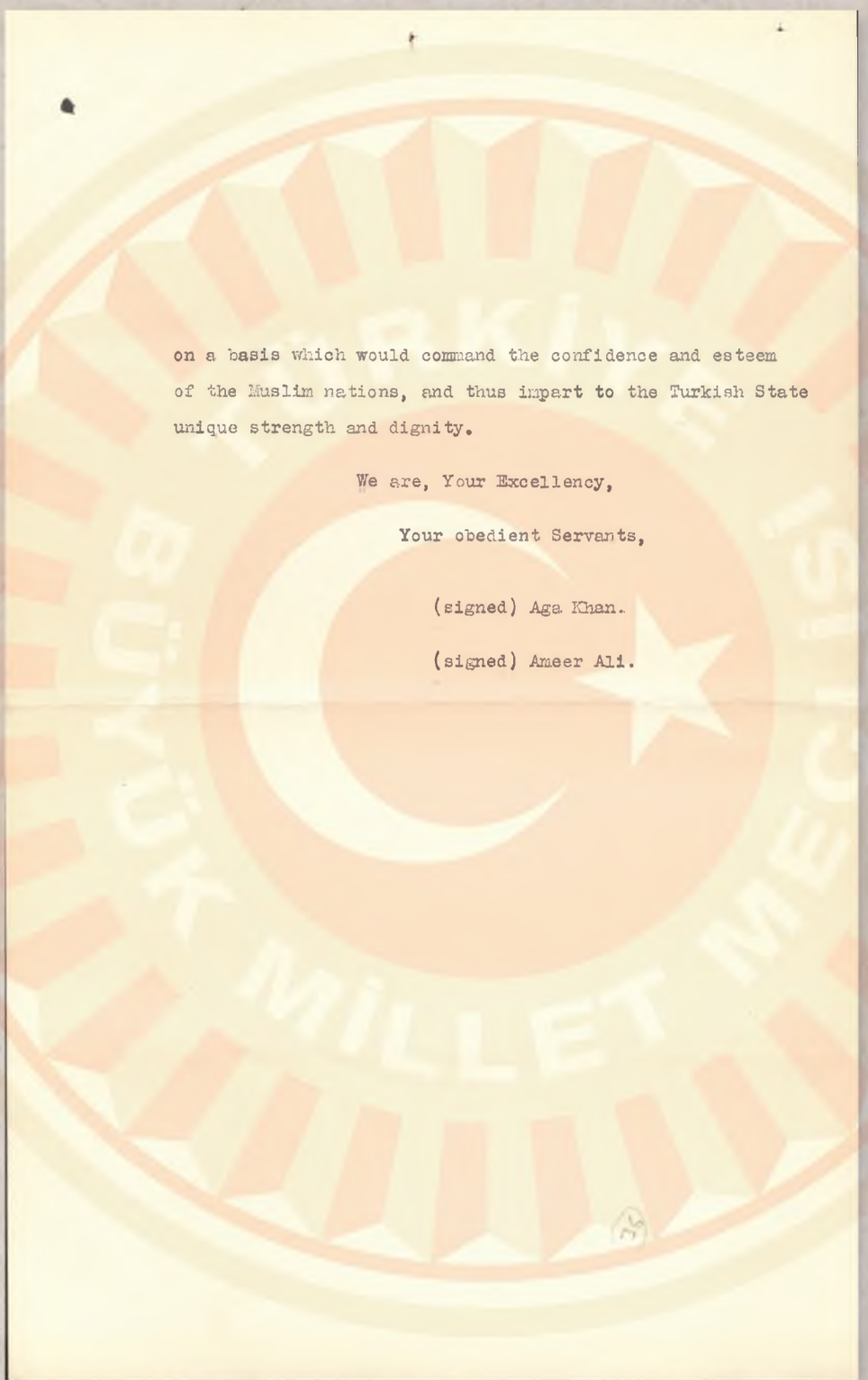
4. In our opinion the Caliph-Imâm symbolises the unity of the Sunni communion: and the fact that he is a member of the Turkish people and is a descendant of the founder of the Turkish nation, gives to Turkey a position pre-eminent among Islamic nations.

5. For fourteen centuries it has been the cardinal principle of the Ahl-i-Sunnat, and on this, we believe, is the Imâm-i-Ummat, that the Caliph, the Vice-gerent of the Prophet, is the Imâm of the Sunni congregation, and that between him and the general body of worshippers there is a nexus which knits together the Ahl-i-Sunnat. This mystical element cannot be eradicated from the Muslim mind without creating discord in the world of Islam.

6. We need not remind your Excellency that even when the Caliph-Imâm lost his temporal power the great Kings and Chieftains sought and obtained from him investiture in order to validate their title to rule and to lead at prayers, the usual concomitant of secular authority. If Islam is to maintain its place in the world as a great moral force, the Caliph's position and dignity should not, in any event, be less than that of the Pontiff of the Church of Rome.

7. For these reasons, among others, equally cogent, we, as the true friends of Turkey, respectfully urge upon the Grand National Assembly and its great and far-sighted leaders, the imminent necessity for maintaining the religious and moral solidarity of Islam by placing the Caliph-Imâmate on/

Ağa Han ve Emir Ali'nin Hilafet hakkındaki mektubu (s.3)

on a basis which would command the confidence and esteem of the Muslim nations, and thus impart to the Turkish State unique strength and dignity.

We are, Your Excellency,

Your obedient Servants,

(signed) Aga Khan.

(signed) Ameer Ali.

Ağa Han ve Emir Ali'nin Hilafet hakkındaki mektubu (s.4)

تاريخ تأسيسی: ١٣٢٦ — ١٣٢٤ اون آلتنجی سنه نومرو: ١٢)

٢٦ ربيع الآخر ١٣٤٢ — ٥ كانون اول ١٣٣٩ — ١٩٢٣

طنين

محل اداره
نورعثمانيه‌ده طنين مطبعه‌سی
تلفون ٤ استانبول ٥٤٧

اخطار مخصوص
نشر ايدلمه‌ين آثار اعاده اولونمز
تلغراف آدرسی: استانبول طنين

ولايات ايچون بر سنه‌لك آبونه بدل ١١٠٠ آلتی آيلغی ٦٠٠ غروش

ممالك اجنبيه ايچون سنه‌لك آبونه بدل ١٧٠٠ آلتی آيلغی ٩٠٠

نسخه‌سی (٣) غروشدر — چهارشنبه — نسخه‌سی (٣) غروشدر

خلافت مسئله‌سنه دائر

آغا خان و امير علی حضرتلرندن هيئت وكيله رئيسی عصمت پاشا حضرتلرينه كوندريلن انكليزجه مكتوبك صورت مترجمه‌سيدر

امير علی — آغا خان

غره‌ويوق

ترامواى عمله‌سى تكذيب ايديور

قره كوى كوپريسى

مخصوص تلغرافلريمز

تشكيلات اساسيه انجمنلرنك مذاكره‌سی باشلادی

مجلسك دورهٔ انتخابيه مدتی – عسكر مبعوثلرك وضعيت حقوقيه‌لرينی تثبيت

عسكر مبعوثلرك وضعيتی

قوای هوائيه جمعيت عموميه‌سی تشكيل ايديله‌جكدر

آناطولی شمندوفرلری مسئله‌سی ايله قومپانيه‌نی تدقيق ايديور – حقوق عائله قرارنامه‌سی مذاكراتنك پك حرارتلی اوله‌جغی تخمين ايديلور

هيئت مبعوثه‌نك مواصلاتى

تشكيلات اساسيه قانوننك تعديلی

آناطولی شمندوفرلری قومپانيه‌سنده

حقوق عائله قرارنامه‌سی

تبديل اولونان واليلر

مرعشين مبعوثلرينك سؤال تقريری

سياسيات

قانون اساسی تعديل ايديليركن

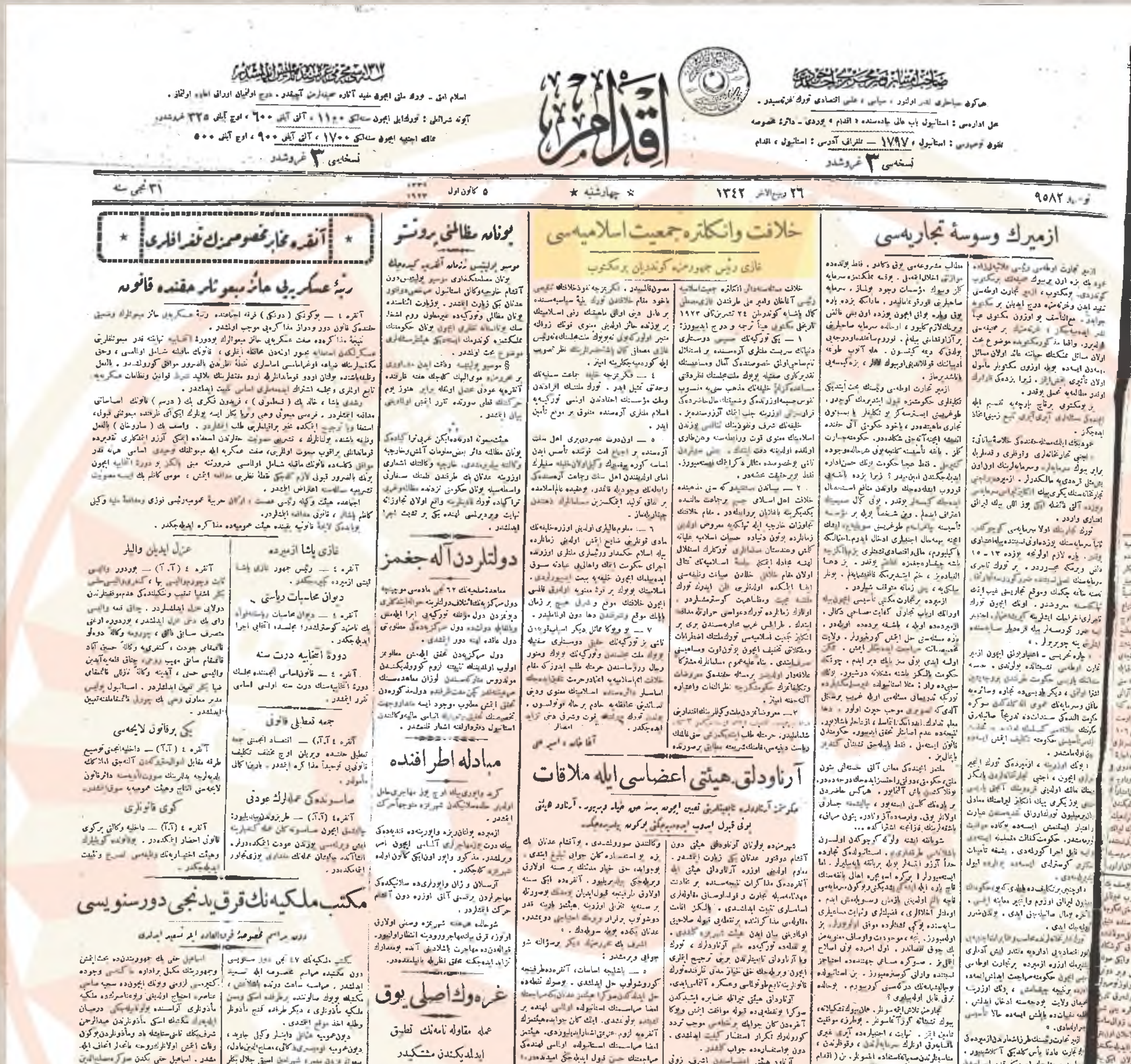
مكتب ملكيه‌ده

دوقوز يدنجى سنه دورهٔ تأسيسى مناسبتيله فوق‌العاده مراسم ياپلشدر

"Hilafet Meselesine Dair"

"Ağa Han ve Emir Ali Hazretlerinden Hey'et-i Vekile Reise İsmet Paşa Hazretlerine gönderilen İngilizce mektubun suret-i mütercimesidir."

başlıklı Tanin gazetesi haberi

"Hilafet ve İngiltere Cemiyet-i İslamiyesi"
"Gazi Reis-i Cumhurumuza gönderilen bir mektup"
başlıklı İkdam gazetesi haberi

"Hilafet Meselesi Hakkında Hind Müslümanlarının Fikri"

"Ağa Han ve Emir Ali Makam-ı Hilafetin vaziyeti hakkında İsmet Paşa'ya bir mektup gönderdiler."

başlıklı Tevhid-i Efkâr gazetesi haberi

